AGATOS KRISTI kolekcija

AGATHA CHRISTIE

4.50 IŠ PADINGTONO

AGATA KRISTI

4.50 IŠ PADINGTONO

LEIDYKLA

VILNIUS

UDK 820-3
CH 525

Agatha Christie
4.50 from Paddington
Harper Collins

ISBN 9986-833-43-4

TOS PAČIOS AUTORĖS

ABC žudikai
Bertramo viešbutyje
Blogis po saule
Didysis ketvertas
Drambliai gali prisiminti
Dilema Polensos kurorte
Drevė
Erkiulio Puaro darbai
Erkiulio Puaro Kalėdos
Helouvyno vakarėlis
Hikori Dikori Dok
Ir tada ten nieko neliko
Įdūrimas į nykštį
Jie atvyko į Bagdadą
Jie daro tai su veidrodžiais
Judantis pirštas
Kalėdų pudingas
Kaminų paslaptis
Karibų paslaptis
Katė tarp balandžių
Keleivis į Frankfurtą
4.50 iš Padingtono
Kibirkščiuojantis cianidas
Kodėl jie nepaklausė Evans
Kol dar šviesu
Kortas ant stalo
Kreivasis namas
Kvailasis liudininkas
Laikrodžiai
Lavonas bibliotekoje
Likimo vartai
Link nulio
Listerdeilo paslaptis
Lordo Edžvero mirtis
Miegantis žudikas
Mirtį nešantis šuo
Mirtis debesyse
Mirtis ant Nilo
N ar M?
Nekaltojo kankinimas
Nemezidė
Nesibaigianti naktis
Nežinomas tikslas
Numirėlio pokštas
Nusikaltimo bendrininkai
Palšas žirgas
Paskelbta žmogžudystė
Paskui ateina mirtis
Paskutinės ponios Marpl bylos
Paslaptinga afera Stailse
Paslaptingasis misteris Kvinas
Pavojus Endhauze
Penki maži paršiukai
Perskilęs veidrodis
Pilna kišenė rugių
Pirmosios Puaro bylos
Po laidotuvių
Ponios Maginti mirtis
Potvynio nunešti
Rodžerio Ekroido nužudymas
Septynių diskų paslaptis
Sitafordo paslaptis
Slaptasis priešininkas
Susitikimas su mirtimi
Tamsusis kiparisas
Tiria Parkeris Painas
Tiria Erkiulis Puaro
Trečioji mergina
Trijų veiksmų tragedija
Trylika uždavinių
Užuolaidos: paskutinė Puaro byla
Viens, du, užsek man batus
Vyras rudu kostiumu
Žydrojo traukinio paslaptis
Žmogžudysčių grandis
Žmogžudystė golfo lauke
Žmogžudystė klebonijoje
Žmogžudystė Mesopotamijoje
Žmogžudystė Miūjyje
Žmogžudystė Rytų eksprese
Žudyti lengva

Mary Westmacott slapyvardžiu:
Dukters duktė
Nebuvęs pavasarį
Našta
Milžino duona
Rožė ir medis
Nebaigtas portretas

Agatha Christie Mallowan:
Ateik, pasakyk man, kaip tu gyveni
Betliejaus žvaigždė

Autobiografija
Agata Kristi: Autobiografija

Agatos Kristi kolekcija

1. Kalėdų pudingas
2. Po laidotuvių
3. Mirtis ant Nilo
4. Nesibaigianti naktis
5. Palšas žirgas
6. N ar M?
7. Keleivis į Frankfurtą
8. Laikrodžiai
9. Paslaptingasis misteris Kvinas
10. Blogis po saule
11. Perskilęs veidrodis
12. Žmogžudystė klebonijoje
13. Trečioji mergina
14. Pavojus Endhauze
15. Nusikaltimo bendrininkai
16. Viens, du, užsek man batus
17. Dilema Polensos kurorte
18. Tiria Parkeris Painas
19. Susitikimas su mirtimi
20. Pirmosios Puaro bylos
21. Paskui ateina mirtis
22. Katė tarp balandžių
23. Lordo Edžvero mirtis
24. Erkiulio Puaro Kalėdos
25. **4.50 iš Padingtono**

PIRMAS SKYRIUS

Misis Mak-Gilikadi kvapą gaudydama spraudėsi per minią, vos spėdama paskui nešiką. Ji – neaukšta dručkė, o nešikas, milžiniško ūgio žaliūkas, pratęs žengti septynmyliais žingsniais. Be to, misis Mak-Gilikadi buvo apsikarsčiusi nesuskaičiuojama daugybe ryšulių ryšulėlių: ne tuščiai prieš Kalėdas bėgiojo po parduotuves. Štai kodėl ji niekaip nespėjo paskui nešiką – šis jau pasuko už stoties kampo, o misis Mak-Gilikadi vis dar brovėsi per minią.

Nuo pirmosios platformos ką tik pajudėjo traukinys. Prieš akis liulėjo neaprėpiama žmonių jūra; prie metro, saugojimo kamerų, kavinės, informacijos biuro susidarė baisiausi kamščiai; žmonės grūdosi prie traukinių eismo tvarkaraščių, užkimšo visas stoties duris.

Misis Mak-Gilikadi stumdė iš visų pusių. Vargais negalais prasispraudusi pro žmones, pagaliau ji atsidūrė prie išėjimo į trečiąją platformą. Pastačiusi prie kojų savo nešulius, ėmė raustis rankinuke, ieškodama bilieto, kurio jau akis išsproginęs laukė rūstus geležinkelininkas.

Tuo metu tiesiai virš jos galvos prabilo gergždantis, bet gana žvalus reproduktoriaus balsas:

“4 valandą 50 minučių nuo trečios platformos išvyksta traukinys į Čedmautą. Sustoja: Milčesteryje, Veivertone, Karvil Džankšine, Rokseteryje, toliau – visose stotyse. Keleivius, išlipančius Brekhemptone ir Milčesteryje, prašome sėsti į galinius vagonus. Keleiviai, vykstantys į Senekuejų, Rokseteryje turi persėsti į kitą traukinį”.

Balsas nutilo, reproduktorius išsijungė, bet po keliolikos sekundžių vėl prabilo: “4 valandą 35 minutės prie devin–

tos platformos atvyksta traukinys iš Birmingamo ir Volverhemptono".

Misis Mak-Gilikadi pagaliau rado savo bilietą ir padavė kontrolieriui. Šis pažymėjo jį ir tarė:

– Į dešinę. Paskutinis vagonas.

Misis Mak-Gilikadi pasuko į tą pusę, kur parodė kontrolierius, akimis ieškodama savojo nešiko. Šis paniuręs jau žvelgė į tuščią trečios klasės vagoną.

– Jums čia, madam.

– Ne. Aš važiuoju pirmos klasės vagone, – tarė misis Mak-Gilikadi.

– Šito nesakėte, – burbtelėjo nešikas, paniekinamai žvilgtelėjęs į jos taškuoto tvido paltą, labai primenantį vyrišką drabužį.

Misis Mak-Gilikadi iš tikrųjų buvo sakiusi nešikui važiuojanti pirmos klasės vagonu, bet nepuolė ginčytis: ji buvo labai pavargusi ir vos atgavo kvapą.

Nešikas pernešė lagaminą prie gretimo vagono. Pagaliau misis Mak-Gilikadi komfortiškai įsitaisė. Šituo traukiniu nedaug kas važiuodavo. Pirmos klasės keleiviai mieliau dundėdavo arba žymiai greitesniu rytiniu ekspresu, arba traukiniu su vagonu restoranu, išvykstančiu 6.40. Misis Mak-Gilikadi užmokėjo nešikui. Šis, aiškiai nusivylęs, davė suprasti, kad tiek paprastai temoka tik trečios klasės keleiviai. Bet misis Mak-Gilikadi, nors ir nepagailėjo bilietui, geisdama smagiai važiuoti, arbatpinigiais nesimėtė.

Patogiai įsitaisiusi, lengviau atsiduso ir, atsišliejusi į aksomines pagalvėles, ėmė sklaidyti žurnalą.

Po kokių penkių minučių traukinys pajudėjo. Žurnalas išslydo iš misis Mak-Gilikadi rankų, jos galva pasviro ant šono: moteris jau miegojo. Po trisdešimt penkių minučių pabudo atsigavusi. Pasitaisiusi skrybėlaitę, pasilenkė ir ėmė žvalgytis pro langą – pro šalį lėkė kaimo vaizdai. Sparčiai temo – buvo niūrus gruodis, iki Kalėdų teliko vos penkios dienos. Viskas skendėjo migloje, tik retkarčiais, traukiniui galvotrūkčiais šaunant pro apšviestas platformas, nuo vynuo-

gių kekes primenančių žibintų kupė pasidarydavo šviesu ir smagu.

– Karšta arbata, karšta arbata! – šūktelėjo netikėtai duryse išdygęs palydovas. Misis Mak-Gilikadi prieš išvažiuodama pasistiprino didžiojoje universalinėje parduotuvėje ir jautėsi soti. Palydovas nuėjo toliau, monotoniškai kartodamas tą pačią frazę. Misis Mak-Gilikadi žvilgtelėjo į lentyną, ant kurios buvo sumesti jos pirkiniai: puikūs rankšluosčiai, kaip tik tokie, kokių troško Margareta; pneumatinis šautuvas Robiui ir kiškutis Džeinei taip pat buvo gražūs, o šilta vakarinė pelerina – tiesiog nuostabi, misis apie ją seniai svajojo. Puloveris Hektorui irgi turėtų patikti...

Moters akys vėl nukrypo į langą. Keldamas baisiausią triukšmą, pralėkė priešpriešinis traukinys – vagono stiklai sudrebėjo taip, kad moteris krūptelėjo. O jos traukinys, pradundėjęs kažkokią stotį ir paklusdamas neregimam signalui, ėmė lėtinti greitį. Keletą minučių traukinys vos judėjo, paskui visai sustojo, ir tik po kurio laiko vėl ėmė įsismaginti. Tuo laiku iš kažkur, tarsi iš šono, išniro dar vienas traukinys. Jis ėjo ta pačia kryptimi. Misis Mak-Gilikadi net išsigando – kad tik nesusidurtų! Kurį laiką abu traukiniai ėjo lygiagrečiai. Misis Mak-Gilikadi žiūrėjo į greta bildančio traukinio langus. Daugumos užuolaidėlės buvo nuleistos, tik retkarčiais sušvytėdavo neužtemdyti langai, ir ji matė vagonuose sėdinčius keleivius. Jų buvo nedaug: kai kurios kupė visai tuščios.

Tuo metu, kai traukiniai, rodės, net nejuda, o stovi vienas šalia kito, kaimyninio traukinio lango užuolaidėlė staiga pakilo, ir misis Mak-Gilikadi išvydo apšviestą pirmos klasės vagono kupė, kurią, regis, ranka galėjo pasiekti.

Staiga misis Mak-Gilikadi užgniaužė kvapą. Ji instinktyviai pasistiebė: prie lango nugara į ją stovintis vyras smaugė moterį! Buku bejausmiu žvilgsniu vargšė žvelgė į vyrą, o šio pirštai vis stipriau ir negailestingiau gniaužėsi. Po akimirkos moters akys ėmė lįsti iš orbitų, veidas išraudo. Misis Mak-Gilikadi, tarsi užhipnotizuotai stebint šį vaizdą, moters kūnas suglebo ir susmuko. Tuo metu lygiagrečiai ėjęs trauki-

nys padidino greitį ir po kelių minučių dingo iš akių.

Instinktyviai misis Mak-Gilikadi siekė skambučio, bet ranka sustingo ore. Kas iš to, jei paskambins? Nepaprasta situacija ir viskas, ką ji regėjo iš labai arti, tarsi paralyžiavo. Žinoma, nedelsiant reikia kažko griebtis, bet ko?

Vėl atsidarė kupė durys.

– Prašome parodyti bilietą, – pareikalavo kontrolierius. Misis Mak-Gilikadi šaukdama puolė prie jo:

– Pasmaugė moterį! Traukinyje, kuris tik ką aplenkė mūsiškį! Savo akim mačiau!

Kontrolierius nustebęs žiūrėjo į ją:

– Atleiskite, ką jūs pasakėte, madam?

– Vyras pasmaugė moterį! Traukinyje. Mačiau savo akimis štai pro šitą langą.

Kontrolierius sumišo.

– Pasmaugė? – netikėdamas paklausė.

– Taip! Sakau jums – pati mačiau. Tuoj pat ką nors darykite.

Kontrolierius mandagiai kostelėjo:

– Ar jums neatrodo, madam, kad truputį prisnūdote... ir... – jis taktiškai nutilo.

– Teisybė, aš buvau šiek tiek prisnūdusi, bet jeigu manote, kad visa tai regėjau sapne, tai labai klystate. Sakau jums dar kartą – aš viską labai aiškiai regėjau savo akimis!

Kontrolieriaus žvilgsnis nuslydo ant sėdynės numestu žurnalu. Į akis krito piešinys: vyriškis smaugia merginą, o kitas vyras su revolveriu stovi tarpduryje ir abiems grasina...

– Ar jums neatrodo, madam, – griežčiau tarė kontrolierius, – kad, skaitydama jaudinantį apsakymą, taip įsijautėte, jog pamanėte visa tai vykstant tikrovėje?

– Ne, – pertraukė jį misis Mak-Gilikadi. – Aš iš tikrųjų mačiau. Nemanykite, kad išsikrausčiau iš proto. Pro savo kupė langą žiūrėjau į šalia judančio traukinio langą. Ir anam traukiny vyras pasmaugė moterį. Ko ketinate griebtis?

– Vadinasi, madam...

– Juk jūs imsitės kokių priemonių, ar ne?

Kontrolierius nenorom linktelėjo ir pažiūrėjo į laikrodį.

– Lygiai po septynių minučių mes būsime Brekhemptone. Aš pranešiu stoties viršininkui. Kuria kryptimi važiavo tas traukinys?

– Jau sakiau – ta pačia kryptimi. Jeigu traukinys būtų lėkęs priešais, tai nieko nebūčiau spėjusi pamatyti.

Kontrolierius vis dar negalėjo patikėti. Misis Mak-Gilikadi, matyt, turėjo lakią vaizduotę ir galėjo išvysti ką panorėjusi. Nepaisant to, kontrolierius buvo mandagus.

– Pasikliaukite manimi, madam, aš pateiksiu raportą ir išdėstysiu viską, ką man sakėte. Gal būtumėte tokia maloni ir duotumėte savo adresą bei pasisakytumėte pavardę. Jeigu kartais...

Misis Mak-Gilikadi pasakė, kur rengiasi būti artimiausiomis dienomis, o taip pat savo nuolatinės gyvenamosios vietos adresą Škotijoje. Kontrolierius užsirašė ir išėjo, nutaisęs išraišką žmogaus, atlikusio pareigą.

Misis Mak-Gilikadi liko nerami ir labai nepatenkinta. Ar kontrolierius tikrai praneš apie jos regėtą įvykį? O gal jis tik paprasčiausiai stengėsi ją nuraminti? Juk pilni traukiniai pagyvenusių moterų, kurioms vaidenasi suokalbiai ir pavojai. Kai kurios dievagojasi regėjusios net skraidančias lėkštes ar paslaptingus kosmoso laivus. Jos taip gyvai pasakoja apie žmogžudystes, kurių apskritai niekada nebuvo. Jeigu kontrolierius pamanė, kad ir ji tokia...

Traukinys sumažino greitį. Pro šalį lėkė didelio miesto ryškūs žiburiai.

Misis Mak-Gilikadi, atidariusi rankinuką, ieškojo kokio popieriaus lapelio, bet rado tik kvitą. Antroje jo pusėje pieštuku brūkštelėjusi keletą žodžių, įkišo į voką, laimingo atsitiktinumo dėka rastą tarp savo daiktų, užklijavo ir užrašė adresą.

Traukinys lėtai artėjo prie žmonių prikimštos platformos. Įprastas monotoniškas balsas išdainavo:

“5 valandą 38 minutės iš pirmos platformos išvyksta traukinys į Čedmautą per Milčesterį, Veivertoną, Rokseterį.

Keleivius, vykstančius į Market Beizingą, prašome pereiti į trečiąją platformą. Į pirmąjį kelią atvyksta traukinys, vykstantis į Garberį".

Misis Mak-Gilikadi susijaudinusi žvelgė į platformą. Kiek daug keleivių ir kaip mažai nešikų! Va, antai vienas stypso! Ji griežtai pašaukė:

– Nešike! Paimkite šį laišką ir tučtuojau nuneškite stoties viršininkui!

Pridėjusi šilingą, ji padavė nešikui laišką. Lengviau atsidususi, atsišliejo į atkaltę. Ką gi, padarė, ką galėjo. Ir tuoj pagailėjo šilingo. Juk ir šešių pensų būtų buvę per akis...

Nejučia vėl prisiminė įvykį, kurio liudininkė buvo. Baisu, tiesiog baisu... Misis Mak-Gilikadi – stiprių nervų moteris – ėmė drebėti iš siaubo. Kokius keistus, kokius fantastiškus įvykius tenka pergyventi jai, Elžbietai Mak-Gilikadi! Jeigu nebūtų pakilusi anos kupė užuolaidėlė... Bet likimas lėmė, kad ji, Elžbieta Mak-Gilikadi, taptų nusikaltimo liudininke. Moteris tvirtai sučiaupė lūpas.

Šalia šūkaliojo, švilpčiojo, trankė duris. 5 valandą 38 minutės traukinys lėtai pajudėjo iš Brekhemptono stoties. Po valandos ir penkių minučių jis sustojo Milčesteryje.

Misis Mak-Gilikadi susirinko savo paketėlius, rankinę ir, išlipusi iš vagono, apsižvalgė. Ją dirgino viena ir ta pati mintis – kaip maža nešikų! Rodėsi, visi nešikai stumdosi prie bagažo vagonų, užimti tik pašto maišų pernešimu. Ar tik nebus įsivyravusi nuomonė, kad keleiviai patys privalo tempti savo lagaminus? Bet juk ji nepajėgi viena susitvarkyti su savo daiktais ir dar nešti skėtį! Bet kur dingsi – sukąsk dantis ir lauk savo eilės. Pagaliau prie jos priėjo nešikas.

– Ar važiuosite taksi, madam?

– Tikiuosi, mane pasitiks.

Prie stoties durų jos laukė taksi vairuotojas. Jis atidžiai stebėjo išeinančius keleivius. Kalbėjo vietos tarme, minkštai tardamas balses:

– Ar jūs kartais ne misis Mak-Gilikadi? Ar važiuojate į Sant Meri Midą?

– Taip, aš misis Mak-Gilikadi.

Nešikas gavo ne dosnų, tačiau pelnytą atlyginimą.

Mašina, kurioje savo daiktais apsivertusi sėdėjo misis Mak-Gilikadi, lėkė per tamsą. Iki kelionės pabaigos – devynios mylios. Misis Mak-Gilikadi vis dar negalėjo atsigauti. Ji būtinai turėjo išlieti savo jausmus. Pagaliau taksi įsuko į pažįstamą kaimo gatvę. Netrukus misis Mak-Gilikadi, išsiropščiusi iš mašinos, akmenimis grįstu keliuku pasuko prie namo. Duris atidarė pusamžė tarnaitė. Vairuotojas įnešė daiktus. Misis Mak-Gilikadi, perėjusi holą, pasuko į svetainę. Tarpdury ją pasitiko namų šeimininkė, garbi sena dama.

– Elžbieta!

– Džeine!

Jos pasibučiavo, ir misis Mak-Gilikadi, ilgiau nebegalėdama ištverti, rėkte išrėkė:

– O, Džeine! Aš tik ką regėjau žmogžudystę!

ANTRAS SKYRIUS

Būdama ištikima iš motinos ir senelės paveldėtam įsitikinimui, kad tikros ledi niekas negali nei sukrėsti, nei nustebinti, mis Marpl tik kilstelėjo antakius ir, palingavusi galva, tarė:

– Ką ir sakyti, jūs iš tikrųjų patyrėte baisų nemalonumą, Elžbieta, ir dar labai keistą. Pamatysite, tuoj pat širdis atlėgs, jeigu nedelsdama man viską kuo smulkiausiai papasakosite.

O misis Mak-Gilikadi šito ir tetroško. Atsisėdusi krėsle arčiau židinio, ji nusimovė pirštines ir ėmė porinti.

Mis Marpl atidžiai klausėsi, neištardama nė žodžio. Kai misis Mak-Gilikadi, sunkiai gaudydama kvapą, pagaliau baigė, mis Marpl ryžtingai tarė:

– Bus geriausia, brangioji, jeigu dabar palipsite į viršų, persirengsite ir nusiprausite. Paskui mudvi pavakarieniausime, bet perspėju: valgant apie tai nė žodžio! O vėliau, po vakarienės, kaip reikiant įsigilinsime į šią istoriją ir ją panagrinėsime.

Misis Mak-Gilikadi pakluso šeimininkės valiai. Vakarieniaudamos damos kalbėjosi apie kaimo gyvenimą. Mis Marpl smulkiai papasakojo apie visuotinį nepasitikėjimą sukėlusį naująjį vargonininką, atkartojo paskutinį vaistininko kivirčą su žmona, o taip pat paporino apie mokytoją, niekaip neprisitaikančią prie kaimo papročių. Po to mis Marpl ir misis Mak-Gilikadi ėmė girtis savo sodais.

– Bijūnai labai keistos gėlės, – pakildama nuo stalo, tarė mis Marpl. – Niekada iš anksto neatspėsi, žydės ar ne. Bet jeigu jau jie prigijo, tai rankos nebepakils išrauti. Apskri-

tai, bijūnai – nuostabiausi sutvėrimai žemėje.

Jos vėl įsitaisė prie židinio. Iš kampinio bufeto mis Marpl išėmė dvi senoviškas krištolo taures ir vyno butelį.

– Elžbieta, šiandien kava nevaišinsiu, – tarė ji. – Jūs jau ir taip sudirgusi, ir dėl to visai nesistebiu! Gal net užmigti negalėsite. Siūlau išgerti taurę savojo vyno iš pavasarinių raktažolių, o gal dar puodelį ramunių trauktinės.

Misis Mak-Gilikadi mielai sutiko, ir mis Marpl pripylė taures.

– Džeine, – tarė misis Mak-Gilikadi, gurkštelėjusi vyno ir įvertinusi jo skonį, – juk nemanote, kad visa tai man tik prisisapnavo ar pasirodė?

– Žinoma, ne, – užjausdama atsakė mis Marpl.

Misis Mak-Gilikadi lengviau atsiduso.

– O tas kontrolierius galvojo, kad aš tauškiu niekus, – tarė ji. – Nors buvo labai mandagus, bet...

– Nereikia stebėtis, Elžbieta, juk žmogus pakliuvo į keblią situaciją. Sunku jam buvo patikėti nepažįstamos moters žodžiais. O aš nė kiek neabejoju – viskas buvo kaip tik taip, kaip man papasakojote. Tai, žinoma, be galo keista, bet ko nebūna gyvenime! Aš ir pati esu aiškiai regėjusi intymias sceneles, kurios vykdavo šalia lekiančio traukinio kupė. Kartą stebėjau mažą mergaitę, žaidžiančią su meškiuku. Nei iš šio, nei iš to staiga ji metė meškiuką į storą vyrą, snaudžiantį kupė kamputy. Tas pašokęs įsmeigė į vaiką nieko nesuprantantį žvilgsnį, o visi keleiviai smagiai juokėsi. Visa tai mačiau labai aiškiai ir vėliau galėjau smulkiai papasakoti kiekvieną detalę – kaip jie atrodė, kuo buvo apsirengę.

Misis Mak-Gilikadi dėkodama linktelėjo:

– Taip buvo ir šį kartą.

– Sakote, vyras stovėjo į jus nugara. Vadinasi, jo veido nematėte?

– Ne.

– O kaip atrodė moteris? Jauna ar sena?

– Jaunyva. Trisdešimties, gal trisdešimt penkerių metų.

– Graži?

– Tiesiog nežinau. Matote, jos veidas buvo jau toks, kad...

Mis Marpl skubiai tarė:

– Taip, taip. Aš kuo puikiausiai įsivaizduoju. O kuo ji buvo apsirengusi?

– Šviesiais kailiniais. Be skrybėlaitės. Blondinė.

– O vis dėlto kaip atrodė vyras? Gal kas nors krito į akį?

Misis Mak-Gilikadi nutilo ir, gerokai pagalvojusi, atsakė:

– Gana aukštas ir, berods, tamsaus gymio. Vilkėjo šiltą žieminį paltą, todėl negaliu spręsti apie jo figūrą.

Paskui susikrimtusi pridūrė:

– Matote, tai gryni niekai.

– Bet vis šis tas, – tarė mis Marpl. – O ar galite garantuoti ar bent jau manote, kad toji moteris mirė?

– Taip, ji mirė, dėl to tai jau nė kiek neabejoju. Liežuvis išlindo iš burnos ir... Nenoriu nė pasakoti.

– Žinoma, nepasakokite, – paskubėjo pritarti mis Marpl. – Tikiuosi, rytą mes daugiau sužinosime.

– Rytą?

– Taip, apie tai tikriausiai jau bus parašyta rytiniuose laikraščiuose. Juk lavonas liko vagone. Ką darė žudikas? Greičiausiai išlipo pirmoje pakliuvusioje stotelėje. Beje, gal pamenate, ar tas vagonas buvo su koridoriumi?

– Ne.

– Vadinasi, ne tolimųjų reisų traukinys, ir tikriausiai sustojo Brekhemptone. Sakysim, žmogžudys, įspraudęs lavoną į kupė kamputį ir veidą uždengęs kailinių apykakle, kad kuo ilgiau niekas neatkreiptų dėmesio, pats išlipo Brekhemptone. Esu įsitikinusi – jis elgėsi kaip tik taip. Visa tai netrukus paaiškės. Todėl ir spėju, kad pranešimas apie nužudymą ir vagone rastą moterį veikiausiai paklius į rytinius laikraščius. Ką gi, palauksime.

Bet rytiniuose laikraščiuose nerado nė žodžio. Nusivylusios mis Marpl ir misis Mak-Gilikadi pusryčiavo tylėda-

mos, kiekviena paskendusi savo mintyse.

Paskui juodvi išėjo pasivaikščioti po sodą. Paprastai tai būdavo malonios poilsio valandėlės. Tik ne šį kartą. Mis Marpl, žinoma, stengėsi sudominti savo viešnią kai kuriais neseniai įsigytais retais augalais, bet kalbėjo kažkaip abejingai, o misis Mak-Gilikadi, visuomet karštai pasakodavusi apie savo eksperimentus, irgi vaikščiojo lyg liežuvį prarijusi.

– Mano sodas nebe toks, – apgailestaudama gana liūdnai pasakojo mis Marpl. – Daktaras Heidokas kategoriškai draudžia dirbti pasilenkus ar atsiklaupus. O ką galima veikti sode nepasilenkus ar neatsiklaupus? Tiesa, turiu sodininką Edvardą, bet jis toks savavališkas: žiūrėk, jau ir geria arbatą ar šiaip švilpiniuoja. Ne darbas jam rūpi.

– O, pažįstu aš tokius! – tarė misis Mak-Gilikadi. – Man tai neuždraudė lankstytis, tuo labiau pavalgius, bet aš taip pastorėjau, kad, nusitvėrus net menkiausio darbelio, tuoj rėmuo ėda.

Stojo nejauki tyla. Pagaliau misis Mak-Gilikadi, kiek pastoviniavusi, atsigręžė į savo draugę:

– Na, tai ką?

Tie žodžiai nieko nereiškė, bet iš to, kaip jie buvo ištarti, mis Marpl kuo puikiausiai viską suprato.

– Aš manau, – tarė ji, – mes galėtume nueiti į policijos skyrių ir pasikalbėti su seržantu Komisu. Jis gana protingas ir ramus žmogus, senas mano pažįstamas. Viską papasakotume, o seržantas jau praneštų, kam reikia.

Po keturiasdešimt penkių minučių mis Marpl ir misis Mak-Gilikadi jau šnekučiavosi su rimtu, gana jaunos išvaizdos vyriškiu. Frenkas Komisas mis Marpl priėmė labai nuoširdžiai ir net pagarbiai. Pakvietęs damas atsisėsti, jis tarė:

– Kuo galėtume jums padėti, mis Marpl?

– Norėčiau, kad jūs būtumėte toks malonus ir pasiklausytumėte vienos istorijos, kurią papasakos mano bičiulė misis Mak-Gilikadi, – atsakė mis Marpl.

Seržantas Komisas atidžiai klausėsi. Keletą minučių patylėjęs, tarė:

– Taip, tai gana keista istorija.

Misis Mak-Gilikadi pasakojant, seržantas paslapčia ją tyrinėjo, susidarydamas savo nuomonę. Apskritai, moteris jam paliko gana malonų įspūdį: blaiviai mąsto, sugeba tiksliai ir aiškiai pasakoti ir – bent jau taip atrodė – nesudirgintos vaizduotės, ne isterikė. Be to, seržantas regėjo, kad mis Marpl šventai tiki jos žodžiais, o mis Marpl seržantas puikiai pažinojo! Sant Meri Mide mis Marpl visi pažinojo. Ji atrodė gana silpna ir kukli, bet buvo tokia pat pastabi ir įžvalgi, kaip ir seržantas.

Frenkas Komisas krenkštelėjo.

– Žinoma, galėjote ir apsirikti. Atkreipkite dėmesį – aš nesakau, kad jūs apsirikote, aš sakau – galėjote apsirikti. Gyvenime dažnai grubiai ir banaliai išdaigaujama, o iš tolo atrodo...

– Aš žinau, ką sakau, – paniurusi atrėžė misis Mak-Gilikadi.

“Taip, ji laikysis savo, – pagalvojo Frenkas Komisas. – Ko gero, paaiškės, kad ji teisi”. Tačiau garsiai tarė:

– Jūs gerai padarėte, pranešusi geležinkelio valdybai, o dabar ir man papasakojusi. Galite manimi pasikliauti, aš imsiuosi darbo.

Seržantas nutilo. Mis Marpl nežymiai linktelėjo – ji pritarė seržantui. Misis Mak-Gilikadi dar nelabai tikėjo jo žodžiais, bet nieko nesakė.

Seržantas Komisas, visuomet vertinęs mis Marpl nuomonę, ir dabar kreipėsi į ją:

– Sakykim, visa tai, ką išgirdome – teisybė. Kaip manote, kur dingo lavonas?

– Gali būti tik du variantai, – nedvejodama atsakė mis Marpl. – Pirmas ir labiausiai tikėtinas – lavoną paliko traukinio vagone. Tiesa, dabar dėl šito tenka suabejoti: lavoną turėjo jau aptikti keleiviai arba geležinkelio tarnautojai galinėje stotyje.

Frenkas Komisas linktelėjo.

– Kitas variantas: žudikas pakely išmetė lavoną iš trau-

kinio. Aš spėju, kad lavonas iki šiol tebeguli kur nors prie geležinkelio sankasos ir kol kas jo niekas nerado. Ši versija atrodo įtikinamesnė. Kitų variantų, mano supratimu, negalėtų būti.

– Skaičiau, kartais lavonus įkišdavo į skrynią, – tarė misis Mak-Gilikadi, – bet dabar niekas skrynių jau nebesivežioja, o į lagaminą žmogaus neįkiši.

– Taip, – tarė Komisas, – aš pritariu ir vienai, ir kitai versijai. Lavoną, jeigu tik iš tikrųjų jis buvo, šiuo metu jau rado arba netrukus suras. Kai tik sužinosiu, tučtuojau jums duosiu žinią. Beje, jūs ir pačios apie tai perskaitysite laikraščiuose. Tiesa, negalima atmesti ir tokio varianto: nors moteris buvo žiauriai užpulta, bet vis dėlto nenumirė ir pati išlipo iš traukinio.

– Vargu, – tarė mis Marpl. – O jeigu taip ir būtų buvę, tai vis tiek kas nors būtų atkreipęs dėmesį ir į ją, ir į ją lydintį vyriškį. O šis būtų aiškinęsis... susirgo...

– Žinoma, juos turėjo pastebėti, – tarė Komisas. – Jeigu moterį būtų radę kupė be sąmonės, apie tai irgi būtų pranešę. Manau, kad netrukus ką nors išgirsime.

Praėjo diena, antra. Pagaliau baigiantis trečiai dienai, mis Marpl gavo seržanto Komiso laiškelį:

"Nuodugniai ištyriau bylą, dėl kurios su manimi konsultavotės. Viskas bergždžiai. Lavono nerasta. Jūsų pavaizduotoji moteris į jokią ligoninę nesikreipė. Traukinio keleiviai nepastebėjo moters, kuri būtų buvusi prismaugta ar susirgusi kelionėje, ar kurią vyriškis būtų veste išvedęs iš vagono. Patikėkite, tyrimą atlikau kuo kruopščiausiai. Spėju, kad jūsų bičiulės matytoji scena ne tokia baisi, kaip jai pasirodė".

TREČIAS SKYRIUS

– Ne tokia baisi? Še tau! – pasipiktino misis Mak-Gilikadi. – Juk nužudė žmogų!

Ji niūriai dėbtelėjo į mis Marpl.

– Mieloji Džeine, sakykite, kad aš klystu. Sakykite tiesiai – jums pasivaideno! Juk ir jūs taip manote, ar ne?

– Kiekvienas gali apsirikti, – ramiai tarė mis Marpl. – Kiekvienas, Elžbieta, ir net jūs... Turbūt tai irgi reikia turėti galvoje. Bet vis dėlto aš manau, kad jūs neapsirikote. Nors skaitote su akiniais, bet į tolį gerai matote, ir tai, ką pamatėte, neišdildomai liko jūsų atmintyje. Juk pas mane atvykote tiesiog be galvos ir labai pergyvenote.

– To aš niekada nepamiršiu, – jausmingai tarė misis Mak-Gilikadi. – Tiesiog neišmanau, ko dar griebtis.

– Jūs jau viską padarėte, ką galėjote, – tarė mis Marpl. Jeigu misis Mak-Gilikadi atidžiau būtų klausiusi, ką sako jos bičiulė, tai būtų pastebėjusi – ji pabrėžė žodelį “jūs”.

– Juk jūs jau pranešėte ir geležinkelio administracijai, ir policijai. Ne, nieko daugiau padaryti jūs jau nebegalite.

– Tam tikra prasme tai mane paguodžia, – tarė misis Mak-Gilikadi, – juk žinote – tuoj po Kalėdų išvažiuoju į Ceiloną aplankyti Roderiko. Ir kelionės nenoriu atidėti: aš taip ilgai laukiau šios progos. Nors, atvirai sakant, jeigu čia turėčiau atlikti savo pareigą, kelionę nukelčiau, – sąžiningai pridūrė.

– Neabejoju, kad taip pasielgtumėte, Elžbieta, bet savo pareigą jau atlikote.

– Dabar viskas priklauso nuo policijos, – tarė misis Mak-Gilikadi. – Bet jeigu policija bus linkusi kvailioti...

Mis Marpl ryžtingai papurtė galvą:

– O, ne, policija – ne kvaila. Ir ten dirba protingi žmonės, todėl viskas dar įdomiau, ar ne?

Misis Mak-Gilikadi pažvelgė į bičiulę, nesuprasdama, ką ji nori pasakyti, o mis Marpl dar kartą turėjo progos įsitikinti, kad jos draugė – nepaprastai principinga moteris, nors ir be vaizduotės.

– Labai norėčiau sužinoti, kas vis dėlto įvyko? – tarė mis Marpl.

– Ją nužudė.

– Taip, bet kas ir kodėl? Ir kur padėjo lavoną? Kur jis dabar?

– Policijos uždavinys – surasti.

– Teisingai. Bet policija dar nieko nerado. O tai byloja – žudikas labai gudrus, ar ne? Žinote, aš tiesiog negaliu įsivaizduoti, – mis Marpl suraukė antakius, – kaip vis dėlto jis atsikratė lavono? Moterį nužudė staiga užėjus pykčio priepuoliui. Nemanau, kad žudikas buvo viską iš anksto suplanavęs: niekas nesigriebia žmogžudystės, greitajam traukiniui atvykstant į didelę stotį. Taip, tikriausiai susiginčijo, gal iš pavydo ar dar dėl ko. Jis pasmaugia moterį, jo glėbyje lavonas, o traukinys tuoj tuoj sustos. Ką kitą sugalvosi – tik įsprausti lavoną į kupė kampelį, uždengti veidą, stengiantis pavaizduoti snaudžiantį žmogų, o pačiam kuo greičiau dingti. Aš paprasčiausiai nematau jokios kitos išeities. O vis dėlto, matyt, buvo...

Mis Marpl susimąstė. Misis Mak-Gilikadi mėgino klausti ir šio, ir to – nė žodžio.

– Ar jau imate apkursti, Džeine?

– Gal šiek tiek. Bet man atrodo, kad dauguma žmonių nebemoka taip aiškiai reikšti savo minčių kaip anksčiau. O jūsų klausimai man tiesiog praslydo pro ausis.

– Aš klausiau, kelintą valandą rytoj rytą išeina traukinys į Londoną? O gal man važiuoti vidudienį? Margareta lauks tik po pietų.

– Jeigu neskubate, važiuokite 12.15. Mudvi anksčiau

papietautume.

– Žinoma, kodėl gi ne...

Mis Marpl tęsė:

– O ar Margareta neužpyktų, jeigu, sakysim, pas ją būtumėte kokią septintą valandą?

Misis Mak-Gilikadi susidomėjusi pažvelgė į savo bičiulę.

– Ką sumanėte, Džeine?

– Elžbieta, aš siūlau drauge važiuoti į Londoną, o iš ten - į Brekhemptoną tuo pačiu traukiniu, kuriuo atvažiavote prieš tris dienas. Paskui iš Brekhemptono jūs grįžtumėte į Londoną, o aš - namo. Kelionės išlaidas aš apmokėčiau.

Mis Marpl tai ypač pabrėžė.

Misis Mak-Gilikadi į finansinę reikalo pusę neatkreipė dėmesio:

– Bet ko gi jūs tikitės, Džeine? Dar vienos žmogžudystės?

– Ne, ką jūs! – nustebo mis Marpl. – Prisipažinsiu, aš pati norėčiau, suprantama, jums vadovaujant, apžiūrėti... kaip čia pasakius?.. Labai sunku rasti tinkamą žodį... Pažiūrėti į nusikaltimo vietą.

Kitą dieną mis Marpl ir misis Mak-Gilikadi sėdėjo viena priešais kitą pirmos klasės vagone. Traukinys iš Padingtono stoties pajudėjo 4 valandą 50 minučių. Tą dieną Padingtono stotyje buvo dar daugiau žmonių, negu praėjusį penktadienį – iki Kalėdų teliko trys dienos. Bet traukinyje buvo gana ramu, bent jau galiniuose vagonuose.

Šį sykį joks traukinys nėjo lygiagrečiai su jų traukiniu, tačiau priešpriešiais vienas po kito lėkė keleiviniai į Londoną. Du kartus jų traukinį aplenkė greitieji. Misis Mak-Gilikadi, žiūrėdama į laikrodį, svarstė:

– Sunku pasakyti, kada tai įvyko. Prisimenu, pravažiavome kažkokią stotį...

Bet jos jau buvo pravažiavusios daugybę stočių.

– Po penkių minučių turime būti Brekhemptone, – tarė mis Marpl.

Įėjo konduktorius. Mis Marpl įsmeigė į savo draugę klausiamą žvilgsnį. Misis Mak-Gilikadi papurtė galvą – kontrolierius kitas. Jis paženklino bilietus ir, truputį svirduliuodamas, išėjo – traukinys, sumažinęs greitį, įveikė staigų geležinkelio posūkį.

– Atrodo, mes jau Brekhemptono priemiestyje, – tarė misis Mak-Gilikadi.

– Veikiausiai, – atsakė mis Marpl.

Už langų mirguliavo žibintai, pastatai, retkarčiais regėjosi gatvės ir tramvajai. Traukinys, sulėtinęs greitį, pravažiavo iešmininko būdelę.

– Po minutės būsime stotyje, – tarė misis Mak-Gilikadi. – Regis, be reikalo trenkėmės. O gal jums kas nors paaiškėjo, Džeine?

– Tikriausiai ne, – mis Marpl balse galima buvo justi abejonę.

– Tuščias pinigų mėtymas, – tęsė misis Mak-Gilikadi, ne taip labai jau gailėdamasi, juk ne iš savo kišenės mokėjo: mis Marpl šventai laikėsi žodžio.

– Vis tiek įdomu savo akimis regėti, kur tai įvyko, – tarė mis Marpl. – Mūsų traukinys vėluoja keletą minučių. O ar penktadienį laiku atėjo?

– Berods, laiku. O atvirai šnekant, į tai aš neatkreipiau dėmesio.

Traukinys sustojo prie kunkuliuojančios, ilgos Brekhemptono stoties platformos. Iš reproduktoriaus sklido gergždantis pranešėjo balsas; darinėjosi kupė durys; vieni keleiviai išlipo, kiti korėsi vidun; platforma į visas puses šmirinėjo žmonės. Įprastas didelės stoties vaizdas.

“Ką ir sakyti, tokioje minioje žmogžudys gali lengvai išnykti, kartu su visais išeiti iš stoties arba persėsti į kitą vagoną ir tuo pačiu traukiniu važiuoti iki galinės stoties, – mąstė mis Marpl. –Tokioje žmonių gausybėje lengva vaizduoti nekaltą keleivį. Bet lavonas negali ištirpti ore. Lavonas kur nors turi būti”.

Misis Mak-Gilikadi jau išlipo iš traukinio ir, stovėdama

platformoje, pro atvirą langą kalbėjosi su drauge.

– Pasisaugokite, Džeine, – prašė ji. –Nepersišaldykite. Dabar pats šlykščiausias metų laikas, o jūs jau nebe jauniklė.

– Gerai, gerai, – atsakė mis Marpl.

– Ir nebesikrimskite dėl ano atsitikimo. Mes padarėme, ką galėjome.

Mis Marpl linktelėjo.

– Nestoviniuokite ilgai šaltyje, Elžbieta, nes dar persišaldysite. Verčiau užsukite į restoraną ir išgerkite puodelį arbatos: savojo traukinio dar turite laukti dvidešimt minučių.

– Turbūt taip ir padarysiu. Iki pasimatymo, Džeine.

– Iki pasimatymo, Elžbieta. Linkiu laimingų Kalėdų. Tikiuosi, Margareta jaučiasi puikiai. Mėgaukitės kelione į Geiloną ir perduokite linkėjimų mielajam Roderikui, nors abejoju, ar jis mane beprisimena...

– O, kuo puikiausiai jus atsimena. Kai jis dar mokėsi, kažkaip iš stalo stalčiaus dingo pinigai, ir jūs jam pagelbėjote. Jis niekada šito nepamirš.

– A! – tepasakė mis Marpl.

Misis Mak-Gilikadi patraukė i stotį. Nuaidėjo švilpukas, traukinys pajudėjo. Mis Marpl akimis palydėjo tvirtai sudėtą savo bičiulę. Elžbieta gali važiuoti į Ceiloną ramia sąžine, savo pareigą ji atliko ir jos niekas nevaržo.

Traukinys didino greitį, bet mis Marpl nė nebandė atsilošusi į sėdynės atkaltę ramiai snūduriuoti – ji susikaupusi mąstė. Ir nors mis Marpl dažnai kalbėdavo užuominomis, jos mintys buvo aiškios. Dabar ji stengėsi išspręsti svarbiausią uždavinį – ką toliau daryti? Nors ir labai keista, ji manė lygiai kaip ir misis Mak-Gilikadi: tai jos pareiga.

Misis Mak-Gilikadi atsisveikindama priminė, kad jos padariusios viską, ką galėjusios. Taip galima pasakyti apie misis Mak-Gilikadi, bet apie save mis Marpl šitaip nemanė.

Kartais jai atrodydavo, kad tokiai bylai tirti reikalingi ypatingi sugebėjimai, ir niekas kitas, tik ji, gali šį tą nuveikti. O galbūt tai tik savo gabumų pervertinimas? Iš tikrųjų, ką ji

gali padaryti? Vėl dingtelėjo bičiulės žodžiai: “Jūs nebe jauniklė”.

Neduodama valios emocijoms, lyg generolas, rengiantis kovos veiksmų planą, arba buhalteris, skaičiuojantis prekybinės operacijos pelną, mis Marpl mintyse pasvėrė visus faktus už ir prieš, toliau tiriant šią bylą.

Štai kas bylojo sėkmingų tyrimų naudai:

1. Didelė jos gyvenimo patirtis ir sugebėjimas pažinti žmonių charakterius.

2. Seras Henris Klideringas ir jo krikštasūnis (dabar jis dirba Skotlend Jarde), kažkada padėję tirti Liti Padokso įvykį.

3. Jos brolėno Raimondo antrasis sūnus Devidas, Britanijos geležinkelių valdybos tarnautojas.

4. Grizeldos sūnus Leonardas, puikiai susivokiantis geografijos žemėlapiuose.

Mis Marpl, dar kartą viską apsvarsčiusi, liko patenkinta. Jai pavyko sumenkinti argumentus, prieštaraujančius jos užmačiai. Svarbiausia kliūtimi ji laikė savo fizinę negalią.

“O, jei aš pati galėčiau visur nuvažiuoti ir išsiaiškinti kai kuriuos klausimus”, – apgailestavo mis Marpl.

Taip, svarbiausias priešininkas – jos amžius ir fizinis silpnumas. Nors pagal metus sveikata negali skųstis, bet šiaip ar taip, ji jau senutė. Ir jeigu daktaras kategoriškai uždraudė krapštytis sode, tai vargu bau pritartų jos įgeidžiui narplioti kažkokį nusikaltimą. O juk ji dabar tik apie tai ir tegalvoja! Jeigu prieš kelias dienas tai žmogžudystei mis Marpl dar buvo abejinga, tai dabar jau nebegalėjo nurimti. Tiesa, vis dar dvejojo – ar verta? Juk ji sena, sena ir pavargusi moteris. Dabar, baigiantis varginančiai dienai, ji puolė į apatiją, troško kuo greičiau pasiekti savo namus, atsisėsti prie židinio su lėkšte gardžios vakarienės, paskui atsigulti, o kitą dieną šiek tiek pasidarbuoti sode – papjaustinėti šakeles, pasišluoti, – daryti viską su protu, nesilankstant, nepavargstant...

“Aš jau pernelyg sena ieškoti nuotykių”, – tarė sau mis Marpl, abejingai žvelgdama pro langą į išsirietusią geležinkelio sankasą.

Posūkis!

Jos galvoje blankiai švystelėjo kažkokia mintis... "Kaip tik po to kontrolierius tikrino bilietus..." Staiga gimė nauja idėja. Viso labo tik idėja!

Vos pastebimas raudonis užliejo mis Marpl veidą. Nuovargį lyg ranka atėmė.

– Rytoj rytą parašysiu Devidui, – tarė pati sau.

Ir tą pačią akimirką dar viena mintis šovė į galvą:

– Žinoma! Padės mano ištikimoji Florensa!

Savo planą mis Marpl rengė metodiškai, turėdama galvoje Kalėdų šventes, kurios trukdė įvykiams vystytis. Ji parašė brolėno sūnui Devidui Vestui laišką, sujungdama kalėdinius sveikinimus su primygtinu prašymu suteikti jai šiokios tokios informacijos. Kaip ir kiekvienais metais, kalėdinių pietų ją pakvietė pas kunigą, ir čia ji turėjo progos pasikalbėti su jaunuoju Leonardu, grįžusiu kalėdinių atostogų.

Leonardo aistra buvo įvairiausi geografijos žemėlapiai. Jis visai nepasmalsavo, kodėl senajai damai prireikė smulkaus tam tikro rajono žemėlapio. Paprasčiausiai savo kolekcijoje surado ir atnešė. Mis Marpl pažadėjo atsargiai apsieiti ir netrukus grąžinti.

– Ką ji sugalvojo? – stebėjosi Leonardo motina Grizelda, išrodanti nepaprastai jauna ir žydinti – ne tokiai, regis, gyventi pusiau sugriuvusiuose kunigo namuose. – Aš noriu pasakyti – kam jai prireikė tų žemėlapių?

– Nežinau, – atsakė jaunasis Leonardas. – Ji nieko neaiškino.

– Keista... – Grizelda niekaip negalėjo nurimti. – Man tai kelia įtarimą... Tokio amžiaus žmogus turėtų liautis kvailiojęs.

Leonardas paklausė, ką ji turinti galvoje, taip kalbėdama. Grizelda išsisukinėdama atsakė:

– Kur reikia ir nereikia kaišioja savo nosį! Bet vis dėlto kodėl ji susidomėjo geografijos žemėlapiais? Keista...

Po kelių dienų mis Marpl gavo be galo malonų Devido

Vesto atsakymą:

"Mieloji Tetulyte Džeine,

Kas jums vėl neduoda ramiai gyventi? Aš parūpinau jūsų prašomų žinių. Tik du traukiniai gali eiti lygiagrečiai viena kryptimi – išvyksta 4.53 ir 5.00 valandomis. Pirmasis traukinys – keleivinis, eina lėtai, sustodamas Heiling Brodvėjuje, Barulel Helte, Brekhemptone, o paskui visose stotyse iki pat Market Beizingo. O penktos valandos traukinys – tai Velso ekspresas, einantis į Kardifą, Niuportą ir Suansi. Pirmąjį traukinį jis gali aplenkti apie 4 valandą 50 minučių, nes į Brekhemptoną turi atvykti penkiomis minutėmis anksčiau, antrajam tuo laiku būnant netoli Brekhemtptono. Jūsų užmačioje įžvelgiu slypintį kažkokį labai aštrų kaimo skandalą. Juk atspėjau, mieloji tetulyte, ar ne? Gal jūs, apėjusi parduotuves ir 4.50 traukiniu grįždama namo, šalia einančiame traukinyje išvydote mero žmoną, kurią apkabinęs laikė sanitarijos inspektorius? Bet nejaugi taip svarbu, kuriame traukinyje tai įvyko? O gal panorote savaitgaliui važiuoti į Portkaulą?

Ačiū už puloverį, taip seniai tokio troškau. O kaip jūsų sodas? Šiuo metu jis turbūt niūrokas.

Nuoširdžiai jūsų – Devidas"

Mis Marpl tik nusišypsojo ir ėmė nagrinėti gautus duomenis. Misis Mak-Gilikadi teisingai sakė – ano traukimo vagonai – be koridorių. Vadinasi, buvo ne ekspresas. Juk nurodytas ir laikas – 4 valanda 33 minutės.

Mis Marpl atsiduso – teks dar kartą važiuoti ir pačiai viską patikrinti.

Kaip ir aną kartą, į Londoną išvažiavo 12.15 traukiniu, bet Londone sėdo ne į 4.50, o į 4.33 traukinį ir nuvažiavo iki Brekhemptono. Kelionėje jokių nuotykių nepatyrė, bet patikslino vieną kitą detalę. Traukinys neperpildytas. 4.33 – dar ne piko valanda. Pirmos klasės vagone tevažiavo vienas keleivis – labai senas džentelmenas, nepakėlęs galvos nuo laikraščio. Dvejose stotyse, Heiling Brodvėjuje ir Baruel Helte,

mis Marpl, išsisvėrusi pro langą, stebėjo išlipančius ir įlipančius keleivius. Heiling Brodvėjuje keli žmonės įlipo į trečios klasės vagoną, o Barulel Helte - keli išlipo. Iš pirmos klasės vagono teišlipo tik senasis džentelmenas su laikraščiu rankoje.

Netoli Brekhemptono, kai traukinys, įveikdamas geležinkelio linkį, išsirietė puslankiu, mis Marpl, atlikdama eksperimentą, atsišliejo nugara į langą ir nuleido užuolaidą.

"Taip, – svarstė ji, – traukiniui visu greičiu įveikiant posūkį ir staigiai stabdant, žmogus, netekęs lygsvaros, visu kūnu prigludo prie lango, ir užuolaidėlė labai lengvai pakilo". Ji pažvelgė pro langą į tamsą. Dabar kiek šviesiau, negu buvo tada, kai važiavo misis Mak-Gilikadi, bet ne ką teįstengė pamatyti. Dieną būtų kas kita...

Kitą rytąjį anksti buvo Londone ir iš Padingtono išvažiavo 12.15. Ir vėl pirmos klasės vagone ji važiavo viena.

"Va kaip veltui lekia pinigėliai, – pagalvojo mis Marpl. – Tuščias laidymas, ir tiek! Pirma klase niekas nevažiuoja, tik biznieriai, ir tai tik piko valandomis. Bet jų kišenės juk pilnos!"

Kai iki Brekhemptono beliko važiuoti 15 minučių, mis Marpl išsitraukė žemėlapį, kurį jau buvo kruopščiai išnagrinėjusi. Pro šalį švysčiojo stočių pavadinimai. Mis Marpl stengėsi nustatyti geležinkelio posūkio vietą. Tas posūkis jai atrodė be galo svarbus. Prispaudusi prie stiklo nosį, senoji dama be galo atidžiai žvelgė į sankasos šlaitą ir šalia plytinčius dirvonus. Taip iki pat Brekhemptono.

Tą vakarą ji parašė laišką mis Florensai Hil į Brekhemptoną, Medisono Roudą 4. Kitą rytą, užsukusi į apygardos biblioteką, peržvelgė adresų knygą, Brekhemptono geografinį žinyną ir susipažino su šios apygardos istorija.

Dabar galėjo imtis įgyvendinti jau anksčiau į galvą atėjusios, nors dar neaiškios, tik vos vos ryškėjančios idėjos. Tai, ką sugalvojo, buvo jos jėgoms, ir nieko daugiau ji neketino daryti. Nes kitas žingsnis reikalavo veiksmo, kuriam fiziškai ji buvo per silpna. Nepaisant ar jos spėjinys pasitvirtintų, ar jį

tektų atmesti, šalia jos būtinai turi būti bent vienas žmogus. Kas? Mis Marpl prisiminė daugybę pažįstamų, bet tuoj sudirgusi papurtė galvą – ne, ne! Žinoma, jie inteligentiški žmonės, ir jais galima pasikliauti, bet be galo užimti svarbiais darbais, toli į priekį susiplanavę laisvalaikį. O iš kvailių, kurie, mis Marpl manymu, laiko turi į valias, – maža naudos.

Ji suko galvą, vis labiau dirgdama ir painiodamasi savo mintyse. Staiga mis Marpl kaktos raukšlės išsilygino ir ji nudžiugusi tarė:

– Na, žinoma, man padės Liusė Ailesberou.

KETVIRTAS SKYRIUS

Liusė Ailesberou buvo gana garsi tik tam tikruose visuomenės sluoksniuose.

Jai - trisdešimt dveji. Kažkada Oksforde laimėjo pirmąją matematikos premiją. Buvusi nepaprastai gabi, jai pranašavo mokslininkės karjerą.

Bet Liusė Ailesberou, be guvaus proto ir polinkio mokslui, dar turėjo ir gyvenimiškos nuovokos gyslelę. Ji pastebėjo, kad žmonės, išskirtinai pasišventę mokslui, yra didžiausi skurdžiai. Mergina neturėjo jokio noro tapti dėstytoja, jai labiau patiko ne tokie gabūs, kaip ji. Liusė Ailesberou mėgo bendrauti su žmonėmis, bet vieni ir tie patys jai greitai nusibosdavo. Be to, ko čia slėpti, ji mėgo pinigus. O norint turėti pinigų, reikia mokėti pasinaudoti aplinkybėmis.

Liusė Ailesberou pastebėjo labai trūkstant žmonių, sugebančių sumaniai tvarkyti namų ūkį. Liusės Ailesberou draugai ir bendraklasiai be galo nustebo, išgirdę, kad ji pasirinkusi namų darbininkės profesiją.

Sėkmė netruko ateiti. Po kelerių metų Liusė ėmė garsėti visame Britų salyne. Laiminga būdavo toji moteris, kuri galėdavo pranešti savo vyrui:

– Pagaliau! Mudu ramia širdimi galime važiuoti į Jungtines Valstijas! Pas mus dirbs Liusė Ailesberou!

Jeigu pavykdavo nusisamdyti Liusę Ailesberou, visi žinodavo – gali niekuo nebesirūpinti, pamiršk nerimastį ir darbą. Liusės rankose viskas degte degdavo, ji neišleisdavo iš akių nė menkiausios smulkmenos –viską sutvarkydavo, organizuodavo, į ją galėjai kreiptis patarimo bet kokiu klausimu. Ji slaugydavo pasenusius tėvus, rūpindavosi mažame-

čiais vaikais ir ligoniais, mokėjo pranašauti, rasdavo kalbą su senais valdingais tarnais, nusileisdavo karštakošiams, sutramdydavo užkietėjusius alkoholikus, nuostabiai gerai elgdavosi su šunimis ir, svarbiausia, niekad nesiskųsdama savo likimu, gramdydavo virtuvės grindis, tvarkydavosi sode, valydavo šunų priterštas vietas, tampydavo anglį...

Kaip taisyklė, Liusė niekada neparsisamdydavo ilgam laikui, paprastai – tik kelioms savaitėms, ilgiausiai – mėnesiui. Bet už tas dvi savaites tekdavo ir kaip pridera užmokėti. O tos dvi savaitės žmonių, pas kuriuos ji apsistodavo, gyvenime tapdavo rojumi; šeimininkai galėdavo puikiausiai pailsėti, išvykti į užsienį arba, likę namuose, daryti, kas patinka, ir dėl nieko nesikrimsti – namuose viskas bus idealiai sutvarkyta, nes ūkis – sumaniose Liusės Ailesberou rankose.

Savaime suprantama, dauguma tik ir tesvajojo, kaip nusisamdyti Liusę Ailesberou. O ji galėjo apsirūpinti darbu trims metams į priekį. Jai siūlydavo didelius pinigus, kad tik pasiliktų ilgesniam laikui, bet Liusė nė už ką nesutikdavo tapti pastovia darbininke. O laisvalaikį ji skirdavo trumpam prabangiam poilsiui ir nesigailėdama leisdavo pinigus: ji daug uždirbdavo, be to, žinojo, kad ir ateityje bus viskuo aprūpinta. Kartais dėl keisto savo būdo ar iš "meilės žmonėms", kaip ji sakydavo, Liusė sutikdavo imtis ir kitokių darbų. Tačiau dabar, galėdama pasirinkti, ji dažniausiai rinkdavosi tai, kas būdavo arčiau širdies. Vien tik pinigais Liusės Ailesberou nebebuvo įmanoma nupirkti – ji pati susirasdavo darbą ir šeimininkus. Toks gyvenimas jai patiko ir buvo neišsenkantis turtėjimo šaltinis.

Liusė Ailesberou skaitė mis Marpl laišką. Su mis Marpl susipažino prieš dvejus metus, kai jos paslaugų prireikė rašytojui Raimondui Vestui – gal mis Liusė malonėtų paslaugyti senąją tetulę, tik ką persirgusią plaučių uždegimu? Liusė sutiko ir atvažiavo į Sant Meri Midą. Ji labai pamilo mis Marpl.

Sirguliuojanti mis Marpl pro savo miegamojo langą matė, kaip Liusė Ailesberou, laikydamasi visų taisyklių, kasinėjo saldžiųjų žirnių lysvelę. Lengviau atsidususi, atsišliejo į

pagalves ir suvalgė viską, ką Liusė buvo atnešusi. Paskui ji suklususi ir nustebusi klausėsi pagyvenusios aikštingos tarnaitės pasakojimo apie tai, kaip ji išmokiusi tą mis Ailesberou siuvinėti ornamentus, apie kuriuos ji ir žalio supratimo netu-rėjusi; "o, kaip mis Ailesberou už tai dėkojo!" Mis Marpl patiko mis Liusė Ailesberou. Nors prie žaizdos dėk! Senoji dama, gerai Liusės prižiūrima, labai sparčiai ėmė taisytis. Net daktaras stebėjosi - kokie čia vaistai taip padėję? Laiške mis Marpl klausė, ar Liusė Ailesberou nesutiktų imtis kiek ne-įprasto darbo? Gal mis Ailesberou galėtų su ja pasimatyti ir jos viską aptartų?

Liusė Ailesberou suraukė antakius ir susimąstė. Ji be galo užimta! Bet ją suintrigavo žodis "neįprastas", be to, traukė keistokas mis Marpl charakteris. Visą dieną tik apie tai ir tegalvojo. Pagaliau paskambino mis Marpl ir paaiškino, kad atvažiuoti į Sant Meri Midą negalinti, nes turinti labai daug darbo, bet rytoj nuo antros iki keturių būsianti laisva ir juodvi galėtų susitikti Londone. Liusė pasiūlė pasimatyti klu-be, į kurį, būdama Londone, paprastai užsukdavo. Tas klu-bas prieš kitus turėjo tik vieną pranašumą – jame visuomet būdavo tuščių tamsių kambarių.

Mis Marpl sutiko, ir kitą dieną juodvi susitiko.

Jos pasisveikino, ir Liusė Ailesberou, nusivedusi savo viešnią į nuošaliausią kambarį, tarė:

– Žinote, artimiausiu laiku aš neturėsiu nė vienos lais-vos dienos, bet gal vis dėlto papasakotumėte, ką sumanėte užversti man ant pečių?

– Atvirai šnekant, viskas labai paprasta, – atsakė mis Marpl. – Neįprasta, bet paprasta. Aš noriu, kad jūs surastu-mėte lavoną.

Akimirksnį Liusei kilo įtarimas, kad mis Marpl ne visi namie, bet tuoj suprato klydusi. Mis Marpl visuomet garsėjo aštriu protu. Ir dabar, regis, ji kalbėjo protingai.

– Kieno lavoną? – nuostabiai ramiai paklausė Liusė Ailsberou.

– Moters, kurią nužudė, teisingiau sakant – pasmaugė

vagone, – tarė mis Marpl.

Liusė vos vos kilstelėjo antakius.

– Taip, tai iš tiesų neįprasta. Papasakokite smulkiau.

Mis Marpl papasakojo. Liusė atidžiai klausėsi, nieko neklausinėdama. Pagaliau tarė:

– Viskas paremta tuo, kad jūsų bičiulė matė arba mano mačiusi?..

Ji nebaigė sakinio. Klausimas tarsi pakibo ore.

– Elžbieta Mak-Gilikadi ne iš tų, kurios nebūtų dalykų prisigalvoja, – tarė mis Marpl, – todėl aš pasikliaunu jos žodžiais. Va, jei pasakotų Dorotė Karerait, tai, žinoma, aš suabejočiau. Dorotė visuomet prisigalvoja įdomiausių istorijų, kuriomis pati tiki, nors jos dažniausiai iš piršto laužtos. O Elžbietą nepaprastai sunku kuo nors nustebinti, ir ji niekada iš degtuko nepriskaldo vežimo. Ji nepasiduoda įtaigai ir tvirta lyg granitas.

– Suprantu, – tarė Liusė Ailesberou. – Ką gi, sakykite, ką turiu daryti?

– Jūs man palikote labai gerą įspūdį, – tarė mis Marpl, – o aš pati jau nebeturiu fizinių jėgų.

– Norite, kad aš imčiausi tyrimo? Ar kas nors panašaus? Bet ar nebūtų geriau, jei veiktų policija? O gal manote, kad policija paprasčiausiai niekam tikusi?

– O, ne, – tarė mis Marpl, – policija ne tokia jau išskydusi, bet aš turiu savo nuomonę ir maždaug spėju, kur yra tos moters lavonas. Jo nerado traukinyje, vadinasi – išstūmė, bet palei geležinkelio pylimą nerado. Aš važiavau traukiniu ir žiūrėjau, ar nėra tokios vietelės, kur nebūtų matomas iš vagono išmestas kūnas. Tokia vieta yra. Prieš Brekhemptoną geležinkelis daro staigų posūkį. Traukinys važiuoja aukšta sankasa. Jeigu lavoną išmetė toje vietoje, tai kūnas nulėkė nuo skardžio ir...

– Vis tiek turėjo rasti.

– Taip, jeigu lavono iš ten mikliai nepaėmė. Štai ta vieta, pažiūrėkite į žemėlapį.

Liusė palinko prie žemėlapio.

– Tai Brekhemptono priemiestis, – aiškino mis Marpl. – Anksčiau šioje vietoje tebuvo didelis sodas su vieninteliu namu, o aplinkui laukai. Namas iki šiol tebestovi, nors dabar jį jau supa daugybė didelių namų ir vilų. Ši vietovė vadinama Ruterford Hilu. Namą 1884 metais pastatė labai turtingas pramonininkas Krekentorpas. Jo sūnus, jau garbaus amžiaus žmogus, ir dabar ten tebegyvena su dukra. Geležinkelis eina per jo valdą.

– Ir jūs norite, kad aš?..

Mis Marpl, neleisdama baigti sakinio, pareiškė:

– Aš noriu, kad jūs ten įsidarbintumėte. Krekentorpai jau seniai ieško sumanios namų ūkio tvarkytojos. Taigi įsitaisyti nebus didelio vargo.

– Gal...

– Aš sužinojau, kad misteris Krekentorpas - geras nagas, ir jeigu jums duotų menką atlyginimą, aš pridėčiau. Man regis, ten jūs turite gauti daugiau, negu kitur.

– Ar todėl, kad bus sunkesnis darbas?

– Ne tiek dėl darbo, kiek dėl pavojaus. Mano pareiga apie tai jus perspėti.

– Nemanykite, kad bijau pavojų, – ramiai atsakė Liusė.

– Nemanau, – tarė mis Marpl. – Jūs – ne toks žmogus.

– Žinote, jūsų pasiūlymas mane sudomino. Juk gyvenime retai tekdavo susidurti su pavojais. Bet ar iš tikrųjų manote, kad man gali kas nors atsitikti?

– Įvykdytas nusikaltimas. Nusikaltėliui viskas kuo puikiausiai pavyko, – ėmė aiškinti mis Marpl. – Nekilo jokio triukšmo, net rimtai neįtariama, kad tai - žmogžudystė. Dvi senos damos papasakojo gana sunkiai įtikimą istoriją, policija pasidomėjo ir nieko neužtiko. Taigi viskas labai gerai, nė lapė nesulojo. Man atrodo, nusikaltėlis net nemano, kad kažkas ir vėl ims raustis po jo kojomis. Ypač jei jūs būsite atsargi.

– Ką turėčiau veikti?

– Pirmiausia - prie geležinkelio sankasos rasti kokį nors įkaltį: kailinių skiautelę, nulaužtą krūmą ar dar ką.

Liusė linktelėjo.

– O paskui?

– Aš būsiu netoliese, – pažadėjo mis Marpl. – Mano buvusi tarnaitė, mano ištikimoji Florensa, kaip tik dabar gyvena Brekhemptone. Ne vienerius metus ji rūpinosi savo senais tėvais. Dabar jie abu jau mirę, Florensa nuomoja kambarius labai respektabiliems žmonėms. Aš apsistosiu pas ją, ji mane paglobos. Mat noriu būti arčiau tos vietos. Patarčiau ištaikyti progą ir Krekentorpams užsiminti, kad kaimynystėje gyvena sena teta ir kad jūs todėl ir ieškote vietos artėliau jos. Išsiderėkite, kad duotų jums laisvo laiko dažniau ją aplankyti.

Liusė vėl linktelėjo ir paaiškino:

– Atostogauti į Taorminą planavau išvažiuoti poryt, bet kelionę galiu ir atidėti. Tačiau Brekhemptone pažadu būti tik tris savaites, nes jau susitariau dėl darbo kitoje vietoje.

– Trijų savaičių užteks, – tarė mis Marpl. – Jeigu per tris savaites nieko neišsiaiškinsime, tai šitą užmačią reikia atmesti kaip absoliučiai tuščią.

Mis Marpl išvažiavo. O Liusė, kiek pasvarsčiusi, paskambino savo gerai pažįstamai biuro vedėjai ir paprašė paieškoti Brekhemptone tarnaitės vietos. Dar pridūrė, norinti gauti darbo arčiau savo "tetos"...

Liusei labai išradingai išnagrinėjus ir atmetus kelias pelningas vietas, biuro vedėja pasiūlė Ruterford Hilą.

– Tai kaip tik, ko man ir reikia, – tarė Liusė.

Biuro vedėja paskambino mis Krekentorp, o mis Krekentorp savo ruožtu paskambino Liusei.

Po dviejų dienų Liusė išvažiavo į Ruterford Hilą.

Liusė Ailesberou, energingai sukiodama savo mažytės mašinos vairą, įvažiavo pro plačius, įspūdingus geležinius vartus, prie kurių glaudėsi nedidelis vartininko namelis, per karą beveik sugriautas ar paprasčiausiai pats savaime apleistas ir nebereikalingas. Ilgas vingiuotas kelias per tankų ir niūrų rododendrų atvašyną vedė į Krekentorpų namus. Išvydus Vindzoro pilies miniatiūrinę kopiją, Liusei užėmė kva-

pą ir nuo jaudulio perdžiūvo gerklė. Akmeniniai namo laipteliai buvo švariausiai nušveisti, nors žvyro kelelis gausiai apžėlęs piktžolėmis.

Ji timptelėjo senovišką ketaus skambutį ir išgirdo kažkur viduj aidu atsiliepiantį tarškesį. Nerūpestingai apsirengusi moteris atidarė duris ir, į prijuostę šluostydamasi rankas, perliejo Liusę įtartinu žvilgsniu.

– Ar jūs susitarėte? – paklausė ji. – Jūs esate mis... Berou, rodos, taip man sakė?

– Ta pati, – atsakė Liusė.

Viduj buvo neapsakomai šalta. Moteris vedė Liusę tamsiu priebučiu. Pagaliau atidarė duris į gana jaukią svetainę, pilną knygų ir kartūnu aptrauktų kėdžių.

– Aš pranešiu, – moteris, atžagariai pažiūrėjusi į Liusę, išėjo ir uždarė duris.

Po kelių minučių durys vėl atsidarė – įėjo Ema Krekentorp. Liusė žvilgtelėjo į ją, ir jai iš karto patiko ši moteris: vidutinio amžiaus, paprastutė, nei graži, nei kvaila, skoningai apsirengusi – tvido suknele ir megztuku, tamsūs plaukai sušukuoti į viršų, ramios akys žvelgė tiesiai kaip gazelės, balso tembras – labai malonus.

– Jūs – mis Ailesberou? – paklausė ji, tiesdama ranką. Ir tuoj sutrikusi tarė: – Nežinau, ar jums patiks ši vieta? Man nereikalinga ekonomė - reikalų tvarkytoja. Aš ieškau tarnaitės, kuri atliktų namų ruošą.

Liusė atsakė, kad tokių žmonių dabar daugelis ieško. Ema Krekentorp, tarsi atsiprašinėdama, kalbėjo:

– Žinote, dauguma mano, kad šen ten dulkes brūkštelėjusios, jau savo darbą ir padariusios. Nušluostyti dulkes aš ir pati galiu.

– Puikiausiai suprantu – jums reikalingas žmogus, kuris gamintų valgį ir skalbtų, rūpintųsi ruoša ir kūrentų krosnis, – atsakė Liusė. – Aš nebijau jokio darbo.

– Mūsų namas labai didelis ir, pati matote, nelabai patogus. Tačiau mudu su tėvu teužimame tik jo dalį. Tėvas – beveik invalidas. Turiu dar kelis brolius, bet jie retai čia būna.

Man padeda dvi moterys – misis Kider ateina rytais, o kita, misis Hart, tris kartus per savaitę sutvarko kambarius. O ar čia jūsų nuosava mašina?

– Taip. Jeigu nėra kur laikyti, tai paliksiu kieme.

– O, ką jūs! Pas mus begalė tuščių tvartų. Dėl mašinos tai jau nesijaudinkite.

Kiek susiraukusi, tęsė:

– Ailesberou – gana reta pavardė. Mano bičiuliai Kenedžiai pasakojo apie kažkokią Liusę Ailesberou.

– Tai aš. Tarnavau pas juos Šiaurės Devone po misis Kenedi gimdymo.

Ema Krekentorp nusišypsojo:

– Jie sakėsi niekada taip nuostabiai negyvenę – jūs tvarkiusi visus reikalus. Bet Kenedžiai pakankamai mokėjo, o užmokestis, kurį aš galiu pasiūlyti...

– Tai manęs nejaudina, – atsakė Liusė. – Matote, aš būtinai turiu įsitaisyti kur nors prie Brekhemptono. Čia gyvena mano nusenusi teta, o dabar ji sunkiai serga ir aš norėčiau būti šalia. Todėl šiuo metu atlyginimas man ne taip svarbu. O nieko neveikti nesu pratusi. Ar pažadate man duoti šiek tiek laiko tetulei aplankyti?

– Taip, žinoma. Nuo vidudienio iki šeštos valandos vakaro, jeigu jums tai patogu.

– Puiku.

– Mano tėvas, – kiek padvejojusi, tarė mis Krekentorp, – jau senyvas ir su juo bendrauti kartais būna gana sunku. Jis labai taupus ir dažnai tėkšteli tokius žodžius, kurie bemat išmuša iš pusiausvyros. Nenorėčiau, kad...

Liusė pasistengė greičiau nutraukti jos išpažintį:

– Aš esu pratusi prie įvairiausio būdo senų žmonių, visuomet pavykdavo rasti bendrą kalbą.

Emos Krekentorp širdis atlėgo.

"Jūs nesutariate su tėvu, – pamanė Liusė. – Aišku kaip dieną – jis senas bambeklis!"

Liusei davė didelį niūrų miegamąjį; mažytė elektrinė krosnelė nepajėgė jo prišildyti. O paskui Ema Krekentorp aprodė

visą namą, didelį ir nejaukų. Beeinant koridoriumi, už vienų durų sušuko:

– Ar čia tu, Ema? Ar jau atvažiavo naujoji darbininkė? Atvesk! Noriu ją pamatyti.

Ema išraudo ir, tarsi atsiprašinėdama, pažvelgė į Liusę. Moterys įėjo į tvarkingai apstatytą kambarį tamsiu aksomu muštomis sienomis. Pro siaurus langus vidun pateko nedaug šviesos, visur, kur bepažvelgsi, stovėjo įvairiausi Viktorijos laikų stiliaus sunkūs raudonmedžio baldai.

Senis Krekentorpas pusiaugulomis sėdėjo invalido krėsle, šalia pasidėjęs lazdą su sidabriniu bumbulu. Tai buvo diktas, tik suvargęs žmogus; kūno oda dribo raukšlėmis, o veidas priminė buldogo snukį virpančiu pagurkliu; tamsiuose plaukuose jau švietė žilė, o mažos akutės vėrė kiaurai.

– Nagi, prieikit arčiau, noriu jus apžiūrėti, jaunoji ledi. Liusė ėjo prie jo ramiai šypsodamasi.

– Pirmiausiai turite aiškiai suprasti: mes gyvename dideliame name, bet tai nereiškia, kad esame turtingi. Mes nesame turtingi. Gyvename kukliai, ar girdite – kukliai! Ir nekurkite kažkokių iliuzijų. Nepamirškite, iš bado šuva ir varškę ėda. Aš nemėgstu švaistūnų. Čia gyvenu todėl, kad šį namą pastatė mano tėvas ir namas man patinka. Kai aš numirsiu, tai tegu daro, ką nori. Žinau, jie beregint viską parduos. Jie neturi nė menkiausio šeimos jausmo. Namas tvirtai suręstas, patikimas, aplinkui mūsų žemė. Mes čia jaučiamės esą toli nuo miesto bruzdesio. Galėtume pelnyti nemažai pinigų, išparduodami žemę statyboms. Bet kol aš gyvas, šito nebus! Ir iš čia mane išneš tik kojomis į priekį. Jis pažvelgė į Liusę.

– Jūsų namai – jūsų tvirtovė, – tarė ši.

– Juokiatės iš manęs?

– Na, ką jūs! Man atrodo, labai malonu turėti tokį tvirtą, iš visų pusių miško apsuptą namą.

– Tiesą sakot. Iš čia neregėti nė vienos statybvietės, ar ne? Vien laukai, kuriuose ganosi karvės, – ir tai Brekhemptono centre! Miesto gatvių ūžesį girdime tik tada, kai į mūsų pusę pučia vėjas. O šiaip čia tikras ramus kaimas.

Ir tuoj paliepė dukrai:

– Paskambink tam mulkiui daktarui. Pasakyk, kad vaistai, kuriuos jis man prirašė praėjusį kartą, visai niekam tikę.

Liusė su Ema išėjo iš kambario. Jas palydėjo senio žodžiai:

– Ir neleisk daugiau pas mane tos senos kvailės šluostyti dulkių. Sujaukė visas knygas.

Liusė paklausė:

– Ar misteris Krekentorpas seniai serga?

– Jau porą metų... – nuolankiai atsakė Ema. – Čia virtuvė.

Virtuvė buvo milžiniška, o didelė krosnis – šalta ir apleista. Prie jos glaudėsi kukli elektrinė viryklė.

Liusė paklausė, kelintą valandą jie valgą, ir žvilgtelėjo į podėlį. Nutaisiusi linksmą miną, tarė:

– Dabar aš jau žinau, kur kas yra. Nebesirūpinkite ir pasikliaukite manimi.

Vakare, eidama miegoti, Ema Krekentorp lengvai atsiduso:

– Tiesą sakė Kenedžiai: ši moteris - tikras stebuklas!

Kitą rytą Liusė pakirdo šeštą valandą. Aptvarkė kambarius, nuvalė daržoves, paruošė pusryčius ir padengė stalą. Paskui, misis Kider padedama, paklojo lovas, o vienuoliktą valandą juodvi prisėdo virtuvėje išgerti po puodelį arbatos. Įsitikinusi, kad Liusė nesirengia užimti jos vietos ir įkaitusi nuo stiprios saldžios arbatos, misis Kider atvėrė širdį. Šita maža liesa moteriškė turėjo aštrią akį ir vinklų liežuvį.

– Kaip ir dauguma tokių – senas nagas, – štai kas jis! O kiek ji, vargšelė, nuo jo prisikentėjo! Bet jos nepavadinsi "užguitąja". Kai reikia, ji moka už save pakovoti. Anksčiau, kai vyrai sėdėdavo prie vieno stalo, ji pati žiūrėdavo, kad viskas būtų kaip tinkama.

– Vyrai?

– Taip. Juk šeima buvo didelė. Vyresnysis, misteris Edmundas, žuvo kare. Antrasis po jo, misteris Hedrikas, gyvena užsienyje, nevedęs, paišo kažkokius paveikslus. Misteris Haroldas gyvena Londone, tarnauja Sityje, vedęs grafo

dukterį. Dar yra misteris Alfredas, senis labai jį myli, bet Alfredas – vėjo pamušalas, ne vieną šunybę iškrėtęs. – Dar – mis Editos vyras, misteris Braienas, visuomet be galo geras. Edita mirė prieš keletą metų, o jis nuolat čia gyveno. Dar – misteris Aleksandras, mis Editos sūnus. Mokosi koledže, o čia atostogauja. Mis Ema be galo juo rūpinasi.

Vis pripildama puoduką, Liusė klausėsi ir įsidėmėjo kiekvieną misis Kider žodį. Pagaliau moteris atsistojo:

– Rodos, šį rytą man kaip niekad pasisekė pasivaišinti arbata, – patenkinta tarė. – Gal pageidautumėte, mieloji, kad nuskusčiau bulves?

– Aš jau nuskutau.

– Taip, jūsų rankose darbas tiesiog degte dega. Mielai jums pagelbėčiau, bet kad ir darbų jau nematyti.

Misis Kider išėjo, o Liusė negaišdama ėmė šveisti virtuvės stalą, nors tai buvo misis Kider pareiga. Paskui nuvalė sidabrinius šaukštus ir šakutes taip, kad jie žvilgėte žvilgėjo, paruošė pietus, nurinko nuo stalo indus, išplovė ir pusę trijų jau nutarė imtis paieškos. Padėjusi arbatos puodukus, o duoną ir sviestą ant padėklo uždengusi drėgna servetėle, kad nesudžiūtų, išėjo pavaikštinėti po sodą. Sodas irgi buvo apleistas. Netoli virtuvės išgriuvusiose šiltlysvėse augo daržovės. Takai užžėlę piktžolėmis. Akį tetraukė žydinti klomba prie namo, ir Liusė pamanė – tai Emos rankų triūsas. Sodininkas – nukaršęs, beveik kurčias senis, tik vaizdavo dirbantį. Liusė maloniai su juo pasikalbėjo. Sodininkas gyveno mažame namelyje milžiniškų tvartų pašonėje. Nuo tvartų parko pakraščiu, iš vienos pusės atitvertas tvora, vinguriavo dar vienas kelias. Tolumoj jis nėrė po geležinkelio tiltu ir baigėsi siauru takeliu.

Kas kelios minutės tiltu nudundėdavo traukinys. Liusė pastebėjo – staigiame geležinkelio sankasos linkyje, kaip tik priešais Krekentorpų ūkį, traukiniai truputį sulėtindavo greitį.

Pralindusi patilte, Liusė patraukė takeliu. Aiškiai regėjo – čia retai kas užklysdavo. Takelis, spaudžiamas aukštos

tvoros, juosusios kažkokio didelio fabriko statinius, glaudėsi prie geležinkelio sankasos. Netrukus Liusė išėjo į gatvę, užstatytą nedideliais namukais. Čia jau aiškiai buvo girdimas ne per toliausiai esančio plento gaudesys. Ji žvilgtelėjo į laikrodį ir užkalbino vieno namelio tarpduryje stovinčią moterį:

– Atleiskite, gal pasakytumėte, kur čia telefonas automatas?

– Paštas kampiniame name, prie plento.

– Ačiū.

Kampiniame name buvo įsikūręs ne tik paštas, bet ir parduotuvė. Nuošaliau kėpsojo telefono būdelė. Liusė paskambino ir paprašė pakviesti mis Marpl. Piktą šuns lojimą primenantis moters balsas atsakė:

– Ji ilsisi. Ir nemanykite, kad žadinsiu. Ji turi pailsėti. Ką pasakyti? Kas skambina?

– Mis Ailesberou. Nežadinkite. Tik pasakykite, kad aš jau atvažiavau ir viskas gerai klostosi. Kai turėsiu naujienų, duosiu žinią.

Ji pasuko atgal į Ruterford Hilą.

PENKTAS SKYRIUS

– Ar galiu paimti rutulius ir truputį parke pasitreniruoti? –paklausė Liusė.

– Žinoma. Mėgstate golfą?

– Žaidžiu šiaip sau, bet kartais pasimankštinu. Geriau jau žaisti golfą, negu dykai vaikštinėti.

– Parkas čia vienintelė vietelė, kur dar galima pasivaikščioti, – apniukęs tarė misteris Krekentorpas. – Kur bepažvelgsi, vien gatvės, gatvės ir skurdūs nameliai kaip degtukų dėžutės. O jie dar gviešiasi užvaldyti mano žemę ir ją apstatyti tokiomis pat dėžutėmis! Neišdegs, kol aš gyvas. O aš nesirengiu padaryti kam nors malonę ir mirti! Niekam jokių malonių!

Ema Krekentorp švelniai tarė:

– Ką čia jūs kalbat, tėve.

– Taip, taip, aš žinau, ko jie trokšta ir ko laukia. Visi – ir Hedrikas, ir tas gudrusis lapinas Haroldas. Tik vienas Alfredas padorus žmogus. Nors, atvirai šnekant, ir juo imu abejoti, ypač po Kalėdų. Kaip baisu! Keistas senis tas Kuimperas. Jis man uždavė daugybę labai nemalonių klausimų.

– Dabar visi skundžiasi virškinimu, tėve.

– Gerai jau, gerai. Sakyk tiesiai, kad aš perdaug valgau. Juk šitaip manai? O kodėl, noriu paklausti, aš daug valgiau? O gi todėl, kad stalas buvo tiesiog apverstas maistu! Tai išlaidumas ir švaistymas. Apie tai norėjau pasakyti ir jums, jaunoji ledi. Šiandien pietums patiekėte penkias didžiausias bulves. Mes suvalgome tik po dvi. Ateityje daugiau keturių neskuskite. Šiandien viena bulvė nuėjo niekais.

– Niekais nenuėjo, misteri Krekentorpai. Aš ketinu ją

sunaudoti vakarienei – kepsiu ispanišką omletą.

– Čia tai gerai sumanėte!

Liusė, jau išnešdama padėklą su kavos puodukais, nugirdo sakant:

– Tai bent vikri mergina, ir niekad žodžio kišenėj neieško. Gamina gardžiai – nieko neprikiši. Ir šiaip neblogai išrodo.

Liusė Ailesberou pasirinko lengvesnius golfo rutulius ir, peršokusi tvorą, nuėjo parku.

Penketą minučių įsismaginusi mėčiojo rutulius. Vienas nusirito prie geležinkelio, ir Liusė puolė ieškoti, vis pažvelgdama į namų pusę, ar kas neseka. Niekas į ją nekreipė nė menkiausio dėmesio. Liusė vaizdavo ieškanti rutulio, o iš tikrųjų jį vis spyrė toliau nuo pylimo į žolę. Tokiu būdu apžiūrėjo beveik trečdalį sankasos, bet nieko neužtiko. Lazda baksnodama rutulį, grįžo namo.

Kitą dieną šį tą rado. Sankasos vidury augantis gudobelės krūmas buvo aplaužytas, aplinkui mėtėsi nudžiūvusios šakelės. Prie vieno spyglio užtiko kailio gabalėlį. Jis buvo beveik tokios pat šviesiai rusvos spalvos kaip ir šakutė. Liusė, atidžiai apžiūrėjusi, išsitraukė iš kišenės žirkles, atsargiai nupjovė kailio gabaliuką ir įkišo į voką, kurį, būdama apdairi, turėjo su savimi. Tada pamažėl leidosi nuo sankasos, atidžiai žvalgydamasi dar kokių įkalčių. Kruopščiai iššniukštinėjo aukštą šiurkščią žolę, vildamasi aptikti žmogaus buvimo pėdsaką. Bet žolė tebuvo suspausta tik keliose vietose, ir net jeigu čia kas nors ir vaikščiojo, tai pėdsakai jau seniai išnyko.

Liusė ėmė naršyti žolę apie aplaužytąją gudobelę. Rado nedidelę pigią emaliuotą pudrinę. Suvyniojusi į švarią nosinę, laimikį įsikišo kišenėn. Dar kruopščiau ieškojo, bet daugiau nieko neberado.

Trečią darbo dieną po pusryčių ji sėdo į mašiną ir išvyko aplankyti sergančios "tetulės". Ema Krekentorp atjaučiančiai tarė:

– Neskubėkite grįžti. Iki pietų išsiversiu ir be jūsų.

– Ačiū. Iki šešių būtinai grįšiu.

Ketvirtasis namas buvo mažas ir nušiuręs kaip ir visa Medison Roudo gatvė. Tačiau iki baltumo nušveisti priebučio laipteliai žvilgėjo, o varinė durų rankenėlė žaižaravo lyg auksas. Ant langų karojo labai švarios Notingemo gamybos nertinės užuolaidos.

Duris atidarė nedidukė rūstaus veido juodai apsirengusi moteris. Ant jos galvos kūpsojo jau žilės paliestų plaukų kupeta. Einant į mis Marpl kambarį, moteris tiriančiu žvilgsniu nuo galvos iki kojų smaigstė Liusę.

Mis Marpl buvo įsitaisiusi svetainėje. Kambario langai žvelgė į mažą, gerai prižiūrimą kvadratinį sodelį. Svetainėje buvo nepaprastai švaru. Kur bemesi akį, vis kilimėliai, servetėlės, be galo daug kinietiškų puošmenų, o kampe - didžiulė karaliaus Jokūbo laikų drabužių spinta ir du paparčių vazonai. Mis Marpl sėdėjo plačiame krėsle prie ugnies ir siuvinėjo.

Liusė, uždariusi duris, atsisėdo priešais ją.

– Tai va, – tarė. – Atrodo, jūs būsite atspėjusi.

Ji ištraukė radinius ir smulkiai papasakojo, kur ir kaip juos aptiko. Mis Marpl skruostus išmušė vos pastebimas raudonis.

– Gal ir nereikėtų taip visko imti į galvą, – tarė ji, – bet ką ir sakyti – labai malonu, kai įsitikini – tavo versija teisinga.

Ji palietė mažytį kailio gabalėlį.

– Elžbieta sakė – moteris vilkėjo šviesios spalvos kailinius. O pudrinė turbūt iškrito iš kišenės, ritantis sankasa. Nors įkalčių ir nedaug, bet labai pagelbės tiriant bylą. Tikiuosi, paėmėte ne visą kailio gabalėlį?

– Ne, dalį taip ir palikau ant krūmo šakos. Mis Marpl patenkinta linktelėjo galva:

– Teisingai. Jūs labai protinga moteris, mano mieloji. Policija tikriausiai norės dar kartą viską patikrinti.

– Ar šituos daiktelius norite pateikti policijai?

– Ne dabar. – Mis Marpl susimąstė. – Būtų geriau, jeigu pirma rastumėte lavoną. Ar pritariate mano nuomonei?

– Taip, bet ar rasiu? Sakysim, jūsų prielaidos teisingos. Žudikas išmetė lavoną iš traukinio, paskui išlipo Brekhemptone, o po kurio laiko, gal tą patį vakarą, atslinko į tą vietą ir, paėmęs lavoną, išvežė velniai žino kur!

– Ne, ne bet kur, – atsakė mis Marpl. – Man regis, jūs iki galo logiškai neišanalizavote šito įvykio, mano mieloji mis Ailesberou.

– Vadinkite mane Liuse. O kodėl manote, kad lavono neišvežė į kitą vietą?

– Paprasčiausiai, kam žudikui viską be reikalo komplikuoti? Juk kur kas lengviau ir saugiau nužudytąją moterį paslėpti atkampioje vietoje, o jau vėliau išvežti. Ar suprantate?

Liusė paklausė:

– Manote, tai iš anksto sumanytas nusikaltimas?

– Pirma aš šitaip nemaniau, – atsakė mis Marpl. – Visi veiksmai labai primena aštrų kivirčą: vyras, netekęs kantrybės, pasmaugia moterį. O vėliau, susidūręs su lavono problema, išsprendžia ją per keletą minučių. Tik stebiuosi, kad kažkaip pernelyg jau daug sėkmingai susiklosčiusių aplinkybių: moteris, nužudyta užėjus pykčio priepuoliui, kaip tik tuo metu, kai traukinys darė posūkį, o tokia vietelė pati geriausia atsikratyti lavono, nes žudikas nė kiek neabejojo, kad vėliau galės grįžti į tą vietą ir pašalinti negyvėlę. Taigi, jeigu lavoną šitoje vietoje jis būtų išmetęs atsitiktinai, jį seniausiai būtų radę.

Mis Marpl nutilo. Liusė nemirksėdama žiūrėjo į ją.

– Suprantate, – tęsė mis Marpl, – labai gudriai sugalvota. Vadinasi, žmogžudystė kruopščiai apmąstyta ir viskas pasverta. Žmogžudystės traukinyje pėdsakai dažnai dingsta visiems laikams. Nužudyti namuose ar viešbutyje pavojingiau. Visuomet atsiras žmonių, kurie pastebės, kas į namą įėjo ar išėjo. Užmiestyje kas nors gali įsidėmėti mašinos numerį. O traukinyje paprastai būna daug keleivių. Vagone, kur nėra koridoriaus, tuo lengviau tai padaryti, likus vienam su moterimi. Taip, žudikas puikiai žinojo, ką vėliau darys. Be to, jis gerai pažino Ruterford Hilą. Aš turiu galvoje viensėdžio

geografinę padėtį, izoliuotumą. Ruterford Hilas – savotiška geležinkelio kertama salelė.

– Teisingai, – pritarė Liusė. – Ruterford Hilas - tai kažkokia praeities atskila. Jo beveik nepasiekia aplinkui šurmuliuojančio miesto gaudesys. Rytais pasisukioja produktų išnešiotojai, ir viskas.

– Taigi mes darome vienintelę išvadą – žudikas tą patį vakarą buvo Ruterford Hile. Kai išmetė iš vagono lavoną, jau buvo tamsu, ir atsitiktiniai praeiviai jį tegalėjo atrasti tik išaušus rytui.

– Taip, teisingai.

– Žudikas atvažiavo... bet kaip? Mašina? Kuriuo keliu?

Liusė susimąstė:

– Palei fabriko sieną vinguriuoja neplatus takelis. Matyt, juo ir atėjo, pro geležinkelio tiltą išlindo į kitą, šoninį kelią, einantį iš Ruterford Hilo, o paskui, perlipęs tvorą, nusileido sankasa, surado lavoną ir nunešė į mašiną.

– O tada, – tęsė mis Marpl, – nuvežė į kažkokią vietą, kurią iš anksto buvo nužiūrėjęs. Žudikas viską iš anksto buvo suplanavęs. Nemanau, kad lavoną išvežė iš Ruterford Hilo, o jeigu išvežė, tai ne per toliausiai. Gal palaidojo visai šalia.

Ji įsmeigė į Liusę klausiamą žvilgsnį.

– Gal jūs ir teisi, – tarė Liusė, – bet tai jau ne taip paprasta. Mis Marpl pritarė – tikrai, tai nelengva padaryti.

– Parke tikriausiai neužkasė – išrausta žemė iš karto kristų į akis. O ar nepastebėjote kur nors suartos ar sukastos žemės?

– Sodelyje prie virtuvės... Prie pat sodininko namelio. Tačiau nors senis ir kurčias, vis tiek rizikinga jo panosėje užkasti lavoną...

– Ar šunį laiko?

– Ne.

– Tai gal paslėpė daržinėje ar fligelyje?

– Žinoma, tai paprasčiau ir greičiau... Ten daug visokių apleistų statinių: bebaigianti griūti kiaulidė, tvartai, pakinktų

ir balnų daržinaitė, dirbtuvės... O gal paprasčiausiai lavoną įmetė į rododendrus ar krūmus?

Mis Marpl linktelėjo:

– Ko gero, taip ir bus.

Kažkas pasibeldė. Įėjo niūrioji Florensa su padėklu.

– Kaip malonu, kad sulaukėte viešnios, – tarė ji mis Marpl. –Aš iškepiau paplotėlius pagal savo receptą. Pirmiau labai juos mėgdavote.

– Florensa visuomet prie arbatos patiekia ko nors nepaprasto ir gardaus, – tarė mis Marpl.

Florensa, taip pagirta, netikėtai plačiai nusišypsojo ir skubiai išėjo.

– Tikriausiai, mieloji, gerdamos arbatą, nebekalbėsime apie žmogžudystę, – tarė mis Marpl. – Labai jau nemaloni tema!

Pasivaišinusi Liusė atsistojo.

– Važiuosiu. Kaip jau sakiau, Ruterford Hile nėra žmogaus, kurį galėtume įtarti žmogžudyste. Gyvena tik senis su vidutinio amžiaus moterimi ir dar perkaršęs kurčias sodininkas.

– O juk aš nesakiau, kad žudikas ten gyvena, – tarė mis Marpl. – Tik minėjau, kad šis žmogus gerai pažįsta Ruterford Hilą. Bet pirmiausia raskite lavoną.

– Rodos, esate įsitikinusi, kad jį rasiu, – tarė Liusė. – O aš ne tokia optimistė.

– Neabejoju, kad rasite, mano mieloji. Jūs tokia energinga.

– Gal, bet neturiu jokios lavonų ieškojimo patirties.

– Vieno, ko čia reikia, – sveiko proto, – guviai tarė mis Marpl. Liusė susijuokė, mis Marpl irgi nusišypsojo.

Kitą dieną Liusė ėmė kruopščiai ieškoti. Apžiūrėjo fligelį, iššniukštinėjo erškėtrožių krūmus prie senosios kiaulidės ir jau buvo bebaigianti žvalgytis po oranžerijos katilinę, kai staiga išgirdo kažką sausai kostelint. Atsigręžusi išvydo senąjį sodininką Hilmeną, įtariai žvelgiantį į ją.

– Būkite atsargi, mis, nes galite susižeisti, – tarė jis. – Laipteliai jau visai sutręšę. Tik ką buvote užsikorusi ant aukšto, o juk grindų lentos kiaurai perpuvusios.

Liusė iš paskutiniųjų stengėsi nepasirodyti sumišusi.

– Jums turbūt atrodo, kad esu be galo smalsi, bet aš paprasčiausiai norėjau pažiūrėti, ar negalima kam nors panaudoti šito statinio, sakysim, kad ir grybų auginimui. Juos pardavę, gautume nemažą pelną. Čia viskas palikta likimo valiai...

– Yra šeimininkas, tegu jis ir suka galvą, – atsakė senis. – Bet jis nenori išleisti nė penso. Reikėtų samdyti kelis darbininkus ir dar pagalbinį berniuką – tik tada būtų galima įvesti šiokią tokią tvarką. Bet apie tai jis nė girdėti nenori. Iš paskutiniųjų įkalbinėjau nupirkti šienapjovę su motoriuku – kur tau pirks, nereikia, ir viskas! Sako, juk turi rankas, tai ir šnyruok dalgiu, va šitaip!

– Bet jeigu būtų galima gauti pelno?.. Žinoma, pirma reikia bent kiek paremontuoti.

– Nejaugi iš to laužo gausi pelno? Viskas per daug jau apleista. O jam tas pats! Galvoje tik viena – kaip čia daugiau sukaupus pinigų! Nors gerai žino, kas bus, kai jo nebebus. Jaunimas bematant viską parduos. Jie tik ir laukia, kad jis greičiau kojas ištiestų. Girdėjau, jie gviešiasi po jo mirties gauti apvalią sumelę.

– Regis, jis labai turtingas žmogus, – tarė Liusė.

– Visi jie keisti, tie Krekentorpai. Senis, misterio Krekentorpo tėvas, praturtėjęs pasistatė šitą namą. Pasakoja, buvęs tvirtas kaip uola ir niekad nepamiršdavęs įžeidimo. Bet jis buvo ir plačių pažiūrų žmogus, ne smulkmeniškas. Žmonės kalba, kad jis nusivylęs abiem savo sūnumis. Tiesa, išleido juos į mokslus ir išaugino džentelmenais – baigė Oksfordą – ir taip toliau. Bet jie tapo jau labai dideliais džentelmenais ir nepanoro imtis darbo. Jaunesnysis vedė aktorę ir girtas žuvo autokatastrofoje. O vyresnįjį, kuris dabar čia šeimininkauja, tėvas nelabai mylėjo. Jis ilgai gyveno užsienyje. Aistringai pamėgo visokiausius stabmeldiškus dievu-

kus. Pirko ir siuntė namo. Jaunystėje jis nebuvo šykštuolis, tik vėliau toks pasidarė. Broliai niekada nesutarė nei tarpusavy, nei su tėvu. Taip žmonės pasakoja.

Liusė klausėsi be galo susidomėjusi. Senis stovėjo prisispaudęs prie sienos ir neskubėdamas tarškė. Iš visko buvo regėti – jis mieliau malė liežuviu, negu dirbo.

– Jis mirė prieš karą, tas senasis džentelmenas. Sakau, buvo be galo keisto būdo! Pasakęs aštresnį žodį, melsk Dievo malonės, kad Krekentorpas amžiams neatsimintų. O po jo mirties misteris Krekentorpas, na, jo sūnus, įsitaisė čia jau visam laikui. Taip, ir jis, ir jo sūnūs. Čia apsigyveno dar prieš karą. Jo vaikai dabar jau užaugę...

– Jūs kalbate apie keturioliktųjų metų karą?

– Ne. Jis mirė 1928 metais.

Liusė suprato, kad 1928 metus jis vadino "prieškariniais". Ji tarė:

– Rodos, jūs jau pasiilgote darbo, tai nebetrukdysiu.

– Darbas nepabėgs, – be jokio entuziazmo atsakė senis Hilmenas. – Ar daug čia ką padarysi, kai diena – per gaidžio žingsnį. Jau temsta.

Liusė beržynėliu grįžo namo, pakely dar stabtelėjusi pasižvalgyti po azalijų atvašyną.

Įėjusi vidun, išvydo hole laišką skaitančią Emą Krekentorp – ką tik atnešė vakarinį paštą.

– Rytoj atvažiuoja mano seserėnas Aleksandras su mokslo draugu. Aleksandro kambarys – virš prieangio, o gretimame apgyvendinsime Džeimsą Stodatą-Vestą. Ten pat yra ir vonia.

– Gerai, mis Krekentorp. Aš paruošiu kambarius.

– Jie atvažiuos prieš piet. – Ema susimąstė. – Tikriausiai bus alkani.

– Tai jau žinoma, – tarė Liusė. – Gal iškepti rostbifą? Ir tortą su sirupu?

– O, Aleksandras labai mėgsta tortą su sirupu.

Kaip ir buvo žadėję, berniukai atvažiavo kitą rytą. Abu dailiai susišukavę, kažkokiais keistais angeliškais veide-

liais, o jau manieros – nieko neprikiši. Stodatas-Vestas buvo šviesiaplaukis, mėlynakis. Aleksandras Istleu – šatenas, su akiniais. Pietaudami juodu rimtai aptarinėjo sporto naujienas, tarpais kalbėjosi apie literatūrą, kosmosą. Berniukai priminė žilus profesorius, nagrinėjančius paleolito laikų iškasenas. Liusei atrodė, kad, palyginus su jais, ji jau senutė.

Mėsos filė dingo akimirksniu. Tortą suvalgė iki paskutinio trupinio.

Misteris Krekentorpas susiraukė.

– Judu mane apvalgysite ir nusiaubsite.

Aleksandras iš padilbų pažvelgė į jį mėlynomis akimis.

– Gerai, seneli, jei kišenė neišneša mėsos nupirkti, tai mes valgysime tik duoną ir sūrį.

– Kišenė neišneša? Mano kišenė ne tuščia! Paprasčiausiai aš nemėgstu nesaikingumo.

– Mes valgome saikingai, sere, – tarė Stodatas-Vestas, žiūrėdamas į lėkštę, kuri tarsi turėjo patvirtinti jo žodžius.

– Juodu, vaikeliai, valgote du kartus daugiau už mane.

– Mes juk augame, – šokosi aiškinti Aleksandras, – ir mūsų organizmui reikia daug baltymų.

Berniukai nebesiklausė senio murmėjimo ir pakilo nuo stalo. Liusė išgirdo Aleksandrą atsiprašinėjant draugą:

– Nekreipk į jį dėmesio. Laikosi dietos, todėl toks keistas. Be to, labai šykštus. Tai savotiškas senatvės marazmas.

Viską supratęs, Stodatas-Vestas atsakė:

– Mano teta vis aimanuodavo: oi, aš tuoj tuoj nusigyvensiu! O iš tikrųjų buvo sukaupusi kalną pinigų. Gydytojas sakė – tai patologija. O ar futbolo kamuolį pasiėmei, Aleksandrai?

Nukrauščiusi stalą ir išplovusi indus, Liusė išėjo į kiemą. Iš pievelės sklido berniukų balsai, todėl pasuko keliu į kitą pusę, į rododendrų atvašyną. Praskleisdama golfo lazda, kruopščiai apžiūrinėjo kiekvieną krūmą, akimis skverbdamasi į pačią tankmę. Staiga krūptelėjo, išgirdusi mandagų Aleksandro Istleu balsą:

– Jūs kažko ieškote, mis Ailesberou?

– Golfo rutulių, – skubiai atsakė Liusė. – Treniruodamasi jau kelis pamečiau, tai šiandien ir nusprendžiau pražuvėlių paieškoti.

– Mes padėsime, – paslaugiai tarė Aleksandras.

– Jūs esate labai malonus. Maniau, kad su draugu žaidžiate futbolą...

– Futbolo negalima ilgai žaisti, kad neperkaistum, – tarė Stodatas-Vestas. – O ar jūs dažnai žaidžiate golfą?

– Golfą mėgstu, bet retai pakliūva proga pačiai pažaisti.

– Taip ir maniau. Ar jūs ruošiate valgį?

– Taip.

– Ir šiandienos pietus?

– Taip. Ar patiko?

– Jūs tikra stebukladarė, – tarė Aleksandras. – Koledže mus šlykščiai maitina. Viskas perdžiovinta, persūdyta, perkepinta, o aš mėgstu pusžalę filė. Tortas su sirupu taip pat buvo nuostabus.

– Sakykite, kas jums gardžiausia?

– Ar galėtumėte paruošti obuolių morengo? Aš labai mėgstu morengą.

– Žinoma, galiu.

Aleksandras laimingas atsiduso.

– Po laiptais mačiau visą golfo įrangą. Galėtume pievelėj įsirengti aikštelę ir žaisti. Kaip manai, Stodatai?

– Puiku!!! – atsakė Stodatas-Vestas.

– Nemanykite, kad jis australas, – paaiškino Aleksandras. –Tyčia pratinasi keistai tarti žodžius, nes nori, jog giminaičiai kitais metais paimtų į futbolo pirmenybes.

Berniukai nuėjo. Grįžusi Liusė išvydo juos betriūsiančius pievelėje ir besiginčijančius, kaip išstatyti lenteles su skaitmenimis.

– Rikiuokime ne pagal laikrodžio rodyklę, – aiškino Stodatas-Vestas. – Tai vaikų žaidimas. Sustatykime į vieną liniją. Plačios duobutės turi būti pakaitom su siauromis. Gaila, skaičiai visai nusitrynę.

– Būtų gerai gavus baltų dažų ir perdažius, – tarė Liusė.

– Tiesą sakote, – nušvito Aleksandras. – Rodos, po remonto pora dėžučių liko Ilgojoje stoginėje. Einam, pažiūrėsim.

– O kas toji Ilgoji stoginė?

Aleksandras parodė tolėliau nuo namo glūdintį akmeninį statinį.

– Stoginė labai sena, – paaiškino Aleksandras. – Senelis ją pavadino Ilgąja. Jis sakė, kad stoginė pastatyta karalienės Elžbietos laikais, bet tais tauškalais aš netikiu. Kažkada, labai seniai, čia buvusi ferma ir stoginė tarnavusi fermai. Mano prosenelis fermą nugriovęs ir jos vietoje pastatęs štai šį baisų namą.

Kiek patylėjęs, pridūrė:

– Didžioji senelio kolekcijos dalis laikoma kaip tik toje stoginėje. Visokiausios senienos, kurias jis jaunystėje parsisiųsdino iš užsienio. Yra gana keistų daikčiukų. Be to, Ilgojoje stoginėje kartais žaisdavo vistą, ten vyksta Moterų bendruomenės susirinkimai ir kitokie pasibuvimai.

– Eime pažiūrėti.

Liusė noriai nusekė paskui berniukus. Storos ąžuolinės stoginės durys buvo nukalinėtos stambiagalvėmis vinimis.

Aleksandras, iškėlęs ranką, pagraibė rakto – kabojo ant vinies dešinėje po gebene, – atrakino duris, atidarė, ir jie suėjo vidun.

Tik metusi žvilgsnį, Liusė pajuto patekusi į keistą, slogų muziejų. Išsprogusiomis akimis į ją žvelgė dviejų Romos imperatorių marmurinės galvos. Šalia jų stovėjo graikų ar romėnų kultūros nuosmukio laikotarpio milžiniškas sarkofagas. Ant pjedestalo, prilaikydama krentančią skraistę, šypsojosi Venera. Čia pat stūksojo du gremėzdiški stalai, kelios viena ant kitos sudėtos kėdės, įvairiausi rakandai, kažkoks daiktas, primenantis surūdijusią rankinę šienapjovę, pintinės, dvi išsėdėtos automašinos sėdynės ir žaliai dažytas geležinis sodo suolas nulaužta koja.

– Rodos, čia kažkur buvo kelios dėžutės, – sutrikęs

tarė Aleksandras.

Gerai pasiknaisioję, kampe už užuolaidos jie rado dažų ir sudžiūvusių teptukų.

– Dar reikia pokosto, – tarė Liusė.

Berniukai pasišovė dviračiais nuvažiuoti į miestą ir nupirkti. Liusė pritarė. Kurį laiką dažymas jiems buvo gera pramoga.

– Čia reikėtų padaryti bent šiokią tokią tvarką, – murmtelėjo Liusė.

– Nesirūpinkite, – patarė Aleksandras. – Jeigu stoginės kam prireiks, tai ir sutvarkys. Tačiau paprastai šiuo metų laiku jos niekam nereikia.

Berniukai jau ėjo pro duris.

– Ar raktą ten pat pakabinti?

– Taip. Juk matote – nieko vertingo čia nėra. Niekas nepasigvieš šitų baisių marmurinių stabų, o ir sveria jie – duok Dieve!

Liusė visiškai pritarė berniukų samprotavimams. Vis dėlto keistas senojo Krekentorpo meninis skonis. Kažkodėl instinktyviai jį traukė patys šlykščiausi įvairių epochų kūriniai.

Berniukams išėjus, Liusė dar atidžiau ėmė žvalgytis. Akys užkliuvo už sarkofago.

Tas sarkofagas...

Oras stoginėje buvo pridvisęs – kaip visuomet, kai patalpa ilgai nevėdinama. Ji priėjo prie sarkofago. Sunkus dangtis glotniai prigludęs. Liusė ilgai į jį žiūrėjo, o jos galvoje kaip pašėlusios sukosi neramios mintys. Nuėjusi į virtuvę, susirado ir atsinešė laužtuvą.

Liusė triūsė išsijuosusi. Lėtai, nenoriai, bet vis dėlto dangtis pajudėjo. Pagaliau jį pakėlė tiek, kad jau galėjo pažvelgti į vidų.

ŠEŠTAS SKYRIUS

Po keliolikos minučių Liusė išblyškusi išėjo iš stoginės, užrakino duris ir pakabino ant vinies raktą. Skubiu žingsniu patraukė į tvartą, išvažiavo savo mašina ir pasuko šoniniu keliu. Sustojusi prie pašto, įėjo į telefono būdelę, įkišo monetą ir surinko numerį.

– Aš norėčiau pasikalbėti su mis Marpl.

– Ji ilsisi, mis. Ar čia mis Ailesberou?

– Taip.

– Nė nemanau jos žadinti. Mis Marpl – sena moteris ir turi pailsėti.

– Būtinai pabudinkite. Noriu su ja pasikalbėti.

– Nė negalvokite...

– Prašau, būkite maloni ir pakvieskite ją prie telefono. Reikalui esant, Liusės balsas pasidarydavo tvirtas kaip plienas. Ir Florensa, tai pajutusi, pakluso.

Po kelių minučių Liusė išgirdo mis Marpl balsą:

– Klausau, Liuse.

Liusė nevalingai atsiduso.

– Jūs buvote absoliučiai teisi, – tarė ji. – Aš radau.

– Moters lavoną?

– Taip. Moters su kailiniais. Jos kūnas sarkofage, stoginėje - muziejuje, netoli namo. Ką dabar daryti? Pranešti policijai?

– Taip. Praneškite policijai. Tuoj pat.

– O kaip... Kaip jūs? Pirmiausia jie panorės sužinoti, kodėl aš be jokios priežasties pakėliau sarkofago dangtį. Gal ką pameluoti? Aš galėčiau...

– Ne, – atsakė mis Marpl tyliu, bet griežtu balsu, –

reikia pasakyti visą tiesą.

– Apie jus – taip pat?

– Apie viską.

Staiga išblyškusiame Liusės veide šmėkštelėjo šypsena.

– Man nesunku, – tarė ji. – Bet įsivaizduoju – jie nė už ką nepatikės!

Pakabinusi ragelį, kiek palaukė ir paskambino į policijos skyrių.

– Aš ką tik radau lavoną. Sarkofage, Ruterford Hilo Ilgojoje stoginėje.

– Ką sakote?

Liusė pakartojo ir nujausdama, kad jos tuoj paklaus, pasisakė, kas esanti.

Ji grįžo į Ruterford Hilą, pastatė į vietą mašiną ir įėjo vidun. Hole trumpam stabtelėjo ir, kiek paabejojusi, ryžtingai pasuko į biblioteką – mis Krekentorp padėjo tėvui spręsti "Taimso" kryžiažodį.

– Ar galiu jus sutrukdyti, mis Krekentorp? Noriu pasikalbėti. Ema pažiūrėjo į ją, o jos veidas tarsi bylojo: ak štai kas, aš jau žinau, ką pasakysi! Tokiu tonu tarnai paprastai pranešdavo išeiną iš darbo.

– Ką gi, sakykite, mergaite, klokite, kas atsitiko? – sudirgęs tarė senis Krekentorpas.

Liusė vėl kreipėsi į Emą:

– Jeigu galima, aš norėčiau su jumis atskirai pasikalbėti. – Neišsigalvokite! – tarė misteris Krekentorpas. – Jeigu turite ką pasakyti, tai sakykite čia.

– Palauk, tėve, – tarė Ema ir pakilusi pasuko durų link.

– Išsigalvojimai, daugiau nieko! Ar negalite palaukti? Paskui pasakysite! – piktai suriko senis.

– Manau, kad neapsidžiaugsite, – atsakė Liusė.

– Koks akiplėšiškumas! – suurzgė misteris Krekentorpas. Ema išėjo į holą paskui Liusę ir uždarė duris.

– Tai kas užsidegė? – paklausė Ema. – Jeigu jums atrodo, kad, atvažiavus berniukams, turite perdaug dirbti, tai aš

padėsiu ir...

– O, visai kas kita, – tarė Liusė. – Aš nenorėjau sakyti prie jūsų tėvo, juk jis ligonis, ir tai jam bus skaudus smūgis. Matote, tame didžiajame sarkofage, kuris yra Ilgojoje stoginėje, aš aptikau moters lavoną.

Emos akys iššoko ant kaktos.

– Sarkofage? Moters lavoną? Kokias nesąmones čia šnekate!

– Sakau šventą tiesą. Aš jau paskambinau policijai. Netrukus atvyks.

Emos skruostus išmušė vos regimas raudonis.

– Galėjote pirmiausia man pasakyti, o ne į policiją skambinti.

– Atleiskite, – atsiprašė Liusė.

Emos žvilgsnis nuslydo telefono aparatu, stovinčiu hole ant staliuko.

– Negirdėjau jūsų skambinant.

– Skambinau iš pašto.

– Labai keista. O kodėl ne iš čia?

Liusė akimoju sugalvojo atsakymą.

– Nenorėjau, kad žinotų berniukai... Jeigu būčiau skambinusi iš čia, iš holo, jie būtų išgirdę...

– Taip... Taip... Suprantu... Jie jau atvažiuoja? Tie policininkai?

– Jie jau čia, – tarė Liusė, išgirdusi mašinos stabdžių cypimą. ·

Tuoj suskambo durų skambutis.

– Aš labai apgailestauju, kad turėjau jus čia pakviesti, – kalbėjo inspektorius Beikenas, už parankės prilaikydamas iš stoginės išeinančią Emą Krekentorp. Emos veidas buvo labai išblyškęs, ji atrodė tikras ligonis, bet žengė tvirtai, įsitempusi.

– Galiu prisiekti – niekada nemačiau šitos moters.

– Mes jums labai dėkingi, mis Krekentorp. Tai ir viskas, ką norėjau iš jūsų sužinoti. Jums geriausia būtų prigulus...

– Turiu eiti pas tėvą. Kai tik apie tai sužinojau, tuoj paskambinau daktarui Kuimperui. Daktaras jau čia.

Jiems einant holu, iš bibliotekos išniro daktaras Kuimperas. Šis aukštas, geraširdis, draugiškas, labai paprastas žmogus patiko visiems pacientams.

Inspektorius linktelėjo. Daktaras irgi.

– Mis Krekentorp šią nemalonią misiją atliko labai didvyriškai, – tarė Beikenas.

– Šaunuole, Ema, – tarė daktaras ir paplojo jai per petį. – Aš visuomet sakiau – jūs viską galite iškęsti. Tėvas jaučiasi gerai. Užeikite ir su juo pasikalbėkite. O paskui išgerkite brendžio taurelę. Šiuos vaistus aš jums priskiriu kaip gydytojas.

Dėkinga Ema nusišypsojo ir pasuko į biblioteką.

– O juk ji patraukli moteris, – tarė daktaras, palydėdamas ją akimis. – Gaila, neištekėjo. Matyt, toks jau moters likimas šeimoje, kurioje vieni vyrai. Jos sesuo buvo gudresnė – ištekėjo septyniolikos metų. O Ema iš tikrųjų nieko sau. Ji būtų nuostabi žmona ir motina.

– O man atrodo, ji pernelyg atsidavusi tėvui, – tarė inspektorius Beikenas.

– Ne tik atsidavusi. Ji turi įgimtą savybę padaryti vyrus laimingais. Nedaug moterų šituo gali pasigirti. Jos tėvui patinka būti ligoniu, ji ir nesistengia pakeisti jo nuomonės. Lygiai taip elgiasi ir su broliais. Hedrikas mano esąs geras dailininkas. Ji netrukdo jam taip manyti. Šitas – kaip ten jis? – Haroldas irgi žino, kad ji absoliučiai jam pritars, nepaisant, ką jis sakytų ar darytų. Rodos, turėtų šokiruoti Alfredo pasakojamos istorijos, o jai – nei šilta, nei šalta. Taip, taip, ji protinga moteris. Bet gana apie tai! Ar galiu jums kuo padėti? Gal norite, kad žvilgtelčiau, ką ten lavonui padarė jūsų policijos chirurgas Džonsonas? O gal aš atpažinčiau savo pacientę?

– Taip, daktare, būtų gerai, jei žvilgtelėtumėte. Mes norime ją atpažinti. Man regis, misteriui Krekentorpui tai bus didelis smūgis. Juk jis tokio amžiaus...

– Smūgis? Niekus šnekat! Jis niekada neatleis nei jums,

nei man, jeigu neleisite jam bent dirstelėti. Jis tiesiog dega iš nekantrumo – juk tai pats neįtikinamiausias atvejis per pastaruosius kelis dešimtmečius. Nebijokit, jam nepakenks.

– Vadinasi, jis iš tikrųjų ne toks jau sunkus ligonis?

– Jam septyniasdešimt dveji, – tarė daktaras. – Štai ir viskas. Užeina reumatizmo priepuoliai, bet ar daug šiais laikais rasi nesiskundžiančių reumatizmu? Jis pats savo ligą vadina artritu. Pavalgius ima smarkiau daužytis širdis, o dėl šito irgi nėra ko stebėtis, nors savo negalią jis sieja tik su širdimi. Bet visuomet daro tai, ką nori. O tikrai beviltiški ligoniai įtikinėja mane esą absoliučiai sveiki. Turiu daug tokių pacientų. Eime, žvilgtelsime į lavoną, nors tai ir nelabai malonu.

– Džonsonas mano, kad ji mirusi prieš dvi, o gal net tris savaites.

– Jeigu tai tiesa, tai dar nemaloniau.

Daktaras stovėjo prie atviro sarkofago ir žiūrėjo be galo susidomėjęs; nors pats tik ką prisipažino, kad tai nemalonu, bet negalėjo atsispirti profesiniam įgūdžiui.

– Ne, tai ne mano pacientė. Nepamenu, kad būčiau kada sutikęs Brekhemptone. O ji buvo nieko sau...

Jie išėjo į gryną orą. Daktaras Kuimperas apžvelgė sodybą.

– Ją rado šitoje – kaip ten ją vadina ... ilgojoje stoginėje? Fantastiška! O kas rado?

– Mis Liusė Ailesberou.

– A, šita naujoji tarnaitė, tvarkanti namų ūkį. O ką ji veikė prie sarkofago?

– Šito kaip tik rengiausi jos paklausti, – tarė inspektorius Beikenas. – O kaip elgsimės su misteriu Krekentorpu? Gal jūs...

– Tuoj jį atvesiu.

Misterį Krekentorpą, apmuturiuotą skaromis, atlydėjo daktaras.

– Gėda! – tarė jis. – Baisi gėda. Šį sarkofagą atsivežiau iš Florencijos, rodos, 1908 ar 1909 metais.

– Dabar susiimkite, – tarė daktaras. – Žinote, vaizdas nebus malonus.

– Nesukit galvos, aš įvykdysiu savo pareigą, nors ir esu mirštantis ligonis.

Ilgojoje stoginėje misteris Krekentorpas užgaišo gana ilgai. Išėjo vilkdamas kojas.

– Niekad gyvenime nesu jos matęs! – tarė. – Bet ką visa tai reiškia? Baisi gėda! Taip, prisiminiau, sarkofagą parsivežiau ne iš Florencijos, o iš Neapolio. Nuostabus meno kūrinys. O kažkokia kvailė įsiropštė į jį ir pribaigė save.

Staiga jis ėmė graibstyti kairįjį palto skverną.

– Ak, kaip man negera... Širdis... Kur Ema? Daktare...

Daktaras Kuimperas patikrino pulsą.

– Viskas gerai, – tarė. – Nesijaudinkite, išgerkite žvalinančių. Geriausiai brendžio!

Jie kartu žingsniavo į namų pusę.

– Sere! Būkite toks malonus, sere!

Inspektorius Beikenas atsigręžė. Uždusę dviračiais atsivijo berniukai. Jie tiesiog melste meldė:

– Gal leistumėte mums, sere, pažvelgti į lavoną?

– Ne, negalima, – atšovė inspektorius Beikenas.

– O, sere. Labai prašome, sere. Niekas jos neatpažino. O gal mes?.. O, prašom, sere, būkite toks malonus. Juk čia, mūsų stoginėje, įvykdyta žmogžudystė! Kas nors panašaus gal jau niekada nepasikartos. Būkite malonus, sere.

– O kas jūs tokie?

– Aš – Aleksandras Istleu, o čia mano draugas Džeimsas Stodatas-Vestas.

– Ar matėte kada nors šiose apylinkėse blondinę šviesiais voverių kailiukų kailiniais?

– Tiesą sakant, nepamenu, – gudravo Aleksandras. – Štai jeigu leistumėte žvilgtelėti...

– Sandersai, įleiskite juos, – tarė inspektorius Beikenas prie durų stovinčiam konstebliui. – Jie jau nebe maži!

– O, sere, ačiū, sere, – vienu balsu sušuko abu berniukai. – Jūs labai malonus, sere.

Beikenas apsigręžė ir pasuko namų link.

– O dabar jūsų eilė, mis Ailesberou, – niūriai tarė pats sau.

Parodžiusi policininkams Ilgąją stoginę ir trumpai papasakojusi, ką ten veikusi, Liusė atsidūrė antrame plane, bet ji gerai žinojo – policija jos nepamiršo.

Kai ją pakvietė inspektorius Beikenas, ką tik buvo baigusi skusti bulves – rengėsi kepti. Pastūmusi į pašalį didįjį puodą, Liusė nusekė paskui policininką. Atsisėdusi ramiai laukė inspektoriaus klausimų.

Pasakiusi savo vardą, pavardę, Londono adresą, paklausė:

– Ar pasakyti pavardes ir adresus žmonių, su kuriais galėtumėte pasikalbėti, jeigu panorėsite ką nors smulkiau apie mane sužinoti?

Pavardės padarė įspūdį: karinio jūrų laivyno admirolas, Oksfordo koledžo rektorius ir barono, pelniusio Britanijos imperijos ordiną, žmona.

Inspektorius Beikenas sutriko.

– Taigi, mis Ailesberou, jūs nuėjote į Ilgąją stoginę paieškoti dažų. Taip? O suradusi dažus, paėmėte laužtuvą, pastūmėte sarkofago dangtį ir išvydote lavoną. Ko ieškojote sarkofage?

– Aš ieškojau lavono, – atsakė Liusė.

– Jūs ieškojote lavono ir jį radote? Ar jums neatrodo, kad tai skamba gana keistai?

– Taip, apskritai, visa šita istorija labai keista. Gal leisite papasakoti viską iš eilės?

– Manau, taip bus geriausiai.

Liusė smulkiai apie viską papasakojo. Inspektorius apibendrino nuostabos kupinu balsu:

– Vadinasi, kažkokia sena dama specialiai pasamdė jus tam, kad, įsitaisiusi čia dirbti, išgriozdintumėte visus kampus bei apylinkes ir rastumėte lavoną? Ar aš teisingai supratau?

–Taip.

– Kas toji dama?

– Mis Džeinė Marpl. Šiuo metu ji gyvena Medison Roudo gatvės ketvirtame name.

Inspektorius užsirašė adresą ir pavardę.

– Manote, kad aš patikėsiu šia pasakėle?

Liusė tyliai atsakė:

– Tikriausiai ne, bent jau kol apklausite mis Marpl ir kol ji patvirtins mano žodžius.

– Aš, suprantama, apklausiu šitą mis Marpl. Ji turbūt jau seniai išsikraustė iš proto.

Liusė pagalvojo: ne bepročiams atspėti tiesą! O garsiai tarė:

– Ką patartumėte man pasakyti mis Krekentorp? Aš turiu omenyje – ką turėčiau jai pasakyti apie save?

– O kodėl manęs šito klausiate?

– Matote, aš vykdžiau mis Marpl užduotį. Suradau lavoną, kurį ji norėjo surasti. Bet be šito, aš dar pasisamdžiau pas mis Krekentorp, o dabar čia gyvena du visuomet alkani berniukai ir, galimas daiktas, dėl visų šitų nemalonumų netrukus atvažiuos dar ir kiti šeimos nariai. Emai dabar verkiant reikalinga pagalbininkė. Jeigu jūs pasakysite Emai, kad aš sutikau pas ją dirbti tik todėl, kad turėjau surasti lavoną, ji tikriausiai mane išvys. Jeigu neišduotumėte šios paslapties, galėčiau dirbti po senovei ir jai pagelbėti.

Inspektorius rūsčiai pažvelgė į ją.

– Kol kas aš nieko nesakysiu, nes dar nepatikrinau, ar teisinga jūsų versija. Iš kur žinau, gal jūs viską išsigalvojote?

Liusė atsistojo.

– Ačiū. Tai aš einu prie darbo.

SEPTINTAS SKYRIUS

– Vertėtų pasikviesti ką nors iš Skotlend Jardo, Beikenai. Tikriausiai ir jums tokia mintis dingtelėjo? – miesto policijos viršininkas pažvelgė į inspektorių Beikeną.

Inspektorius – diktas stiprus vyras, o jo veido išraiška tokia, tarsi žmonės jam keltų pasišlykštėjimą.

– Nužudytoji moteris ne vietinė, sere, – tarė jis. – Iš apatinių drabužių galime spręsti – užsienietė. Žinoma, – skubėdamas pridūrė inspektorius Beikenas, – kol kas tai tik spėju – reikia kruopščiai ištirti.

Policijos viršininkas linktelėjo galva.

– O tardymas, manau, bus grynai formalus?

– Taip, sere. Aš jau kalbėjausi su tardytoju.

– Kada paskirta kvota?

– Rytojaus dienai. Manau, atvažiuos kiti Krekentorpų šeimos nariai ir kas nors ją atpažins.

Jis žvilgtelėjo į sąrašą.

– Haroldas Krekentorpas kažką veikia Sityje, rodos, labai įtakingas žmogus. Alfredas – net gerai nežinau, kuo verčiasi. Hedrikas gyvena užsienyje. Kiekvienas vis kitoks!

Inspektorius tai pasakė kažkaip grėsmingai, sureikšmindamas kiekvieną žodį. Policijos viršininkas sunkiai ūsuose slėpė šypseną.

– Neturime pagrindo manyti, kad su šituo nusikaltimu susijusi Krekentorpų šeima, ar ne? – paklausė jis.

– Jeigu neimsime domėn to fakto, kad lavonas rastas jų ūkyje, – tarė inspektorius Beikenas. – Galimas daiktas, kad tas dailininkas ją atpažins. Tik vieno kol kas neperprantu – kuo čia dėti tie tauškalai apie traukinį?

– Ak, taip. Jūs dar turite pasikalbėti su senąja dama, su ta... kaip ten ji? –jis žvilgtelėjo į popierių, – mis Marpl.

– Taip, sere. Ji nedvejodama, be galo ryžtingai laikosi savo versijos. Nežinau, ar mis Marpl išsikraustė iš proto, ar ne, bet ji tvirtina, kad jos bičiulė viską mačiusi. Galiu pranešti, kad kol kas faktai byloja ką kitą, teisingiau sakant, nėra jokių faktų ir jos pasakojimas – tik paprasčiausia fantazija. Prisiskaičiusios visokiausių knygų, moterys dažnai ką nors išsigalvoja, net skraidančias lėkštes išvysta virš savo sodo ar rusų agentus. Tik vienas faktas nepaneigiamas: ji iš tikrųjų pasamdė jaunąją moterį, kuri tarnauja pas Krekentorpus, ir pavedė jai ieškoti lavono. Tą ji ir darė.

– Ieškojo ir rado, – įsiterpė policijos viršininkas. – Taip, labai keista istorija... Marpl, mis Marpl – kažkur girdėjau šią pavardę... Bet kad ir kaip būtų, aš pranešiu apie tai Skotlend Jardui. Turbūt jūs gerai sakote – čia ne vietinės reikšmės reikalas. Apskritai, kol kas apie tai plačiau nešnekėkime. Ir laikraščiams duokime kuo mažiau informacijos.

Tardymas buvo formalus. Nužudytosios moters niekas neatpažino. Liusė papasakojo, kaip rado lavoną. Medicinos ekspertizė patvirtino: mirties priežastis – pasmaugta. Tuo viskas ir baigėsi.

Buvo šalta vėjuota diena. Visa Krekentorpų šeima išėjo iš salės, kur vyko tardymas. Parodymus davė visi penki – Ema, Hedrikas, Haroldas, Alfredas ir Braienas Istleu, velionės Editos Krekentorp vyras. Kartu su jais buvo ir misteris Vimbornas, vyresnysis advokatas –jo firma tvarkė juridinius Krekentorpų šeimos reikalus. Vimborną specialiai iškvietė iš Londono, ir jis buvo be galo nepatenkintas, kad turi dalyvauti tardyme.

Visi virpėdami nuo šalčio mindžikavo šaligatvyje. Tuoj juos apspito gana didelė minia. Sensacingas detales apie “lavoną sarkofage” plačiai spausdino ir Londono, ir vietos laikraščiai.

Kažkas sušnibždėjo:

– Štai jie.

– Eime iš čia, – griežtai tarė Ema.

Prie šaligatvio privažiavo išsinuomotoji didelė "Daimlerio" firmos mašina. Ema įlipo ir mostu pakvietė Liusę. Mašinon įsėdo ir misteris Vimbornas, Hedrikas bei Haroldas. Braienas Istleu tarė:

– Mudu su Alfredu važiuosime manąja mažyle.

Vairuotojas užtrenkė dureles, ir "Daimleris" pajudėjo. Staiga Ema sušuko:

– O, palaukite! Antai berniukai!

Berniukus prieš jų valią paliko Ruterford Hile, o jie staiga tarsi iš po žemių išdygo!

– Atvažiavome dviračiais, – paaiškino Stodatas-Vestas. – Policininkas buvo labai geras, leido įeiti į salę ir pasėdėti kamputyje. Tikiuosi, jūs neužpyksite, mis Krekentorp? – paklausė.

– Ji nepyksta, – už seserį atsakė Hedrikas. – Juk jūs dar labai jauni. Turbūt pirmą kartą dalyvavote tardyme?

– A, buvo nelabai įdomu, – tarė Aleksandras. – Taip greitai baigėsi.

– Ko mes čia stovime ir plepame! – sudirgęs tarė Haroldas. –Ar nematote, kokia jau susirinko minia? O kiek fotografų!

Jis davė ženklą, ir vairuotojas ėmė važiuoti. Berniukai žvaliai jiems pamojo.

– Viskas labai greitai baigėsi – štai kas jiems nepatiko. O, tas jaunimas! – tarė Hedrikas. – Jiems dar viskas prieš akis.

– Kaip nemalonu! Labai nemalonu, – tarė Haroldas. – Aš manau, kad...

Jis žiūrėjo į misterį Vimborną – šis sėdėjo tvirtai sučiaupęs plonas lūpas ir nepatenkintas lingavo galva.

– Tikiuosi, – moralizuodamas tarė jis, – kad ši mįslė greitu laiku sėkmingai bus įspėta. Dabar policija jau veikia gana kvalifikuotai. Žinoma, Haroldas teisingai sako – atsitikimas labai nemalonus.

Kalbėdamas jis žvilgčiojo į Liusę, ir iš to žvilgsnio aiš-

kiai galėjai suprasti – advokatas nepritarė jos veiksmams. "Jeigu ne šita panelė, – rodės, kalbėjo jo akys, – kišanti savo nosį, kur nereikia, nė šuo nebūtų sulojęs".

Panašiai manė ir Haroldas. Jis paklausė:

– Beje, e... mis... e... e... Ailesberou, kodėl jūs vis dėlto žvilgtelėjote į sarkofagą?

Liusė jau seniai laukė, kol kas šito paklaus. Stebėjosi, kodėl šis klausimas anksčiau jiems neatėjo į galvą.

Hedrikas, Ema, Haroldas ir misteris Vimbornas – visi tarsi susitarę sužiuro į ją. Kad ir ką ji atsakytų, jie, žinoma, manys, kad ji meluoja.

– Iš tikrųjų, net nežinau... – sumikčiojo ji. – Paprasčiausiai norėjau iššluoti ir aptvarkyti Ilgąją stoginę. O iš sarkofago, – ji kiek patylėjo, – sklido toks bjaurus kvapas...

Ji aiškiai pajuto – visi krūptelėjo. Misteris Vimbornas burbtelėjo:

– Taip, taip, žinoma... Policijos chirurgas sakė – trys savaitės... Žinote, mums reikėtų pabandyti daugiau apie tai nebegalvoti, – žiūrėdamas į Emą, kiek galėdamas žvaliau nusišypsojo – ji buvo balta kaip popierius. – Turėkime omenyje – toji nelaimingoji moteris nė su vienu iš mūsų neturėjo nieko bendra.

– Ar tuo esate įsitikinęs? – paklausė Hedrikas.

Liusė Ailesberou susidomėjusi pažvelgė į jį. Jau anksčiau ji atkreipė dėmesį – visi trys broliai buvo labai skirtingi. Hedrikas – stambus vyras vėjo nugairintu, aštrių bruožų veidu, išsidraikiusiais plaukais, elgėsi manieringai, žvaliai. Iš aerouosto atvažiavo nesiskutęs ir nors, ruošdamasis tardymui, nusiskuto, liko su tuo pačiu kostiumu, kurį, iš visko sprendžiant, vieną ir teturėjo; senos pilkos flanelės kelnės ir užlopytas, gerokai padėvėtas, apsmukęs švarkas – tai ir visi jo rūbai. Į gyvenimą jis žvelgė bohemos žmogaus akimis ir viskuo buvo patenkintas.

Jo brolis Haroldas, atvirkščiai, išrodė tikras džentelmenas – juk vienos labai svarbios kompanijos direktorius! Aukštas, tiesus, elgėsi kukliai, grakščiai, suvokdamas savo

vertę. Tamsūs plaukai truputį praretėję smilkiniuose; nedideli juodi ūsiukai; juodas dailus nepriekaištingai pasiūtas kostiumas ir pilkas perlamutro atspalvio kaklaraištis. Jis atrodė toks, koks buvo iš tikrųjų – protingas, klestintis biznierius.

– Ką tu čia, Hedrikai, – piktai tarė jis. – Niekam tikusi pastaba.

– Kodėl? Juk ją rado mūsų stoginėje. Kaip ji ten pakliuvo?

Misteris Vimbornas krenkštelėjo:

– Galbūt čia... jų... kažkoks slaptas susitikimas. Be to, visa apygarda žino – stoginės raktas kabo ant vinies.

Jo balse aiškiai galėjai jausti nepasitenkinimą tokiu abuojumu, ir Ema, šitą pajutusi, atsiprašinėdama ėmė aiškintis:

– Taip įpratome per karą, kai stoginėje įsikūrė priešlėktuvinės gynybos kareiviai. Ant mūsų mažosios spiritinės viryklės jie virdavosi kakavą. Be to, stoginėje nieko tokio nėra, kuo kas nors galėtų susigundyti. Taigi po senovei užrakinę raktą pakabiname ant vinies. Tai patogu ir mums, ir ateinančioms į Moterų bendruomenės susirinkimus – moterys dažnai iš anksto ruošiasi, nejaugi kiekvieną kartą bėginės ir manęs ieškos? Juk turime tik vieną ateinančią tarnaitę, o nuolatinės nelaikome nė vienos...

Ji nutilo. Kalbėjo mechaniškai, tarė žodžius, aiškino, o mintys buvo kažkur toli toli.

Hedrikas sutrikęs žvilgtelėjo į ją.

– Ko jaudiniesi, Ema? Ko tau jaudintis?

– Hedrikai, – nebetekęs kantrybės, sušuko Haroldas. – Ko kimbi prie jos? Ar ne gėda šito klausti?

– Ne, negėda. Savaime suprantama, ta nepažįstamoji moteris pati pasidarė sau galą Ruterford Hilo stoginėje, nors tai primena karalienės Viktorijos laikų melodramą. Nereikia stebėtis, kad Emai tai didelis smūgis. Bet Ema protingas žmogus, ir aš nesuprantu, kodėl ji dabar turėtų jaudintis. Spjauk ir tiek, žinok, prie visko galima priprasti.

– Kai kurie labai jau lengvai pripranta prie žmogžudys-

čių, ypač tenai, kur tu gyveni, – lediniu balsu tarė Haroldas. – Esu įsitikinęs, kad Maljorkoje nužudyti žmogų – grynas juokas ir...

– Aš gyvenu Ivicoje, o ne Maljorkoje.

– Tas pats.

– Nieko panašaus. Tai kita sala.

Haroldas tęsė:

– Aš manau taip: nors tau žmogžudystė gali atrodyti visai įprastas reiškinys, nes gyveni tarp karštų ir aistringų Lotynų Amerikos žmonių, tačiau čia, Anglijoje, mes į tokius dalykus žvelgiame labai rimtai...

Dar dirgliai pridūrė:

– Ir nesigėdi, Hedrikai, rodytis žmonėms šitaip apsirengęs.

– O kuo tau nepatinka mano kostiumas? Labai patogus...

– Jau net nebežinai, nepadoru.

– Eik sau! Juk šį vienintelį kostiumą teatsivežiau. Atlėkiau kaip beprotis, nesirūpindamas drabužiais, ir vien dėl to taip skubėjau, kad norėjau padėti išnarplioti šią istoriją. Aš – dailininkas, o dailininkai mėgsta laisvus drabužius.

– Vis dar bandai piešti?

– Žinai, Haroldai, kai tu sakai, jog aš bandau piešti...

Misteris Vimbornas gana valdingai kostelėjo.

– Visai be reikalo pradėjote šią diskusiją, – papriekaištavo jis. – Tikiuosi, mano mieloji Ema, prieš man išvažiuojant pasakysite, kuo galėčiau jums padėti.

Jis įsiterpė pačiu laiku. Ema skubėdama atsakė:

– Aš esu be galo jums dėkinga už tai, kad atvažiavote.

– Na, ką jūs! Tiesiog būtina kam nors dalyvauti tardyme ir atstovaujant šeimą stebėti visą procedūrą. Susitariau su policijos inspektoriumi susitikti jūsų namuose. Neabejoju, netrukus viskas paaiškės. O jeigu norite žinoti mano nuomonę, tai šitą istoriją seniai perpratau. Ema sakė, kad Ilgosios stoginės raktas kabąs prie durų ir apie tai visi žiną. Galimas daiktas, žiemą daržine pasinaudodavo vietiniai įsimylėjėliai.

Susikivirčijo, ir jaunuolis nebesusivaldė. Paskui persigandęs ieškojo išeities. Išvydęs sarkofagą, suprato – geresnės vietos niekur neras. Ir paslėpė kūną.

"Taip, gana įtikinamai, – pagalvojo Liusė. – Gal taip viską ir galima paaiškinti".

– Sakote – vietiniai įsimylėjėliai, – tarė Hedrikas. – Tai kodėl niekas jos neatpažino?

– Neabejoju, netrukus sužinosime, kas ji per viena. Aš beveik įsitikinęs – žudikas vietinis gyventojas, o moteris iš kur nors atvykusi. Brekhemptonas dabar didelis, va kaip išaugo per pastarąjį dvidešimtmetį.

– Būdamas tos į pasimatymą atvykusios merginos vietoje, nė už ką nebūčiau ėjęs nežinia kur, į kažkokią šaltą apleistą daržinę, – prieštaravo Hedrikas, – Argi taip jau sunku rasti malonesnę vietelę? Pagaliau pasigniaužyti galima ir kine. O kaip jūs manote, mis Ailesberou?

– Argi mes turime leistis į detales? – gailiai paklausė Haroldas.

Tuo metu mašina privažiavo prie Ruterford Hilo namų durų, ir visi išlipo.

AŠTUNTAS SKYRIUS

Įėjęs į biblioteką, misteris Vimbornas truputį apniuko: savo senomis, bet dar gana žvitriomis akimis žvilgtelėjęs į inspektorių Beikeną, su kuriuo jau buvo susipažinęs, už jo nugaros išvydo bestovintį kažkokį simpatingą šviesiaplaukį jaunuolį.

Beikenas supažindino.

– Čia inspektorius Kredokas iš Naujojo Skotlend Jardo kriminalinės policijos.

– Hm, iš Naujojo Skotlend Jardo? – misterio Vimborno antakiai pašoko į viršų.

Dermotas Kredokas, malonus žmogus, lengvai įsitraukė į pokalbį.

– Mane čia iškvietė dėl tos bylos, misteri Vimbornai, – tarė jis. – O kadangi jūs ginate Krekentorpų šeimos interesus, jaučiu pareigą pranešti jums kai kurias konfidencialias žinias.

Niekas kitas, išskyrus inspektorių Kredoką, tegirdėjusio tik kai kurias įvykio nuotrupas, nebūtų mokėjęs padaryti visą tiesą žinančio žmogaus įspūdžio.

– Ir aš esu įsitikinęs, kad inspektorius Benas man pritars, – pridūrė jis, metęs žvilgsnį į savo kolegą.

Inspektorius Beikenas, žinoma, kaip ir pritarė, nutaisęs rimtą miną, neišsiduodamas, kad viskas iš anksto apgalvota.

– Reikalas štai koks, – pradėjo Kredokas. – Mes turime duomenų, kad nužudytoji ne čionykštė gyventoja; ji atvyko iš Londono, o į Londoną – iš užsienio, greičiausia iš Paryžiaus, nors šituo dar nesame įsitikinę.

Misterio Vimborno antakiai vėl pašoko į viršų.

– Iš tikrųjų? – paklausė jis. – Nejaugi?

– Todėl, – tęsė inspektorius Beikenas, – policijos viršininkas nutarė į bylos tyrimą įtraukti ir Skotlend Jardą.

– Aš tik viliuosi, kad tyrimas gerai seksis ir greitai viskas išaiškės, – tarė misteris Vimbornas. – Kaip jūs jau tikriausiai pastebėjote, šis atsitikimas labai jaudina visą šeimą. Nors nė vienas Krekentorpas su juo nieko bendra ir neturi. Tuo labiau...

Jis akimirką pritilo, o inspektorius Kredokas tuoj įsiterpė:

– Taip, žinoma, nelabai jau malonu savo ūkyje rasti nužudytą moterį. O dėl viso kito aš negaliu su jumis sutikti. Dabar ketinu trumpai pasikalbėti su kiekvienu šeimos nariu ir...

– Atvirai šnekant, aš nelabai suprantu..

– Ką jie man gali pasakyti? Tikriausiai nieko įdomaus. Bet ką gali žinoti? Tik tvirtai galiu teigti, kad iš jūsų, sere, tikiuosi gausiąs daugiau mane dominančių žinių. Žinių apie šį namą ir apie Krekentorpų šeimą.

– Ir kokį ryšį jie gali turėti su moterimi, grįžusia iš užsienio ir čia baigusia savo gyvenimą?

– Taip, žinoma, ir tai, – tarė Kredokas. – Kodėl ji čia atvažiavo? Ar ji turėjo kokių ryšių su šiais namais? Ar netarnavo čia, sakysim, namų darbininke? O gal kažkada tarnavo pas madam? Gal atvažiavo, norėdama susitikti su ankstesniais Ruterford Hilo gyventojais?

Misteris Vimbornas paaiškino, kad Krekentorpų šeima Ruterford Hile gyvenanti nuo 1884 metų, kai šį namą pastatęs Džošua Krekentorpas.

– Tai jau įdomu, – tarė Kredokas. – Gal galėtumėte trumpai papasakoti šeimos istoriją?

Misteris Vimbornas gūžtelėjo pečiais.

– Ką čia daug pasakysi? Džošua buvo garsus prieskonių fabrikantas; biskvitai, padažai, marinatai ir daug kas kita. Jis sukaupė milžinišką turtą ir pasistatė šitą namą. Dabar jame gyvena Liuteris Krekentorpas, jo vyresnysis sūnus.

– Ar Džošua Krekentorpas turėjo daugiau sūnų?
– Taip, dar vieną – Henrį. Žuvo autokatastrofoje 1911 metais.
– O ar dabartinis šio namo savininkas, misteris Krekentorpas, niekad neketino ūkio parduoti?
– Ir norėdamas negali šitaip padaryti, – trumpai atsakė advokatas. – Mat, jis privalo vykdyti tėvo testamentą.
– Gal papasakotumėte, koks tas testamentas?
– Bet kam?
Inspektorius Kredokas nusišypsojo.
– Žinoma, panorėjęs aš ir pats galiu jį perskaityti notarų kontoroje.
Misteris Vimbornas kiek sutrikęs nusišypsojo prieš savo valią.
– Savaime suprantama, inspektoriau. Aš paprieštaravau todėl, kad nieko tokio negaliu pasakyti, kas būtų susiję su byla. Krekentorpo testamente nieko paslaptingo nėra. Visą nemenką kapitalą jis paliko anūkams, o pelną iš kapitalo – sūnui Liuteriui. Tačiau kapitalas gali būti padalytas po lygiai Edmundui, Hedrikui, Haroldui, Alfredui, Emai ir Editai tiktai po jų tėvo Liuterio mirties. Dabar įsidėmėkite: Edmundas žuvo kare, Edita mirė prieš ketverius metus. Tokiu būdu po Liuterio Krekentorpo mirties turtas padalijamas Hedrikui, Haroldui, Alfredui, Emai ir Editos sūnui – Aleksandrui Istleu.
– O namas?
– Namas pereina vyresniajam Liuterio Krekentorpo sūnui arba jo palikuonims.
– Ar Edmundas Krekentorpas buvo vedęs?
– Ne.
– Tokiu būdu turtas atitenka...
– Pagal amžių vyriausiam – Hedrikui.
– O misteris Krekentorpas pats negali kažkam jo paskirti?
– Ne.
– Ir jis neturi teisės perskirstyti kapitalą?
– Ne.

– Ar jums tai neatrodo truputį keista? – paklausė inspektorius Kredokas. – Susidaro įspūdis, kad tėvas nelabai jį mylėjo.

– Teisingai manote, – atsakė misteris Vimbornas. – Senis Džošua buvo nepatenkintas vyresniuoju sūnumi, kuris nesidomėjo šeimos reikalais ir apskritai jokiais reikalais. Liuteris visą laiką trankėsi po užsienius ir kolekcionavo meno kūrinius. Senis Džošua nepritarė tokiam sūnaus pomėgiui. Už tai pinigus jis ir paliko kitai kartai.

– Bet šiuo metu ta kita karta nuo kapitalo negauna jokio pelno. Ir turi tik tai, ką užsidirba savo rankomis, arba ką malonėja duoti tėvas. O tėvas, nors ir negali naudotis pačiu kapitalu, lupa solidžias palūkanas.

– Jūs teisingai samprotaujate. Bet kokį tai turi ryšį su užsienio kilmės jaunos moters nužudymu, negaliu įsivaizduoti.

– Tai tiesiogiai nesusiję su byla, – nesiginčijo inspektorius Kredokas. – Aš paprasčiausiai norėjau išsiaiškinti faktus.

Misteris Vimbornas piktai pažiūrėjo į jį, paskui, matyt, likęs patenkintas savo tiriančio žvilgsnio rezultatais, atsistojo.

– Aš rengiuosi grįžti į Londoną, – tarė jis. – Ar dar norite manęs ko paklausti?

Jis pažvelgė į abudu vyrus.

– Ne. Ačiū, sere.

Hole vis skardžiau aidėjo gongas.

– O Dieve, – tarė misteris Vimbornas, – turbūt skambina berniukai.

Inspektorius Kredokas stengėsi peršaukti gongo gaudesį.

– Mes tuoj leisime šeimai ramiai papietauti. Su inspektoriumi Beikenu grįšime po trijų ir trumpai pasikalbėsime su kiekvienu šeimos nariu.

– Manote, tai būtina?

– Kaip čia jums pasakius? – Kredokas gūžtelėjo pe-

čiais. – Gal kas nors ką nors prisimins ir mes rasime siūlo galą. Pirmiausia turime sužinoti, kas ta moteris.

– Abejoju, inspektoriau, ar pavyks, labai abejoju. Bet vis dėlto linkiu sėkmės. Savaime suprantama: kuo greičiau bus atskleista šios bylos paslaptis, tuo geriau bus visiems.

Linguodamas galva, jis išėjo iš kambario.

Grįžusi iš tardymo, Liusė tuoj pat nuėjo į virtuvę ir ėmė ruošti pietus. Pro duris kyštelėjo galvą Braienas Istleu.

– Gal galiu padėti? – paklausė. – Aš viską moku.

Liusė kiek sutrikusi žvilgtelėjo į jį. Braienas atvažiavo tiesiai į tardymą savo mažyte mašina, tarškiančia kaip kulkosvaidis, ir Liusė nespėjo kaip reikiant į jį įsižiūrėti.

Dabar Istleu Liusei padarė malonų įspūdį: geraširdis, kiek viršum trisdešimties, kaštoninių plaukų, truputį liūdnų mėlynų akių, milžiniškų balsvų ūsų vyras.

– Berniukai dar negrįžo, – tarė jis, įėjęs virtuvėn ir prisėdęs ant stalo kraštelio. – Jie važiuoja dviračiais ir parsiras po kokių dvidešimties minučių.

Liusė nusišypsojo.

– Labai jau jiems rūpėjo viską išgirsti savo ausimis.

– Už tai negalime jų kaltinti. Juk tai pirmasis tardymas berniukų gyvenime ir apskritai mūsų šeimoje.

– Gal malonėtumėte palaisvinti stalą, misteri Istleu? Neturiu kur puodo padėti.

Braienas atsiprašė.

– Žiūrėkite, sviestas jau išsilydė. Kam ketinate jį panaudoti?

– Kepsiu Jorkšyro pudingą.

– Puikusis gardusis Jorkšyro pudingas! O kas dar šios dienos meniu? Ar tik ne senaangliškasis rostbifas?

– Taip.

– Lyg pakasynų vakarienė... O kvepia gardžiai. – Jis porą kartų patraukė nosimi. – Ar nepykstate, kad čia painiojuosi po kojomis ir malu liežuviu?

– Jeigu jau atėjote pagelbėti, tai imkitės darbo, – ji iš-

traukė iš krosnies kaitintuvą. – Apverskite bulves, teapkepa ir kita pusė.

Braienas paklusniai darė, ką Liusė liepė.

– Nejaugi bulvės kepė, kol mus tardė? Ir kaip nesudegė!

– Krosnyje įtaisytas reguliatorius.

– Kažkokia elektrinė atmintis, ar ne?

Liusė žvilgtelėjo į jį.

– Taip. O dabar kaitintuvą įkiškite atgal į krosnį. Tik imkite su skuduru. Statykite apačioje, o viršų palikite man – kepsiu Jorkšyro pudingą.

Braienas staiga riktelėjo.

– Ar nusideginote? – puolė žiūrėti Liusė.

– Truputį. Niekai. Vis dėlto gaminti valgį – pavojingas darbas!

– Ar namie niekad nešeimininkaujate?

– Apskritai, gana dažnai verdu ir kepu. Žinoma, ne tokius patiekalus kaip jūs. Galiu išvirti kiaušinį, jeigu nepamirštu pažiūrėti į laikrodį, kada užvirė vanduo, moku išsikepti kiaušinienę su kumpiu. Dar sugebu kepti mėsą ant grotelių, atidaryti konservuotos sriubos skardinę. Naudojuos tokia mažyte elektrine orkaite.

– Gyvenate Londone?

– Taip, jeigu tai galima pavadinti gyvenimu.

Braieno balsas skambėjo graudžiai. Jis nenuleido akių nuo Liusės, dubenyje minkančios tešlą.

– Visa tai be galo juokinga, – staiga tarė jis ir giliai atsiduso. Liusė atidžiai ėmė jį stebėti.

– Kas juokinga? Šita virtuvė?

– Taip. Ji man primena mūsų namų virtuvę, kai aš dar buvau vaikigalis.

Ir Liusei staiga pasirodė, kad Braienas Istleu yra puolęs į visišką neviltį. Atidžiau įsižiūrėjusi, ji pamatė, kad jis vyresnis, negu pirma atrodė. Jam turbūt jau apie keturiasdešimt. Sunkiai įsivaizdavo, kad Braienas – Aleksandro tėvas. Jis buvo panašus į jaunuosius lakūnus, kuriuos Liusė sutiko per karą, – tada jai tebuvo keturiolika, o juk tai pats nuosta-

biausias amžius. Liusė pergyveno karą ir subrendo pokario pasaulyje. O Braienas, regis, tebegyveno aname laike ir liko toks, koks buvo, nes metai tarsi bėgo pro šalį, jo nepaliesdami. Paskutiniai Braieno žodžiai patvirtino Liusės mintis. Vėl prigludęs prie virtuvės stalo, jis tarė:

– Sunku gyventi šitame pasaulyje, ar ne? Aš noriu pasakyti – teisingai orientuotis. Juk šito mūsų niekas nemokė.

Liusė prisiminė pokalbį su Ema.

– Jūs buvote karo lakūnas? – paklausė. – Matau, turite ordiną už kovos skrydžius.

– Tai mane ir trikdo. Sakysim, aš turiu kažkokių nuopelnų, ir kiti tuoj stengiasi palengvinti man gyvenimą. Parūpina darbą ir taip toliau. Žinoma, jie elgiasi kilniai, net nesuvokdami absoliučiai tvarką mano likimą. Gal tas jų pasiūlytas darbas man visai ne prie širdies? Sėdėk prie rašomojo stalo, skaičiuok. O gal aš nenoriu būti lyg automatas, gal pats turiu gerų sumanymų? Porą kartų bandžiau įgyvendinti savo idėjas, bet niekas nepalaikė, niekas nesusidomėjo, o mano kišenėse švilpė vėjas. Jeigu būčiau turėjęs kapitalo...

Jis paniuro ir susimąstė.

– Jūs juk nepažinojote mano žmonos Editos? Žinoma, ne, iš kur pažinsite! Ji buvo kitokia, visai kitokia, negu kiti šeimos nariai. Pirmiausia, jaunesnė. Ji tarnavo karinio oro laivyno moterų daliniuose. Visuomet sakė: mano tėvas – pakvaišęs senis, kaip velnias godus pinigams. O juk pats su tais pinigais nieko negali daryti. Po jo mirties kapitalą pasidalys. Editos dalis, žinoma, atiteks Aleksandrui. Nors iki dvidešimt vienerių metų jis negalės prie pinigų nė piršto prikišti.

– Atleiskite, gal jūs vėl galėtumėte nulipti nuo stalo? Neturiu kur dėti indų.

Tuo metu išraudę ir uždusę parvažiavo Aleksandras ir Stodatas-Vestas.

– Sveikas, Braienai, – švelniai tarė Aleksandras. – Va kur tu! Tik pažiūrėkite, koks nuostabus veršienos gabaliukas! O ar čia Jorkšyro pudingas?

– Taip, atspėjote.

– Mūsų koledže pudingas visuomet žalias ir minkštas.

– Leiskite praeiti, – paprašė Liusė. – Dar padažo nepagaminau.

– Kuo daugiau padažo! O, jeigu ant stalo būtų dvi pilnos padažinės!

– Gerai.

– Pui–ku–mė–lis! – tarė Stodatas-Vestas, išskiemenuodamas tą žodį australiška maniera.

– Aš nemėgstu neapgruzdusio pudingo.

– Žinok, ji puiki virėja, – Aleksandras pašnibždėjo tėvui. Liusei net pasirodė, kad juodu pasikeitė vaidmenimis: Aleksandras dabar priminė rūpestingą tėvą, kalbantį su sūnumi.

– Gal pagelbėti? – mandagiai paklausė Stodatas-Vestas.

– Prašom, jeigu netingite. Aleksandrai, jau galėtumėte paskambinti gongu. O jūs, Džeimsai, nuneškite į valgomąjį štai šitą padėklą, pudingą aš pati atnešiu.

– Čia yra Skotlend Jardo inspektorius, – tarė Aleksandras. – Ar jis irgi pietaus?

– Tegu jau sprendžia jūsų teta.

– Nemanau, kad teta Ema prieštarautų. Ji labai svetinga. Tik dėdei Haroldui gali nepatikti. Jau labai jį sukrėtė žmogžudystė. – Aleksandras, padėklu nešinas, jau žengė pro duris, bet atsigręžęs pranešė dar vieną naujieną: – Misteris Vimbornas dabar bibliotekoje su Skotlend Jardo inspektoriumi. Jis tai tikrai nepasiliks pietų, sakėsi turįs vykti į Londoną. Einam, Stodatai. Kur tu?

Tuo metu nuaidėjo šaižūs gongo dūžiai. Stodatas-Vestas užsigimė artistu. Jis skambino didžiausios aistros apimtas, ir susikalbėti tapo nebeįmanoma.

Braienas išnešė indus. Liusė nusekė jam iš paskos su daržovėmis, o paskui grįžo virtuvėn dviejų iki kraštų pripildytų padažinių.

Misteris Vimbornas jau stovėjo priebutyje ir movėsi pirštines.

– Ar iš tikrųjų negalite su mumis papietauti, misteri Vim-

bornai? – paklausė Liusė. – Jau viską paruošiau.

– Negaliu. Londone turiu be galo svarbų pasimatymą. Traukinyje yra vagonas restoranas, badu nemirsiu.

– Jūs buvote labai malonus. Viską metęs atvažiavote, – padėkojo Ema.

Bibliotekos duryse išdygo du policijos inspektoriai. Misteris Vimbornas paėmė Emos ranką.

– Nepergyvenkite, mano mieloji, – tarė jis. – Naujojo Skotlend Jardo kriminalinės policijos inspektorius atvažiavo specialiai tirti šios bylos. Po pietų jis nori paklausinėti kai kurių smulkmenų, kurios galėtų padėti tyrimui. Bet kartoju – jums nėra ko jaudintis. – Jis pažiūrėjo į Kredoką. – Ar galiu pasakyti mis Krekentorp tai, ką man sakėte?

– Žinoma, sere.

– Inspektorius Kredokas sakė esąs beveik įsitikinęs, kad tai ne vietinės reikšmės žmogžudystė. Spėja, kad moteris atvažiavusi iš Londono, ir be to, ji – užsienietė.

Ema Krekentorp skubiai paklausė:

– Užsienietė? Ji prancūzė?

Misteris Vimbornas, pavadindamas moterį užsieniete, manė nuraminsiąs mis Krekentorp. Išvydęs visai kitą moters reakciją, misteris Vimbornas sutriko. Dermotas Kredokas nebenuleido akių nuo Emos Krekentorp.

DEVINTAS SKYRIUS

Inspektorius susimąstė: kodėl ji staiga pagalvojo, kad nužudytoji – prancūzė ir kodėl ši mintis ją suneramino?

Vieninteliai, prideramai mokėję įvertinti nuostabius Liusės pietus, buvo berniukai ir Hedrikas Krekentorpas. Jis atėjo pietų lyg niekur nieko, nė kiek nesusikrimtęs dėl įvykių, privertusių sugrįžti į Angliją. Atrodė, visa tai Hedrikui tebuvo tik piktų jėgų išdaiga.

Visai kitaip, negu manė Liusė, į tardymą reagavo brolis Haroldas. Haroldas vadino žmogžudystę asmeniniu Krekentorpų šeimos įžeidimu, ir jo pyktis buvo toks baisus, kad net neteko apetito. Ema, išrodžiusi susijaudinusi ir nelaiminga, taip pat mažai tevalgė. Alfredas skendėjo savo mintyse ir teištarė tik vieną kitą žodį; tai buvo labai malonus, švelnaus rusvo veido žmogus, nors jo akys ir per arti viena kitos įsodintos.

Po pietų grįžę inspektoriai mandagiai paklausė – gal galėtų porą klausimų užduoti misteriui Hedrikui Krekentorpui?

Inspektorius Kredokas buvo malonus ir draugiškas.

– Sėskitės, misteri Krekentorpai. Žinau, jūs atvykote iš Balearų salų. Ar ten pastoviai gyvenate?

– Pastaruosius šešerius metus. Ivicoje. Man ji labiau patinka, negu mūsų liūdnoji šalis.

– Žinoma, ten dažniau galite pasikaitinti saulėje, negu mes, – sutiko inspektorius Kredokas. – Kiek žinau, jūs buvote čia palyginti neseniai, tiksliau sakant, per Kalėdas. Kas vertė vėl paskubom grįžti?

Hedrikas susiraukė.

– Gavau sesers Emos telegramą. Mūsų ūkyje dar niekada nebuvo nužudytas žmogus. Norėjau sužinoti, kas čia atsitiko. Todėl ir atvažiavau.

– Jūs domitės kriminalistika?

– O, kam tokie skambūs žodžiai? Paprasčiausiai aš mėgstu žmogžudystes, nepaisant, kas jas įvykdo. Štai ir viskas. O čia žmogus nužudytas prie pat mūsų namų durų. Kito panašaus atvejo jau tikriausiai nebebus. Ir dar aš pagalvojau – vargšelei Emai, grumiantis su seniu, su policija ir kitais, gali prireikti mano pagalbos.

– Aišku. Tai turbūt būdinga jūsų sportiškam instinktui ir šeimos jausmui. Neabejoju, sesuo jums be galo dėkinga, nors atvažiavo ir kiti du broliai, norėdami šiuo sunkiu laiku būti drauge su ja.

– Bet ne tam, kad ją padrąsintų ir nuramintų, – tarė Hedrikas. – Haroldas pats išmuštas iš pusiausvyros. Miesto magnatui bus visai riesta, jeigu įpainios į įtartinos moters žmogžudystę.

Kredoko antakiai vos pastebimai pakilo.

– Nejaugi tai buvo įtartinos reputacijos moteris?

– Jūs čia vietinė valdžia, jūs geriau turite žinoti. Tačiau iš visko matyti – greičiausiai ji buvo tokia.

– O ar negalėtumėte pasidalyti savo nuojauta ir smulkiau papasakoti?

– Klausykite, inspektoriau! Jūs jau žinote, ir jūsų kolega gali patvirtinti, – aš jos nepažinojau.

– Sakiau – "pasidalyti savo nuojauta", misteri Krekentorpai. Nors niekada ir nematėte tos moters, bet gal spėjate, kas ji arba kuo galėjo būti?

Hedrikas papurtė galvą.

– Bergždžiai gaištate brangų laiką. Aš neturiu nė menkiausio supratimo. Man susidaro įspūdis, kad jūs kuriate versiją, jog ji atėjusi į Ilgąją stoginę pasimatyman su kuriuo nors iš mūsų. Bet nė vienas mūsiškių čia negyvena. Vieninteliai namų gyventojai – moteris ir senis. Ir nemanau, kad tikėtumėte, jog ji čia atėjo susitikti su mano gerbiamuoju tėvu!

– Reikalas tas, kad ši moteris galėjo kažkada – inspektorius Beikenas irgi yra tokios nuomonės – turėti šį tą bendro su jūsų ūkiu, galbūt ji čia tarnavo. Pasistenkite prisiminti, misteri Krekentorpai.

Hedrikas, truputį pagalvojęs, palingavo galva.

– Pas mus, kaip ir pas daugumą čionykščių gyventojų, kartais tarnaudavo užsieniečiai, bet negaliu rasti jokio ryšio. Jau verčiau paklauskite kitų, gal daugiau žinos už mane.

– Žinoma, mes paklausime.

Kredokas atsidrėbė į krėslo atkaltę ir tęsė:

– Kaip jau girdėjote per tardymą, medicinos ekspertai negalėjo tiksliai nustatyti mirties laiko: tai įvyko daugiau negu prieš dvi savaites, bet mažiau nei prieš mėnesį. Taigi maždaug apie Kalėdas. Jūs buvote sugrįžęs švęsti Kalėdų. Sakykite, kada atvykote į Angliją ir kada išvykote?

Hedrikas susimąstė.

– Tuoj prisiminsiu... Aš atskridau lėktuvu. Čia atvažiavau penktadienį prieš Kalėdas, vadinasi, gruodžio 21 dieną.

– Ar skridote tiesiai iš Maljorkos?

– Taip. Išskridau penktą ryto ir čia buvau vidudienį.

– O kada išvažiavote?

– Atgal išskridau kitą penktadienį, gruodžio 27-ąją.

– Ačiū.

Hedrikas liūdnai nusišypsojo.

– Lyg tyčia – kaip tik tas laiko tarpsnis! Bet žinokite, inspektoriau, – smaugti jaunas moteris – ne mėgstamiausias mano užsiėmimas, ypač per Kalėdų šventes.

– Ir aš taip manau, misteri Krekentorpai.

Inspektorius Beikenas žvelgė į jį aiškiai nepalankiai.

– Jūs vis dar manimi netikite? – šį klausimą Hedrikas skyrė inspektoriui Beikenui.

Tas pasiraukė, bet nieko neatsakė.

Inspektorius Kredokas mandagiai tarė:

– Ką gi, ačiū, misteri Krekentorpai. Daugiau klausimų nebeturime.

– Ką apie jį manote? – Hedrikui išėjus, paklausė Kredo-

kas. Beikenas vėl išsiviepė.

– Savimi pasitikintis atžagarus tipas. Aš tokių nemėgstu. Dailininkai labai neprincipingi ir dažnai įsivelia į įvairias istorijas su įtartinos reputacijos moterimis.

Kredokas šyptelėjo.

– Be to, man nepatinka, kaip jis rengiasi, – toliau kalbėjo Beikenas. – Šitaip apsirengus ateiti į tardymą – nepagarba kitiems. Seniai nebemačiau tokių purvinų kelnių. O ar atkreipėte dėmesį į jo kaklaraištį: tarsi nupintas iš spalvotų virvučių... man atrodo, jam vieni niekai pasmaugti moterį. Nė ranka nesudrebėtų.

– Gal ir taip, bet jeigu iš Maljorkos išskrido gruodžio 21–ąją, tai moters jis nepasmaugė. Mes lengvai patikrinsime, ar jis sako tiesą.

Beikenas priekaištaudamas pažvelgė į jį.

– Pastebėjau, jūs niekam nepasakote tikslios žmogžudystės datos.

– Tegul kol kas tai būna paslaptis. Nemėgstu iš karto atskleisti kortų.

Visiškai jam pritardamas, Beikenas linktelėjo.

– Kai ateis laikas, mes juos nustebinsime. Tai geriausias būdas.

– O dabar, – tarė Kredokas, – paklausime, ką apie šitą įvykį paporins mūsų respektabilusis džentelmenas iš Sičio.

Haroldas Krekentorpas sėdėjo stipriai sučiaupęs lūpas.

– Juk matote, aš neturiu ką pasakyti! Įvykiai labai skaudūs, atsitikimas be galo nemalonus. Bijau, kad laikraščiai... Reporteriai jau prašę interviu... Ir taip toliau... labai apgailestauju...

Haroldas kalbėjo kapodamas žodžius, nebaigdamas sakinio. Paskui nutilo, išsidrėbė kėdėje – jo veido išraiška buvo tokia, tarsi būtų prisilietęs prie kokios šlykštynės. Inspektoriai bergždžiai stengėsi jį prašnekinti. Ne, jis net neįsivaizduojąs, kas toji moteris. Taip, Kalėdoms buvo atvažiavęs į Ruterford Hilą, nors ir be galo užimtas, bet gyveno visą savaitę.

– Ką gi, gal ir taip, – tarė inspektorius Kredokas ir liovėsi klausinėjęs. Jis suprato – Haroldas Krekentorpas nenori jam padėti.

Pasikvietė Alfredą. Šis įėjo vaizduodamas be galo abejingą, ir tai iš karto krito į akis.

Kredokas žvilgtelėjo į Alfredą Krekentorpą, ir jam ūmai dingtelėjo – aš jį pažįstu! Kažkur jis jau buvo susidūręs su šiuo Krekentorpų šeimos nariu. O gal laikraštyje tematė jo nuotrauką? Atmintyje iškilo kažkokios nemalonios asociacijos. Paklausė, kuo Alfredas verčiasi. Atsakė gana neaiškiai:

– Gyvenu iš santaupų. Ne per seniausiai pavyko sudaryti gerą sandėrį parduodant naujus diktofonus. Tai nepaprastai puikūs daikteliai. Aš gerai uždirbau.

Inspektorius Kredokas, regis, nesuabejojo, bet Alfredui Krekentorpui nė nedingtelėjo, kad pokalbio metu jis atidžiai tyrinėjo pusėtinai atrodantį jo kostiumą. Inspektorius tiksliai nustatė – pirktas nupigintų prekių krautuvėje, jau visai susidėvėjęs, nors kažkada ir puikiai pasiūtas iš geros medžiagos. Dabar tebuvo likę tik apgailėtini puošeiviškumo pėdsakai. Kredokas mandagiai perėjo prie kitų klausimų. Alfredas sukluso ir net kiek pažvalėjo.

– Galimas daiktas, ši moteris kažkada čia dirbo. Ne, ne tarnaite. Abejoju, ar mano sesuo būtų galėjusi išlaikyti tokią tarnaitę. Tiesa, ir dabar dar daug kas samdosi užsieniečius. Pas mus irgi dirbo lenkas ir kelios vokietės. Bet Ema nedvejodama pasakė neatpažįstanti šios moters, tokiu būdu jūsų idėja galutinai atmetama, inspektoriau. Ema labai gerai prisimena žmonių veidus. Bet jeigu ši moteris iš Londono... Beje, kodėl nusprendėte, kad ji atvažiavusi iš Londono?

Šito paklausė tarsi netyčia, bet jo akys bylojo –jam labai tai rūpi. Inspektorius Kredokas nusišypsojo ir palingavo galva. Alfredas viską suprato.

– Nenorite sakyti, a? Turbūt kailinių kišenėje radote atgalinį bilietą?

– Galbūt, misteri Krekentorpai.

– Tiek to. Jeigu ji atvažiavo iš Londono, tai, galimas

daiktas, jaunuolis, su kuriuo ji pasimatė, manė Ilgąją stoginę esant pačia geriausia vieta, kur galima tyliai, be triukšmo nužudyti. Jis, matyt, viską gerai čia iššniukštinėjęs. Jumis dėtas, inspektoriau, aš jo ieškočiau.

– O mes ir ieškome, – atsakė inspektorius Kredokas, ir šie žodžiai suskambėjo ramiai ir įtikinamai. Jis padėkojo Alfredui ir leido jam eiti.

– Žinote, – tarė Beikenui, – aš jau kažkur jį mačiau.

Inspektorius Beikenas paskelbė savo nuosprendį:

– Šis subjektas aštrus kaip peilis, – tarė jis. – Toks aštrus, kad kartais rėžia pats save.

– Nemaniau, kad pageidausite su manimi šnektelėti, – įėjęs į kambarį ir neryžtingai mindžikuodamas prie durų, atsiprašančiu balsu tarė Braienas Istleu. – Juk aš nesu tikras šios šeimos narys...

– Atleiskite, juk jūs, misteri Braienai Istleu, mis Editos Krekentorp, mirusios prieš penkerius metus, vyras?

– Taip, teisingai.

– Labai malonu, misteri Istleu, kad atėjote. Gal žinote tai, kas, jūsų manymu, galėtų mums pagelbėti, painiojant šią bylą?

– Bet juk aš nieko nežinau! Norėčiau žinoti, bet... velnioniškai baisi istorija, ar ne? Atvažiuoti čionai viduržiemyje, susitikti su kažkokiu vaikinu pusiau sugriuvusioje stoginėje! Ne, šitaip aš negalėčiau pasielgti.

– Žinoma, viskas be galo sujaukta, – sutiko inspektorius Kredokas.

– Ar tiesa, kad ji užsienietė? Apie tai visi tik ir kalba.

– Ar šis raktas jums ką nors primena? – inspektorius žvelgė tiesiai į Braieną. Istleu išrodė geraširdis ir abejingas.

– Ne, tiesą sakant, nieko.

– Tikriausiai ji prancūzė, – slapukaudamas tarė inspektorius Beikenas.

Braienas iš karto pagyvėjo, mėlynos akys suspindo. Jis pasiglostė ūsus.

– Tiesa? Ak tas lengvabūdis Paryžius! – jis palingavo galva. – Bet jeigu tai tiesa, tai dar sunkiau patikėti, ar jums taip neatrodo? Noriu pasakyti, sunku patikėti visa šia painia istorija su stogine. O ar anksčiau neteko nagrinėti bylų, susijusių su sarkofagais? Gal papuolė koks tipas su tam tikrais polinkiais ar kompleksais, antrasis Kaligula ar kas nors panašaus?

Inspektorius Kredokas nė nemanė kibti ant šito masalo. Kaip buvo pratęs, gana abejingai paklausė:

– Ar kas nors iš jūsų šeimos narių neturi ryšių su prancūzais? O gal giminiuojasi, tik jūs nežinote?

Braienas atsakė, kad Krekentorpai niekada nebuvo lengvapėdžiai.

– Haroldas vedė rimtą merginą, – tarė jis. – Jo žmona tyli lyg žuvis, nusigyvenusio pero duktė. O Alfredas... Nemanau, kad daug laiko jis skirtų moterims, nes visą gyvenimą pašventė abejotiniems sandėriams, kurie paprastai baigiasi apgailėtinai. Apie Hedriką galiu pasakyti štai ką: Ivicoje kelios ispanų senjoritos dėl jo beveik išsikraustė iš proto. Apskritai, moterys nėra Hedrikui abejingos. O jis net ne visuomet nusiskutęs, ir jo išvaizda tokia, tarsi niekada nesipraustų. Nesuprantu, kuo jis patraukia moteris, bet faktas lieka faktu. Klausykite, bet juk iš mano tauškalynės jums menka nauda, ar ne? – jis nusišypsojo.

– Jau verčiau pasikvieskite tą Aleksandrą. Jis ir Džeimsas Stodatas-Vestas visur kažko ieško. Galiu kirsti lažybų – jie ką nors iškнis.

Inspektorius Kredokas išreiškė viltį, kad taip ir bus. Padėkojęs Braienui Instleu, pasakė norįs pasikalbėti su Ema Krekentorp.

Dabar inspektorius Kredokas žvelgė į Emą Krekentorp kur kas atidžiau. Jis negalėjo pamiršti priešpiet regėtos jos veido išraiškos – tada Ema jį labai nustebino.

Rami moteris. Nekvaila, bet negali pasigirti ir dideliu protu. Viena tų laimingai gyvenančių moterų, kurių malonin-

gai klauso vyrai ir kurios apdovanotos sugebėjimu kurstyti namų židinį, sukuriant jaukią ir malonią atmosferą. Štai kokią jis įsivaizdavo esant Emą Krekentorp.

Tokių moterų kaip Ema dažnai neįvertina. O rami jų išorė slepia tvirtą valią, ir su tuo reikia skaitytis. Galbūt, mąstė Kredokas, sarkofage nužudytosios paslaptis kaip tik ir slypi kuriame nors šios moters atminties kampelyje?

– Jūs jau turbūt beveik viską papasakojote inspektoriui Beikenui, – prabilo Kredokas. – Todėl ilgai nevarginsiu.

– Prašom klausti, ko tik norite.

– Kaip jums jau sakė misteris Vimbornas, mes padarėme išvadą, kad nužudytoji – ne čionykštė gyventoja. Galbūt tai jus bent kiek paguos. Man pasirodė, kad taip mano ir misteris Vimbornas. Tačiau, antra vertus, tai mums sudaro papildomų sunkumų, nes ją atpažinti jau kur kas sunkiau.

– Ar neradote jokių jos daiktų? Rankinuko, dokumentų?.. Kredokas papurtė galvą.

– Nei rankinuko, nei kokio daikto kišenėse.

– Tai nežinote jos pavardės? Ir net iš kur ji? Nieko?

Kredokas pagalvojo: ji labai nori sužinoti, kas toji moteris ir kokia jos pavardė. Įdomu, ar Ema visuomet būna tokia smalsi?

– Apie ją absoliučiai nieko nežinome, – atsakė jis, – štai kodėl viliamės – gal kas iš jūsiškių pagelbės? Gal jūs galite mums padėti? Nors ir neatpažinote iš veido, gal vis dėlto pagalvojote, kas ji galėtų būti?

Jam pasirodė, kad Ema, prieš atsakydama, truputį sutriko.

– Neturiu nė menkiausio supratimo.

Inspektorius Kredokas nutarė pakeisti pokalbio stilių. Jo balsas tapo griežtesnis.

– Kai misteris Vimbornas pasakė, jog šita moteris – užsienietė, kodėl jūs nusprendėte, jog ji prancūzė?

Ema kilstelėjo antakius.

– Argi? Ak, tiesa, taip. Atvirai šnekant, net nežinau. Paprastai kalbėdami apie užsieniečius, galvoje turime pran-

cūzus. Dauguma užsieniečių mūsų šalyje – prancūzai. Ar ne?

– O, nepasakyčiau, mis Krekentorp. Anksčiau – taip, tik ne dabar. Anglijoje daug įvairiausių tautybių užsieniečių – italų, vokiečių, austrų ir iš Skandinavijos kraštų...

– Taip, taip...

– Gal turite rimtesnį pagrindą manyti, kad toji moteris – prancūzė?

Ema neskubėjo atsakyti. Ji mąstė, o paskui beveik apgailestaudama papurtė galvą.

– Ne, – tarė ji, pažvelgė į inspektorių Kredoką ir susidūrė su abejingu, bet įdėmiu žvilgsniu.

Kredokas pažvelgė į inspektorių Beikeną. Beikenas pasilenkęs parodė Emai emaliuotą pudrinę.

– Ar pažįstate šitą pudrinę, mis Krekentorp?

Ji paėmė ir įdėmiai ją apžiūrėjo.

– Ne, žinoma, ji ne mano.

– Kieno?

– Nežinau.

– Tai, man atrodo, mums nebėra ko ilgiau jūsų trukdyti. Bent jau dabar.

– Ačiū.

Ji vos šyptelėjo, atsistojo ir išėjo. Kredokui pasirodė, kad durų link ji ėjo pernelyg greitai, tarsi būtų vijusi palengvėjusi širdis.

– Manote, ji ką nors žino? – paklausė Beikenas.

Inspektorius Kredokas liūdnai atsakė:

– Šiame apklausos etape atrodo, kad kiekvienas žino truputį daugiau, negu pasako.

– Paprastai taip ir yra, – tarė Beikenas, pasiremdamas didele darbo patirtimi. – Dažniausiai tai visai nesisieja su nagrinėjama byla. Prisimenama kokia šeimos nuodėmėlė, kvailas ginčas, kurį stengiasi nuslėpti nuo pašalinių, kad tik, neduok Dieve, neiškiltų viešumon.

– Taip, tiesą sakote. Galbūt galų gale...

Ką norėjo pasakyti inspektorius Kredokas, taip ir liko paslaptis, nes durys triukšmingai atsidarė ir į kambarį įsiver-

žė be galo įtūžęs senis Krekentorpas.

– Nieko sau! – sušuko jis. – Skotlend Jardas atvyksta į mano namus ir nemato reikalo pirmiausiai pasikalbėti su šeimos galva! Norėčiau paklausti, kas šių namų šeimininkas? Atsakykite, kas? Kas čia šeimininkas?

– Žinoma, jūs, misteri Krekentorpai, – tarė Kredokas ir atsistojo. – Bet aš maniau, kad jūs jau inspektoriui Beikenui pasakėte viską, ką žinojote. O kadangi jūsų sveikata nekokia, nebenorėjau trukdyti ir papildomai apklausti. Daktaras Kuimperas mus įspėjo, kad...

– Aš nesiginu... *Aš* nesiginu – iš tikrųjų esu nelabai stiprus žmogus. Bet jei kalbėsime apie daktarą Kuimperą, tai štai ką pasakysiu – jis kaip sena boba. Nepeikiu, geras daktaras, puikiausiai žino, kuo aš sergu, bet nori mane uždaryti stiklo narve. Ir pamišęs dėl maisto. Kaip mane puolė, kai per Kalėdas truputį nusižengiau dietai. Vis klausinėjo – ką valgei? Kada? Kas ruošė? Kas atnešė? Ir taip be galo. Tikras zirzlys, įkyri iki gyvo kaulo. Ir nors negaliu girtis sveikata, bet esu pakankamai pajėgus suteikti jums šiokią tokią pagalbą. Žmogžudystė mano namuose! Tegu ne name, stoginėj – tas pats. O ta stoginė, turiu jums pasakyti, labai įdomus statinys, karalienės Elžbietos laikų stiliaus, nors čionykštis architektas nelabai tuo tiki. Bet argi jis ką išmano! Stoginė pastatyta 1580 metais ir nė dienos vėliau! Bet dabar ne laikas apie tai šnekėti. Tai ką jūs norėjote sužinoti? Ar turite kokią versiją?

– Dar per anksti daryti išvadas, misteri Krekentorpai. Kol kas mes tik bandom išsiaiškinti, kas toji moteris.

– Jūs manote, kad ji – užsienietė?

– Taip mums atrodo.

– Priešų agentas?

– Nepasakyčiau.

– Jūs nepasakytumėte? Jie, šitie agentai, visur prasiskverbia! Kodėl vidaus reikalų ministerija leidžia jiems trainiotis čia, apie mano ūkį! Jie iškvočia pramonės paslaptis, galvą guldau. Ir ji buvo šnipė!

– Brekhemptone priešų agentai?

– Aplinkui tiek ir tiek fabrikų. Vienas štai prie pat mano ūkio, prie šoninio kelio.

Kredokas įsmeigė į Beikeną klausiamą žvilgsnį. Šis tarė:

– Metalo dėžučių gamykla.

– O iš kur jūs žinote, ką iš tikrųjų joje gamina? Aš netikiu, ką tauškia liežuviai. Na, gerai, sakysim, ji nebuvo agentė, tai kas ji, jūsų manymu? Galbūt palaikė ryšį su mano brangiausiais sūneliais? Jeigu taip, tai tik su Alfredu. Ne su Haroldu – jis labai atsargus. O Hedrikas nesiteikia gyventi net savo šalyje. Vadinasi, ji buvo Alfredo meilužė. O kažkoks pavyduolis atsekė ją iki pasimatymo vietos ir čia pribaigė. Na, kaip?

Inspektorius Kredokas diplomatiškai atsakė, kad ir tokia versija galėtų būti. Bet ne vienintelė. Juk misteris Alfredas Krekentorpas moters neatpažino.

– Še tau! Jis išsigando! Alfredas bailys. Be to jis dar ir kvailas, ir visuomet kvailas buvo! Meluoja tiesiai į akis. Nė vienas mano sūnus netapo sūnumi. Plėšrūnų būrys laukia savo aukos. Mano mirtis – štai kas jiems labiausiai rūpi. – Jis garsiai nusikvatojo. – Bet jums teks truputėlį luktelti. Aš dar nesirengiu mirti. Na, tiek to... Tai ir viskas, kuo aš jums galiu padėti... pavargau. Turiu pailsėti.

Jis nušlepsėjo per kambarį ir išėjo.

– Alfredo meilužė? – tarsi pats savęs paklausė Beikenas. – Man atrodo, senis prisigalvoja.

Ir sutrikęs nutilo.

– Aš manau, kad Alfredas čia nieko dėtas, – po valandėlės tęsė Beikenas.

– Galimas daiktas, jis nepastovus žmogus, bet šiuo atveju – ne tas paukštelis. Žinote, man visą laiką neišeina iš galvos lakūnas.

– Braienas Istleu?

– Taip. Kelis kartus buvau susidūręs su panašiais tipais. Jie skrenda, kur vėjas pučia. Anksti patyrė pavojų, mirtį

ir aštrius pergyvenimus. Dabar jiems gyvenimas atrodo banalus, neįdomus, liūdnas ir jie niekur neranda sau vietos. Kažkuria prasme visuomenė jiems nuolaidžiauja, nors niekas nežino, kaip būtų galima jiems padėti. O jeigu kalbėsime atvirai, tai tokių žmonių visas gyvenimas jau praeityje, jie be ateities, todėl nelinkę praleisti progos. Nuo kitų niekuo nesiskiria vaikinai, instinktyviai trokštą išsigelbėjimo. Bet jie – ne bailiai ir gyvenime nelabai atsargūs. Jeigu Istleu turėjo ryšių su šia moterimi ir geidė ją nužudyti... – jis nutilo ir bejėgiškai nusvarino rankas. – Bet kodėl jam prireikė ją nužudyti? O jeigu ir nužudė, tai kodėl paslėpė uošvio sarkofage? Mano nuomonė tokia: nė vienas iš jų su žmogžudyste neturi nieko bendro – jie nebūtų rizikavę paslėpti lavoną prie savo namų durų.

Kredokas pritarė, kad toks elgesys vargu būtų logiškas.

– Ar dar ką nors ketinate čia veikti?

Kredokas atsakė – ne. Beikenas pasiūlė grįžti į Brekhemponą ir išgerti po puodelį arbatos, bet inspektorius Kredokas pasakė norįs aplankyti savo senus pažįstamus.

DEŠIMTAS SKYRIUS

Iškilmingai sėdėdama tarp porcelianinių šunelių ir suvenyrų, mis Marpl, žvaliai šypsodamasi, žvelgė į inspektorių Dermotą Kredoką.

– Aš labai džiaugiuosi, kad jums pavedė tirti šią bylą, – tarė ji. – Šito ir tikėjausi.

– Gavęs jūsų laišką, – pasakojo Kredokas, – tuoj pranešiau viršininkui. O prieš tai mūsų pagalbos jau buvo prašiusi Brekhemptono policija. Jai pasirodė, kad ši žmogžudystė – ne eilinė. Savo viršininkui aš smulkiai papasakojau apie jus, ir jis susidomėjęs klausėsi. Supratau, jis jau buvo šį tą girdėjęs iš mano krikštatėvio.

– Mielasis senasis Henris! – jausmingai tarė mis Marpl.

– Jis privertė mane smulkiausiai papasakoti apie Litl Pedokso bylą. Ar norite išgirsti, ką jis vėliau pasakė?

– Būkite malonus, papasakokite, jeigu tai ne paslaptis.

– Jis tarė: "Ką gi, gerai. Kadangi ši istorija atrodo visiškai neįtikėtina, sugalvota dviejų pagyvenusių damų, atsitiktinai tenai pakliuvusių, ir kadangi jos, nepaisant visko, teisios, o jūs, be to, vieną jų pažįstate, tai jus ir siunčiu tirti tos bylos". Štai kaip aš čia atsiradau! O dabar, mieloji mis Marpl, sakykite, ką mums toliau daryti? Puikiai suprantate – aš čia atėjau ne kaip oficialus asmuo.

Pamaniau – mudu dviese galėtume smulkiau išanalizuoti visas versijas.

Mis Marpl nusišypsojo.

– Aš esu įsitikinusi, – tarė ji, – kad nė vienas, pažįstantis jus iš tarnybos, negali nė įsivaizduoti, kad esate toks geras. O pagražėjote dar labiau! Tik jau neraudonuokite... Pir-

miausia sakykite, ką jums pavyko sužinoti?

– Rodos, viską padariau, ką galėjau. Išnagrinėjau unikalų jūsų bičiulės misis Mak-Gilikadi pranešimą Sant Meri Mido policijai, o taip pat jos laiškelį Brekhemptono stoties viršininkui. Dabar atliekame tyrimą – šio darbo ėmėsi ir geležinkelininkai, ir policija. Bet ką čia – jūs viršijote visus, pateikusi savo nepaprastai fantastišką versiją.

– Ne, tai ne versija, – tarė mis Marpl. – Matote, aš esu pranašesnė už kitus – aš pažįstu Elžbietą Mak-Gilikadi, o jūs jos nepažįstate. Juk jos pranešimo niekas nepatvirtino, todėl visai logiška išvada – tai tik senos damos svaičiojimai. Bet Elžbietą Mak-Gilikadi – ne svaičiotoja.

– Taip, Elžbieta Mak-Gilikadi ne tokia, – sutiko inspektorius. – Aš noriu su ja pasimatyti. Ji negali išvykti į Ceiloną, kol su ja nepasikalbėsime.

– O mano mąstymo eiga ne tokia jau originali, – tarė mis Marpl. – Atsimenate, Markas Tvenas viename kūrinyje aprašo kaip berniukas surado arklį? Jis paprasčiausiai įsivaizdavo, kur būtų ėjęs arklio vietoje. Patraukė įsivaizduotu keliu ir surado savo gyvulį.

– O jūs įsivaizdavote, ką būtumėte veikusi vietoj to žiauraus šaltakraujo žudiko? – paklausė Kredokas, atidžiai žiūrėdamas į jau senatvės palaužtą mis Marpl. – Iš tikrųjų jūsų svarstymai kaip...

– Kriauklė vandeniui nubėgti - šitaip mėgdavo sakyti mano brolėnas Raimondas, – mis Marpl palingavo galva. – Aš jam atrėždavau: kriauklė, vienas reikalingiausių daiktų namuose, visuomet turi būti švari.

– O jeigu... jeigu įsivaizduotumėte esanti nusikaltėlio vietoje, ar negalėtumėte pasakyti, kur jis dabar?

Mis Marpl atsiduso.

– Norėčiau, bet neturiu nė menkiausio supratimo. Neabejoju tik štai dėl ko – šis žmogus viską žino apie Ruterford Hilą.

– Sutinku. Bet tokių – daugybė. Perėjo nemažai padienininkų. Ten renkasi Moterų bendruomenės narės, o kažka-

da gyveno priešlėktuvinės gynybos kareiviai, ir visi žino apie Ilgąją stoginę, sarkofagą ir rakto vietą. Viensėdį puikiai pažįsta vietos gyventojai – bet kuris galėjo pasirinkti stoginę savo užmačiai įgyvendinti.

– Taip, žinoma. Aš puikiai suprantu – jums iškeltas sunkus uždavinys.

– Nepajudėsime į priekį nė per žingsnį, kol neatpažinsime lavono, – tarė Kredokas.

– O tai irgi labai sunku?

– Taip, bet anksčiau ar vėliau vis dėlto atpažinsime, o dabar tikriname visus pranešimus apie panašaus amžiaus ir išvaizdos dingusias moteris. Tik kol kas viskas bergždžiai. Medicinos ekspertai nustatė, kad ji buvusi kokių trisdešimt penkerių metų, sveika ir, matyt, ištekėjusi, gimdžiusi mažiausiai vieną kartą. Jos kailiniai – gana pigūs, pirkti Londone. Per pastaruosius tris mėnesius parduota šimtai tokių kailinių, nė viena pardavėja iš nuotraukos nužudytosios neatpažino, ir nieko nuostabaus, ypač jeigu pirko prieš Kalėdas. Visi kiti jos daiktai, regis, užsienietiški, dauguma iš Paryžiaus. Baltiniai nepaženklinti anglų skalbyklų emblemomis. Kalbėjomės su Paryžiaus kolegomis, paprašėme kai kurių žinių. Žinoma, laikui bėgant vis tiek kas nors praneš apie dingusią giminaitę ar nuomininkę. Čia laiko klausimas.

– O iš pudrinės jokios naudos?

– Gaila, jokios. Tokias šimtais pigiai pardavinėja Riu de Rivolyje. Beje, jūs tučtuojau turėjote ją pateikti policijai. Tiesa, gal tai buvo ne jūsų, o mis Ailesberou pareiga.

Mis Marpl papurtė galvą.

– Jeigu mergina, žaisdama golfą, žolėje randa seną, jokios vertės neturinčią pudrinę, nejaugi ji tuoj pat turi bėgti į policiją?

Mis Marpl nutilo. Po valandėlės pridūrė:

– Man atrodė, kur kas svarbiau rasti lavoną.

Inspektorius Kredokas žvaliai paklausė:

– Regis, jūs nė akimirkos neabejojote, kad lavoną suras?

– Aš buvau įsitikinusi. Liusė Ailesberou be galo sumanus ir protingas žmogus.

– Taip, tai tiesa! Ji mane mirtinai išgąsdino – tikrai, ji be galo protinga. Joks vyras neišdrįs jos vesti.

– Nemanyčiau. Žinoma, ji ypatingas žmogus, – mis Marpl trumpam susimąstė. – O kaip jai sekasi tame Ruterford Hile?

– Man atrodo, šeimininkai visiškoje jos priklausomybėje. Nepurkštaudami vykdo jos valią, jeigu taip galima pasakyti. Beje, Krekentorpai nieko nenutuokia apie jūsų santykius. Mes tai irgi laikome paslaptyje.

– Dabar mes jau nebeturime jokių santykių. Mano prašymą ji išpildė.

– Vadinasi, ji jau gali iš Krekentorpų išeiti?

– Taip.

– Bet ji dirba kaip dirbusi. Kodėl?

– Nesisakė, kas ten ją laiko. Tikriausiai kažkuo susidomėjo.

– Byla? Ar šeima?

– Galimas daiktas, – tarė mis Marpl, – juk tai neatskiriama.

Kredokas atidžiai pažiūrėjo į ją.

– Taigi ne... Dieve, ne...

– Ar jūs kitaip manote?

– Aš manau, kad jūs geriau žinote.

Dermotas Kredokas atsiduso.

– Šnekant profesionalo kalba, man telieka tęsti pradėtą tyrimą. Koks nedėkingas detektyvo gyvenimas!

– Esu įsitikinusi – jums nusišypsos laimė!

– Gal ką patartumėte? Juk turite savo versiją?

– Man neišeina iš galvos... Sakysim, egzistuoja kažkokia teatro trupė, – padrikai ėmė kalbėti mis Marpl. – Visą laiką trankosi iš vienos vietos į kitą, artistai tarpusavyje mažai kuo susieti. Dingo žmogus, ir niekas neatkreipė dėmesio.

– Taip, įdomu. Aš patikrinsiu jūsų versiją. O ko jūs šypsotės?

– Aš tik pabandžiau įsivaizduoti, – tarė mis Marpl, – kokia bus Elžbietos Mak-Gilikadi veido išraiška, kai ji išgirs, jog mes radome lavoną.

– Tai bent! – tarė misis Mak-Gilikadi.

Daugiau ji nieko negalėjo ištarti, tik žvilgčiojo į malonųjį jaunuolį, kalbantį gražia taisyklinga kalba, ir į fotografiją, kurią jis padavė.

– Tai ji, - neabejoju, – tikino Mak-Gilikadi. – Taip, tai ji. Vargšelė. Ką gi, aš džiaugiuosi, kad radote lavoną. Niekas netikėjo nė vienu mano žodžiu. Mane visada skaudžiai įžeidžia, jei netiki, ką sakau. Bet dabar jau niekas nepasakys, kad aš nepadariusi visko, ką leido mano jėgos.

Malonusis jaunuolis nė nebandė su ja ginčytis.

– O kur, sakote, rado kūną?

– Ruterford Hilo viensėdžio stoginėje, Brekhemptono priemiestyje.

– Niekad apie tokią vietovę negirdėjau. O kaip ten... lavonas pateko?

Jaunuolis nieko negalėjo paaiškinti.

– Turbūt jį rado Džeinė Marpl. Savo pareigai ištikimoji Džeinė.

– Moters kūną rado mis Liusė Ailesberou, – žvilgtelėjęs į savo užrašus, tarė jaunuolis.

– Apie ją nieko nesu girdėjusi, – tarė mis Mak-Gilikadi. –Tačiau vis dėlto manau, kad Džeinė Marpl su tuo turi kažką bendra.

– Gali būti. Misis Mak-Gilikadi, vadinasi, jūs esate įsitikinusi, kad ši fotografija – kaip tik tos moters, kurią matėte vagone?

– Ir kurią smaugė vyras. Taip, aš esu įsitikinusi.

– O ar negalėtumėte pavaizduoti vyro?

– Jis buvo aukštaūgis, – tarė misis Mak-Gilikadi.

– Ką dar galite pasakyti?

– Tamsiaplaukis.

– O dar?

– Tai viskas. Jis stovėjo į mane nugara, aš nemačiau jo veido.

– Ar pamačiusi atpažintumėte?

– Žinoma, ne. Juk jis stovėjo į mane nugara.

– O gal galėtumėte bent apytikriai pasakyti jo amžių? Misis Mak-Gilikadi susimąstė.

– Ne, tikrai negaliu. Nežinau. Bet esu beveik įsitikinusi – nelabai jaunas. Pečiai kažkokie nusmukę, jeigu suprantate, ką noriu pasakyti. – Jaunuolis linktelėjo. – Daugiau kaip trisdešimties. Suprantate, juk aš ne į jį žiūrėjau, o į ją, į tas rankas apie jos kaklą, į jos veidą, visą pamėlynavusį... Žinote, jos veidas man kartais vis dar sapnuojasi...

– Taip, nelabai malonūs įspūdžiai, – tarė supratingasis jaunuolis.

Jis užvertė užrašų knygelę ir paklausė:

– Kada grįšite į Angliją?

– Po kokių trijų savaičių. Juk dabar nebūtinai aš turiu čia būti, ar ne?

– O, žinoma, ne, – skubėjo nuraminti jaunuolis. – Jūs jau niekuo daugiau nebegalite padėti. Žinoma, jeigu mes areštuosime...

Tuo ir baigė pašnekesį. Paštininkas atnešė mis Marpl laišką – kaip visuomet ji rašė su užraitymais, daugelyje vietų storai pabraukdama. Bet patyrusioji misis Mak-Gilikadi lengvai perskaitė. Mis Marpl savo bičiulei atsiuntė išsamią ataskaitą, ir misis Mak-Gilikadi kiekvieną laiško žodį skaitė su didžiausiu pasitenkinimu.

Ką ir sakyti, juodvi su Džeine parodė, ką galinčios!

VIENUOLIKTAS SKYRIUS

– Aš paprasčiausiai nesuprantu, – tarė Hedrikas Krekentorpas. Jis stovėjo atsišliejęs į ilgos apleistos kiaulidės pusiau išgriuvusią sieną ir žiūrėjo Liusei tiesiai į akis.

– Ko nesuprantate?

– Ką čia veikiate?

– Užsidirbu pragyvenimui.

– Kaip tarnaitė? – pašaipiai paklausė.

– Jūs ne šiuolaikiškas, – tarė Liusė. – Irgi mat – tarnaitė! Aš –"ūkio reikalų tvarkytoja", "profesionali ūkio tvarkymo darbininkė", ar tiksliau sakant, "atsiliepusi į prašymą padėti tvarkyti ūkio reikalus".

– Jums negali patikti tai, ką darote: gaminti maistą, tvarkyti patalynę, amžinai lakstyti ir bruzdėti... Juk pati sakėte – mano rankos visą laiką iki pat alkūnių nešvariame, riebiame vandenyje.

Liusė nusijuokė.

– Galbūt, bet ne viskas, ką jūs išvardijote, man kelia šleikštulį. Sakysim, gamindama maistą, aš jaučiu didelį kūrybinį pakilimą. Neapkenčiu netvarkos ir džiaugiuosi, jei žvilga visi kampeliai.

– O aš gyvenu apsileidęs iki ausų, – iššaukiančiai tarė Hedrikas, – ir man tai patinka.

– Matyti jau vien į jus žvilgtelėjus.

– Mano kotedžas Ivicoje – paprastas ir kuklus: trys lėkštės, du puodukai su lėkštutėmis, lova, stalas ir kelios kėdės. Visur dulkės, dažai ir akmens nuoskilos. Juk aš ne tik tapytojas, bet ir skulptorius. Ir niekam nevalia paliesti mano daiktų. Prie savo būsto neprileidžiu nė vienos moters.

– Kad ir kas ji būtų?

– Ką turite omenyje?

– Paprasčiausiai pamaniau – nejaugi žmogų, apdovanotą dideliais meniniais gabumais, domina dar ir asmeninis gyvenimas?

– Mano asmeninis gyvenimas, kaip sakote, – mano asmeninis reikalas, – gana išdidžiai atšovė Hedrikas. – Aš negeidžiu moters, kuri mane supančiotų, visaip trukdytų ir šeimininkautų.

– Aš kažkodėl norėčiau mesti jums iššūkį ir užpulti tą kotedžą, – tarė Liusė.

– Jūs neturėsite tokios progos.

– Ko gero, neturėsiu.

Iš kiaulidės sienos išgriuvo kelios plytos. Hedrikas žvilgtelėjo vidun: ten augo tik dilgėlės.

– Čia kažkada gyveno mieloji senutė Madžė, – tarė jis. – Gerai ją prisimenu. Kiaulė labiau nei kiti gyvuliai žadindavo mano meilę ir simpatiją, o ypač toji vaisingoji Madžė! Kai paskutinį kartą apsiparšiavo, jai buvo septyniolika metų. Esant geram orui, mes paprastai ateidavome čia vakarais ir lazda kasydavome Madžės nugarą. Jai labai patikdavo.

– O kodėl ūkis taip nusmuko? Juk ne vien dėl karo?

– Jūs tikriausiai ir kiaulidėje norėtumėte įvesti tvarką? Vis nerimstate! Dabar puikiai suprantu, kodėl ne kas nors kitas, o jūs radote lavoną. Negalėjote palikti ramybėje net to graikų ar romėnų sarkofago. – Jis kiek patylėjo ir vėl tęsė. – Ne, ne tik dėl karo. Viskas per tėvą! Beje, ką apie jį manote?

– Apmąstymams aš neturiu laiko.

– Neišsisukinėkite nuo atsakymo. Jis šykštus kaip velnias. Ir, man rodosi, truputį trenktas. Visų mūsų neapkenčia, išskyrus gal tik Emą. Ir vis per senelio testamentą!

Liusė įsmeigė į jį klausiamą žvilgsnį.

– Mano senelis mokėjo daryti pinigą. Kepė traškučius, raguolius, trapius sausainius ir visokius kitokius skanėstus prie arbatos. O vėliau, būdamas geros nuojautos žmogus, mikliai persimetė gaminti sūrius ir sumuštinius su ančiuviu,

ikra, apskritai, viską, ką dabar taip sėkmingai ir be galo daug patiekia prie kokteilių. Senelis norėjo perduoti savo verslą sūnui, bet mano tėvas pareiškė, kad jam per žema terliotis su visokiais traškučiais, raguoliais, išvyko į Italiją, Balkanus, Graikiją, mat susidomėjo menu. Mano senelis sprogo iš pykčio. Jis nutarė, kad tėvas – niekam tikęs žmogus ir menkas meno žinovas. Beje, ir vienu, ir kitu atveju jis buvo teisus. Tai va, visą savo turtą senelis paliko anūkams. Tėvui iki gyvos galvos paskyrė pelną nuo kapitalo, bet kapitalo tėvas tvarkyti neturi teisės. O žinote, ką sumanė tėvas? Jis liovėsi leidęs pinigus! Grįžo, apsigyveno šitame name ir ėmė kaupti. Turbūt dabar jis jau turi sukaupęs beveik tiek, kiek paliko senelis. Bet per visą šį laiką niekas iš mūsų: nei Haroldas, nei aš, nei Alfredas, nei Ema iš senelio pinigų negavome nė penso. Aš dailininkas skurdžius. Haroldas ėmėsi biznio ir dabar jau garsus Sičio žmogus: jis paveldėjo senelio sugebėjimą daryti pinigą, nors, girdėjau, irgi jau įklimpo į skolą. Alfredas? Alfredą mes visuomet vadinome nevykėliu.

– Kodėl?

– O, kokia jūs smalsi! Alfredas visuomet mūsų šeimoje buvo balta varna. Tiesa, kalėjime dar nesėdėjo, bet prie cypės vartų jau stoviniavo. Karo metais dirbo tiekimo ministerijoje, o vieną gražią dieną viską metė ir išėjo gana mįslingomis aplinkybėmis. Vėliau turėjo nemalonumų dėl konservuotų vaisių ir kiaušinių – aikštėn iškilo keli įtartini sandėriai.

– O ar padoru pasakoti apie brolį nepažįstamam žmogui?

– Kodėl ne? O gal jūs policijos agentė?

– Galbūt.

– Nemanau. Kai policija mumis susidomėjo, jūs jau čia dirbote. Sakyčiau...

Jis nebaigė sakinio, nes pro duris iš sodo pusės įėjo Ema.

– Sveika, Ema! Regis, tu kažko susirūpinusi?

– Taip. Noriu su tavimi pasikalbėti, Hedrikai.

– O, manęs laukia darbai! – taktiškai tarė Liusė.

– Likite, – paprašė Hedrikas. – Ši žmogžudystė mus

padarė kaip ir vienos šeimos nariais.

– Manęs laukia daugybė darbų, – pakartojo Liusė. – Atėjau tik paskinti petražolių.

Ir ji patraukė į sodelį už virtuvės. Hedrikas palydėjo ją akimis.

– Graži mergina, – tarė. – Kas ji iš tikrųjų?

– O, ji labai garsi, – tarė Ema. – Savo specialybe Liusė pasirinko namų ūkį. Bet kol kas palikime ją ramybėje, Hedrikai, aš esu be galo sujaudinta. Aišku viena, policija mano, kad nužudytoji – užsienietė ir, galimas daiktas, prancūzė. Hedrikai, ar nemanai, kad tai Martina?

Kurį laiką Hedrikas sutrikęs žiūrėjo į ją.

– Martina? Bet kas ji, velniai rautų? A, tu turi galvoje Martiną?..

– Taip. Ar nemanai, kad...

– Bet kodėl, po velniais, tai turi būti Martina?

– Kai rimčiau pagalvoji, labai keista, kad ji atsiuntė telegramą, ir dar kaip tik tuo laiku... Gal paskui čia atvažiavo ir...

– Nesąmonė! Kažin ko jau Martinai, čia atvažiavus, prireikė tuoj pat eiti į Ilgąją stoginę? Kam? Tavo versija, man regis, niekam tikusi.

– Manai, neverta papasakoti inspektoriui Beikenui? Arba tam antrajam?

– Ką papasakoti?

– Taigi apie Martiną. Apie jos laišką.

– Žinai, geriau jau neapsunkink tyrimo. Pritaukši ko reikia ir ko nereikia, o juk tai visai nesusiję su žmogžudyste. Tarp kitko, aš niekada netikėjau, kad laišką parašė Martina.

– O aš tikėjau.

– Mieloji, tu visuomet tikėdavai visokiomis pasakomis. Patarčiau – ramiai sėdėk ir laikyk liežuvį už dantų. Policijos darbas atpažinti tą brangųjį lavoną. Esu įsitikinęs, kad ir Haroldas pasakytų tą patį.

– O, žinoma. Haroldas, savaime suprantama, pasakytų

tą patį. Ir Alfredas. Bet man neramu, Hedrikai. Aš taip jaudinuosi. Ir nebeišmanau, ką daryti.

– Nieko nedaryk, – pakartojo Hedrikas. – Patylėk. Ir niekad nekišk galvos į kilpą – štai mano principas.

Ema Krekentorp atsiduso. Neskubėdama neramia širdimi pasuko namo link. Daktaras Kuimperas jau buvo bedarąs savo senutėlės mašinos dureles, bet, išvydęs Emą, pasuko prie jos. Moteris nevalingai nusišypsojo. Daktaras Kuimperas visuomet akimoju perprasdavo kito žmogaus nuotaiką.

– Ar kas atsitiko?

Ema jau buvo pratusi visur ir visada pasikliauti daktaru. Beje, kaip ir kiti žmonės, su kuriais daktaras turėdavo kokių reikalų. Ir ne tik kaip gydantis gydytojas. Emai patiko jo paprastumas. Ji žinojo: Kuimperas – padorus žmogus.

– Atspėjote, aš labai pergyvenu, – prisipažino ji.

– Taip, papasakokite, kas atsitiko? Bet jei nenorite, ką jau.

– Neturiu ko slėpti. Kai ką jūs jau žinote. Svarbiausia, aš neišmanau, kaip pasielgti.

– Man atrodo, jūs čia esate blaiviausiai mąstantis žmogus. Tai kas gi graužia širdį?

– Atsimenate, kažkada jums pasakojau apie kare žuvusį brolį?

– Jis buvo vedęs ar norėjo vesti prancūzę? Ar tai norite pasakyti?

– Taip. Netrukus po to, kai gavau iš jo laišką, kuriame brolis užsiminė apie vedybas, jį nukovė. Mes niekada nieko apie ją negirdėjome, težinojome tik vardą. Vis tikėjome, kad ji mums parašys arba atvažiuos, bet nesulaukėme. Ir apie ją nieko nežinojome iki pat pastarojo meto. Ir šit prieš mėnesį, kaip tik prieš Kalėdas...

– A, atsimenu. Gavote laišką, ar ne?

– Taip. Ji rašė esanti Anglijoje ir norinti pas mus atvažiuoti. Mes jau susitarėme, kaip ją priimti, bet staiga, galima sakyti, paskutinę akimirką ji atsiuntė telegramą – skubiai turinti grįžti į Prancūziją.

– Na ir kas?

– Policija mano, kad nužudytoji moteris – prancūzė.

– Iš tikrųjų jie taip mano? Mano akim, nužudytoji labiau primena anglę. Bet kol kas sunku spręsti. Tai dėl ko pergyvenate? Kad nužudytoji galėjo būti jūsų brolio draugužė?

– Taip.

– Vargu, – tarė daktaras Kuimperas. Ir pridūrė: – Bet aš puikiai suprantu jūsų būseną.

– Vis galvoju, gal pranešti policijai apie tą merginą? Hedrikas ir kiti sako, kad nekiščiau liežuvio. O kaip jūs manote?

– Hm.

Daktaras Kuimperas, sučiaupęs lūpas, kiek patylėjo. Paskui lyg ir nenorom atsakė:

– Žinoma, tylėti lengviausia. Suprantu jūsų brolius ir galiu nujausti, ką jie mano. Bet tuo pačiu...

– Ką?

Kuimperas žiūrėjo į ją meiliomis akimis.

– Būdamas jūsų vietoje, aš papasakočiau. Nepranešusi visą laiką krimsitės. Aš jau jus pažįstu...

Ema truputį išraudo.

– Turbūt esu kvailė, ir viskas.

– Darykite, kaip išmanote ir kaip liepia sąžinė, mano mieloji. O ką sako kiti... Tegu jie visi eina po velnių! Aš visuomet pritarsiu jūsų, o ne jų nuomonei.

DVYLIKTAS SKYRIUS

– Mergaite! Ei, mergaite! Eikite čionai!

Liusė nustebusi atsigręžė. Senis Krekentorpas, energingai gestikuliuodamas, šaukė ją iš už durų.

– Ar mane kviečiate, misteri Krekentorpai?

– Nekalbėkite! Eikite čionai.

Liusė pakluso valdingam gestui. Senis Krekentorpas nutvėrė ją už rankos, įtempė į kambarį ir uždarė duris.

– Aš noriu jums kai ką parodyti, – tarė jis.

Liusė apsižvalgė. Jie buvo nedideliame kambaryje, matyt, kabinete, bet jau seniai apleistame. Ant stalo gulėjo krūvos dulkėtų popierių, kampuose karojo voratinkliai. Oras buvo drėgnas, dvokė pelėsiais.

– Pageidaujate, kad išvalyčiau ir padaryčiau tvarką? – paklausė Liusė.

Senis Krekentorpas niršiai papurtė galvą.

– Ne, ne! Aš laikau jį užrakintą. Ema vis nori čia įlįsti, o aš neleidžiu. Tai mano kambarys. Žiūrėkite, kokie akmenys. Tai geologiniai pavyzdžiai.

Liusė žvilgtelėjo į kolekciją – dvylika, gal penkiolika akmenų, kai kurie atrodė kruopščiai nušlifuoti.

– Gražūs, – nuoširdžiai tarė ji. – Labai įdomu.

– Teisybę sakote – labai įdomu. Jūs protinga mergina. Ne visiems rodau. O jums dar kai ką parodysiu.

– Jūs labai malonus, bet manęs laukia darbai. Dabar jau turiu rūpintis šešiais žmonėmis...

– Kurie mane apvalgys! Čia atvažiavę, jie tik šitą ir daro. Valgo! Jie net nepasiūlo užmokėti už tai, ką suvalgo. Prievartautojai! Ir visi telaukia mano mirties. Taip, bet aš kol

kas nesiruošiu mirti. Aš nesiruošiu mirti ir suteikti jiems malonumą. Aš esu stipresnis, negu mano net Ema.

–Tikiu.

– Ir ne toks aš jau senas. Jie mane laiko nukaršusiu ir elgiasi kaip su seniu. Jūs juk nemanote, kad aš senas, a?

– Žinoma, ne, – tarė Liusė.

– Esate protinga mergina. Pažiūrėkite štai čia.

Jis parodė ant sienos kabančią didelę išblukusią schemą. Liusė suprato – tai genealoginis medis. Kai kurie vardai buvo parašyti tokiomis smulkiomis raidėmis, kad perskaitytum tik per didinamąjį stiklą. Tačiau tolimų protėvių, dinastijos pradininkų, vardai buvo išrašyti stambiomis gražiomis raidėmis, o virš jų nupieštos karūnos.

– Mes save kildiname iš karalių, – tarė misteris Krekentorpas. – Tai mano motinos, o ne tėvo linija. Tėvas buvo eilinis žmogus! Jis manęs nemylėjo. Visuomet buvau viršesnis už jį. Tęsiau motinos giminę. Turiu polinkį menui ir klasikinei skulptūrai, o tėvas nesugebėjo šito įvertinti. Kvailas senas kelmas! Savo motinos neatsimenu, ji mirė, kai man tebuvo dveji metai. Ji buvo paskutinė savo šeimos šaka. Šeimai nuskurdus, ji ištekėjo už mano tėvo. Bet pažvelkite štai čia. Va, jie: Edvardas Nuodėmklausys, Etelredas Nerangusis ir daugybė kitų. O jie gyveno dar iki normanų antplūdžio. Suprantate, iki normanų, juk tai šį tą byloja, a?

– Žinoma.

– O dabar dar kai ką parodysiu.

Jis nusivedė Liusę į kitą kambario pakraštį, prie didelės tamsaus ąžuolo spintos. Liusei pasidarė nejauku, pajutus, kokie stiprūs senio pirštai – jis nevalingai gniaužė jos ranką. Žinoma, kvaila kalbėti apie senio Krekentorpo geibumą.

– Matote? Parsivežiau iš Lušingtono, ten gyveno mano motinos tėvai. Karalienės Elžbietos epochos. Keturi vyrai vos ne vos pajudina. Nenumanote, ką joje saugau, a? Norite, parodysiu?

– Prašom, prašom, – mandagiai tarė Liusė.

– O, kokia smalsi! Visos moterys smalsios...

Jis ištraukė iš kišenės raktą, atrakino apatinį stalčių ir išėmė dėžutę, kokioje paprastai laikomi pinigai. Dėžutė atrodė naujutėlė. Atrakino.

– Pažiūrėkite čionai, mano mieloji. Ar žinote, kas tai?

Jis ištraukė kažkokį popieriun susuktą cilindrą ir nuo vieno jo galo nuplėšė popierių. Į saują pabiro auksinės monetos.

– Žiūrėkite į jas, jaunoji moterie! Žiūrėkite į jas, palaikykite savojoje rankoje, palieskite. Žinote, iš kur jos? Garantuoju, nežinote. Jūs dar jauna. Tai soverenai – štai ką jūs regite, tai puikūs auksiniai soverenai. Jais mes naudojomės, kol atėjo į madą šitie išmurzoti popieriniai pinigai. Jie nepalyginamai vertingesni už bet kokį popiergalį. Jau seniai renku. Šiame seife turiu ir kitų daiktelių. Va kiek visokiausių vertybių. Viskas parengta ateičiai. Ema nežino, niekas nežino, tai mano ir jūsų paslaptis. Girdite? O ar nutuokiate, kodėl viską jums rodau?

– Kodėl?

– Todėl, kad nenoriu, jog manytumėte – Krekentorpas iš proto išsikraustęs senis. O, aš dar pilnas jėgų. Žmona seniai mirė. Ji visuomet man prieštgyniaudavo. Jai nepatiko net vardai, kuriais pakrikštijau savo vaikus, o juk tai puikūs saksoniški vardai. Ji nė truputėlio nesidomėjo mūsų šeimos geneologija. Aš visuomet pro ausis praleisdavau jos žodžius, nors jai ir nusileisdavau – juk ji taip ir mirė baigšti, nelaiminga būtybė. O jūs ne iš baigščiujų, esate drąsi, energinga ir labai graži mergina. Aš noriu duoti jums patarimą. Neturėkite reikalų su jaunuoliais! Jaunimas - kvailas! Jūs turite pasirūpinti ateitimi. Palaukite... – jo pirštai stipriai suspaudė Liusės ranką, jis pasilenkė prie pat jos ausies ir sušnibždėjo: – Aš jums nieko daugiau nesakysiu. Palaukite. Tie idiotai mano, kad aš netrukus mirsiu. Ne, nesulauks. Ir niekas tenesistebi, jeigu aš pergyvensiu daugumą jų. O tada paregėsim! Taip, taip, tada paregėsim! Haroldas neturi vaikų. Hedrikas ir Alfredas nevedę. Ema... Ema dabar jau nebeištekės. Jai truputį patinka Kuimperas. Bet Kuimperas niekad nė nepagalvojo apie tai,

kad reikėtų Emą vesti. Tiesa, yra dar Aleksandras. Ir žinote, ką pasakysiu: aš dievinu Aleksandrą. Taip, gal ir keista, bet Aleksandrą aš dievinu.

Jis nutilo, apniuko. Po valandėlės paklausė:

– Na, tai va, mergaite, sakykite, ką manote? Ką manote, a?

– Mis Ailesberou! – pro uždarytas kabineto duris vos prasiskverbė Emos balsas. Liusė nė už ką nenorėjo praleisti atsiradusios palankios progos.

– Mane kviečia mis Krekentorp. Aš turiu eiti. Ačiū jums už tai, ką man parodėte...

– Nepamirškite... Tai mudviejų paslaptis...

– Nepamiršiu, – pažadėjo Liusė ir skubėdama išėjo į holą.

Nejaugi senis jai piršosi?

Kredokas laisvai atsidrėbęs sėdėjo savo kabinete ir, alkūne atsirėmęs į stalo kraštą, kalbėjosi telefonu. Kalbėjo prancūziškai – šią kalbą jis puikiai mokėjo.

– Suprantate, tai tik versija, spėjimas, – sakė jis.

– Žinoma, žinoma, tai tik versija, – atsakė balsas kitame laido gale, Paryžiaus prefektūroje. – Aš jau renku žinias. Mano agentas numatė kelis tyrimo variantus ir turime vilties šį tą sužinoti. Jeigu čia tik ne šeimyniniai ryšiai ar meilės intriga... Juk tokios moterys lengvai nutraukia ryšius su mylimu žmogumi, ir dėl jų likimo niekas nesuka galvos. Paprastai jos išvažiuoja į gastroles arba įsitaiso naują vyrą, bet tai dažniausiai niekam nerūpi. Labai gaila, kad iš fotografijos, kurią man atsiuntėte, niekas jos neatpažįsta. Kai žmogus pasmaugiamas, tai jo išvaizda pasidaro tokia, kad... Taigi kol kas negaliu pagelbėti. Dabar kaip tik rengiuosi išnagrinėti paskutinius savo agentų pranešimus. Gal ką ir užtiksiu. Sudie, mano drauge.

Vos tik Kredokas atsisveikino su prancūzų kolega, jam padavė tokį raštelį:

"Mis Ema Krekentorp nori pasimatyti su kriminalinės policijos inspektoriumi Kredoku Ruterford Hilo reikalu ".

Kredokas padėjo ragelį ant svirtelės ir paliepė konstebliui:

– Pakvieskite mis Krekentorp.

Laukė atsišliejęs į kėdės atkaltę ir galvojo. Taip, jis neapsiriko. Ema Krekentorp kažką žino, gal nelabai svarbaus, bet šį tą žino. Ir ji nusprendė papasakoti.

Emai įėjus, Kredokas atsistojo, paspaudė jos ranką, pasodino į krėslą ir pasiūlė cigaretę. Rūkyti Ema atsisakė. Kurį laiką abudu tylėjo. Kredokui pasirodė, kad ji niekaip neranda reikalingų žodžių. Jis pasilenkė prie jos.

– Jūs atėjote, norėdama man kažką papasakoti, mis Krekentorp? Jeigu neprieštaraujate, aš jums padėsiu? Jūs kažko susijaudinusi? Gal dėl nieko, visai nereikšmingo dalyko, jūsų manymu – visai nesusijusio su šia byla. Bet kita vertus, gal tai ir turi ryšį su šia nelaime. Jūs atėjote man apie tai papasakoti, ar ne? Galbūt tai susiję su moters asmenybės nustatymu? Jums pasirodė, kad ją pažinote?

– Ne, ne visai taip. Apskritai, sunku tuo patikėti, bet..

– Bet vis dėlto tai jus jaudina. Papasakokite, gal galėsiu jus apraminti.

Ema dar truputį patylėjo, o tada ėmė pasakoti:

– Jūs susipažinote su trimis mano broliais. Turėjau dar vieną, Edmundą, jis žuvo kare. Prieš mirtį Edmundas iš Prancūzijos mums atsiuntė laišką.

Ji atidarė rankinuką, išėmė suglamžytą ir išblukusį popieriaus lapą ir ėmė skaityti:

"Aš tikiuosi, kad tau, Ema, tai nebus smūgis. Vesiu prancūzaitę. Viskas susiklostė netikėtai, bet aš žinau, kad Martina tau patiks ir kad tu ja pasirūpinsi, jeigu man kas nors atsitiktų. Viską smulkiai aprašysiu kitame laiške, tuo laiku aš jau būsiu vedęs. Būk maloni, kaip nors atsargiai pasakyk apie tai seniui. Jis tikriausiai pasius."

Inspektorius Kredokas ištiesė ranką ir Ema, kiek padvejojusi, atidavė jam laišką, o pati skubėdama pasakojo:

– Po dviejų dienų atėjo telegrama: Edmundas dingęs be žinios, galimas daiktas, žuvęs. Vėliau paaiškėjo – iš tikrųjų

žuvo. Tai atsitiko dar iki Dunkerko kautynių, laikas buvo nykus. Kiek sugebėjau išsiaiškinti, kariškuose dokumentuose nepažymėta, kad jis buvo vedęs, bet, kartoju, laikas buvo sudėtingas. Apie tą merginą daugiau nieko nebegirdėjau. Po karo bandžiau ką nors išsiaiškinti, bet težinojau tik jos vardą, be to, tą Prancūzijos dalį buvo okupavę vokiečiai, ir ką nors patirti, nežinant net pavardės, neturint apie ją jokių kitų duomenų, buvo sunku. Galų gale aš padariau išvadą, kad jų vestuvės taip ir neįvykusios ir kad mergina greičiausiai karui baigiantis ištekėjo už kito, o gal net žuvo.

Inspektorius Kredokas linktelėjo, o Ema tęsė:

– Įsivaizduokite, kaip aš nustebau maždaug prieš mėnesį staiga gavusi laišką, pasirašytą Martinos Krekentorp vardu.

– Ar jį turite?

Ema ištraukė iš rankinuko laišką ir padavė inspektoriui. Kredokas susidomėjęs ėmė jį skaityti. Laiškas buvo parašytas prancūziškai, aiškiai ir sklandžiai.

"Gerbiamoji madmuazele.

Tikiuosi, kad mano laiškas jūsų nešokiruos. Net nežinau, ar Jūsų brolis Edmundas rašė, kad mes susituokėme? Jis man sakė, kad ruošiasi jums parašyti. Edmundas žuvo praėjus vos kelioms dienoms po mūsų sutuoktuvių. Beveik tuo pačiu metu vokiečiai okupavo mūsų kaimą. Po karo aš nusprendžiau jums nerašyti ir neužmegzti su jumis kažkokių kontaktų, nors Edmundas manęs ir buvo šito prašęs. Paskui sukūriau naują šeimą ir būtinybė palaikyti su jumis ryšius atpuolė. Bet dabar viskas pasikeitė. Šį laišką rašau vardan savo sūnaus. Juk jis ir jūsų brolio sūnus, o dabar aš jau nebegaliu suteikti jam visko, kas reikalinga. Kitos savaitės pradžioje atvykstu į Angliją. Prašyčiau pranešti, ar galiu atvažiuoti ir pasimatyti su jumis? Mano pašto adresas: Elvers Krezentas, 126, 10 butas.

Dar kartą drįstu išreikšti viltį, kad mano laiškas nebus jums didelis smūgis.

Su pačiais nuoširdžiausiais jausmais

Martina Krekentorp"

Kredokas tylėjo. Jis dar kartą atidžiai perskaitė laišką ir grąžino Emai.

– Ką darėte, gavusi misis Krekentorp laišką?

– Tuo laiku pas mus buvo Braienas Istleu, mano svainis. Aš jam papasakojau apie laišką. Paskui paskambinau broliui Haroldui į Londoną ir klausiau patarimo. Haroldas į visa tai reagavo gana skeptiškai ir patarė būti kuo atsargesnei. Jis sakė, kad mes turime būti labai apdairūs – ką žinosi, kas toji moteris.

Ema truputį patylėjo ir vėl pasakojo:

– Žinoma, aš pritariau broliui, bet... Jeigu ta mergina, moteris, iš tikrųjų ta pati Martina, apie kurią man rašė Edmundas, tai tada, man atrodė, mes turime ją sutikti džiaugsmingai. Parašiau jai laišką nurodytu adresu ir pakviečiau atvykti į Ruterford Hilą. Po kelių dienų iš Londono gavau telegramą: “Labai apgailestauju, turiu skubiai grįžti į Prancūziją. Martina”. Daugiau iš jos negavau nei laiškų, nei kokių kitų žinių.

– Kada tai buvo?

Ema suraukė antakius.

– Prieš pat Kalėdas. Ketinau jai pasiūlyti atšvęsti Kalėdas kartu su mumis. Bet brolis apie tai nė girdėti nenorėjo. Todėl paprašiau, kad ji atvažiuotų praėjus savaitei po Kalėdų, kol visa šeima dar bus Ruterford Hile. O jos telegrama apie tai, kad grįžtanti į Prancūziją, atėjo likus kelioms dienoms iki Kalėdų.

– Ir jūs spėjate, kad moteris, kurios kūnas rastas sarkofage, – ta pati Martina?

– O ne, žinoma, ne... Paprasčiausiai jums pasakiau, jog ji tikriausiai užsienietė, man tuoj dingtelėjo ši mintis... O kas jeigu... galbūt...

Ji nutilo. Kredokas skubėjo nuraminti:

– Labai gerai padarėte, viską man papasakojusi. Mes patikrinsime. Bet aš manyčiau, kad nėra ko abejoti, jog moteris, parašiusi jums laišką, iš tikrųjų vėl išvažiavo į Prancūziją. Kita vertus, sutampa datos, jūs pati tuo įsitikinote. Per tardymą mes girdėjome medicinos ekspertų išvadą, kad toji mote-

ris mirusi prieš tris ar keturias savaites. O dabar nebesigraužkite, mis Krekentorp, ir pasikliaukite mumis. – Lyg tarp kitko paklausė: – Ar prieš ateidama pas mane tarėtės su misteriu Haroldu Krekentorpu? Kaip jūsų poelgį įvertins tėvas ir kiti broliai?

– Žinoma, aš turėjau jiems pasakyti apie savo ketinimus. Tėvas stipriai suirzo. Jis įsitikinęs, kad viskas buvo iš anksto sumanyta, siekiant išpešti pinigų, – ji vos vos šyptelėjo. – Mano tėvas visuomet labai pergyvena, kai kalba sukasi apie pinigus. Jis mano arba bent stengiasi vaizduoti esąs labai neturtingas žmogus ir turįs saugoti kiekvieną pensą. Žinoma, tai netiesa. Jis gauna dideles pajamas, o išleidžia tik ketvirtąją dalį, arba, teisingiau sakant, neleido pinigų, kol valstybė žymiai padidino pajamų mokestį. Savaime suprantama, jis sugebėjo sukaupti solidžią sumą.

Truputį patylėjusi pridūrė:

– Apie laišką aš papasakojau ir kitiems dviems broliams. Alfredas tai palaikė pokštu, nors ir jis manė, kad tai tikriausiai apgaulė. O Hedrikas paprasčiausiai laišku nesusidomėjo, jis linkęs rūpintis tik savimi. Mes nutarėme: Martiną draugiškai sutiksime visa šeima, bet pakviesime ir savo advokatą misterį Vimborną.

– Kokia buvo Vimborno nuomonė?

– Su juo šito klausimo neaptarėme. Paprasčiausiai nespėjome. Atėjo Martinos telegrama ir...

– Ir jūs nieko daugiau nebedarėte?

– Dariau. Parašiau į Londoną jos nurodytu adresu, prašydama persiųsti mano laišką Martinai į jos gyvenamą vietą, bet jokio atsakymo negavau.

– Gana keista... Hm... Jis atidžiai žiūrėjo į ją.

– O ką pati manote?

– Net nežinau, ką atsakyti.

– Kaip reagavote į laišką? Ar tikėjote, kad laiškas tikras, ar pritarėte tėvo ir brolių nuomonei? Beje, o ką manė jūsų svainis?

– O, Braienas nedvejojo, kad laiškas – falsifikatas.

– O jūs?

– Aš dvejojau.

– Kokius jausmus jums sukėlė laiškas? Ar patikėjote, kad ta mergina iš tikrųjų yra jūsų brolio Edmundo našlė?

Emos veidas pasidarė švelnus.

– Aš dievinau Edmundą. Jis buvo mylimiausias mano brolis. Laiškas man atrodė kaip tik toks, kokį tokia moteris, kaip Martina, galėjo parašyti, susiklosčius tam tikroms aplinkybėms. Ji labai natūraliai aprašė, kaip viskas buvo. Supratau, kad iki karo pabaigos ji arba vėl ištekėjo, arba gyveno su kažkokiu vyru, kuris rūpinosi ja ir jos kūdikiu. O paskui galbūt tas žmogus mirė ar pametė ją, ir ji nutarė kreiptis į Edmundo šeimą, nes ir Edmundas šito norėjo. Laiškas man pasirodė teisingas ir tikras. Žinoma, Haroldas buvo teisus, manydamas – jeigu laišką parašė apgavikė, tai ji gerai pažino Martiną ir žinojo visus faktus, nes tik toks žmogus galėjo parašyti tokį išsamų ir teisingą laišką. Nors ir protinga pastaba, bet vis dėlto...

Ji nutilo.

– Jūs norėtumėte, kad tai būtų tiesa? – švelniai paklausė Kredokas.

Ji dėkingai pažiūrėjo į jį.

– Taip, aš norėčiau, kad tai būtų tiesa. Labai džiaugčiausi Edmundo sūnumi.

Kredokas linktelėjo.

– Vadinasi, jūs sakote, kad laiškas iš pirmo žvilgsnio išrodė visai tikras. Stebina po jo sekę įvykiai: Martina Krekentorp staiga grįžta į Paryžių ir jūs apie ją daugiau nieko nebežinote. Į jos laišką atsakėte nuoširdžiai ir ruošėtės ją sutikti savo namuose. Kodėl ji, net jeigu grįžo į Prancūziją, nebeparašė? Tai verčia manyti, kad ji realiai egzistuoja. Jeigu ji apgavikė, viską galima lengviau paaiškinti. Iš pradžių aš pamaniau, kad jūs tikriausiai pasikonsultavote su advokatu misteriu Vimbornu ir kad buvo aiškinamos visokios aplinkybės, o tai ir sutrikdė moterį. Jūs gi teigiate advokatui nieko nesakiusi. Bet vis dėlto galimas daiktas – kažkuris jūsų brolis

kažką veikė. Galbūt Martinai atsirado ypatingų reikalų, kurių paslaptį sunku įminti. Gal ji manė turėsianti reikalų tik su Edmundo seserimi, kurią jis dievino, o ne su tokiuose reikaluose labiau patyrusiu žmogumi? Ji galėjo viltis be klausinėjimų ir tardymų iš jūsų gausianti kažkiek pinigų savo mažyliui, nors vargu mažyliu jį dabar galima vadinti, tai turėtų būti maždaug penkiolikos ar šešiolikos metų berniukas. Bet Martina pajuto, kad pinigų ji lengvai negaus ir kad teks susidurti su gana sudėtinga tikrove. Ir dar tikriausiai būtų iškilę painūs juridiniai klausiniai. Jeigu liko Edmundo Krekentorpo teisėtoje santuokoje gimęs sūnus, jis taptų jūsų senelio palikimo dalininku? Ema pritardama linktelėjo.

– Dar daugiau, iš to seka išvada: laikui bėgant jis paveldėtų ir Ruterford Hilą su žeme, kurios vertė dabar labai didelė, nes reikalinga didelių namų statybai.

Ema žiūrėjo į jį gerokai nustebusi ir net išsigandusi.

– Taip, aš kažkaip apie tai nepagalvojau.

– Bet dabar nebesijaudinkite, – tarė inspektorius Kredokas. – Teisingai pasielgėte atėjusi ir viską papasakojusi. Aš išsiaiškinsiu, tik – man atrodo, kad nėra jokio ryšio tarp moters, kuri parašė laišką ir, matyt, bandė išvilioti iš jūsų pinigus, ir moters, kurios kūnas rastas sarkofage.

Ema atsistojo ramesne širdimi.

– Aš džiaugiuosi, viską jums papasakojusi. Jūs toks malonus.

Kredokas palydėjo ją iki durų. Paskui paskambino kriminalinio skyriaus seržantui Veteralui.

– Bobai, turiu tau darbelio. Nueik šiuo adresu: Elvers Krezentas, 126, 10 butas. Pasiimk Ruterford Hile rastos moters fotografiją. Sužinok viską kuo smulkiau apie moterį, kuri buvo pasivadinusi misis Martina Krekentorp. Ji arba ten gyveno, arba užeidavo laiškų maždaug nuo gruodžio 15 dienos iki Naujųjų metų.

– Klausau, sere.

Kredokas ėmėsi kitų darbų. Po pietų išėjo susitikti su bičiuliu, teatro agentu. Jo pastangos ką nors sužinoti buvo

bergždžios.

Vėliau tą pačią dieną, grįžęs į darbą, rado ant stalo telegramą iš Paryžiaus.

"Jūsų pateiktos bylos smulkmenos gali turėti kažką bendro su Ana Stravinskaja iš Marickio baleto trupes. Kviečiu atvykti pas mus. Dezinas, policijos prefektūra ".

Kredokas lengviau atsiduso. Jam pasirodė, kad nuo pečių nukrito kalnas. Inspektoriaus kaktos raukšlės išsilygino.

"Pagaliau. Dabar jau bus lengviau išsiaiškinti, kas toji Martina Krekentorp", – pagalvojo jis ir nutarė tą pačią naktį skristi į Paryžių.

TRYLIKTAS SKYRIUS

– Jūs tokia maloni, net pakvietėte arbatos, – mis Marpl meilinosi Emai Krekentorp.

Mis Marpl, senyva maloni dama, apsimuturiavusi vilnoniais drabužiais, šiandien išrodė ypač stora. Apsižvalgiusi ji nusišypsojo: čia pat buvo Haroldas Krekentorpas, vilkįs gerai pasiūtu juodu kostiumu, žavingai besišypsantis Alfredas, siūlantis jai sumuštinių, o prie židinio stovėjo Hedrikas su nepamainomu panešiotu tvido švarku; jis piktai žvelgė į visus kitus šeimos narius.

– Mes labai džiaugiamės, kad teikėtės pas mus atvažiuoti, – mandagiai tarė Ema.

Dabar jau nebebuvo likę nė pėdsakų tos scenos, kuri kiek anksčiau, tuoj po pietų, čia buvo suvaidinta, kai Ema sušuko:

– O Dieve! Visai pamiršau pasakyti! Aš leidau mis Ailesberou pakviesti šiandien pas mus arbatos savo senąją tetulę.

– Kuriems galams ji čia reikalinga? – be ceremonijų pareiškė Haroldas. – Dar savo tarpe visko iki galo neišsiaiškinome, o trainiosis pašalinis žmogus...

– Tegul su savo giminaite pasivaišina virtuvėje ar kur kitur, – tarė Alfredas.

– Ne, aš negaliu šitaip pasielgti, – griežtai pareiškė Ema, – Tai nemandagu.

– Tegu, tegu atvažiuoja, – tarė Hedrikas. – Gal ką nors išpešime apie šitą nepaprastąją Liusę? Atvirai sakau, aš norėčiau daugiau apie ją sužinoti. Nelabai ja pasitikiu. Jau be galo vinkli.

– Ji turi plačių pažinčių, be to, labai nuoširdi, – tarė Haroldas. – Šitą tai jau aš išsiaiškinau. Ir labai pasitiki savimi. Liusė visur kaišioja nosį ir rado lavoną.

– Taip, jeigu mums pavyktų sužinoti, kas ji per viena... – įsiterpė Alfredas.

Haroldas pyko:

– Tu visai išsikraustei iš proto, Ema. Nuėjusi į policiją pasakei, kad nužudytoji moteris, galimas daiktas, Prancūzijos laikų Edmundo draugužė. Jie dar pamanys, kad kas nors iš mūsiškių ją nužudė.

– O ne, Haroldai, neperdėk..

– Haroldas sako tiesą, – tarė Alfredas. – Nežinau, Ema, kas tave paskatino šitaip pasielgti. Dabar man atrodo, kad iš paskos visą laiką sekioja sekliai.

– O aš juk jai sakiau – tylėk, – pridūrė Hedrikas. – Ne, paklausė Kuimpero!

– O ko čia savo nosį kiša Kuimperas? – piktai tarė Haroldas.

— Tegu verčiau rūpinasi tabletėmis, milteliais ir savo reikalais sveikatos apsaugos komitete.

– O, liaukitės, – pabandė nuraminti Ema. – Aš net patenkinta, kad senoji mis... kaip ten ji? – šiandien atvažiuoja pas mus arbatos. Mums visiems bus tik geriau, jei namuose atsiras pašalinis žmogus – bent jau neleis be paliovos kapstytis po praeitį. Einu pasipuošti.

Ir Ema išėjo iš kambario.

– Šita Liusė Ailesberou, – kažką norėjo pasakyti Haroldas ir ūmai nutilo. Po valandėlės tęsė: – Hedrikas sakė nesuprantąs, ko ji kišusi nosį į stoginę ir atidariusi sarkofagą. Ir aš nesuprantu! Gal jau gana su ja žaisti? Be to, man atrodo, – dar pridūrė, – kad jos elgesys per pietus buvo įtartinai nenuoširdus.

– Pasikliaukite manimi, – tarė Alfredas. – Aš netrukus išsiaiškinsiu, ar ji turi ką nors bendra su šia byla.

– Kodėl ji sumanė atidaryti sarkofagą?

– O gal ji iš tikrųjų jokia Liusė Ailesberou? – spėjo

Hedrikas.

– Tai kas? – Haroldas nejuokais susijaudino. – Gal velnias?

Jie sudirgę žiūrėjo vienas į kitą.

– Negana Liusės, dar atsibels brangioji grysla tetulė. Kaip tik tokiu metu, kai mes norime viską ramiai aptarti.

– Tiek to, pasikalbėsime vakare, – tarė Alfredas. – O kol kas pasistenkite iš senosios gudruolės išpešti viską apie Liusę.

Ir šit Liusė, džiaugsmingai sutikusi mis Marpl, pasodino ją prie židinio. Mis Marpl dėkinga šypsojosi Alfredui, pasiūliusiam sandvičių. Ji visuomet džiaugdavosi, regėdama simpatingą žmogų.

– Nuoširdžiai dėkoju... Norėčiau paklausti... O, sandvičiai su kiaušiniu ir sardinėm man labai patinka. Tik bijau, kad darausi jau labai raji ir prie arbatos daug valgau. Žinote, kai žmogus sensta... Tiesa, prieš miegą stengiuosi kuo mažiau valgyti. Aš turiu būti atsargi su valgiais. – Ji pasisuko į šeimininkę. – Kokie jaukūs jūsų namai! Ir čia tiek daug gražių daiktų. O bronzos dirbiniai man primena daiktelius, kuriuos mano tėvas pirko Paryžiaus parodoje. A, visa tai jūsų senelis sukaupė? Mėgo klasikinį stilių. Labai dailūs daikteliai... Turbūt esate be galo laiminga – juk greta broliai. Dabar taip dažnai išyra šeimos, daug kas išvažiuoja į Indiją, nors aš manau, kad dabar jau su Indija baigta. Daug kas važiuoja ir į Afriką, į Vakarų pakrantę, o ten toks prastas klimatas.

– Du mano broliai gyvena Londone.

– Tai didelė laimė!

– O trečias brolis, Hedrikas, – dailininkas, gyvena Ivicoje, tokioje Balearų saloje.

– Dailininkai tiesiog dievina salas, ar ne? – paklausė mis Marpl. – Šopenas juk gyveno Maljorkoje? Ak, tiesa, jis buvo muzikantas. Norėjau pasakyti – Gogenas. Liūdnas buvo jo gyvenimas, iš karto jauti – veltui praleistas. O aš štai niekada nesižavėjau svetimžemių moterų portretais, ir nors žinau, kad Gogeną labai aukština, man niekad nepatiko niū-

rios garstyčių spalvos. Žiūrėdama į tokius paveikslus, jaučiu tiesiog besiliejančią tulžį.

Ji stebėjo Hedriką – kokį įspūdį padarys jos žodžiai?

– Papasakokite mums apie Liusės vaikystę, mis Marpl, – tarė Hedrikas.

Ji nusišypsojo, labai patenkinta, kad šito paklausė.

– O, Liusė! Ji tokia protinga nuo pat mažumės. Taip, taip, mieloji, leiskite man kalbėti! Nuostabiai gerai sekėsi aritmetika. O, prisimenu, kartą mane apskaičiavo mėsininkas...

Mis Marpl nuklydo į atsiminimus apie Liusės vaikystę, o paskui ėmė pasakoti apie savo gyvenimą kaime.

Atsiminimų srautą pertraukė įėjęs Braienas su berniukais – jie buvo šlapi ir purvini. Tai bylojo apie energingas pastangas surasti kokį nors žmogžudystės daiktinį įrodymą. Vos patiekus arbatą, atėjo daktaras Kuimperas. Jam pristatė senąją damą. Daktaro antakiai iš nuostabos pašoko ant kaktos.

– Ema, tikiuosi, jūsų tėvas ne sode?

– O, ne... Žinote, šiandien jis truputį pavargo.

– Man atrodo, jis vengia svečių, – klastingai šypsodamasi, tarė mis Marpl. – Gerai prisimenu savo mieląjį tėvelį. "Ar jau daug susirinko tų tavo liežuvautojų? – paprastai klausdavo jis mano motinos. – Atneškite arbatą į kabinetą. Tokiais atvejais būdavo labai kaprizingas.

– Prašau nemanyti... – pradėjo Ema, bet Hedrikas ją pertraukė:

– Kai atvažiuoja jo mielieji sūnūs, tėvas visuomet arbatą geria kabinete. Tai turbūt kažkaip psichologiškai galima paaiškinti, ar ne, daktare?

Daktaras Kuimperas, žmogus, kuriam labai mažai telieka laiko valgiui, su didžiausiu apetitu vieną po kito rydamas sandvičius ir keksus, tarė:

– Psichologija – geras dalykas, jeigu ja užsiima psichologai. Visa bėda ta, kad dabar kiekvienas mano esąs psichologas. Mano pacientai gana kvalifikuotai pasakoja, nuo kokių negandų ir neurozių jie kenčia, neleisdami man nė pusės

žodžio įterpti... Ačiū, Ema, išgersiu dar vieną puodelį. Šiandien neturėjau laiko papietauti.

– Gydytojo gyvenimas – man taip visuomet atrodė – kupinas taurumo ir pasiaukojimo, – tarė mis Marpl.

– Vargu ar jūs pažįstate daug tokių gydytojų, – atsakė daktaras Kuimperas. – Kartais juos vadina kraujo nuleidėjais, ir tokiais kraujo nuleidėjais jie paprastai ir būna! Šiaip ar taip, dabar mes visai teisėtai gauname atlyginimą iš valstybės, o mokėtojams nebesiunčiamos sąskaitos, kurių kartais jie ir neapmokėdavo. Pacientai greitai išmoko gauti viską, kas tik galima, iš vyriausybės. Ir va jums rezultatai: jeigu mažoji Džeinė naktį du kartus kostelėjo, arba mažasis Tomas suvalgė porą žalių obuolių, tai vargšas daktaras turi bėgti pas juos vidury nakties... O, kaip gardu! Keksai – stebuklas. Nuostabi jūs kulinarė, Ema!

– Ne aš kepiau, o mis Ailesberou.

– Bet jūs kepate ne blogesnius, – pataikaudamas tarė Kuimperas.

– Gal aplankytumėte tėvą?

Ji atsistojo. Daktaras irgi pakilo. Mis Marpl žiūrėjo į juos, išeinančius iš kambario.

– Puiki moteris. Mis Krekentorp – atsidavusi duktė, – tarė ji.

– Negaliu įsivaizduoti, kaip jai užtenka kantrybės vazotis su seniu, – atvirai pareiškė Hedrikas.

– Čia puikūs ir patogūs namai, o tėvas prie jos labai prisirišęs, – greitai įsiterpė Haroldas.

– Ema – šaunuolė, – tarė Hedrikas. – Nuo gimimo jai lemta likti senmerge.

Mis Marpl akyse žybtelėjo vos pastebima žiežirbėlė.

– Jūs taip manote? – paklausė ji.

Haroldas skubiai atsake:

– Mano brolis pavartojo žodį "senmergė" ne kokia nors pažeminančia prasme, mis Marpl.

– O, aš neįsižeidžiau, – atsakė mis Marpl, – paprasčiausiai pamaniau – ar jis teisus? Nepasakyčiau, kad mis Kreken-

torp – senmergė. Ji kitokio tipo moteris. Tokios išteka vėlai ir laimingai gyvena,

– Čia vargu ar sutiks tokį žmogų, už kurio galėtų ištekėti, – tarė Hedrikas.

Mis Marpl daugiareikšmiškai mirktelėjo.

– Bet juk visuomet atsiras koks dvasininkas ar gydytojas. Ir jos žvilgsnis, geras ir padaužiškas, perbėgo visų veidais.

Aišku, ji užsiminė apie tai, apie ką jie niekada nepagalvodavo ir manė esant nepadoru galvoti. Mis Marpl atsisveikindama pakilo, netyčia išmesdama tai vilnonę skarelę, tai rankinuką. Visi trys broliai, rodydami jai pagarbą, puolė pakelti daiktų.

– Jūs labai malonus, – murmėjo mis Marpl. – Ak, kur mano žydrasis šalikėlis? Ačiū. Jūs buvote labai geri, ačiū, kad pakvietėte. Niekaip negalėjau įsivaizduoti, kokie tie jūsų namai? Dabar savo akimis pamačiau, kur dirba mano mieloji Liusė.

– Darbui čia puikiausios sąlygos, o prie viso to – dar ir žmogžudystė, – tarė Hedrikas.

– Hedrikai! – Haroldo balsas buvo greižtas ir piktas. Mis Marpl nusišypsojo ir, žiūrėdama į Hedriką, tarė:

– Žinote, ką man primenate? Jaunąjį Tomą Idą, banko valdytojo sūnų. Jis mėgdavo šokiruoti žmones. O bankininkai prie šito nepratę, tai jam ir teko keliauti Vest Indijon... Grįžo, kai jo tėvas jau buvo miręs, ir paveldėjo milžinišką kapitalą. Jaunuolis be galo buvo patenkintas palikimu. Jis visuomet mėgo smagiai leisti pinigus, bet ne uždirbti.

Liusė palydėjo mis Marpl iki pat namų. Grįžtant iš tamsos ant kelio išniro žmogus ir atsistojo po žibintu. Ji atpažino Alfredą Krekentorpą.

– Va, dabar jau gerai, – tarė jis, įsėdęs į mašiną. – Brr, kaip šalta! Sumaniau truputį pasivaikščioti, gal, sakau, pasitaisys nuotaika, bet kur tau! Jūs parvežėte į namus tetulę? Ar ji liko patenkinta?

– Taip, jai labai patiko.

– Mačiau. Keistas tų senelių noras dalyvauti visokiuose žmonių suėjimuose, nepaisant, ar tie suėjimai linksmi, ar liūdni. O juk iš tiesų nėra nieko liūdnesnio už Ruterford Hilą. Pabūnu pora dienų, o, rodos, praėjo visa amžinybė. Kaip jūs taip pripratote, Liuse? Ar neprieštrausite, jeigu vadinsiu Liuse?

– Ne, neprieštarausiu. O aš nemanau, kad čia jau taip nuobodu. Žinoma, neketinu pasilikti visam laikui.

– Aš nuolat jus stebiu. Jūs – simpatinga mergina. Per daug simpatinga, kad pasišvęstumėt virtuvei ir namų ruošai.

– Ačiū, bet aš linkusi geriau ruošti valgį ir tvarkytis po namus, negu apsikrauti šeimos rūpesčiais.

– Aš irgi. Bet gyvenime yra ir kitų kelių. Jūs galėtumėte gyventi absoliučiai laisvai.

– O aš ir esu laisva.

– Ne, ne taip supratote. Aš noriu pasakyti – jūs galėtumėte dirbti sau, nukreipdama savo protą prieš...

– Prieš ką?

– Ogi prieš šio pasaulio galinguosius! Prieš visokias kvailas taisykles ir aplinkraščius, kurie mūsų laikais taip varžo. O įdomiausia tai, kad visuomet juos galima apeiti, jeigu tik esate pakankamai simpatingas. O juk jūs simpatinga. Sakykite, ar jums patinka mano idėja?

– Galbūt.

Liusė apsuko mašiną ir įvairavo į garažą.

– Tai kaip, ar norite pabandyti?

– Kol kas nesuprantu, ką siūlote?

– Jūs patraukli, jumis žmonės...

– Norite, kad padėčiau jums pardavinėti aukso lydinius?

– Ne, kam rizikuoti? Paprasčiausiai šiek tiek apeiti įstatymą, ir daugiau nieko. – Alfredo ranka nuslydo jos petimi. – Jūs velnioniškai simpatinga mergina, Liuse. Norėčiau turėti tokią partnerę.

– Jaučiuosi pamaloninta.

– Ir daugiau nieko? Pagalvokite! Pagalvokite, kaip bus linksma ir kokį patirsite pasitenkinimą, pergudravusi visus tuos išmaningus orius žmones. Visa nelaimė ta, kad mano idėjai įgyvendinti reikia kapitalo.

– Ko gero, pinigais negalėsiu padėti.

– O, ką aš čia kalbu! Ne taip jau ilgai liko laukti, ir aš savo rankose turėsiu... Juk mano didžiai gerbiamasis tėtušis, tas mūsų šykštusis senasis despotas, negyvens su saule. O kai jis išleis dvasią, ir man šis tas nubyrės. Tai kaip, Liuse?

– O kokios sąlygos?

– Susituoksime, jeigu jūs šito norite. Visos moterys vienodos, nepaisant, ką jos sugeba ir kaip aprūpintos. Be to, ištekėjusi moteris neliudys prieš savo vyrą.

– Žinote, man nemalonu klausytis!

– Nesimaivykite, Liuse. Argi nesuprantate, kad aš jau užkibau ant jūsų masalo?

Visai netikėtai Liusė pasijuto esanti laiminga. Šiaip ar taip, Alfredas buvo žavus – tikriausiai dėl perdėto optimizmo. Liusė nusijuokusi išsprūdo iš jo glėbio.

– Neturiu kada flirtuoti, metas ruošti vakarienę.

– Štai taip visuomet, Liuse! O jūs puikiai gaminate valgį! Kas šiandien vakarienei?

– Būkite kantrus ir sužinosite. Jūs visai kaip tie berniukai...

Jie įėjo į vidų, ir Liusė tuoj nuskubėjo į virtuvę. Kaip ji nustebo, netrukus virtuvėje pasirodžius Haroldui Krekentorpui.

– Mis Ailesberou, aš norėčiau su jumis pasikalbėti.

– O ar negalime pokalbio atidėti vėlesniam laikui, misteri Krekentorpai? Dabar esu labai užimta.

– Žinoma, žinoma. Po vakarienės?

– Taip, geriau po vakarienės.

Vakarienę Liusė patiekė laiku, o valgytojai gerai įvertino jos triūsą. Kai Liusė nukraustė stalą ir, suplovusi indus, įėjo į holą, Haroldas Krekentorpas jos jau laukė.

– Ką norėjote pasakyti, misteri Krekentorpai?

– Eikime į svetainę.

Atidaręs duris, praleido ją, o įėjęs kruopščiai uždarė duris.

– Rytoj anksti išvažiuoju, – paaiškino jis, – bet prieš tai norėčiau jums pasakyti: aš žaviuosi jūsų sugebėjimais.

– Ačiū, – truputį nustebusi, atsakė Liuse.

– Regiu, jūsų talentas čia eina per nieką. Paprasčiausiai žūsta.

– Nejaugi? Aš taip nemanau.

"Šiaip ar taip, jis negalėtų prašyti mano rankos, – pagalvojo Liusė. – Juk turi žmoną".

– Kai praeis šis liūdnas laikas ir jums nebereikės mumis rūpintis, paskambinkite man Londone. O jeigu panorėsite su manimi pasimatyti, tai sekretorė žinos, kur galėtumėte mane rasti. Tikiuosi, jūs būsite maloniai nustebinta.

Ir kilniadvasiškai nusišypsojo.

– Ačiū, misteri Krekentorpai, – kukliai atsakė Liusė. – Aš pagalvosiu.

– Nedelskite. Jaunai moteriai, besirūpinančiai savo gyvenimo vieta mūsų pasaulyje, tokios progos nedera praleisti.

Ir vėl jis nusišypsojo, parodydamas baltus dantis.

– Iki pasimatymo, mis Ailesberou, linkiu labos nakties. Taip, – tarė sau Liusė. – Taip... Visa tai be galo įdomu". Belipdama į antrąjį aukštą, į savo miegamąjį, laiptuose sutiko Hedriką.

– Klausykite, Liuse. *Aš* noriu jūsų kai ko paklausti.

– Norite, kad už jūsų ištekėčiau, važiuočiau į Ivicą ir jumis rūpinčiausi?

Hedrikas sutriko.

– Apie tai nepagalvojau.

– Atleiskite, vadinasi, aš apsirikau.

– Paprasčiausiai norėjau paklausti – gal turite tvarkaraštį?

– Tik tiek? Tvarkaraštis hole ant stalo.

– Žinote, ką pasakysiu? – priekaištaudamas tarė Hedri-

kas. – Nereikia manyti, kad visi nori jus vesti. Tiesa, esate daili mergina, be ne tokia jau gražuolė. Jus apsėdo viena mintis, bet jūs klystate. Atvirai šnekant, jūs ne ta moteris, kurią aš norėčiau vesti. Visai ne ta.

– Ar tai teisybė? – paklausė Liusė. – Nevarkite, neįtikinėkite. O gal labiau norėtumėte mane regėti pamotės vietoje?

– Ką? Ką jūs pasakėte? – apstulbęs Hedrikas smaigstyte smaigstė ją akimis.

– Tai, ką girdėjote, – atšovė Liusė ir, įėjusi į savo kambarį, uždarė duris.

KETURIOLIKTAS SKYRIUS

Dermotą Kredoką su Armandu Dezinu iš Paryžiaus policijos prefektūros siejo sena draugystė. Jie susibičiuliavo drauge narpliodami kelias bylas.

– Turėkite galvoje – tai tik versija, – įspėjo Dezinas. – Turiu kordebaleto artisčių nuotrauką. Štai ji, ketvirtoji iš kairės. Ar jums ką nors primena?

Inspektorius Kredokas atsakė, kad tiksliai negalįs pasakyti. Visos merginos atrodė ekstravagantiškai – storas kosmetikos sluoksnis, plunksninės skrybėlės... Tarp artisčių sunku buvo atpažinti mirties subjaurotąją moterį.

– Gal ir ji, – tarė inspektorius Kredokas, – bet nesu įsitikinęs. O ką apie ją žinote?

– Beveik nieko, – atsakė pašnekovas. – Matote, ji ne "žvaigždė". O ir apskritai "Marickio baletas" ne toks jau garsus. Šoka priemiesčio teatruose, išvažiuoja gastrolių, jame nėra garsenybių, žymių balerinų. Bet aš jus supažindinsiu su madam Žolié, kuri išlaiko trupę.

Madam Žolié buvo guvi, dalykiška, aštraus žvilgsnio moteris. Jos panosėje juodavo trumpi ūsiukai, o pagurklyje krutėjo nesuskaičiuojama daugybė raukšlių.

– O, aš nemėgstu turėti reikalų su policija! – ji žiūrėjo į juos ir raukėsi, neslėpdama, kad jai nemalonus šis vizitas. – Policija, radusi, kad ir menkiausią pretekstą, visuomet krečia man nemalonumus.

– Ne, ne, madam, taip nekalbėkite, – tarė Dezinas, aukštas, liesas, melancholiškos išvaizdos žmogus. – Sakykite, ar aš kada jums iškrėčiau bent vieną šunybę?

– Argi pamiršote tą kvailutę, kuri išgėrė karbolio rūgš-

ties? – tučtuojau paklausė madam Žolie. – Įsimylėjo orkestro dirigentą, o šis moterimis niekada nesižavėjo, jis turėjo kitų potraukių. O jūs pakėlėte triukšmą. Ar tai darė garbę mano nuostabiajam baletui?

– Aš jums padariau gerą reklamą, – atsakė Dezinas. – Be to, tai buvo prieš trejus metus. Nebūkite kerštinga. O dabar pasikalbėkime apie Aną Stravinskają.

– Gerai. Ką trokštate apie ją sužinoti? – atsargiai paklausė madam.

– Ar ji rusė? – pradėjo tardyti inspektorius Kredokas.

– Žinoma, ne. Jūs taip sprendžiate iš pavardės? Žinokite, visos balerinos pasirenka skambius vardus. Ji buvo gana blanki figūra, silpna šokėja, ne gražuolė. Šiaip sau, nieko ypatingo. Tiesa, puikiai šoko kordebalete, bet – ne solistė.

– Ar Ana prancūzė?

– Galbūt. Ji turėjo Prancūzijos pasą. Gyrėsi, kad jos vyras anglas.

– Ji sakėsi, kad jos vyras anglas? Gyvas ar miręs? – Madam Žolie gūžtelėjo pečiais.

– Arba miręs, arba ją palikęs. Iš kur žinau? O, šitom merginom niekada nesiseka su vyrais...

– Kada ją regėjote paskutinį kartą?

– Su trupe išvykome į Londoną šešioms savaitėms. Šokome Tornuėjuje, Bornemute, Istburne ir dar kažkur –jau pamiršau pavadinimą, – paskui grįžome į Prancūziją, bet Ana pasiliko ten. Ji man parašė laišką, pranešdama paliekanti trupę ir gyvensianti su vyro šeima. Dar prirašė visokių niekų... Aš nelabai norėjau patikėti, maniau, tikriausiai susirado kokį vyrą. Ar suprantate ką sakau?

Inspektorius Kredokas linktelėjo. Jis jautė, kad madam Žolie sakė tai, ką manė.

– Man menkas nuostolis, ir aš dėl jos nepergyvenau. Tokių ir net geresnių šokėjų galiu nusisamdyti tiek ir tiek. Perskaičiau laišką ir pamiršau. Šios merginos visos vienodos: dėl vyrų eina iš proto.

– Kada tai buvo?

– Kada mes grįžome į Prancūziją? Tai... taip... sekmadienį prieš Kalėdas. O Ana išėjo dvi ar trys dienos prieš tai. Tiksliai nepamenu. Bet savaitės pabaigoje mums teko šokti be jos, todėl turėjome persitvarkyti, bet argi ji šitą ėmė į galvą? Apskritai, šitos merguželės tokios – tik sutinka vyriškį, ir tirpsta. Aš tepasakiau: "Atgal jos nebepriimsiu!"

– Vis dėlto jums buvo nemalonu?

– O! Man visiškai tas pats! Aišku, ji praleido Kalėdas su naujai pasičiuptu vyru. Bet man tai nerūpi! Lengvai rasiu kitą: svajojančių šokti "Marickio balete" – tiek ir tiek. Jos šoks neblogiau, o gal net geriau už Aną.

Madam Žolič nutilo. Paskui susidomėjusi paklausė:

– O kodėl jos ieškote? Gal ji gavo palikimą?

– Čia visai kas kita, – mandagiai atsakė inspektorius Kredokas. – Mes manome, kad ją nužudė.

– A! Tokių atvejų pasitaiko, – abejingai tarė madam Žolič. – Ana buvo gera katalikė, sekmadieniais eidavo į bažnyčią, ir, žinoma, atlikdavo išpažintį.

– Ar apie sūnų ji neužsiminė, madam?

– Apie sūnų? Manote, ji paliko vaiką? Sunku patikėti – šitos merguželės puikiai išmano, kokiu adresu kreiptis bėdai ištikus. Mesjė Dezinas tai žino taip pat gerai, kaip ir aš.

– Galbūt ji pagimdė kūdikį dar prieš ateidama šokti į jūsų baletą, – tarė Kredokas. – Sakysim, per karą.

– A, per karą? Taip, gal... Bet apie tai, ar ji turėjo vaiką, aš nieko nežinau.

– O su kuriomis merginomis Ana artimiau draugavo?

– Galiu pasakyti dvi tris pavardes, bet netvirtinu, kad jos buvo geros bičiulės.

Daugiau nieko įdomesnio iš madam Žolič juodu neišpešė. Inspektoriai parodė pudrinę. Žolič pasakė, kad Ana tokią turėjusi.

Bet panašias pudrines turinčios ir kitos merginos. Kailinius Ana greičiausiai pirkusi Londone, nors Žolič negalinti galvos guldyti.

– O, aš repetuoju, rūpinuosi scenos apšvietimu ir ap-

skritai šimtai darbų gula ant mano pečių. Nejaugi manote, kad turiu laiko žiūrėti, kuo apsirengusios artistės?

Tada juodu pasikalbėjo su merginomis, kurios geriau pažinojo Aną. Ana buvusi ne iš kalbiųjų ir apie save beveik nieko nepasakojusi. O jeigu ką ir pasakydavo, tai dažniausiai pameluodavo.

– Jai patiko kelti savo vertę, tarkšti būta nebūta! Čia ji Didžiojo Hercogo, čia anglų bankininko meilužė, arba nei iš šio, nei iš to imdavo tarkšti apie tai, kad per karą tarnavusi Pasipriešinime. O vėliau net buvusi Holivudo žvaigždė.

O kita mergina pridūrė:

– Aš manau, jos gyvenimas buvo liūdnas ir neįdomus. Jai patiko baletas, šokyje ieškojo romantikos, bet buvo vidutiniška šokėja. Matote, jos tėvas Amjene pardavinėjo manufaktūrą, o tai visai ne romantiška. Štai kodėl ji visko prisigalvodavo.

– Net Londone ji vis minėdavo turtingą pulkininką, kuris ketinąs paimti ją į kelionę aplink pasaulį, – tęsė pirmoji mergina. – Todėl kad ji, matote, jam primenanti autokatastrofoje žuvusią dukrą. Kokie niekai!

– O man pasakojo, kad ruošiasi pasilikti Škotijoje pas turtingą lordą, – pridūrė trečioji mergina. – Dar sakė – Škotijoje aš medžiosiu danielius.

Merginų pasakojimai neatskleidė teisybės. Viena buvo neginčijama – Aną Stravinskają visi laikė melage. Žinoma, ji nemedžiojo danielių su Škotijos peru, ir sunku buvo patikėti, kad dabar šildytųsi saulėje apie pasaulį plaukiančio laivo denyje. Bet nebuvo ir jokių patikimų įrodymų, kad būtent jos kūnas rastas Ruterford Hilo sarkofage. Ir merginos, ir madam Žolié, žvelgdamos į fotografiją, negarantavo – tai ji. Visos sakė – kažkuo panaši į Aną, bet veidas be galo išpurtęs; šitaip galėjo atrodyti bet kuri.

Pavyko nustatyti tik viena – Ana Stravinskają gruodžio 19 dieną nutarė nebegrįžti į Prancūziją, o gruodžio 20-ąją moteris, iš išorės panaši į ją, važiavo į Brekhemptoną 4.33 traukiniu ir pakely buvo pasmaugta.

Jeigu sarkofage rastoji moteris ne Ana Stravinskaja, tai kur dabar Ana?

Madam Žolié atsakė paprastai ir aiškiai:

– Su kokiu nors vyru!

“ O gal taip ir yra?” – apgailestaudamas mąstė Kredokas. Bet negalima pamiršti: madam Žolié probrėkšmais prasitarė, kad Anos vyras – anglas.

Gal jos vyras buvo Edmundas Krekentorpas? Pasikalbėjus su merginomis, sunku buvo tuo patikėti. Labiau tikėtina, kad Ana artimai pažino Martiną, sužinojo kai kurias jos gyvenimo smulkmenas ir parašė laišką Emai Krekentorp. O paskui, bijodama būti demaskuota, ryžosi atsisveikinti su “Marickio baletu”. Taip, bet kur Ana dabar?

Įtikinamiausias atrodė madam Žolié atsakymas:

– Su kokiu nors vyru...

Kredokas, prieš išvažiuodamas iš Paryžiaus, apie Martiną dar pasikalbėjo su Dezinu. Dezinas pritarė jo nuomonei, kad greičiausiai ne ji rasta sarkofage, bet patarė kruopščiai patyrinėti. Jis patikino Kredoką, kad Prancūzijos kriminalinė policija padarys viską, ką tik gali, ir nustatys, ar tikrai buvo įregistruota 4–ojo Sautšyro pulko leitenanto Edmundo Krekentorpo ir prancūzės Martinos santuoka prieš Diunkerko kautynes. Tačiau Dezinas perspėjo Kredoką, kad tikslių duomenų nėra ko tikėtis, nes toji Prancūzijos dalis stipriai nukentėjo per okupaciją, sunaikinta daug pastatų ir dokumentų.

– Mielas kolega, būkite ramus, padarysime viską, ką tik leis mūsų jėgos.

Seržantas Veteralas laukė sugrįžtančio Kredoko, o sulaukęs niūriai raportavo:

– Buvau Elvers Krezento gatvės 126 name. Tai prašmatnus...

– Ar kas nors ją atpažino? – pertraukė Kredokas.

– Ne, niekas, bet ji ateidavo laiškų, o gal kita, kokia apsišaukėlė. Jokios garantijos. Ko norėti, juk prabėgo beveik mėnuo, o tame name knibždėte knibžda visokiausių žmo-

nių. Mat studentų pensionatas...

– Gal ji gyveno svetima pavarde?

– Iš fotografijos niekas neatpažino pastovios gyventojos. Be to, mes aplankėme keletą viešbučių, – pridūrė seržantas. – Svečių knygose Martina Krekentorp niekur neįrašyta. Jums paskambinus iš Paryžiaus, ėmėme domėtis Ana Stravinskaja. Ji drauge su visa trupe įrašyta Bruk Grino gatvės pigaus viešbučio knygoje. Ten dažniausiai apsigyvena artistai. Ana iš viešbučio išvyko naktį iš pirmadienio į antradienį, gruodžio 19 dieną, po spektaklio. Ir daugiau nebepasirodė.

Kredokas, linguodamas galva, mintyse apmetė tolimesnio tyrimo variantus. Vilčių turėjo nedaug.

Vėliau paskambino misteriui Vimbornui ir pasakė noris susitikti.

Sutartu laiku Kredoką nuvedė į gana tvankų kabinetą. Prie milžiniško senovinio stalo apsivertęs dulkinų popierių kaugėmis, sėdėjo misteris Vimbornas. Palei sienas rikiavosi bylų dėžutės: "Seras Džonas Fouldas, velionis", "Ledi Derin", "Georgas Roubotemas, eksvairas".

Inspektorius taip ir nesuprato, ar tai praėjusio amžiaus relikvijos, ar šiuolaikinės juridinės bylos.

Misteris Vimbornas mandagiai ir atsargiai žvelgė į lankytoją – taip dažniausiai elgiasi advokatai, tvarkantys šeimų juridinius reikalus, kai susiduria su policija.

– Kuo galiu padėti, inspektoriau?

– Štai laiškas... – Kredokas padavė Martinos laišką.

Misteris Vimbornas palietė jį aiškiai bjaurėdamasis, bet nepaėmė.

– Vakar aš gavau Emos Krekentorp laišką, – tarė jis. – Ji man pranešė buvusi Skotlend Jarde. Negaliu suprasti, kodėl su manimi niekas nepasitarė atėjus Martinos laiškui? Neįtikėtina ir keista! Juk jie turėjo tuoj pat mane informuoti...

Inspektorius Kredokas ramiai pakartojo banalius žodžius apie policijos vaidmenį, ir misteris Vimbornas beregint aprimo.

– Net negalėjau įsivaizduoti, kad iškils Edmundo vedybų klausimas, – susisielojęs tarė misteris Vimbornas.

Inspektorius Kredokas pasakė, kad jis turėjęs tai nujausti – juk vyko karas.

– Karas! – misteris Vimbornas supykęs pasigavo tuos žodžius. – Taip, žinoma! Prisimenu, kai prasidėjo karas, mes stovėjome Minkolns Ino juridinio instituto kieme. Į gretimą namą pataikė bomba. Tiesiog mūsų akyse žuvo daugybė registracijos knygų ir protokolų. Laimė, tai nebuvo labai svarbūs dokumentai. Paskui archyvus evakavo į užmiestį. O vis dėlto gaisras sukėlė didžiausią paniką.

Tuo laiku visus Krekentorpų šeimos reikalus tvarkė mano tėvas. Jis mirė prieš šešerius metus. Tikriausiai jis žinojo apie vadinamąsias Edmundo vedybas, bet, matyt, tos vedybos neįvyko, nes mano tėvas nematė reikalo apie tai papasakoti. Visa ši istorija man atrodo gana įtartina. Dabar, praėjus daugybei metų, staiga iškyla sūnaus teisiniai klausimai. Labai jau įtartina. O kokių ji turi įrodymų?

– Tai ir yra svarbiausia, – tarė Kredokas. – Kokia jos pačios ir jos sūnaus padėtis?

– Aš manau, ji tikėjosi, kad Krekentorpai aprūpins ir ją, ir berniuką.

– Taip, bet aš klausiau, kokios jos ir jos sūnaus juridinės teisės, jeigu ji sugebės įrodyti teisę į palikimą?

– O, suprantu. – Misteris Vimbornas užsidėjo akinius ir be galo atidžiai ėmė tyrinėti inspektorių Kredoką. – Tai va, šiuo metu – jokių. Bet jeigu ji sugebės įrodyti, kad berniukas – teisėtas Edmundo Krekentorpo sūnus, tai tada berniukas turės teisę gauti savąją palikimo dalį, kurią užrašė Džošua Krekentorpas. Bet tik po Liuterio Krekentorpo mirties. Dar daugiau, jam, vyresniojo palikuonio sūnui, atitektų ir Ruterford Hilas.

– O ar dar kas nors geidžia paveldėti Ruterford Hilą?

– Ketindamas jame apsigyventi? Gerai žinau – niekas. Bet valda, mano mielasis inspektoriau, verta didelių pinigų, labai didelių pinigų. Žemė reikalinga gyvenamųjų namų ir

fabrikų statybai, juk tai pats Brekhemptono centras. Taip, palikimas labai vertingas.

– Jeigu Liuteris Krekentorpas mirtų dabar, tai viensėdis atitektų Hedrikui?

– Jis gali į jį pretenduoti – juk vyriausias sūnus iš gyvųjų.

– Kiek aš supratau, Hedrikui Krekentorpui pinigai nerūpi.

Misteris Vimbornas šaltai pažvelgė į Kredoką.

– Iš tikrųjų? Man atrodo, jis nepasako visko, ką mano. Nejaugi galvojate, kad pasaulyje yra žmonių, kurie atsisakytų pinigų? Aš bent tokių nepažįstu.

Misteris Vimbornas liko patenkintas – jo pastaba inspektoriui padarė įspūdį. Pokalbiui pakrypus šia linkme, Kredokas skubinosi pasinaudoti proga:

– Turbūt atėjus laiškui, Haroldas ir Alfredas Krekentorpai stipriai sunerimo? – spėliojo jis.

– Galbūt, – atsakė misteris Vimbornas, – galbūt ir sunerimo.

– Ar sumažėtų jų palikimo dalis?

– Žinoma. Edmundo Krekentorpo sūnus – manykime, kad jis iš tikrųjų egzistuoja – paveldės penktąją palikimo dalį.

– Bet penktadalis – ne toks jau didelis praradimas?

Misteris Vimbornas gudriai pažvelgė į jį.

– Jūs norite pasakyti – tai per menkas pagrindas žmogžudystei įvykdyti?

– Abiejų be galo painūs piniginiai reikalai, – sumurmėjo Kredokas.

– O, policija jau spėjo pasidomėti? Štai ką pasakysiu – Alfredo kišenėse beveik visą laiką švilpauja vėjai, o jei tik gauna kiek pinigų, bematant išleidžia. Haroldas, kaip jau žinote, šiuo metu yra gana keblioje padėtyje.

– Nepaisant regimybės, kad finansiškai jis laikosi gerai?

– Regimybė! Visa tai tik regimybė! Pusė Sičio koncernų net nežino ar jie mokūs, ar ne. Bet jei aktyvai tokie, kad pagal

visus rodiklius gresia bankrotas... kas tada atsitinka?

– Atsitinka, matyt, tai, kas dabar atsitiko Haroldui Krekentorpui – labai stinga pinigų.

– Taip, bet jis nesistengs prisikimšti piniginės, nužudydamas mirusio brolio našlę, – tarė misteris Vimbornas. – Juk niekas nežudo Liuterio Krekentorpo, nors jo mirtis atneštų naudą visai šeimai. Todėl, inspektoriau, aš vis dėlto niekaip negaliu suprasti, kokios mintys dabar sukasi jūsų galvoje.

“Blogiausia”, – pamanė inspektorius Kredokas, – “kad ir aš pats neišmanau, ką dabar daryti”.

PENKIOLIKTAS SKYRIUS

Inspektorius Kredokas susitarė susitikti su Haroldu Krekentorpu jo kontoroje. Kredokas ir seržantas Veteralas nevėlavo, įvairiausių įstaigų prisigrūdusiame Sičio pastate Krekentorpo kontora buvo įsikūrusi ketvirtajame aukšte. Viskas bylojo apie firmos klestėjimą ir šiuolaikinių verslo žmonių skonį.

Maloni jauna moteris paklausė jų pavardžių, kažką pašnibždom pasakė į telefono ragelį ir atsistojusi nuvedė juos į Haroldo Krekentorpo kabinetą.

Haroldas susikaupęs sėdėjo prie didelio stalo. Net jeigu jis būtų stovėjęs ant bedugnės krašto, ir tai iš išvaizdos nebūtum galėjęs šito nujausti. Bent jau taip pagalvojo inspektorius, jau žinąs Haroldo Krekentorpo reikalų būklę. Haroldas svetingai, bet tiriamai pažvelgė į juos.

– Labas rytas, inspektoriau Kredokai. Tikriausiai jūs atėjote pasakyti kažką labai svarbaus?

– Turiu nuliūdinti, misteri Krekentorpai. Paprasčiausiai noriu užduoti dar porą klausimų.

– Kas nors neaišku? O aš maniau jau atsakęs į visus jūsų klausimus.

– Taip tik jums atrodo, misteri Krekentorpai.

– Kas jus domina? – paklausė truputį sutrikęs.

– Ką veikėte gruodžio 20–ąją dieną ir vakare? Tarkim, nuo trečios valandos po pietų iki vidurnakčio?

Haroldo Krekentorpo veidą iškreipė pyktis ir išpylė tirštas raudonis.

– Pats neprideramiausias klausimas, kokį tik man kada nors teko girdėti! Ką tai reiškia?

Kredokas ramiai nusišypsojo.

– Tik tai, kad aš noriu žinoti, kur jūs buvote gruodžio 20 dieną, penktadienį, nuo trečios valandos po pietų iki vidurnakčio.

– Kam?

– Tai padės išsiaiškinti kelis klausimus.

– Kelis klausimus? Vadinasi, jūs turite kažkokių papildomų duomenų?

– Mes tikimės jų turėsią, sere.

– Kažin ar privalau atsakinėti? Tuo labiau be advokato.

– Tai jūsų asmeninis reikalas, – tarė Kredokas. – Be advokato jūs neprivalote atsakinėti į mano klausimus.

– Nesirengiate kaip nors man grasinti?

– O ne, sere, – inspektorius Kredokas net nustebo. – Jokiu būdu. Tokius klausimus paprastai visiems užduodu. Nieko ypatingai asmeniško. Tik noriu kai ką patikslinti.

– Žinoma, aš norėčiau jums padėti. Leiskite pagalvoti, į jūsų klausimą nepasiruošus sunku atsakyti. Bet tikiuosi, kad mis Elisė padės man prisiminti, kas reikalinga.

Jis paskambino. Bematant į kabinetą įėjo jauna moteris, apsivilkusi tamprų juodą kostiumą, su bloknotu rankoje.

– Mano sekretorė mis Elisė. Inspektorius Kredokas, – supažindino jis. – Mis Elisė, inspektorius norėtų sužinoti, ką aš veikiau... kuri tai buvo diena, inspektoriau?

– Penktadienis, gruodžio 20.

– Taigi ką aš veikiau penktadienį, gruodžio 20-ąją. Tikiuosi, esate užsirašiusi.

– O, žinoma.

Mis Elisė išėjo iš kabineto ir netrukus grįžo su kalendoriumi.

– Gruodžio 20-osios rytą jūs buvote kontoroje. Tarėtės su misteriu Glodžiu apie prekybos ir pramonės įmonių sujungimą su "Komarčio" firma. Paskui su lordu Fortuiliu pietavote "Berklio" restorane.

– Taip, taip, tai buvo tą dieną! Toliau.

– Kontoron grįžote apie trečią ir padiktavote pustuzinį laiškų. Po to išvykote į Soutbio aukcioną, nes domėjotės

kažkokiais retais rankraščiais. Į kontorą jau nebegrįžote, bet esu užsirašiusi: priminti, jog vakare esate pakviestas į priėmimą "Kateringo" klube. – Ji žiūrėjo į savo šefą, laukdama, ką šis pasakys.

– Ačiū, mis Elise.

Mis Elisė tyliai išėjo iš kabineto.

– Taip, dabar mano atmintyje viskas atgijo, – tarė Haroldas. Į Soutbio aukcioną nuvažiavau po pietų, bet tie daiktai, kuriuos norėjau nusipirkti, buvo labai brangūs. Išgėriau arbatos nedidelėje, berods, "Suselso" kavinėje Džermino gatvėje. Pusvalandį užsukau pažaisti bridžo, o paskui parvažiavau namo. Gyvenu Gardian Gardense, 4. Priėmimas "Kateringo" klube prasidėjo pusę aštuonių. Po jo grįžau namo ir atsiguliau. Ar jus patenkina mano atsakymai?

– Ačiū, misteri Krekentorpai. Kelintą valandą užsukote į namus persirengti?

– Tiksliai nepamenu, apie šeštą.

– O kelintą grįžote namo po priėmimo?

– Manau, pusę dvyliktos.

– Ar duris atidarė tarnas? Ar pati ledi Alisa Krekentorp?

– Mano žmona, ledi Alisa, dabar užsienyje, Pietų Prancūzijoje, išvažiavo gruodžio pradžioje. Duris atsirakinau pats.

– Vadinasi, niekas negali patvirtinti, kad grįžote namo kaip tik tuo laiku?

Haroldas įsmeigė į jį šaltą žvilgsnį.

– Manau, tarnai girdėjo. Pas mane gyvena tarnas su žmona. Bet gana jau, inspektoriau...

– Misteri Krekentorpai, aš žinau, kad tokie klausimai nemalonūs. Dar kiek turėkite kantrybės, ir aš baigsiu. Ar turite automobilį?

– Taip, hamberhoką.

– Ar pats vairuojate?

– Taip. Bet daug nevažinėju, tik savaitgaliais. Važinėti po Londoną tapo nebeįmanoma.

– Manau, kad pas savo tėvą ir seserį į Brekhcmptoną važiuojate mašina?

– Ne visuomet. Tik tais atvejais, kai rengiuosi ten pasilikti ilgesniam laikui. Jeigu vykstu dienai, kaip, pavyzdžiui, užvakar į tardymą, visuomet važiuoju traukiniu. Traukiny gerai aptarnauja, ir nuvažiuoji kur kas greičiau nei mašina. Stotyje paprastai mane pasitinka sesuo.

– Kur laikote savo mašiną?

– Garaže, Gardian Gardenso gatvės gale. Ar dar turite klausimų?

– Manau, šiam kartui pakaks, – nusišypsojo inspektorius Kredokas ir atsistojo. – Labai apgailestauju, kad turėjau jus gaišinti.

Išėjus į gatvę, visuomet visus įtariąs seržantas Veteralas daugiareikšmiškai tarė:

– Jam labai nepatiko jūsų klausimai, labai nepatiko. Jis tiesiog netvėrė savy.

– Jei žmogus iš tikrųjų neįvykdęs nusikaltimo, tai įtariamas visuomet sudirgsta, – atsakė inspektorius. – O tokiam be galo respektabiliam žmogui, koks yra Haroldas Krekentorpas, tai dar nemaloniau. Dabar turime sužinoti, ar tą dieną kas nors regėjo Haroldą Krekentorpą aukcione bei kavinėje, kur sakėsi gėręs arbatą. Jis puikiausiai galėjo išvažiuoti 4.33 traukiniu, išmesti iš vagono moterį, persėsti į grįžtantį londoniškį ir laiku suspėti į priėmimą. Taip pat tą naktį savo mašina galėjo nuvažiuoti į Ruterford Hilą, paslėpti lavoną sarkofage ir sugrįžti. Pasidomėkite jo garažu.

– Klausau, sere. Ar manote, kad jis kaip tik taip pasielgė, kaip čia man papasakojote?

– Iš kur aš žinau? – užkaito inspektorius Kredokas. – Jis aukštas, tamsiaplaukis, galėjo važiuoti anuo traukiniu. Jis gerai pažįsta Ruterford Hilą. Jis žmogus, kurį galima įtarti. O dabar čiupsime už pakarpos jo brolį Alfredą.

Alfredas Krekentorpas samdė butą Pietų Hempstido rajone, dideliame šiuolaikiškame name, kuris išrodė greito-

siomis pastatytas ir netvirtas. Prie namo, dideliame kieme, gyventojai laikė savo mašinas.

Alfredo butas buvo apstatytas kaip papuola, o baldai, iš visko sprendžiant, išsinuomoti: nuo sienos atlenkiamas ilgas fanerinis stalas, sofa lova, įvairiausio dydžio bei formos kėdės.

Alfredas Krekentorpas juos sutiko draugiškai, bet inspektoriui pasirodė – šeimininkas truputį nervinosi.

– Mane suintrigavo jūsų vizitas, – tarė jis. – Ką gersite, inspektoriau Kredokai? – jis pakilnojo kelis butelius.

– Ačiū, misteri Krekentorpai.

– Nejaugi viskas taip jau blogai? – Alfredas bandė juokauti, bet nesisekė. Tada ėmė klausinėti, koks esąs jų vizito tikslas.

Inspektorius Kredokas pradėjo klausinėti.

– Ką aš veikiau gruodžio 20-ąją dieną ir vakare? Prisimink, jei gudrus! Juk praėjo daugiau kaip trys savaitės.

– Jūsų brolis Haroldas apie tą dieną mums sugebėjo papasakoti visas smulkmenas.

– Brolis Haroldas – galbūt. Bet ne brolis Alfredas. – Kiek patylėjęs, suirzęs pridūrė: – Haroldas - mūsų šeimos laimės kūdikis, verslo žmogus, visuomet užsiėmęs. Jis visuomet ir viskam randa laiko, ir viską daro laiku. Netgi jeigu jis įvykdė žmogžudystę, ar kaip čia pasakius? – tai ir šitą buvo kruopščiai apsvarstęs: ir laiką, ir detales.

– Ar turite pagrindo kalbėti apie tokius dalykus?

– O, ne. Paprasčiausiai šovė į galvą, tai ir pasakiau.

– Gerai. O dabar papasakokite apie save.

Alfredas skėstelėjo rankomis.

– Juk sakiau – aš be galo blogai prisimenu datas ir vietoves. Štai jeigu klaustumėte apie Kalėdų dieną, tai atsakyčiau. Yra ką prisiminti. Gerai žinau, kur ją praleidau – drauge su tėvu Brekhemptone. Jis visą laiką burbėjo – oi, kaip jam brangiai kaštuojąs mūsų svečiavimasis. O jeigu nebūtume nuvažiavę, tai būtų burbėjęs, kad mes visai juo nesirūpiname. O atvirai šnekant, mes susirenkame tik dėl sesers.

– Šiemet taip pat?

– Taip.

– Bet jūsų tėvas per Kalėdas susirgo, ar ne?

Kredokas, pasikliaudamas grynai profesionalia nuojauta, sąmoningai neklausinėjo apie tai, kas svarbiausia.

– Jis gyvena kaip žvirblis, lesa po trupinį, amžinai suka galvą dėl ekonomijos, o per Kalėdas atsakančiai prisivalgė ir prisigėrė. Todėl ir sunegalavo.

– Tik tokia priežastis?

– Žinoma. Argi dar kas?

– Man atrodo, gydytojas labai pergyveno dėl jo.

– O, tas senas kvailys Kuimperas, – atžariai tarė Alfredas. –Neklausykite, ką jis tauškia, inspektoriau, daktaras didelis panikierius.

– Iš tikrųjų? O man pasirodė – protingas žmogus.

– Jis kvailas per visą pilvą. Tėvas joks invalidas. Ir jo širdis visiškai sveika. Bet tėvas nedvejodamas klauso Kuimpero. Tiesa, kai iš tikrųjų suserga, tai sukelia šiurpų sąmyšį, priverčia Kuimperą bėgioti ir šen, ir ten, ir apipila jį klausimais. Visa tai be galo juokinga.

Alfredas pasakojo šiek tiek sudirgęs.

Kredokas kurį laiką tylėjo, bet jo tylėjimas pranašavo kažką negera. Alfredas ėmė muistytis. Žvilgtelėjęs į inspektorių, nekantraudamas paklausė:

– Tai kas atsitiko? Kodėl parūpo, kur buvau penktadienį prieš tris ar keturias savaites?

– Atsimenate, kad buvo penktadienis?

– Man atrodo, jūs taip sakėte?

– Galbūt, – nesiginčijo inspektorius Kredokas. – Iš tikrųjų aš klausinėju apie penktadienį, gruodžio 20-ąją.

– Kodėl?

– Paprasčiausiai noriu kai ką patikslinti.

– Niekai! Ar dar ką nors sužinojote apie tą moterį?

– Ne viską.

Alfredas skubiai žvilgtelėjo į jį.

– Tikiuosi, jūsų neišmušė iš vėžių beprotiška Emos ver-

šija, kad nužudytoji galėjusi būti mano brolio Edmundo našlė? Tai tiesiog nesąmonė.

– Ar Martina niekada jokiais reikalais į jus nesikreipė?

– Į mane? Dieve gink! Tai būtų atrodę juokinga.

– Manote, ji būtų kreipusis į jūsų brolį Haroldą?

– Tuo labiau patikėčiau. Jo pavardė ir vardas dažniau minimi laikraščiuose, jis pasiturintis žmogus. Ir jeigu Martina būtų bandžiusi į jį kreiptis, nė kiek nebūčiau nustebęs. Bet Haroldas toks pat šykštuolis kaip ir senis. Ema, žinoma, geriausios širdies iš visos mūsų šeimos. Be to, ji dar buvo Edmundo'numylėtinė. Bet Ema – ne lengvatikė, ji greitai suvokė, kad ši moteris galėjo būti apsišaukėlė.

– Protingai samprotaujate, – tarė Kredokas. – O ar susitikimo dieną buvote iš anksto sutarę?

– Mes turėjome susitikti tuoj po Kalėdų, savaitės pabaigoje, 27–ąją... – jis nutilo.

– Aha, – patenkintas krenkštelėjo Kredokas, – regiu, kai kurias datas vis dėlto atsimenate?

– Aš sakau, kad tikslios datos nebuvome sutarę.

– Bet tik ką minėjote gruodžio 27-ąją. Kaip turėčiau suprasti?

– Tiksliai nepamenu...

– Ir negalite pasakyti, ką veikėte penktadienį, gruodžio 20-ąją.

– Atleiskite, kažkaip iškrito iš galvos.

– Ir į užrašų knygelę arba kalendorių neužsirašėte su kuo ir kur turite susitikti?

– Dabar nebemadingi tokie dalykai.

– Tai buvo penktadienis prieš Kalėdas. Ne taip jau sunku atsiminti.

– Rodos, žaidžiau golfą, ir man net sekėsi. – Alfredas palingavo galva. – Ne, tai buvo savaitę iki to. Aš turbūt paprasčiausiai kur nors dinderiavau. Man patinka be tikslo klaidžioti, nes visi reikalai geriausiai tvarkomi baruose.

– Gal mums galėtų pagelbėti koks jūsų bičiulis?

Alfredas jau labiau ėmė pasitikėti savimi.

– Aš negaliu pasakyti, ką veikiau tą dieną, – tarė jis, – bet galiu pasakyti, ko nedariau. Aš nieko nenužudžiau Ilgojoje stoginėje.

– Kodėl šitą sakote, misteri Krekentorpai?

– Klausykite, mielasis inspektoriau, juk jūs tiriate žmogžudystę. Ir kai pradedate klausinėti, kur aš buvęs tą ar aną dieną tokią ir tokią valandą, jaučiu, turite kažkokį tikslą. Norėčiau žinoti, kodėl jums rūpi gruodžio 20–oji nuo pietų iki vidurnakčio? Gal kas nors tą dieną matė velionę, įeinančią į stoginę? Ar ką nors panašaus?

Aštrios tamsios akys atidžiai žiūrėjo į inspektorių Kredoką, bet šis į Alfredo klausimus nekreipė dėmesio.

– Gaila, bet nieko aiškesnio jums negaliu pasakyti, – mandagiai tarė jis.

– Policija pernelyg slapukauja.

– Ne vien policija. Aš manau, misteri Krekentorpai, kad jūs galėtumėte prisiminti, ką veikėte tą penktadienį. Bet jūs, matyt, turite kažkokių priežasčių ir nenorite atsiminti.

– Šituo kabliuku manęs nepagausite, inspektoriau. Žinoma jums atrodo labai keista, kad aš neprisimenu, bet juk iš tikrųjų – neatsimenu! Neatsimenu, ir tiek! Nors... palaukite! Tą savaitę prieš Kalėdas aš važiavau į Lidsą ir gyvenau viešbutyje netoli Taun Holo. Niekaip negaliu prisiminti viešbučio pavadinimo, bet jūs lengvai išsiaiškinsite. Rodos, buvo kaip tik penktadienis.

– Mes patikrinsime, – ramiai, be jokių emocijų tarė inspektorius.

Jis atsistojo.

– Man labai liūdna, misteri Krekentorpai, kad jūs negalėjote mums padėti.

– Ir man labai nemalonu! Štai Hedrikas turi alibi, nes jis buvo Ivicoje. Haroldas, kurio kiekviena valanda paskirstyta dalykiniams pasimatymams ir nesuskaičiuojamiems pietums, irgi gali pasiteisinti. O aš – be jokio alibi. Labai liūdna ir kvaila. Jau sakiau – aš nesiverčiu žmogžudystėm. Be to, kam turėčiau užmušti nepažįstamą moterį? Net jeigu ji būtų buvu-

si ir Edmundo našlė – dėl ko ją žudyti? Atvirkščiai, mes visi būtume džiaugęsi, matydami, kad tėvui tenka išlaidauti, apmokant už anūko mokslą. Tėvas, žinoma, būtų siutęs, bet iš pagarbos ir bijodamas peržengti padorumo ribas, nebūtų atsisakęs. Ar prieš išeidamas nenorite išgerti?

– Sere, paklausykite, ką pasakysiu.

Inspektorius Kredokas pažvelgė į susijaudinusį seržantą.

– Sakykite, Veteralai.

– Aš atpažinau, sere, šį vyrioką. Vis stengiausi atsiminti, ir staiga galvoje nušvito. Jis kartu su Dikiu Rodžersu buvo įsivėlęs į konservų istoriją! Tik tada mikliai išsisuko. Ir dar jis būdavo su tais Soho vaikinais. Atsimenate, laikrodžių ir auksinių italų soverenų bylą?

– Dabar jau truputį darosi aiškiau, – tarė Kredokas.

– Gal jis?

– Ne, jis ne tas žmogus, kuris ryžtųsi žudyti. Bet jau supratau, kodėl jis negali ar nenori pateikti alibi.

– Jam pačiam blogiau.

– Ne taip jau kvaila atkakliai tvirtinti, kad nieko neatsimeni, jeigu nenori išduoti savo gyvenimo būdo. Ir nuslėpti intymius susitikimus sunkvežimyje, prisigrūdusiame Dikio Rodžerso gaujos vaikinų...

– Bet jūs manote, kad žmogžudys – ne jis?

– Kol kas nieko negaliu pasakyti nė apie vieną brolį, – tarė inspektorius Kredokas. – Dar turime smarkiai patriūsti, Veteralai.

Grįžęs į kabinetą, Kredokas užsikniaubė ant stalo ir ėmė rašyti į bloknotą:

"Žudikas – aukštas juodaplaukis žmogus!

Auka? – 1) Gal Martina – Edmundo Krekentorpo draugužė ar našlė.

2) Gal Ana Stravinskaja. Išvyko į Angliją kaip tik tuo laiku ir dingo. Panašaus amžiaus ir išvaizdos, panašiais

drabužiais ir t.t. Su Ruterford Hilu neturi nieko bendro. Galbūt pirmoji Haroldo žmona! (dvipatystė). Galbūt meilužė (šantažas). Jeigu susijusi su Alfredu, tai ir šantažas. Matyt kažką žinojo, dėl ko jis galėjo pakliūti už grotų? Jeigu Hedrikas, tai galėjo su juo turėti ryšių užsienyje. Paryžiuje? Balearų salose?

Arba

auka gali būti Ana S., apsišaukusi Martina.

Arba

auka – nežinoma moteris, nužudyta nežinomo žmogžudžio ".

– Ko gero, paskutinė išvada teisingiausia, – garsiai tarė Kredokas.

Jis vėl ir vėl kruopščiai nagrinėjo kiekvieną faktą. Toli nepasistūmėsi, nežinodamas žmogžudystės motyvų. O kol kas visi motyvai arba nesutampa su situacija, arba jie neįtikėtini. Štai jeigu būtų nužudytas senis Krekentorpas! Tada viskas būtų aišku.

Vėl palinko prie bloknoto. Užsirašė:

"Paklausinėti daktarą K. apie senio ligą per Kalėdas. Hedrikas – alibi.

Paklausinėti mis M. apie pastaruoju metu sklindančius gandus".

ŠEŠIOLIKTAS SKYRIUS

Kai Kredokas, atvažiavęs į Medison Roudo ketvirtąjį namą, ten išvydo mis Marpl ir Liusę Ailesberou, ėmė dvejoti, ar verta įgyvendinti sumanytąjį planą. Bet tuoj nusprendė, kad Liusė Ailesberou galėtų tapti net jo pagalbininke.

Pasisveikinęs jis iškilmingai ištraukė iš portfelio tris svarus sterlingų, prie jų dar pridėjo tris šilingus ir padėjo ant stalo priešais mis Marp.

– Kas čia, inspektoriau?

– Honoraras už konsultaciją. Juk jūs esate mūsų konsultantė. Pulsas, temperatūra, vietos gyventojų reakcija, spėjamos žmogžudystės priežastys... o aš – tik vargšas policijos praktikantas.

Mis Marpl pažiūrėjo į jį, ir jos akyse sužibo vylingos ugnelės. Kredokas nusijuokė. Liusė Ailesberou nustebusi net išsižiojo.

– Esate labai įdomus žmogus, inspektoriau Kredokai!

– Ką jūs! Paprasčiausiai – šiandien aš laisvas nuo tarnybos.

– Juk aš jums pasakojau, kad mes seni pažįstami, – mis Marpl ėmė aiškinti Liusei. – Seras Henris Kliteringas, jo krikštatėvis, yra geras mano bičiulis.

– Mis Ailesberou, ar norite žinoti mano krikštatėvio nuomonę apie šitą moterį? Mis Marpl jis man pristatė kaip patį genialiausią seklį, kokį tik Dievas sukūrė. Liepė niekada iš aukšto nežiūrėti... į pagyvenusius žmones. Krikštatėvis sakė, kad senos damos paprastai sugebančios paaiškinti, kas būtų atsitikę, kas turėję atsitikti ir net kas atsitiko. Be to, jos galinčios paaiškinti, kodėl... e... paprasčiausiai visus nu-

rungiančios savo talentu.

– Supratau, – tarė Liusė. – O, kaip tai panašu į jubiliejinę kalbą!

Mis Marpl išraudo, sumišo ir, rodės, dar labiau išsipūtė.

– Mielasis seras Henris, – murmėjo ji, – koks jis geras! Atvirai šnekant, aš jau ne tokia protinga, paprasčiausiai, pažįstu žmogaus natūrą. Žinote, kai gyveni kaime...

Paskui, jau susitvardžiusi, pridūrė:

– Žinoma, aš atsidūriau nepalankioje situacijoje, nes nebuvau nusikaltimo vietoje ir mačiau ne visus Ruterford Hilo žmones.

Liusė truputį sutriko, išgirdusi tokį aiškinimą, bet Kredokas, viską suprasdamas, paklausė:

– Bet buvote tenai nuvykusi arbatėlės?

– Taip, tiesa. Tai buvo labai maloni išvyka. Aš tik truputį sudirgau, nepamačiusi senojo misterio Krekentorpo. Bet juk ir negalima visko iš karto norėti.

– Jums atrodo, jeigu būtumėte pamačiusi žudiką, tai beregint būtumėte jį atpažinusi?–paklausė Liusė.

– O ne, mieloji, žmogžudystė – per daug rimtas dalykas, kad būtų galima spėlioti. Paprasčiausiai reikia stebėti kai kurių žmonių veidus ir galvoti, ką jie primena.

– Hedrikas jums priminė banko valdytoją.

Mis Marpl pataisė:

– Banko valdytojo sūnų, mieloji. Pats misteris Idas labiau panašus į misterį Haroldą; labai valdingas žmogus, bet be galo godus pinigams. Tačiau padarys viską, kad tik išvengtų skandalo.

Kredokas nusišypsojo ir tarė:

– O Alfredas?

– Jis kaip toks Dženkinsas, kuris dirba garaže, – tuoj atsakė mis Marpl. – Dženkinsas puikiai nusimano apie automobilius ir sugeba juos remontuoti. Antai jam vieni niekai sulaužytą domkratą pakeisti nauju. Nesuklysdamas pasakys, kad reikalingas naujas akumuliatorius. O štai Ema, – užsisva-

jojusi tęsė mis Marpl, – labai man primena Džeraldiną Veb: tyli lyg pelytė, neskoningai apsirengusi, senyvos motinos įgąsdinta. Visi be galo nustebo, kai po netikėtos motinos mirties Džeraldina, paveldėjusi solidų palikimą, tuoj pasidarė naują šukuoseną ir išvyko į jūros kelionę. O grįžo jau būdama labai simpatingo advokato žmona. Jie dabar augina du vaikus.

Palyginimas buvo gana akivaizdus. Liusė, truputį sutrikusi, paklausė:

– Ar visa tai, ką dabar pasakėte, kažkaip siejasi su Ema? Man atrodo, broliai liktų labai nepatenkinti, jeigu ji ištekėtų.

Mis Marpl linktelėjo.

– Taip, – tarė ji, – tokie jau tie vyrai. Jie absoliučiai nesugeba matyti, kas dedasi panosėje. Tikriausiai ir jūs daug ko nepastebėjote.

– Žinoma, – prisipažino Liusė. – Paprasčiausiai aš apie tai net nepagalvojau. Jiedu abudu man atrodė tokie...

– Tokie keisti? – vos vos šypsodamasi, paklausė mis Marpl. – Bet juk daktarui Kuimperui tik truputį daugiau kaip keturiasdešimt. Ir nors žili paausiai, jis trokšta šeimyninio gyvenimo. Ir Emai Krekentorp apie keturiasdešimt, ne tokia dar sena, gali ištekėti ir sukurti savo šeimą. Gydytojo žmona, girdėjau, mirė gimdydama visai jauna.

– Taip. Ema pasakojo.

– Daktaras labai vienišas, – toliau kalbėjo mis Marpl. – Užimtam, dieną naktį dirbančiam gydytojui reikalinga simpatinga ir nelabai jauna žmona.

– Klausykite, mieloji, – tarė Liusė. – Ką mes veikiame: ar tiriame žmogžudystę, ar piršliaujame?

Mis Marpl akys vylingai sužibo.

– Matyt, aš esu labai romantiška natūra, todėl ir likau sena pana. Žinote, mieloji Liuse, noriu pasakyti – jūs jau įvykdėte mūsų sutartį. Ir jeigu dabar iš tikrųjų norite išvykti į užsienį, tai, kol pradėsite dirbti kitoje vietoje, dar turite laiko neilgai kelionei.

– Išvažiuoti iš Ruterford Hilo? Nė už ką! Aš jau tapau

tikru sekliu. Lygiai kaip tie berniukai: jie daugiau nieko ir neveikia, tik ieško įkalčių. Vakar išknaisiojo visą šiukšlių dėžę. Juk tai be galo šlykštus darbas! O svarbiausia – jie net nenutuokia, ko ieškoti. Bet, inspektoriau Kredokai, žinokite, jeigu atidums pas jus triumfuodami su popieriaus skiaute, kurioje bus parašyta: "Martina, jeigu jums brangi gyvybė, neikite nė artyn prie Ilgosios stoginės", – tai turėkite galvoje – aš jų pasigailėjau ir tyčia kiaulidėje pamečiau šį raštelį.

– O kodėl kiaulidėje, mieloji? – susidomėjusi paklausė mis Marpl. – Argi Krekentorpai augina kiaules?

– O, ne, dabar jau nebeaugina. Paprasčiausiai... aš kartais ten užeinu.

Ir Liusė kažkodėl staiga išraudo. Mis Marpl kuo toliau, tuo smalsiau į ją žiūrėjo.

– O kas dabar Ruterford Hile gyvena? – paklausė Kredokas.

– Tiktai Hedrikas, o Braienas savaitgaliui atvažiavo. Haroldas ir Alfredas šįryt skambino telefonu – atvyks rytoj. Man susidarė įspūdis, kad jūs į balandžių narvą įleidote katę, inspektoriau Kredokai.

Kredokas nusišypsojo.

– Aš šiek tiek juos sudirginau. Paprašiau atsakyti, ką veikę penktadienį, gruodžio 20 dieną.

– O ką jie atsakė?

– Haroldas smulkiai papasakojo, o Alfredas negalėjo, nesugebėjo arba nenorėjo prisiminti.

– Man atrodo, įrodyti savo alibi – nepaprastai sunkus uždavinys, – tarė Liusė. – Laikas, vieta, data... Turbūt ir jums nelengva patikrinti.

– Taip, reikia laiko ir kantrybės, bet mums pavyksta, – jis žvilgtelėjo į laikrodį. – Dabar važiuoju į Ruterford Hilą pasikalbėti su Hedriku, bet prieš tai ketinu susitikti su daktaru Kuimperu.

– Pas daktarą būsite pačiu laiku – pacientus jis baigia priiminėti apie pusę septynių. O aš turiu grįžti prie puodų.

– Labai įdomu, mis Ailesberou, ką šeimos nariai mano

apie Martiną, ką jie tarpusavy apie ją šneka?

Liusė guviai atsakė:

– Visi griežia dantį ant Emos už tai, kam ji papasakojusi jums apie laišką. Ir ant daktaro Kuimpero širsta, nes, rodos, jis įkalbėjo ją žengti šitą žingsnį. Haroldas ir Alfredas mano, kad laiškas – klastotė. Hedrikas irgi yra tos nuomonės, kad tai apgavystė, bet jam dėl to laiško nei šilta, nei šalta. O Braienas mano, kad laiškas tikras.

– Kodėl?

– Braienui, sakyčiau, tai savotiškas žaidimas, jam dingojasi, kad Martina – Edmundo žmona, tiksliau sakant, jo našlė, ir nors jai teko skubiai grįžti į Prancūziją, bet anksčiau ar vėliau ji dar duos apie save žinoti. Tai, kad ji iki šiol neparašė, jam atrodo visai natūralu, nes jis pats niekada laiškų nerašąs. Braienas labai mielas; jis panašus į šunį, kuris loja, reikalaudamas, kad išvestų pasivaikščioti.

– O ar jūs išvedate jį pasivaikščioti, mieloji? – paklausė mis Marpl. – Gal į kiaulidę?

Liusė nudelbė akis.

– Ką ir sakyti, ten tiek daug džentelmenų, jie vis atvažiuoja ir vėl išvažiuoja, – mįslingai ėmė porinti mis Marpl.

Mis Marpl, tardama žodį “džentelmenai”, stengėsi pabrėžti prasmę, kokią tas žodis turėjo karalienės Viktorijos laikais. Bematant buvo galima įsivaizduoti energingą, tipišką anglą, vyrą su bakenbardais, kartais nedorą, bet visuomet galantišką ir pagarbiai besielgiantį su dama.

– Jūs tokia daili mergina, – tarė ji, įvertindama Liusės privalumus. – Aš manau, jie pakankamai jums dėmesingi, ar ne?

Liusė išraudo. Lyg gyvi prieš akis iškilo atsiminimai: Hedrikas, prigludęs prie kliaulidės sienos; Braienas, liūdnas sėdįs virtuvėje ant stalo; Alfredo pirštai, palietę ją, kai padėjo nuimti nuo stalo kavos puodukus...

– Visi džentelmenai, – tarė mis Marpl tokiu tonu, tarsi šnekėtų apie kažką pavojingą, – kažkuo panašūs vienas į kitą, tiek jauni, tiek seni...

– Mieloji, – sušuko Liusė, – prieš šimtą metų jus būtų sudeginę ant laužo kaip burtininkę!

Ir ji papasakojo apie senį Krekentorpą, dariusį jai užuominų apie vedybas.

– O apskritai kalbant, – tarė Liusė, –jie visi vienaip ar kitaip, kaip jūs sakote, siūlėsi man į porą. Haroldas gana korektiškai užsiminė apie gerai apmokamą vietą Sityje. Nemanau, kad svarbiausią vaidmenį čia vaidino patraukli mano išvaizda. Rodos, jie mano, kad aš žinau daugiau, negu žinau iš tikrųjų.

Ji nusijuokė. Bet inspektoriui Kredokui Liusės pasakojimas neatrodė juokingas.

– Būkite atsargi, – įspėjo jis. – Jie gali ne tik pirštis, bet ir jus užmušti.

– Taip, tai paprasčiau, – nesiginčijo Liusė.

Ją nukrėtė šiurpas. Paskui tarė:

– Nepamirškite, kad berniūkščiai labai susižavėjo paieškom. Tai ne šiaip sau žaidimas, kaip gali atrodyti.

– Žinoma, – tarė mis Marpl. – Žmogžudystė – ne žaidimas. – O argi berniukai nesirengia jau grįžti į koledžą?

– Kitą savaitę. Rytoj jie išvažiuoja pas Džeimsą Stodatą-Vestą ir ten praleis paskutines atostogų dienas.

– Aš džiaugiuosi, kad jie nusprendė šitaip padaryti, – tarė mis Marpl. – Nenorėčiau, kad kas nors atsitiktų, jiems čia būnant.

– Norite pasakyti, kad kažkas gali atsitikti Krekentorpui? Manote, dabar jo eilė?

– O, ne, – atsakė mis Marpl. – Jam nieko neatsitiks. Aš kalbu apie berniukus.

– Apie berniukus?

– Taip, apie Aleksandrą.

– Bet kodėl?..

– Berniukai visur kaišioja nosį, ieško įkalčių. Jie mėgsta paslaptis, o šis potraukis pavojingas.

Kredokas atidžiai pažiūrėjo į mis Marpl.

– Vadinasi, netikite, kad nepažįstamąją moterį nužudė

nepažįstamas vyras? Vadinasi, jūs, mis Marpl, nedvejodama siejate žmogžudystę su Ruterford Hilu?

– Taip, aš manau, kad tiesioginis ryšys akivaizdus.

– Viena, ką mes težinome apie žudiką, tai, kad jis buvo aukšto ūgio, tamsiaplaukis. Taip teigia jūsų bičiulė, ir tai viskas. Tardymo dieną, išėjęs iš salės, aš išvydau visus tris brolius. Jie laukė automobilio ir stovėjo nugara į mane. Apstulbau – jie, kailiniuoti, visi buvo tokie panašūs. Trys aukšti, tamsiaplaukiai vyrai.O juk iš tikrųjų jie be galo skirtingi. – Jis atsiduso. – Ir tai labai apsunkina tyrimą.

– Man vis neišeina iš galvos, kad aplinkybės kur kas paprastenės, negu mes manome, – tyliai tarė mis Marpl. – Jeigu žmogžudystė įvykdyta savanaudiškais tikslais, ji buvo be galo paprasta.

– O ar jūs tikite paslaptingąja Martina, mis Marpl?

– Aš linkusi patikėti, kad Edmundas Krekentorpas arba vedė, arba rengėsi vesti merginą, kurios vardas Martina. Ema Krekentorp tiesiog nesugebėtų sugalvoti istorijos su laišku. Ir kam jai šito reikėtų?

– Bet jeigu manysime, kad egzistuoja Martina, - užsigalvojęs tarė Kredokas, – tai aiškėja esminė priežastis. Atsiradus Martinai su sūnumi, sumažėja Krekentorpų palikimas, tiesa, ne taipjau žymiai, kad reikėtų griebtis žmogžudystės, nors jie visi yra sunkioje materialinėje būklėje.

– Net Haroldas? – skeptiškai paklausė Liusė.

– Taip, net Haroldas Krekentorpas, kuris atrodo gana respektabiliai, tačiau iš tikrųjų yra ne toks jau pasiturintis ir aprūpintas. Jis kapstosi iš paskutiniųjų, kamšydamas spragas, ir nevengia gana įtartinų sandėrių. Stambi pinigų suma, ir kuo greičiau gauta - tik tai jį gali išgelbėti nuo pražūties.

– Bet jeigu taip, tai... – ėmė samprotauti Liusė, tačiau tuojau nutilo.

– Ką jūs sakėte, mis Ailesberou?

– Aš žinau, mieloji, – tarė mis Liusė, – jūs manote, kad ta moteris nužudyta per klaidą.

– Taip, Martinos mirtis nieko neduos nei Haroldui, nei

kuriam kitam broliui. Kol...

– Kol gyvas misteris Krekentorpas, teisingai sakote. Tai ir man atėjo į galvą. O misteris Krekentorpas vyresnysis, regis, jaučiasi kur kas geriau, negu mano aplinkiniai.

– Jis dar ilgai gyvens, – tarė Liusė ir apniuko.

– Ir ką gi? – žvitriai paklausė Kredokas.

– Jis stipriai sunegalavo per Kalėdas, – tarė Liusė, – nors ir sako, kad daktaras be reikalo panikavęs. "Mane apnuodijo daktaro sukeltas triukšmas", – įtikinėja.

Liusė pažvelgė į Kredoką, laukdama, ką jis pasakys.

– Kaip sykis apie tai aš ir noriu pasikalbėti su daktaru Kuimperu, – tarė Kredokas.

– Man metas, – Liusė atsistojo. – Dieve, kaip jau vėlu!

Mis Marpl padėjo į šalį siuvinį ir paėmė "Taimso" žurnalą su kryžiažodžiu, kurį jau buvo pusiau išsprendusi.

– Kaip norėčiau turėti po ranka žodyną! – tyliai tarė ji. – "Tontinas" ar "Tokajus"? Aš visuomet painioju tuos žodžius.

– Vengrų vynas vadinasi "Tokajumi", – tarė Liusė, jau žengdama per slenkstį. – Bet viename žodyje aštuonios raidės, o kitame - septynios. Kuris tinka?

– O, aš mąstau visai ne apie kryžiažodį, – skubiai atsakė mis Marpl.

Inspektorius Kredokas atidžiai pažvelgė į ją, atsisveikino ir išėjo.

SEPTYNIOLIKTAS SKYRIUS

Inspektoriui Kredokui teko palaukti, kol daktaras Kuimperas baigs vakarinį priėmimą. Kai pagaliau liko vienas, jo veidas išrodė pavargęs ir sutrikęs. Daktaras pasiūlė Kredokui išgerti ir, inspektoriui sutikus, įpylė jam ir sau.

– Nelaimingieji, – tarė jis, atsisėsdamas ant senos nutrintos kėdės. – Tokie bailūs ir tokie kvaili. Šiandien atėjo moteris, kuri turėjo ateiti prieš metus. Tada dar buvo galima sėkmingai ją operuoti, o dabar - po laiko. Tai mane varo iš proto. Iš tikrųjų, žmonės - keistas heroizmo ir kiaulystės mišinys. Jai jau prasideda agonija, o ji kenčia skausmą nedejuodama, nes labai bijojo išgirsti, kad įtarimai - gryna tiesa. Bet yra ir tokių, kurie tuščiai gaišina: matote, sutino mažasis pirštelis, ir jiems atrodo, kad jau vėžys. O iš tikrųjų - paprasčiausias nušalimas! Apskritai, nekreipkite į mane dėmesio. Rodos, jau išliejau tulžį ir palengvėjo. Kokie reikalai pas mane atvijo?

– Pirmiausia noriu padėkoti už patarimą, kurį davėte mis Krekentorp - kad ateitų ir parodytų man laišką, tariamai jos brolio našlės rašytą.

– O ar kas negerai? Apskritai, aš ne taip jau primygtinai reikalavau, kad ji rodytų tą laišką. Mis Krekentorp pati ketino pas jus nueiti, tik labai nervinosi. O štai jos brangieji broliukai stengėsi perkalbėti.

– Kodėl?

Daktaras gūžtelėjo pečiais.

– Turbūt bijojo, kad laiškas nepasirodytų esąs tikras.

– Manote, kad tai ne falsifikatas?

– Nežinau. Aš net kaip reikiant jo nematiau. Papras-

čiausiai manau, kad laišką rašė žmogus, žinojęs visus faktus, stengdamasis išžvalgyti situaciją ir tikėdamasis pažaisti Emos jausmais. Štai čia laiško autorė ir apsiskaičiavo. Ema - ne naivuolė. Ji nepuls glausti prie krūtinės nepažįstamos giminaitės, prieš tai neuždavusi kelių praktiškų klausimų.

Po valandėlės daktaras pasmalsavo:

– O kodėl klausiate mano nuomonės? Juk aš su tuo įvykiu neturiu nieko bendra.

– Apskritai, atėjau paklausti visai ko kito, bet tiesiog neišmanau, nuo ko pradėti.

Daktaras Kuimperas sukluso.

– Aš žinau, kad ne taip seniai, per Kalėdas, misteris Krekentorpas patyrė gana sunkų ligos priepuolį.

Kredokas pastebėjo - daktaro veidas iš karto pasikeitė. Jis pasidarė rūstesnis.

– Taip.

– Berods, sutriko skrandis?

– Taip.

– Turbūt nejuokais sunegalavo, jeigu šaukėsi jūsų... Juk misteris Krekentorpas giriasi sveikata ir rengiasi pergyventi daugumą savo šeimos narių. Atleiskite, daktare, bet jis sako...

– Aš neįsižeidžiu, išgirdęs pacientų nuomonę apie save.

– Jis sako, kad jūs visuomet sukeliate paniką ir dėl niekų šurmuliuojate vien norėdamas pasirodyti.

Kuipmeras nusišypsojo.

– Krekentorpas sakė, kad jūs nuvarginote jį klausinėdamas ne tik apie tai, ką jis valgęs, bet netgi apie tai, kas ruošęs valgį ir jį patiekęs?

Dabar daktaras jau nebesišypsojo. Jo veidas vėl pasidarė rimtas.

– Tęskite,– tarė jis.

– Štai kaip jis išsireiškė: "Daktaras kalbėjo su manimi taip, tarsi kažkas būtų norėjęs mane nunuodyti".

Stojo tyla. Daktaras Kuimperas atsakė ne iš karto. Pakilęs porą kartų perėjo kambarį.

– Tai ko jūs, velniai rautų, iš manęs tikitės? Nejaugi manote, kad gydytojas pajėgus atsakyti į įvairaus plauko kaltinimus, kuriuos be jokio pagrindo ir šen, ir ten skleidžia kai kurie žmonės?

– Aš tenorėjau paklausti: ar jums nedingtelėjo mintis apie bandymą nunuodyti?

Daktaras Kuimperas atsakė išsisukinėdamas.

– Senis Krekentorpas visuomet valgo saikingai. Tik kai susirenka visa šeima, Ema padidina racioną. Ir seniui beregint prasideda gastroenteritas arba žarnų uždegimas. Visi simptomai patvirtino šią diagnozę.

Kredokas nė nemanė lengvai pasiduoti.

– Taip, suprantu. O jūs dėl tų simptomų nė kiek... na, sakysim, nenustebote?

– Gerai, gerai, aš iš tikrųjų nustebau. Ar toks atsakymas jus patenkina?

– Tai mane sudomino, – atsakė Kredokas. – O ką jūs įtarėte arba dėl ko būgštavote?

– Žinoma, skrandžio ligos būna labai įvairios. Bet šiuo atveju simptomai priminė ne paprastą gastroenteritą, o apsinuodijimą aršeniku. Už mane labiau patyrę gydytojai apsirikdavo, diagnozuodami apsinuodijimą aršeniku, ir ramia sąžine darydavo klaidingas išvadas.

– O ką jūs sužinojote klausinėdamas misterį Krekentorpą?

– Pasirodė, be reikalo įtarinėjau. Misteris Krekentorpas tikino, kad jam ir anksčiau užeidavo tokie priepuoliai ir dėl tos pačios priežasties – kai suvalgydavo ką nors riebaus.

– Vadinasi, tada, kai namai būdavo pilni žmonių? Kai susirinkdavo visa šeima? Arba kai atvažiuodavo svečių?

– Taip, ir toks paaiškinimas mane visiškai įtikino. Bet atvirai kalbant, misteri Kredokai, aš nenusiraminau. Parašiau laišką daktarui Morisui. Jis mano vyresnysis kolega, nors nuo to laiko, kai aš čia atvykau, nebesiverčia gydytojo praktika. Anksčiau, dar prieš mane, Krekentorpas buvo jo pacientas. Laiške aš užklausiau, ar senis anksčiau buvo kada

apsinuodijęs.

– O ką atsakė daktaras Morisas?

Kuimperas nusijuokė.

– Jis pareiškė man papeikimą. Trumpai sakant, parašė: nebūk mulkių mulkis! Tai va, – jis gūžtelėjo pečiais, – gal aš iš tikrųjų buvau mulkių mulkis?

– Abejoju, – mįslingai tarė Kredokas. Jis nutarė atskleisti savo kortas.

– Daktare, kalbėkime atvirai: yra žmonių, kurie iš Liuterio Krekentorpo mirties daug ką laimėtų.

Daktaras, pritardamas Kredokui, linktelėjo.

– Krekentorpas – senis, bet stiprus ir sveikas. Juk jis gali išgyventi iki kokių devyniasdešimties metų, ar ne?

– Puikiausiai. Dabar jis gyvena, tegalvodamas tik apie save. O jo organizmas stiprus.

– Tuo tarpu jo sūnūs ir dukra jaučiasi suvaržyti ir gyvena sunkiai?

– Emos tai jau į šį reikalą nevelkite. Ji ne nuodytoja. Seniui priepuoliai užeina ne gyvenant dviese, o tik tada, kai namuose yra dar kas nors.

"Tai gali būti paprasta elementari Emos gudrybė", – pagalvojo inspektorius, bet iš atsargumo garsiai to nepasakė. Jis kruopščiai rinko žodžius.

– Žinoma, aš ne panašių dalykų specialistas, bet jeigu įsivaizduosime kaip hipotezę, kad buvo panaudotas aršenikas, tai ar nemanote, kad seniui Krekentorpui tiesiog pasisekė ir jis sėkmingai išsikapstė iš bėdos?

– Matote, – paprieštaravo Kuimperas, – kaip tik tai ir privertė mane patikėti, kad aš, kaip sakė daktaras Morisas, tiesiog mulkių mulkis. Suprantama, čia ne tas atvejis, kai nedidelės aršeniko dozės vartojamos pastoviai – tai lėto nuodijimo aršeniku klasikinė forma. Krekentorpas niekada nesirgo chroniška skrandžio liga. Jeigu jau pripažintume, kad susirgimas keistas, tai galime įtarti, kad nuodytojas tik retkarčiais įberia į valgį aršeniko, nors šitaip elgtis labai kvaila.

– Norite pasakyti, kad kvaila naudoti mažą dozę?

– Taip. Krekentorpo organizmas toks stiprus, kad dozė, kuri kitą verstų iš kojų, jo visiškai nepaveikia. Reikia turėti galvoje individualią idiosinkraziją, tai yra kiekvieno individo atsparumą nuodams. Netekęs kantrybės, nuodytojas dozę galėjo padidinti. Kodėl šito nepadarė? Tai va, gal jokio nuodytojo ir nėra? Ir dėl visko kalčiausia prakeikta mano fantazija.

– Taip, – pritarė inspektorius, – atrodo, kad jūs įtarinėjote be reikalo.

– Inspektoriau Kredokai! – kažkas sušnabždėjo visai šalia, ir inspektorius krūptelėjo. Jis jau stovėjo prie paradinių durų ir rengėsi paskambinti. Iš tamsos išniro Aleksandras su savo bičiuliu Stodatu – Vestu.

– Mes išgirdome mašinos ūžesį ir nutarėme jus nutverti.

– Tai einam į vidų, – Kredokas vėl siekė skambučio, bet Aleksandras įsikibo į jo palto rankovę.

– Mes radome įkaltį, – dustelėjo jis.

– Taip, mes radome įkaltį, – lyg aidas pakartojo Stodatas-Vestas.

“Prakeiktoji mergina”, – piktai pagalvojo Kredokas.

– Puiku, – garsiai tarė. – Einam į vidų ir pažiūrėsim.

– Ne, ne, – užprotestavo Aleksandras. – Mums neduos pasikalbėti. Verčiau einam į pakinktų daržinę. Ten rami vietelė.

Kredokas, nors ir nelabai noriai, bet vis dėlto leidosi nuvedamas už namo. Stodatas-Vestas atidarė sunkias duris, spragtelėjo jungiklį ir uždegė blankiai šviečiančią lemputę. Pakinktų daržinė, kažkada buvusi Viktorijos epochos tobulybė, puikiai sutvarkyta ir graži, dabar, paversta niekam nereikalingų daiktų sąvartynu, išrodė gana apgailėtinai: seni sulaužyti sodo suolai ir įrankiai, didžiulė, savo amželį atgyvenusi šienapjovė, surūdijusios čiužinių spyruoklės, kamuoliai, sudriskę teniso tinkleliai...

– Čia mūsų slaptavietė, – tarė Aleksandras. – Tik čia

pasijuntame laisvi ir niekieno nevaržomi.

Kredokas apsižvalgė. Visur aiškiai matė berniukų buvimo ženklus: iš sudriskusių čiužinių "sumontuota" sofa, ant seno sulaužyto stalo – didelė skardinė su šokoladiniais sausainiais, mėtėsi obuolių nuograužos, saldainių dėžutė ir kažkokia iš pjaustytų lentelių sukalta keista konstrukcija.

– Šiandien mes radome tikrą įkaltį, sere, – guviai tarė Stodatas-Vestas, ir jo akys už stiklinių stiklų dar karščiau sužibo.

– Neveltui visur ieškojote. Ir žolėje...

– Ir atvašyne.

– Mes išrausėme visas šiukšlių dėžes...

– Žinokite, šiukšliadėžėse galima aptikti be galo įdomių daiktelių...

– O paskui įsisukome į katilinę...

– Senio Hilmano didžioji cinkuota dėžė pilna senų popierių...

– Štai ten mes ir radome...

– Ką radote? – Kredokas pertraukė duetą.

– Įkaltį. Atsargiai, Stodatai, pirma užsimauk pirštines. Nutaisęs rimtą miną, kaip garsiausių detektyvinių romanų profesionalas, Stodatas paėmė porą gerokai išmurzintų pirštinių, užsimovė ir tik tada iš kišenės ištraukė fotojuostos kasetę. Iš kasetės be galo atsargiai išėmė apglamžytą žemėtą voką ir iškilmingai įteikė inspektoriui. Nuo jaudulio abu berniukai stovėjo be kvapo. Kredokas paėmė voką taip pat labai iškilmingai. Jam patiko berniukai, ir jis buvo pasirengęs pasiduoti jų pakiliai nuotaikai ir entuziazmui.

Laiškas buvo siųstas paštu, bet vokas – tuščias. Paprasčiausias vokas su adresu: Elvers Krezentas 126, 10 butas. Misis Martinai Krekentorp."

– Matote? – vos kvėpuodamas, sušnibždėjo Aleksandras. –Vadinasi, ji atvažiavo į Ruterford Hilą, toji prancūzė, dėdės Edmundo žmona. Moteris, dėl kurios kilo visas triukšmas. Ji tikrai čia buvo ir netyčia pametė voką. Vadinasi...

Stodatas-Vestas jį pertraukė:

– Vadinasi, ji ir yra toji nužudytoji!

Jie susijaudinę laukė, ką pasakys inspektorius Kredokas. Jis elgėsi vyriškai.

– Galimas daiktas, ir jūsų tiesa, galimas daiktas, – tarė jis.

– Įkaltis juk svarbus, ar ne?

– Ar nuo voko paimsite pirštų atspaudus, sere?

– Žinoma, – patikino Kredokas. Stodatas-Vestas giliai atsiduso.

– Puikus laimikis, ar ne? – paklausė jis. – Ir dar – pačią paskutinę dieną.

– Paskutinę dieną?

– Taip, – paaiškino Aleksandras. – Rytoj aš važiuoju pasisvečiuoti pas Stodatą-Vestą. Stodato tėvai nusipirko puikų namą, ir ten mudu praleisime paskutines atostogų dienas. Tas namas ne bet koks, o karalienės Anos laikų stiliaus, ar ne?

– Viljamo ir Merės stiliaus, – pataisė jį Stodatas-Vestas.

– Mano mama – prancūzė. Ji nelabai ką nutuokia apie anglų architektūrą.

– Tavo tėvas minėjo, kad tie namai pastatyti...

Kredokas atidžiai apžiūrėjo voką. Ką ir sakyti, labai jau gudriai pasielgė toji Liusė Ailesberou. Bet kaip ji sugebėjo padaryti pašto antspaudą? Ir kam?

Lemputė švietė labai blankiai ir jis pakėlė voką prie akių. Jam pasirodė šiek tiek keista, kad Liusė neatkreipė dėmesio į voko kampelį. O gal vokas nesufalsifikuotas? Jeigu taip, reikėtų skubiai kažko imtis.

Berniukai karštai ir išmaniai aptarinėjo architektūros problemas, bet jis nieko nebegirdėjo.

– Gana, vaikinai, – tarė. – Eime į vidų. Jūs labai man padėjote.

AŠTUONIOLIKTAS SKYRIUS

Kredokas su berniukais vidun įėjo per užpakalines duris. Matyt, tai buvo įprastas vaikigalių kelias. Virtuvė švytėte švytėjo. Liusė, pasirišusi baltą prijuostę, kočiojo tešlą. Braienas Istleu stovėjo prisispaudęs prie indų spintos ir keistai, šuniškai ištikimai žvelgė į Liusę.

– Sveikas, tėve, – nuoširdžiai tarė Aleksandras. – Tu ir vėl čia?

– Man patinka būti virtuvėje, – atsakė Braienas ir pridūrė: –Mis Ailesberou nepyksta, nors ir maišaus po kojomis.

– O, ką jūs, man visai netrukdote, – tarė Liusė. – Labas vakaras, inspektoriau Kredokai.

– Atėjote ir virtuvėje padaryti kratos?– pasmalsavo Braienas.

– Ne. Norėjau paklausti, ar misteris Hedrikas Krekentorpas dar neišvažiavo?

– Dar ne. Geidžiate pasikalbėti?

– Taip, jeigu galima.

– Paieškosiu. Vargu ar jis namie, tikriausiai išėjo pasivaikščioti, – tarė Braienas ir nenorom atšlijo nuo indų spintos.

– Ačiū, Braienai, – padėkojo Liusė. – Pati Hedriko paieškočiau, bet matote, rankos miltinos.

– O ką kepsite? – susidomėjęs paklausė Stodatas-Vestas.

– Persikų pyragą.

– Puiku! – pritarė Stodatas-Vestas. – Aš baisiai išalkau. Berniukai lyg susitarę pašoko ir išdūmė iš virtuvės.

– Kaip skraidantys skėriai, – palydėdama juos akimis, tarė Liusė.

– Sveikinu jus, – tarė Kredokas.

– Kokia proga?

– Esate be galo išradinga. Kredokas ištraukė voką.

– Puikiai sugalvojote, – tarė jis.

– Apie ką kalbate?

– Štai apie ką, mano mieloji mergaite!

Jis padavė Liusei voką. Mergina įsmeigė į inspektorių nieko nesuprantančias akis. Kredokas sumišo.

– Argi ne jūs padarėte šitą "įkaltį"? Argi ne jūs pametėte katilinėje berniukams po nosimi? Greičiau atsakykite!

– Nesuprantu apie ką kalbate, – tarė Liusė. – Norite pasakyti, kad...

Pasigirdo Braieno žingsniai, ir Kredokas skubiai paslėpė voką kišenėje.

– Hedrikas bibliotekoje, – tarė jis. – Laukia jūsų.

Istleu vėl užėmė savo vietą prie indų spintos. Inspektorius Kredokas patraukė į biblioteką.

Išvydęs inspektorių, Hedrikas Kredokas abejingai paklausė:

– Jūs vis dar kažko ieškote? Kaip sekasi?

– Galima sakyti, truputį pasistūmėjome į priekį, misteri Krekentorpai.

– Atpažinote lavoną?

– Ne, bet turime šiokią tokią versiją.

– Labai gerai.

– Tik ką gavau naujų žinių, todėl noriu patikrinti kai kuriuos parodymus. Kadangi jūs dar Ruterford Hile, pradedu nuo jūsų, misteri Krekentorpai.

– Aš čia ilgai nebebūsiu. Po dienos kitos skrisiu namo, į Ivicą.

– Vadinasi, atėjau pačiu laiku.

– Ką gi, pradėkite.

– Norėčiau, kad smulkiai papasakotumėte, kur buvote ir ką veikėte penktadienį, gruodžio 20 dieną.

Hedrikas žvilgtelėjo į inspektorių. Atsidrėbęs krėsle, abejingai nusižiovavo. Vaizdavo bandąs prisiminti tą dieną.

– Vadinasi, taip. Jau sakiau – buvau Ivicoje. Visa bėda, kad ten dienos labai panašios viena į kitą. Rytą piešiau, nuo trečios iki penktos "siesta" – taip ten vadina vidudienio poilsį. Galimas daiktas, jeigu pakankamai buvo šviesu, vargau prie etiudų. Po to – aperityvas su meru arba daktaru Pjaco kavinėje. Vėliau pavalgiau, kas pakliuvo po ranka. Vakarus dažniausiai praleidžiu Skotio bare su draugais verslininkais. Ar jau gana?

– Norėčiau žinoti teisybę, misteri Krekentorpai. – Hedrikas net švilptelėjo.

– Žinote, inspektoriau, jūsų pastaba skamba labai jau grasinamai.

– Nemanau. Jūs, misteri Krekentorpai, iš Ivicos išskridęs gruodžio 21-ąją, Anglijoje atsiradote tą pačią dieną?

– Taip! Ema! Kur tu, Ema?

Ema Krekentorp įėjo į biblioteką iš buduaro pro šonines duris. Žvilgtelėjo į Hedriką ir nebenuleido akių nuo inspektoriaus.

– Klausyk, Ema. Ar aš atvažiavau šeštadienį prieš Kalėdas? Ar tiesiai iš aerouosto?

– Taip, – nustebusi patvirtino Ema. – Tu atvažiavai priešpiet.

– Štai, girdėjote? – Hedrikas pabaltakiavo į inspektorių.

– Jūs, matyt, laikote mus kvailiais, misteri Krekentorpai, – ramiai tarė inspektorius. – Juk žinote, kad viską galime patikrinti. Gal parodytumėte savo pasą?

Jis nutilo ir laukė.

– Nežinau, kur pasimetė tas prakeiktas pasas, – subruzdo Hedrikas, – šiandien ieškodamas sugaišau visą pusdienį. Norėjau nusiųsti į Kuko kontorą...

– Tikiuosi, vis dėlto jį rasite, misteri Krekentorpai. Nors, tiesą sakant, nebūtina. Štai turiu dokumentus. Jie patvirtina, kad į Angliją atvykote gruodžio 19-osios dienos vakare. Gal

dabar papasakosite, kur buvote nuo to laiko iki gruodžio 21-osios vidudienio, tai yra kol atvažiavote čia?

Hedrikas pažaliavo iš pykčio.

– Koks šėtoniškas gyvenimas! – piktai sušuko. – Visi tie kanceliariniai dalykėliai, kvailiausių blankų pildymai! Štai kas atsitinka, kai valstybėje klesti biurokratija. Jau nebegali daryti, ką nori, neturi teisės važiuoti, kur patinka. Būtinai tave apipils klausimais. Kodėl vis dėlto taip susirūpinote dėl tos gruodžio 20 dienos? Kuo ji ypatinga?

– Mes manome, kad tą dieną įvykdyta žmogžudystė. Žinoma, jūs galite atsisakyti atsakinėti į mano klausimus, bet..

– Iš kur ištraukėte, kad aš atsisakau atsakinėti? Leiskite tik pagalvoti. Per tardymą jūs dar miglotai įsivaizdavote žmogžudystės dieną. Ką nauja sužinojote?

Kredokas neatsakė. Hedrikas dviprasmiškai pažiūrėjo į Emą ir pasiūlė:

– Gal mums geriau pereiti į kitą kambarį?

Ema susigriebė:

– Aš paliksiu čia jus vienus. – Jau žengdama per slenkstį, atsigręžė: – Žinok, Hedrikai, visa tai labai rimta. Jeigu gruodžio 20-oji iš tikrųjų yra žmogžudytės diena, tai būtų geriausia, jei pasakytum inspektoriui viską, ką tą dieną veikei.

Ir ji sandariai uždarė duris.

– Šaunuolė mūsų Ema, – tarė Hedrikas. – Ką gi, dabar, jai išėjus, aš prisipažįstu, kad iš Ivicos tikrai išskridau gruodžio 19-ąją. Rengiausi keliom dienom stabtelėti Paryžiuje ir su draugais paūžti kokioje smagioje vietelėje. Bet atsitiko taip, kad lėktuve šalia manęs sėdėjo patraukli moteris... Trumpai šnekant, bobelė kaip reikiant. Nesileisdamas į smulkmenas, pasakysiu, kad Paryžiuje aš nepasilikau ir iš lėktuvo mudu išlipome drauge. Nors ji ir skubinosi grįžti į Jungtines Valstijas, bet norėjo porą vakarų praleisti Londone. Ten ji turėjo kažkokių reikalų ir apskritai... Mes atskridome į Londoną gruodžio 19-ąją dieną ir apsistojome “Kingsueipalas” viešbutyje. Galėsite patikrinti, jeigu nespėjote. Aš pasivadinau Džonu Braunu.

– O gruodžio 20-ąją?

Hedriko lūpas iškreipė grimasa.

– Visą rytą baisiausiai pagiriojau.

– O dieną? Nuo trečios valandos?

– Tuoj prisiminsiu. Suprantate, aš klaidžiojau kaip lunatikas. Užsukau į Nacionalinę galeriją pažiūrėti paveikslų – labai tinka džentelmenui, ar ne? Žiūrėjau filmą "Parko šermukšnė". Pašėlusiai mėgstu vesternus, o šis – tiesiog nuostabus... Paskui bare išgėriau porą stiklelių ir parslinkau į viešbutį miegoti. Apie devintą drauge su savo bičiule išėjau iš viešbučio, ir mudu aplankėme porą smagių vietelių. Aš net gerai nepamenu, kaip jos vadinosi, - viena, rodos, "Šokuojanti varlė". O ji jas žinojo! Puikiai pavakarieniavome, o visa kita, tiesą sakant, miglotai prisimenu. Atsibudau kitą rytą dar baisiau skaudančia galva. Mano palydovė išdūmė, bijodama pavėluoti į lėktuvą, o aš užsiverčiau ant galvos kibirą šalto vandens, užsukau į vaistinę, nusipirkau kažkokių velnio lašelių, išgėriau ir pasukau čia, į Ruterford Hilą, vaizduodamas tik ką atskridusį. Nenorėjau dirginti Emos. Juk žinote, kokios tos moterys. Visuomet pyksta, jeigu nevažiuoji tiesiai namo. Nebeturėjau nė skatiko ir pasiskolinau iš jos pinigų užmokėti taksistui. O prašyti pinigų iš senio – bergždžias darbas. Šykštus senasis velnias! Tai kaip, inspektoriau, dabar jau esate patenkintas?

– Ar kas nors gali patvirtinti, kad visa tai, ką papasakojote, – šventa tiesa? Sakysim, patvirtinti jūsų alibi nuo 3 iki 7 valandos?

– Vargu, – linksmai atsakė Hedrikas. – Aš juk buvau Nacionalinėje galerijoje, kur tarnautojai žiūri į jus nieko nereginčiom akim, o kino teatras buvo perpildytas. Vargu...

Grįžo Ema su užrašų knygele.

– Jūs pageidaujate žinoti, ką mes veikėme gruodžio 20 dieną, inspektoriau Kredokai?

– Hm, taip, mis Krekentorp.

– Aš ką tik žvilgtelėjau į knygelę – čia turiu viską smulkiai susirašiusi. Gruodžio 20-ąją važiavau į Brekhemptoną, į

bažnyčios atstatymo fondo narių susirinkimą. Susirinkimas baigėsi apie pirmą valandą dienos. Paskui "Keideno" kavinėje pietavau su ledi Adington ir mis Bartlet, kurios irgi yra fondo narės. Po pietų ėjau šio to nusipirkti Kalėdoms. Buvau užsukusi į "Grinfordo ir Laielo" parduotuvę, į Svifto avalynės krautuvę. Be ketvirčio penktą užsukau į Šarmroko arbatinę išgerti arbatos, o po to patraukiau į geležinkelio stotį pasitikti traukiniu atvažiuojančio Braieno. Namo grįžau apie šeštą valandą vakaro ir radau labai blogai nusiteikusį tėvą. Misis Hert, kuri turėjo ateiti po pietų ir išvirti jam arbatos, taip ir nebuvo pasirodžiusi. Tėvas baisiausiai perpyko. Jis nemėgsta, kad išeinu iš namų po pietų, bet aš vis dėlto kartais išeinu.

– Vadinasi, du jūsų broliai atvažiavo vėliau?

– Alfredas atvažiavo šeštadienį, vėlai vakare. Sakėsi tą dieną keletą kartų man skambinęs telefonu, bet aš, kaip jau sakiau, nebuvau namie, o tėvas jeigu pyksta, niekada neprieina prie telefono. Brolis Haroldas atvažiavo tik Kalėdų išvakarėse.

– Ačiū, mis Krekentorp.

– Norėčiau paklausti... – Ema truputį patylėjo. – Turbūt kažkas paaiškėjo, kad ėmėte domėtis tokiomis smulkmenomis?

Kredokas išėmė iš kišenės kasetę ir pirštų galais ištraukė iš jos voką.

– Prašom neliesti. Ar atpažįstat?

– Bet... – Ema, be galo sutrikusi, įsmeigė akis į inspektorių. – Šį laišką aš išsiunčiau Martinai.

– Tikiu.

– Kaip jis pakliuvo į jūsų rankas? Nejaugi ji?.. Jūs radote ją?

– Galimas daiktas. O voką rado čia.

– Mūsų namuose?

– Netoli namų.

– Vadinasi, ji iš tikrųjų buvo čia atvažiavusi! Ji... Vadinasi, ten, sarkofage, buvo Martina?

– Galimas daiktas, mis Krekentorp, – tyliai atsakė Kre-

dokas. Kai Kredokas grįžo į miestą, ši versija jam ėmė atrodyti dar įtikinamesnė, nes rado Armando Dezinos laiškelį:

"Viena Anos Stravinskajos draugė gavo iš jos atvirutę. Versija apie jūros kelionę pasitvirtino. Ana jau nuplaukusi į Jamaiką ir, jūsų žodžiais tariant, puikiai leidžia laiką!"

Kredokas sumaigė laiškutį ir įmetė į šiukšlių dėžę.

– Turiu pareikšti, – tarė Aleksandras, sėdėdamas ant lovos ir kramsnodamas šokoladą, – kad šiandien pati nuostabiausia diena mano gyvenime. Tik pamanykit – juk radome tikrą įkaltį. – Jo balsas virpėjo iš jaudulio.

– Taip, atostogos praėjo puikiai, – džiaugsmingai pridūrė. – Bet neabejoju – gyvenime dar bus panašių dienelių.

– Tikiuosi, kad man tokių dienų jau nebebus, – Liusė klūpėdama dėjo į lagaminą Aleksandro daiktus. – Ar vešitės knygas apie kosmosą?

– Ne, jau perskaičiau. O kamuolius, bucus ir kedus galite atskirai supakuoti.

– Nelengva bus kelionė. Tiek daiktų!

– Nieko, atsiųs "Rols-roisą". Jie turi puikų "Rols–roisą". Ir dar jie turi "Mersedes-Bencą".

– Vadinasi, jie turtingi?

– Nepaprastai! Be to, jie linksmi ir malonūs žmonės. O vis dėlto labai nenoriu iš čia išvažiuoti. Staiga atsiras dar koks lavonas...

– Visa širdimi viliuosi – šito nebus.

– Žinokite, knygose dažnai rašoma, kad tuos, kas daug matė ar girdėjo, būtinai pribaigia. Toks žmogus esate jūs, Liuse, – pridūrė jis, išvyniodamas dar vieną šokoladėlį.

– Ačiū!

– Bet aš nenoriu, kad jums kas atsitiktų, – užtikrino Aleksandras. – Jūs man labai patinkate, ir Stodatui taip pat patinkate. Esate nepaprastai puiki kulinarė. Nuostabiai gardžiai gaminate. Be to, jūs sveikai mąstantis žmogus.

Paskutinis sakinys, žinoma, buvo pats didžiausias

pagyrimas. Liusę net juokas suėmė – kaip rimtai samprotauja šis berniukas!

– Ir vis dėlto nenorėčiau, kad mane užmuštų jūsų džiaugsmui.

– Tai būkite atsargesnė, – patarė Aleksandras.

Jis patylėjo, pakramtė, kažką atsiminęs, pridūrė:

– Jeigu tėvas vis dar čia trainiosis, tai pasirūpinkite juo, gerai?

– Gerai, – šiek tiek nustebusi, atsakė Liusė.

– Blogiausia, kad jam nepatinka gyventi Londone, – tęsė Aleksandras. – Žinote, ten jis susitikinėja su visai nekokiomis moterimis.

Ir tarsi koks be galo susirūpinęs senis, palingavo galva.

– Aš labai jį myliu, – pridūrė. – Bet kažkas turi jį prižiūrėti. Tėvas plaukia pasroviui ir susideda su blogais žmonėmis. Kaip gaila, kad mirė mama. Braienui reikia ramaus šeimyninio gyvenimo.

Jis rimtom akim pažiūrėjo į Liusę ir paėmė trečią šokolado plytelę.

– Gana jau, Aleksandrai, nebevalgykite, – paprašė Liusė. – Susirgsite.

– Nesusirgsiu! Kartą suvalgiau šešias plyteles, ir matote, esu sveikas!

Truputį patylėjęs, vėl tarškė:

– Žinote, Liuse, jūs patinkate Braienui.

– Kaip malonu!

– Kartais jis elgiasi kaip asilas, – tarė Braieno sūnus. – Nors buvo geras karo lakūnas. Ir gero būdo.

Aleksandras ir vėl nutilo. O paskui, žvelgdamas į lubas, gėdydamasis tarė:

– Žinote, aš labai noriu, kad jis vėl vestų... Gerą moterį... Su pamote aš gerai elgčiausi, žinoma, jeigu ji būtų geras žmogus...

– Pasakojimai apie piktas pamotes jau nebemadingi, – nesiliovė Aleksandras, vis tebežiūrėdamas į lubas. – Daugu-

ma mano ir Stodato pažįstamų berniukų turi pamotes – tėvai išsiskyrė ar kas atsitiko, – ir jie puikiausiai sutaria. Žinoma, daug kas priklauso nuo pamotės...

Jis paskendo savo sunkaus gyvenimo apmąstymuose.

– Kaip malonu turėti nuosavą namą ir tėvus. O jeigu mama mirusi... Ar suprantate, apie ką kalbu?

Liusė sutriko.

– Esate be galo protingas, Aleksandrai. Jūsų tėvas turėtų pabandyti susirasti gerą žmoną.

– Ta–a–aip, – nuolankiai nutęsė Aleksandras ir staiga išpyškino: – Aš jau sakiau, kad jūs labai patinkate Braienui. Jis pats man prasitarė...

“Pernelyg jau daug kalbų apie vedybas, – dingtelėjo Liusei. – Pirma mis Marpl, dabar Aleksandras”.

Staiga nei iš šio, nei iš to prisiminė kiaulidę.

– Labanaktis, Aleksandrai. Rytoj rytą tereikės įdėti tik pižamą ir dantų šepetėlį.

– Labanaktis, – atsakė Aleksandras.

Jis padėjo galvą ant pagalvės, užsimerkė ir tuoj užmigo.

DEVYNIOLIKTAS SKYRIUS

– Sunku patikėti! – seržanto Veteralo veidą kaip visuomet iškreipė kvailoka šypsena.

Kredokas skaitė ataskaitą apie Haroldo Krekentorpo alibi. Gruodžio 20-ąją jį matę Soutbyje apie pusę keturių, bet iš ten netrukus išėjęs. "Ruselso" kavinėje iš fotografijos jo niekas neatpažinęs; bet dėl šito nėra ko stebėtis – tuo metu kavinėje paprastai būna daug žmonių. Be to, Haroldas – ne nuolatinis šios kavinės lankytojas. Haroldo tarnas patvirtinęs, kad šeimininkas grįžęs namo persirengti prieš priėmimą be ketvirčio septintą, nes priėmimas buvęs paskirtas lygiai septintai valandai, o misteris Krekentorpas liguistai skrupulingas panašiems dalykams. Tačiau tarnas negalėjęs prisiminti, kada misteris Krekentorpas tą vakarą grįžęs namo. Ir apskritai, tarnas retai girdįs, kada grįžtąs šeimininkas. Jie su žmona linkę, jeigu tik galima, anksčiau baigti darbus... Nuo garažo Haroldas turįs raktą. Niekas nepastebėjęs, ką nors įeinant ar išeinant iš garažo.

– Faktai ne jo naudai, – atsidusęs tarė Kredokas.

– Jis iš tikrųjų dalyvavo priėmime Katerer Hole, bet išėjo gana anksti.

– O kokios žinios iš geležinkelio stoties?

Nei Brekhemptone, nei Padingtone nieko naujo nesužinojo – juk jau praėjo beveik mėnuo.

Kredokas atsidusęs ėmė skaityti pranešimus apie Hedriką. Jie irgi nepaguodė, nors taksi vairuotojas sakęs, kad tą vakarą jis vežęs į Padingtono stotį keleivį, "kuris kažkuo panašus į tą vaikiną fotografijoje". Vairuotojas prisiminęs, kad tas keikęsis, jog taksi kainos pašokusios nuo to laiko, kai jis

paskutinį kartą buvęs Anglijoje. Tą dieną vairuotojas įsiminęs todėl, kad Krauleris laimėjęs žirgų lenktynes ir jis, nuvežęs keleivį į stotį, niekur daugiau nebegaišdamas, pasukęs namo atšvęsti to įvykio.

– Ačiū Dievui, kad žirgų lenktynės įvyko kaip tik tą dieną, – tarė Kredokas ir numetė ataskaitą ant stalo.

– O čia pranešimai apie Alfredą.

Veteralo balsas skambėjo kažkaip keistai, ir Kredokas pažvelgė į jį. Seržanto veidas buvo be galo patenkintas – paprastai taip atrodo žmonės, gardų kąsnelį išsaugoję puotos pabaigai.

Apskritai, tyrimas nedavė apčiuopiamų rezultatų. Alfredas gyvena vienas. Išeina ir grįžta įvairiausiu laiku. Jo kaimynai nelabai smalsūs, tarnauja įvairiose kontorose ir dieną nebūna namuose. Bet štai Veteralas bakstelėjo pirštu į paskutinę raporto pastraipą.

Seržantas Likis, kuriam pavesta tirti sunkvežimių vagystės bylą, užsukęs pasistiprinti į krovikų kavinę, kuri yra prie Vedingtono-Brekhemptono kelio. Prie vieno stalelio seržantas Likis išvydęs Čiką Evansą iš Dikio Rodžerso gaujos. Su juo sėdėjęs Alfredas Krekentorpas, kurį jis pažino iš Dikio Rodžerso bylos. Likiui parūpę, ką jie ten veikią. Tai kaip tik buvę gruodžio 20-ąją dieną, pusę dešimtos vakaro. Po kelių minučių Alfredas Krekentorpas sėdęs į autobusą, ėjusį į Brekhemptoną. Viljamas Beikeris, Brekhemptono kontrolierius, tikrindamas keleivių bilietus, atpažinęs vieną džentelmeną – mis Krekentorp brolį. Kontrolierius prisiminęs – tai buvo prieš pat išvykstant iš Padingtono 23.25 valandos traukiniui. Beikeris datą įsiminęs todėl, kad tą vakarą jam papasakojo jog kažkokia sena pusprotė dama dievagojusis savo akimis mačiusi, kaip traukinyje pasmaugę moterį.

– Alfredas? – paklausė Kredokas, padėdamas prieš save pranešimą. – Alfredas? Labai keista.

– Vadinasi, pagautas nusikaltimo vietoje? – Veteralas pareiškė savo nuomonę.

Kredokas linktelėjo. Taip, galėjo būti, kad Alfredas

išvažiavo į Brekhemptoną 4.33 traukiniu, pakely įvykdė žmogžudystę, paskui autobusu grįžo į "Koud–of–Brikso" sunkvežimių stovėjimo aikštelę. Iš ten galėjo išvažiuoti pusę dešimtos, ir dar turėjo gražaus laiko nusigauti į Ruterford Hilą, iš pagelžkelės pertempti lavoną į sarkofagą, paskui nuvažiuoti į Brekhemptoną, o iš ten 23.25 valandos traukiniu – į Londoną. Gal kas nors iš Dikio Rodžerso gaujos padėjo jam pernešti lavoną, nors Kredokas dėl šito ir abejojo. Jie gana šlykštūs vyriokai, bet ne žudikai.

– Alfredas? – vėl ir vėl klausė savęs Kredokas, kurdamas įvairiausias versijas.

Į Ruterford Hilą susirinko visa Krekentorpų šeima. Kai tik Haroldas ir Alfredas atvažiavo iš Londono, balsai suskambo garsiau, aistros įsiliepsnojo.

Liusė neliepiama paruošė kokteilį, įmetė į stiklines ledo ir pasuko bibliotekon. Hole nevalingai stabtelėjo – puikiausiai girdėjo bibliotekoje kalbančiųjų balsus. Broliai puolė Emą.

– Tu kalčiausia, Ema, – piktai skambėjo duslus Haroldo balsas. – Pasielgei trumparegiškai ir kvailai. Nebūtum su laišku bėgusi į Skotlend Jardą, ir visa šita košė nebūtų užvirusi...

– Tau turbūt paprasčiausiai buvo aptemęs protas, – priekaištavo skardus Alfredo balsas.

– Ko ją puolate? – ginčan įsikišo Hedrikas. – Kas padaryta – padaryta. Kvailai būtų atrodę: policija atpažįsta lavoną, o mes vaizduojame nieko nežinančius.

– Tau, Hedrikai, žinoma, vienas ir tas pats, – piktai tarė Haroldas. – Gruodžio 20-ąją čia nebuvai. O man ir Alfredui be galo nemalonu. Laimė, aš galiu minutės tikslumu prisiminti, kur tada buvau ir ką veikiau.

– Savaime suprantama, tu mokėsi išsisukti, – įgėlė Alfredas. – Neabejoju, jeigu būtum sugalvojęs nužudyti žmogų, tai iš anksto labai kruopščiai būtum apgalvojęs alibi.

– Žinoma, juk ne tu esi laimės kūdikis, – šaltai atrėžė Haroldas.

– Dar nežinia, – tarė Alfredas. – Aš sugalvočiau ką

nors geresnio. Nors policijai pateikei gelžbetoninį alibi, bet žinok – tie vyrukai gana protingi, susigaudys ir ras spragą.

– Jei darai užuominą, kad aš nužudęs moterį...

– O, liaukitės, liaukitės! – sušuko Ema. – Puikiai žinau – ne jūs ją nužudėte.

– Beje, noriu tau pasakyti, kad gruodžio 20–ąją aš irgi buvau Anglijoje, – tarė Hedrikas. – Ir policija šitą suuodė. Todėl mes visi esame įtariami.

– Jeigu Ema nebūtų iškrėtusi tos kiaulystės...

– O, Haroldai, tu vėl pradedi iš naujo! – sušuko Ema. Daktaras Kuimperas išėjo iš senojo Krekentorpo kabineto.

Jo akys perbėgo ąsočiu Liusės rankose.

– Ar kokia šventė?

– Ne, gal kokteilis juos bent kiek atvėsins. Labai jau įsikarščiavo.

– Kaltina vienas kitą?

– Daugiausia puola Emą.

Daktaro Kuimpero antakiai pašoko į viršų.

– Iš tikrųjų? –jis paėmė iš Liusės padėklą ir atidarė bibliotekos duris.

– Labas vakaras.

– A, daktaras Kuimperas. Aš norėčiau su jumis šnektelti. – Haroldas kalbėjo pakeltu balsu, sudirgęs. – Sakykite, ko kišatės į mūsų šeimos reikalus ir kodėl privertėte mano seserį eiti į Skotlend Jardą?

Daktaras Kuiperas ramiai atsakė:

– Mis Krekentorp klausė patarimo ir aš pasakiau savo nuomonę. Man atrodo, ji pasielgė teisingai.

– Jūs drįstate pareikšti, kad..

– Mergaite! – senasis misteris Krekentorpas išėjo iš kabineto ir stabtelėjo už Liusės nugaros. Liusė nenoriai atsigręžė.

– Ko pageidaujate, misteri Krekentorpai?

– Kas šiandien vakarienei? Aš noriu vištienos česnakų ir prieskonių padaže. Jūs gaminate labai gardų padažą. Seniai nieko panašaus nebuvau valgęs.

– Berniukai nemėgsta padažo su česnaku.

– Berniukai, berniukai! Koks mano reikalas? Čia aš šeimininkas. Beje, berniukai jau išvažiavo. Gerai, bent jais atsikračiau! Tai va, girdite? Aš noriu vištienos česnakų padaže.

– Gerai, misteri Krekentorpai.

– Puiku! Jūs gera mergaitė, Liuse. Jūs rūpinatės manimi, o aš pasirūpinsiu jumis.

Liusė nuėjo į virtuvę ir ėmė triūsti. Tuo metu atsilapojo paradinės durys. Pro langą Liusė matė – daktaras Kuimperas, pažaliavęs iš pykčio, išdūmė į kiemą, sėdo į savo mašiną ir nuvažiavo.

Liusė atsiduso. Liūdna be berniukų. Ir liūdna be Braieno. Bet gana graužtis! Prisėdusi ant suoliuko, ėmė valyti grybus. Kad ir kas būtų, ji paruoš nuostabią vakarienę. Pamaitins tuos bukagalvius!

Jau buvo trečia valanda ryto, kai daktaras Kuimperas, palikęs garaže mašiną, įėjo į savo namus ir neskubėdamas uždarė duris. Taip, misis Simkins šiandien pagimdė du nuostabius sveikus dvynukus. Tiesa, misteris Simkinsas ypatingai nesidžiaugė tokiu šeimos papildymu.

– Dvyniai, – rūsčiai kalbėjo jis. – Kas čia gero? Sako, tai puiku! Visi sužinos apie šeimos pagausėjimą, atsibels reporteriai, laikraščiuose pasirodys nuotraukos, dar, sako, Jos didenybė karalienė tokia proga atsiunčianti sveikinimą. Bet kas yra dvyniai? Tai dvi burnos vietoj vienos! Jas reikia pamaitinti. Mano giminėje niekad negimė dvynukai, žmonos giminėje irgi jų nebuvo.

Daktaras Kuimperas palipo į viršų, į miegamąjį, ir ėmė nusirenginėti. Žvilgtelėjo į laikrodį – penkios minutės ketvirtos. Buvo gana komplikuota padėti dvyniams išvysti šį pasaulį, bet viskas baigėsi sėkmingai. Daktaras nusižiovavo. Taip, iš tikrųjų jautėsi velnioniškai pavargęs. Pažvelgė į lovą, jau mėgaudamasis būsimu poilsiu.

Suskambo telefonas. Kuimperas nusikeikė ir pakėlė ra-

gelį.

– Daktaras Kuimperas?

– Taip, klausau.

– Kalba Liusė Ailesberou iš Ruterford Hilo. Tučtuojau atvažiuokite. Rodos, visi susirgo.

– Susirgo? Kuo? Kokie simptomai?

Liusė smulkiai papasakojo.

– Važiuoju.

Daktaras dar trumpai ir aiškiai pasakė, ką Liusė turinti daryti. Greitai apsirengęs, lagaminėlin įmetė vaistų pakelius ir strimgalviais puolė prie mašinos.

Po kokių trijų valandų daktaras ir Liusė, abudu labai pavargę, sėdėjo virtuvėje prie stalo ir gėrė juodą kavą.

– Ha! – daktaras Kuimperas baigė gerti ir pastatė puodelį ant lėkštutės. – Man tik šito ir trūko. O dabar, mis Ailesberou, pasiaiškinkime, kas čia įvyko.

Liusė pažiūrėjo į daktarą. Jo veide aiškiai matė nuovargį – dabar Kuimperas atrodė gerokai vyresnis. Juoduose smilkiniuose atsirado daugiau žilų plaukų, paakiuose susimetė raukšlės.

– Manau, pavojus jau praėjo ir viskas bus gerai, – pradėjo jis. – Bet kaip čia taip galėjo atsitikti? Štai kas man neduoda ramybės. Kas ruošė vakarienę?

– Aš, – atsakė Liusė.

– Ką paruošėte? Smulkiai papasakokite.

– Grybų sriubą. Veršieną su padažu ir ryžiais. Plaktą grietinėlę su vynu ir cukrumi. O užkandai – vištos kepenėlių su kumpiu.

– “Kanalė Diana” – rodos, taip vadinasi šis patiekalas? – paklausė daktaras Kuimperas.

Liusė vos vos šyptelėjo.

– Taip, “Kanalė Diana”.

– Gerai. Aptarkime kiekvieną patiekalą atskirai. Grybų sriuba. Virėte, žinoma, iš konservų?

– Ne, ką jūs!

–Tai iš ko?

– Iš pusės svarų grybų, vištienos buljono, pieno, sviesto ir leistinukų bei citrinos sulčių.

– Aha. Bet kas dabar gali sakyti: "Tai tikriausiai nuo grybų.

– Ne, tik ne nuo grybų. Aš pati valgiau sriubą ir man nieko neatsitiko.

– Taip, taip, jūs sveikutė.

Liusė užsiplieskė.

– Norite pasakyti...

– Aš nieko nenoriu pasakyti. Esate labai protinga mergina. Apie jus viską žinau. Ant savo pečių man teko imtis tą vargelį, išsiaiškinant, kas per žmogus esate.

– Bet kodėl?

– Todėl, kad aš laikau savo pareiga viską žinoti apie žmones, kurie čia atvažiuoja ir gyvena. Jūs sąžininga jauna moteris, užsidirbanti gana neįprastu darbu. Ir anksčiau, iki čia atvažiuodama, neturėjote jokių ryšių su Krekentorpų šeima. Todėl nesate nei Hedriko, nei Haroldo, nei Alfredo draugužė, kuri galėtų jiems padėti dirbant nešvarų darbelį.

– Tai jūs iš tikrųjų galvojate?..

– Aš apie daug ką galvoju, – tarė Kuimperas. – Nors išvadas darau atsargiai. Būti gydytoju – pats blogiausias užsiėmimas. Bet grįžkime prie vakarienės. Antram patiekalui paruošėte vištieną su padažu. Ar pati valgėte?

– Ne, kai gamini padažą su prieskoniais, tai esi soti vien nuo kvapo. Žinoma, padažo paragavau, bet valgiau tik sriubą ir plaktą grietinėlę.

– O kaip patiekėte plaktą grietinėlę?

– Kiekvienam atskiroje vazelėje.

– O dabar, žinoma, visi indai sutvarkyti?

– Taip, indus išploviau ir sudėjau į vietą.

Daktaras Kuimperas net suvaitojo.

– Ir atsiranda tokių stropuolių!

– Palaukite... Rodos, truputis liko.

– Ko?

– Padažo, padėjau podėlyje. Ketinau rytoj pagardinti

sriubą. Dar liko truputis ir grybų sriubos. Bet vištos kepenėlių ir plaktos grietinėlės nebėra.

– Aš paimsiu ir padažo, ir sriubos likučius. O ar prieskonių valgė? Pipirų, garstyčių?

– Taip. Prieskoniai štai šitoje dėžutėje.

– Paimsiu truputį ir prieskonių. – Jis atsistojo. – Palipsiu į viršų ir dar kartą visus apžiūrėsiu. Ar galite iki aušros juos paslaugyti? Kokią aštuntą atsiųsiu seselę, paaiškinęs, ką jį turi daryti.

– Daktare, sakykite tiesiai, ar jie apsinuodijo nuo maisto, ar... paprasčiausiai apnuodyti?

– Gydytojas neturi teisės manyti, jis turi žinoti. Jeigu maisto likučių analizė bus gera, imsiuos gydymo. Kitu atveju...

– O kas kitu atveju? – susijaudino Liusė.

Daktaras Kuimperas uždėjo jai ant peties ranką.

– Ypač prižiūrėkite du, – tarė jis. – Pirmiausia – Emą. Nenoriu, kad jai kas atsitiktų... – jis aiškiai jaudinosi, ir šito nesugebėjo nuslėpti. – Žinote, tokie žmonės, kaip Ema Krekentorp, – žemės druska. Taip, Ema man daug reiškia. Aš jai niekad šito nesakiau, bet kada nors pasakysiu.

– Nesijaudinkite, aš neišleisiu jos iš akių, – pažadėjo Liusė.

– Ir dar prižiūrėkite senį. Negalėčiau pasakyti, kad jis mylimiausias mano pacientas, bet tegu mane velniai rauna! – aš neleisiu jam taip paprastai iškeliauti į aną pasaulį tik todėl, kad kažkuris nelabai simpatingas sūnus, o gal ir visi trys, nori, kad jis pasitrauktų iš kelio.

Daktaras vylingai pažvelgė į Liusę.

– Aš jau pernelyg jums atlapojau savo širdį. Būkite budri, mano mergaite.

Inspektorius Beikenas sutriko.

– Aršenikas? – perklausė jis. – Aršenikas?

– Taip. Padaže. Aš turiu padažo likučių. Tegul jūsiškiai dar kartą patikrina – tepadariau paviršutinišką analizę. Bet

rezultatas akivaizdus.

– Vadinasi, bandyta nunuodyti?

– Rodos, taip, – trumpai atsakė daktaras Kuimperas.

– Ir sakote, kad nukentėjo visi, išskyrus mis Ailesberou?

– Taip, visi, išskyrus mis Ailesberou.

– Sunku ją įtarti.

– Dėl kokių priežasčių ji galėjo šitaip pasielgti?

– Gal paprasčiausiai kvanktelėjo? – spėliojo Beikenas. Taip būna: iš pažiūros - normalus žmogus, o iš tikrųjų - nenormalus.

– Apie mis Ailesberou šito negalima pasakyti. Sakau jums kaip gydytojas. Mis Ailesberou viso proto kaip jūs ir aš. O jeigu mis Ailesberou įpylė aršeniko į maistą visai šeimai, tai turėjo konkretų tikslą. Bet būdama gana sumani, ji būtų pasistengusi, kad neliktų viena nenukentėjusi. Ji, kaip kiekvienas sumanus nuodytojas, turėjo suvalgyti bent truputį užnuodyto padažo, o paskui, perdėdama pavojų, demonstruoti visus apsinuodijimo simptomus.

– O ar jūs būtumėte galėjęs nustatyti?..

– Kad jai kliuvo mažesnė dozė nei kitiems? – Kuimperas tęsė jo mintį. – Ne, tikriausiai nebūčiau sugebėjęs. Ne visi vienodai reaguoja į nuodus. Ta pati dozė vieną žmogų paveikia stipriau, kitą – mažiau. Žinoma, – linksmai pridūrė Kuimperas, – jeigu pacientas miršta, dozės dydį galima nustatyti gana tiksliai.

– Vadinasi, galėjo būti ir kitaip. – Inspektorius Beikenas kiek patylėjo, norėdamas geriau suformuluoti savo mintį. – Sakykim, nusikaltėlis yra kažkuris šeimos narys, vaizduojąs, kad jaučiasi blogiau, negu iš tikrųjų, ir dabar guli drauge su kitais, nenorėdamas patraukti dėmesio. Kaip manote?

– Tokia mintis ir man atėjo į galvą. Štai kodėl pas jus ir atvažiavau. Dabar byla jūsų rankose. Į Ruterford Hilą aš pasiunčiau medicinos seserį, kuria visiškai pasitikiu. Bet ji negali vienu metu visų prižiūrėti. Man atrodo, kad nei vienas

negavo mirtinos dozės.

– Nuodytojo klaida?

– Ne. Spėju, kad idėja buvo tokia: sudaryti apsinuodijimo maistu įspūdį. Visi kaltina grybus. Žmonės paniškai bijo grybų – jais iš tikrųjų dažnai apsinuodijama. Na, o paskui kuris nors pasijus blogiau ir numirs.

– Nuo kitos nuodų porcijos?

Daktaras linktelėjo.

– Štai kodėl jums pranešu apie tai, kas atsitiko ir kodėl pasiunčiau budėti seselę.

– Ar ji žino apie apnuodijimą aršeniku?

– Žinoma. Žino ji ir mis Ailesberou. Jūsų vietoje, aš tuoj važiuočiau tenai ir visiems aiškiai duočiau suprasti, kad jie apnuodyti aršeniku. Gal įspėjimas įvarytų baimės žudikui ir jis nebedrįstų įgyvendinti savo plano. Juk jis sukūrė apsinuodijimo maistu įspūdį.

Ant inspektoriaus stalo suskambo telefonas. Jis pakėlė ragelį ir tarė:

– Gerai. Sujunkite su ja. – Atsigręžęs pasakė Kuimperui: – Skambina jūsų medicinos sesuo. Taip, alio! Klausau... Kas, kas? Rimtas recidyvas, simptomų pasikartojimas? Taip... Daktaras Kuimperas čia. Jeigu norite su juo pasikalbėti...

Jis padavė ragelį daktarui.

– Kalba Kuimperas.... Suprantu. Gerai. Ir toliau šitaip darykite. Mes tuoj atvažiuosime.

Jis padėjo ragelį.

– Tai kas ten? – paklausė Beikenas.

– Mirė Alfredas.

DVIDEŠIMTAS SKYRIUS

Iš Kredoko balso Beikenas aiškiai suprato – jis netiki.

– Alfredas? – vis kartojo. – Alfredas?

Inspektorius Beikenas dar labiau prispaudė prie ausies telefono ragelį ir paklausė:

– Jūs šito nesitikėjote?

– Žinoma, ne. Aš tik ką sužinojau, kad jis, ko gero, dalyvavęs žmogžudystėje!

– Girdėjau, jį atpažino bilietų kontrolierius. Regis, viskas prieš jį. Ar tikrai užtikote pėdas?

– Vadinasi, mes apsirikome, – ryžtingai tarė Kredokas.

Kiek patylėjęs, Kredokas paklausė:

– Juk ten buvo medicinos sesuo? Kaip ji nepastebėjo?

– Jos negalima kaltinti. Mis Ailesberou visą naktį buvo prie ligonių, o paskui nuėjo pamiegoti. Medicinos sesers atsakomybėje liko penki žmonės – senis, Ema, Hedrikas, Haroldas ir Alfredas. Ji nespėjo vienu metu prie visų būti. Be to, senasis misteris Krekentorpas ėmė stipriai nervintis. Manė, jau mirs. Sesuo buvo jo kabinete, davė raminančių. Paskui atnešė Alfredui arbatos su gliukoze. Jis išgėrė ir mirė.

– Vėl aršenikas?

– Rodos. Žinoma, galėjo būti ir recidyvas. Bet Kuimperas šitaip nemano. Džonsonas pritaria jo nuomonei.

– Kodėl Alfredą pasirinko auka? – paklausė Kredokas.

Beikenui šis klausimas pasirodė įdomus.

– Jūs manote, kad Alfredo mirtis niekam nereikalinga, o senio mirtis daugeliui patiktų? Gal apsiriko? Kažkas tikėjosi, kad arbatą gers senis.

– O ar jūs įsitikinęs, kad užnuodyta buvo arbata?

– Žinoma, ne, daktarai irgi abejoja. Medicinos seselė, kaip visos geros medicinos seserys, tuoj išplovė ir puodukus, ir arbatinį, nušluostė šaukštelius, bet vis dėlto kol kas atrodo, kad nusikaltėlis galėjo užnuodyti tik arbatą.

– Vadinasi, – susimąstęs tarė Kredokas, – kažkuris iš jų, stipresnis už kitus, nutaikęs progą, į arbatą įpylė nuodų.

– Daugiau šito nebebus, – piktai tarė inspektorius Beikenas. – Mes ten pasiuntėme dar vieną medicinos seserį. Be to, ten ir mis Ailesberou bei keli mūsų vaikinai. Ar jūs atvažiuosite?

– Taip, tuoj pat.

Liusė Ailesberou inspektorių Kredoką pasitiko hole. Atrodė ji baisiai. Merginos veidas buvo papilkėjęs iš sielvarto.

– Viskas kaip begalinis nakties košmaras, – tarė Liusė. – Praėjusią naktį aš iš tiesų maniau, kad jie visi numirs.

– Nuo padažo?

– O argi padažas kuo dėtas?

– Taip, į jį labai sumaniai įberta aršeniko. Viskas kaip pačiuose šiurpiausiuose apsakymuose apie Bordžijo namus.

– Jeigu tai tiesa, – tarė Liusė, – tai nuodų galėjo įberti tik šeimos narys.

– Ar kas nors eliminuojamas?

– Ne. Matote, tą prakeiktą padažą aš pradėjau gaminti vėliau, jau po šešių, senajam misteriui Krekentorpui primygtinai prašant. Atidariau naują prieskonių dėžutę, tos dėžutės niekas pirmiau nebuvo lietęs ir įberti nuodų negalėjo. Turbūt prieskoniai ir nustelbė nuodų skonį.

– Ne. Aršenikas beskonis, – išsiblaškęs tarė Kredokas; – O kas galėjo įpilti į padažą nuodų jį ruošiant?

Liusė susimąstė.

– Apskritai, kol dengiau stalą, į virtuvę bet kas galėjo įeiti.

– Aišku, o kas tuo metu buvo Ruterford Hile? Senasis misteris Krekentorpas, Ema, Hedrikas...

– Haroldas ir Alfredas. Jie vidudieny atvažiavo iš Lon-

dono. Taip, dar Braienas. Braienas Istleu. Bet jis prieš vakarienę išvažiavo į Brekhemptoną kažko pasitikti.

Kredokas susimąstęs tarė:

– Per Kalėdas senis irgi ne šiaip sau sunegalavo. Kuimperas įtaria – ir tada jam įbėrė aršeniko. O ar praėjusią naktį visi atrodė vienodai sunkiai sergą?

Liusė vėl susimąstė.

– Man atrodo, senajam misteriui Krekentorpui buvo blogiau negu kitiems. Daktaras Kuimperas gerokai su juo pavargo, o Kuimperas – labai geras gydytojas. Hedrikas mažiausiai kėlė rūpesčių.

– O Ema?

– Jai irgi buvo labai bloga.

– Bet kodėl vis dėlto mirė Alfredas? Aš tiesiog negaliu atsistebėti, – tarė Kredokas.

– Numanau, – tarė Liusė. – Vadinasi, taip ir buvo sumanyta – numarinti Alfredą.

– Jeigu tik aš galėčiau suprasti motyvus, kuriais vadovavosi nuodytojas! – garsiai svarstė Kredokas. – Niekaip nesusieju faktų. Moteris, kurią pasmaugė ir paslėpė sarkofage, – Edmundo našlė. Dabar tai jau beveik įrodyta. Bet juk turi būti koks nors ryšys tarp jos žūties ir sąmoningo Alfredo nunuodijimo. Kažkas labai negero šioje šeimoje. Net jeigu manysime, kad vienas iš jų – beprotis, tai ne paaiškinimas.

– Teisingai, ne paaiškinimas, – sutiko Liusė.

– Taigi būkite atsargi, – perspėjo Kredokas. – Namuose yra nuodytojas, atsiminkite tai. Ir dar atsiminkite: kažkas iš ligonių – ne toks jau baisus ligonis kokį vaizduoja.

Kredokui išėjus, Liusė neskubėdama lipo į antrąjį aukštą. Ją pašaukė valdingas, gal tik truputį dėl ligos nusilpęs balsas:

– Mergaite! Mergaite, tai jūs? Ateikite!

Liusė įėjo į kambarį. Misteris Krekentorpas gulėjo lovoje, iš visų pusių apkamšytas pagalvėmis. Liusė pamanė: nors ir ligonis, bet gana žvalus.

– Namas pilnas tų velnienių medicinos seselių, – pasi-

skundė misteris Krekentorpas. – Sukinėjasi čia visur, mandrauja, vis matuoja temperatūrą, neduoda valgyti. O juk ta priežiūra turbūt gerą kapšą kainuos. Pasakykite Emai – tegu visas išveja. Jūs puikiausiai galit mane slaugyti.

– Namuose vieni ligoniai, misteri Krekentorpai, – pratarė Liusė. – Puikiai suprantate – aš viena nespėsiu visų apeiti.

– Grybai, – tarė misteris Krekentorpas, – velnioniškai pavojingas daiktas.

– Grybai buvo geri, misteri Krekentorpai.

– Aš jūsų nekaltinu, mergaite, aš jūsų nekaltinu. Panašių dalykų pasitaikydavo ir anksčiau. Pakliūva vienas šungrybis, ir galas! Žinau, jūs gera mergaitė ir tyčia šitaip nepadarysite. O kaip laikosi Ema?

– Jau geriau.

– O Haroldas?

– Jam irgi geriau.

– Tai kodėl Alfredas atidavė Dievui sielą?

– Jūs jau žinote, misteri Krekentorpai? O aš maniau, kad dar nepasakė...

Misteris Krekentorpas nusikvatojo, ir jo juokas buvo nevaržomas ir linksmas, nes džiaugsmas nebetilpo krūtinėje.

– O aš viską girdžiu, – tarė jis. – Nuo senio nieko nepaslėpsit. Vadinasi, Alfredas numirė, ar ne? Vienu parazitu mažiau ant mano sprando. O ir pinigėlių iš manęs dabar jis nebegaus. Jie laukia, kad aš numirčiau, juk žinote. O Alfredas labiausiai geidė mane palaidoti. Ir va – jis pats mirė. Regis, atsitiko įdomus dalykėlis.

– Kaip šitaip galite kalbėti, misteri Krekentorpai! Negerai šitaip kalbėti! – griežtai tarė Liusė.

Misteris Krekentorpas ir vėl susijuokė.

– Aš juos visus pergyvensiu! Pamatysite, mano mergaite, va, pamatysite!

Liusė nuėjo į savo kambarį. Paėmusi žodyną, išsiaiškino, ką reiškia žodis "tontina". Paskui užvertė knygą ir susimąsčiusi žiūrėjo nieko nematančiom akim.

– Niekaip nesuprantu, kodėl jūs sumanėte ateiti kaip tik pas mane, – sudirgęs tarė daktaras Moris.

– Juk jūs ilgai bendravote su Krekentorpų šeima, – atsargiai tarė inspektorius Kredokas.

– Taip, taip, aš pažinau visus Krekentorpus. Niekad nepamiršiu senio Džošua Krekentorpo. Buvo kietas riešutėlis, ir gana nekvailas. Sugebėjo sukrauti didelį kapitalą. – Jis patogiau įsitaisė krėsle ir pro antakių kuokštus žvelgė į inspektorių Kredoką. – Vadinasi, prisiklausėte jaunojo idioto Kuimpero idėjų! Ak, jau šitie stropieji jaunieji gydytojai. Jų galvos visada pilnos idėjų. Kuimperas įsikalė galvon, kad kažkas bando nunuodyti Liuterį Krekentorpą. Kvailystė! Melodrama! Jam ir anksčiau užeidavo gastrito priepuoliai, nuo gastrito ir aš jau jį gydžiau.

– Daktaras Kuimperas mano, kad ne viskas čia jau taip paprasta, – tarė Kredokas.

– Daktaras neturi spėlioti, spėliojimais toli nenueisi. Aš jau bent sugebu atskirti apsinuodijimą aršeniku nuo paprasto apsinuodijimo maistu. Tik turiu apžiūrėti pacientą.

– Dauguma garsių gydytojų neįtardavo apnuodijimo aršeniku, – priminė Kredokas. – Taip buvo Grinberou byloje, su misis Renei, Čarlzu Lidsu, trimis Vestberno šeimos nariais. Visus juos palaidojo pagarbiai, su gražiausiomis apeigomis. Ir nei vienas juos gydęs gydytojas nieko neįtarė.

– Gerai, gerai, – nusileido daktaras Moris. – Vadinasi, jūs manote, kad ir aš galiu apsirikti? Nė už ką nesutiksiu – aš neapsirinku!

Jis truputį patylėjo ir pagalvojęs paklausė:

– Jeigu jau apie tai kalbam, tai sakykit, kas, Kuimpero manymu, tai galėjo padaryti?

– Jis nežino, – atsakė Kredokas, – ir nenori spėlioti. Bet jūs puikiai numanote – viskuo čia kaltas didelis palikimas.

– Taip, taip, žinau. Sūnūs palikimą gaus tik po Liuterio Krekentorpo mirties, o jiems pinigai verkiant reikalingi, tai tiesa. Bet jie nesiryš žudyti vien dėl pinigų.

– Ko gero, nesiryš, – sutiko inspektorius Kredokas.

– Žinote, aš turiu savo nuomonę tokiais klausimais, – tarė daktaras Moris. – Negalima įtarinėti be pamatuoto pagrindo. Taip, be pakankamo pagrindo, – pakartojo jis. – Bet turiu prisipažinti, kad visa tai, ką papasakojote, mane sukrėtė. Aršenikas, ir dar didelės dozės! Tik niekaip negaliu suprasti, kodėl kreipiatės kaip tik į mane. Tegaliu pasakyti, kad anksčiau aš nieko panašaus neįtariau. Gal turėjau susimąstyti? Rimčiau žiūrėti į Liuterio Krekentorpo skrandžio negalavimus? Bet tai buvo taip seniai!

Kredokas nesiginčijo.

– Dabar noriu kuo daugiau sužinoti apie Krekentorpų šeimą. Ar jie neserga kokia nors paveldima psichine liga?

Iš po tirštų antakių į Kredoką smigo aštrios akys.

– A, jau suprantu, kas jūsų galvoj. Štai ką pasakysiu: Džošua buvo visai normalus žmogus. Visuomet ir visur elgėsi kaip liepdavo sveikas protas, visuomet buvo tvirtas kaip plienas. Jo žmona linkdavo į melancholiją. Ji mirė netrukus po antrojo sūnaus gimimo. Pasakyčiau, kad Liuteris iš jos paveldėjo tam tikrą charakterio bruožą – jis kažkoks be pusiausvyros. Jaunystėje dideliais gabumais nepasižymėjo, ne visuomet sutardavo su tėvu. Džošua jo nemylėjo ir, manau, kad tai Liuterį siutino ir slėgė. Galiausiai jo įtarumas tapo liguista būsena, visur ir visada jis įtaria savo šeimos narius. Turbūt pastebėjote, kad Liuteris savo sūnums jaučia didelę, kažkur iš vidaus kylančią neapykantą. Dukras mylėjo. Ir Emą, ir velionę Editą.

– O kodėl Liuteris nemylėjo sūnų? – paklausė Kredokas.

– Težinau tik tiek, kad Liuteris niekada nesijautė esąs visavertis vyras ir visuomet su kartėliu kalbėdavo apie savo materialinę būklę. Jis gauna pajamų iš kapitalo, kapitalu naudotis neturi teisės. Ir jei galėtų iš savo vaikų atimti palikimą, tai, ko gero, mažiau jų neapkęstų. Bet jis bejėgis, ir tai jį įžeidžia.

– Štai kodėl jis guodžiasi tik viena mintimi – kad pergyvens sūnus, – tarė inspektorius Kredokas.

– Galbūt tai ir yra svarbiausia priežastis, kodėl jis toks šykštus.

Kredokui į galvą atėjo nauja mintis:

– Turbūt jis kažkam kitam nutarė palikti savo santaupas?

– O, suprantama, bet tik vienas Dievas žino, kam galėtų palikti. Gal Emai, nors abejoju. Be to, ji gaus savąją turto dalį, kurią užrašė senelis. Gal anūkui Aleksandrui?

– Aleksandrą jis labai myli, ar ne? – paklausė Kredokas.

– Anksčiau – taip. Juk jis dukters, o ne sūnaus vaikas. Tai seniui svarbu. Jis labai geros nuomonės apie Braieną Istleu, Editos vyrą. Tiesa, aš beveik nepažįstu Braieno. Nors man atrodo, kad po karo Braienas apsileido, labai pasikeitė ir gyvena gana palaidą gyvenimą. Karo metu pasižymėjo drąsa, energingumu, ryžtingumu – tai tokios savybės, kurios būtinos žmogui per karą. Jis nesirūpino ateitimi. O dabar... Laikui bėgant, gal taps valkata.

– Vadinasi, nė vienas Liuterio vaikas neturi kokių nors ypatingų keistenybių?

– Hedrikas gana ekscentriškas tipas – dabar tokių maištautojų visur pilna. Negaliu tvirtinti, kad jis absoliučiai normalus. Bet sakykite man, kas dabar absoliučiai normalus? Haroldas šiek tiek ortodoksalus. Jis šiurkštus, beširdis žmogus ir, bijodamas praleisti progą, visuomet žiūri iš kur vėjai pučia. O Alfredas kažkoks sugniužęs. Jis sugadintas žmogus, ir pirmiau toks buvo. Kartą mačiau, kaip jis paėmė pinigus iš pamokslininkams skirtų aukų dėžutės, kuri paprastai būdavo jų namų hole. Ak, tiesa, juk vargšelis mirė, negalima blogai kalbėti apie mirusįjį...

– O ką pasakysite.. – Kredokas truputį patylėjo, – apie Emą Krekentorp?

– Miela, rami mergina, bet niekas niekad neatspės, kas jos galvoje. Ji turi savų planų ir savų idėjų, bet niekam nepasipasakoja. Ema stipresnio charakterio, negu galima manyti.

– Ar pažinojote Edmundą, per karą žuvusį Prancūzijo-

je?

– Taip, pažinojau. Jis buvo geriausias iš jų: doras, linksmas ir gražus vaikinas.

– Ar negirdėjote apie tai, kad jis prieš mirtį ketinęs vesti prancūzę?

Daktaras Moris susiraukė.

– Atsimenu, kažkokios šnekos sklido.

– Ar tai buvo karo pradžioje?

– Taip. Ir man atrodo, kad, jeigu būtų likęs gyvas, būtų gailėjęsis, vedęs kitatautę.

– Gal ir tiesą sakot, – tarė Kredokas.

Trumpai, keliais žodžiais jis papasakojo daktarui Moriui apie pastaruosius įvykius.

– Pamenu – laikraščiai rašė, kad sarkofage rasta kažkokia nužudyta moteris. Vadinasi, tai atsitiko Ruterford Hile?

– Ir turime pagrindo manyti, kad tai buvo Edmundo Krekentorpo našlė.

– Taip, taip. Kaip keista! Labiau panašu į romaną, o ne į tikrovę. Bet kam skersai kelio stojo šita vargšelė? Ir kaip jos mirtį susieti su Krekentorpų šeimos nuodijimu aršeniku?

– Kad ir ką galvotumėte, tai susiję, – tarė Kredokas, – bet ir viena, ir kita labai jau inscenizuota. Matyt, kažkas nori iš karto užvaldyti visą Džošua Krekentorpo palikimą.

– Nelaimingas kvailys yra tas, kas šito nori, – tarė daktaras Moris. – Juk jam teks mokėti nepaprastai didelius mokesčius nuo pajamų, kurias duos kapitalas!

DVIDEŠIMT PIRMAS SKYRIUS

– Vis dėlto kokie klastingi tie grybai, – tarė misis Kider. Pastarosiomis dienomis ji jau bene dešimtąjį kartą kukavo vis tą patį. Liusė burnos nepraverdavo.

– Aš tai prie grybų nė rankų nebekišiu, – tęsė misis Kider. – Jau labai jie pavojingi. Dar didelė laimė, ir už tai reikia dėkoti Apvaizdai, kad tik vienas mirė. Juk visi galėjo mirti, ir jūs, mis, taip pat. Tiesiog stebiuosi, kaip išsisaugojote.

– Be reikalo kaltinate grybus, – nebeištvėrė Liusė. – Jie buvo geri.

– Vadinasi, jūs netikite? – sušuko misis Kider. – Grybai labai pavojingi. Gal pakliuvo tik vienas – vienintelis! – nuodingas, ir štai jums rezultatas! Keistai, – toliau kalbėjo misis Kider plaudama lėkštes, – labai jau keistai viskas susiklosto. Nelaimė niekad viena nevaikšto. Mano sesers vyresnysis sūnus susirgo tymais, mūsų Ernis pargriuvo ir nusilaužė ranką, o mano vyrą ūmai visą išpylė šunvotės. Ir tai atsitiko vieną ir tą pačią savaitę! Tiesiog sunku patikėti, ar ne? Čia, šituose namuose, vyksta kažkas panašaus. Pirma baisi žmogžudystė, o dabar – grybais nusinuodijo misteris Alfredas. Norėčiau žinoti – kas sekantis?

Liusė pasijuto gana nejaukiai, nes ir ji norėjo šitą žinoti.

– Mano vyrui nepatinka, kad čia dirbu, – nepavargdama malė misis Kider. – Jis bijo, kad ir manęs neištiktų kokia nelaimė. Bet aš jam sakau: mis Krekentorp pažįstu seniai, ji gera dama ir jai verkiant reikalinga mano pagalba. Negaliu dabar mesti vargšės mis Krekentorp, sakau aš jam, juk ji nepajėgi apeiti viso ūkio. O ir jums, mis, nelengva patiekti ir pietus, ir vakarienę...

Liusė norom nenorom turėjo prisipažinti, kad jos gyvenimas pastaruoju metu – tik valgio gaminimas ir ligonių maitinimas. Štai ir dabar ji jau dėjo ant padėklo lėkštes.

– O iš tų medicinos seserų tai nedaug naudos, – jau tyliau kalbėjo misis Kider. – Jos tik ir težino be perstojo arbatą gerti. Ak, kaip aš pavargau!

– Iš tikrųjų, jūs nė kiek savęs nesigailite, misis Kider, – rimtai tarė Liusė.

Užuojauta paglostė misis Kider širdį, Liusė paėmė padėklą su valgiu ir nuėjo į viršų.

– Kas čia? – paklausė misteris Krekentorpas, įtariai žvelgdamas į valgį.

– Buljonas ir apkepas, – atsakė Liusė.

– Neškite atgal! – tarė misteris Krekentorpas. – Tos šlykštynės aš nepaliesiu. Noriu bifšteksо.

– Daktaras Kuimperas mano, kad kol kas bifštekso negalite valgyti.

– Aš jau visai sveikas, – subaubė misteris Krekentorpas. – Rytoj lipsiu iš lovos. O kaip kiti?

– Misteriui Haroldui truputį geriau, – atsakė Liusė. – Rytoj žada grįžti į Londoną.

– Laimingo kelio! Dar vienu liks mažiau. O kaip Hedrikas? Ar yra vilties, kad rytoj jis išvyks į tas savo salas?

– Kol kas nesirengia.

– Gaila. O ką veikia Ema? Kodėl manęs neaplanko?

– Ji vis dar nesikelia, misteri Krekentorpai.

– Moterys mėgsta pasilepinti, – tarė misteris Krekentorpas. – Štai jūs gera ir stipri mergaitė, – pagyrė jis, – visą dieną krutate lyg užsukta.

– Esu pratusi, – nusišypsojo Liusė.

Senis Krekentorpas patenkintas palingavo galva.

– Jūs gera ir stipri mergaitė, – pakartojo jis. – Ir nemanykite, kad aš pamiršau anykštį mūsų pokalbį. Vieną gražią dieną jūs pamatysite! Juk ne visada Ema diktuos savo valią! Ir neklausykite tarškalynės, kad aš šykštus senis. Paprasčiausiai saugau savo pinigus, ir tiek. Turiu jų gerą krūvelę, ir

žinau, atėjus laikui, kam juos išleisti.

Antrą padėklą Liusė nunešė Emai.

– O, ačiū, Liuse. Aš jau beveik visiškai sveika. Noriu valgyti, o juk tai geras ženklas, ar ne? Žinote, mieloji, – tęsė Ema, Liusei dedant padėklą jai ant kelių, – atvirai šnekant, mane graužia sąžinė dėl jūsų tetulės. Turbūt neturėjote laiko aplankyti?

– Iš tikrųjų, neturėjau.

– Ką ir sakyti, ji pasiilgo jūsų...

– O, nesirūpinkite, mis Krekentorp. Ji supranta, kad mes čia nepramogaujame.

– Ar skambinote?

– Ne, jau seniai nebeskambinau.

– Kodėl? Skambinkite kasdien. Senyviems žmonėms be galo miela išgirsti kokią žinelę.

– Jūs labai gera, – tarė Liusė.

Eidama trečiojo padėklo, Liusė pati stebėjosi: juk iš tikrųjų jau niekuo nebesidomi, tik rūpinasi ligoniais, net neturi kada pasikalbėti su mis Marpl. Nutarė jai paskambinti, kai tik pamaitins Hedriką. Laiptų aikštelėje Liusė susidūrė su medicinos sesele – ji viena tebuvo likusi – ir pasisveikino.

Hedrikas, sėdėdamas lovoje, skubėdamas kažką rašė. Išrodė jis tvarkingai ir oriai.

– Sveika, Liuse, – tarė jis. – Kokį čia dar šėtono viralą atnešėte? Labai norėčiau, kad mane apsaugotumėte nuo tos Dievo skirtos bausmės, tos medicinos sesers. Tiesiog trūksta žodžių, kuriais galėčiau ją apsakyti. Kažkodėl mane vadina “mes”. “Kaip mes šįryt jaučiamės? Ar gerai mes miegojome? O Dieve, kokie mes užgaidūs, kodėl mes taip sujaukėme visą patalynę?” – spygiu balsu jis pamėgdžiojo medicinos seserį.

– Šiandien esate labai linksmas, – tarė Liusė. – O ką čia taip susikaupęs dirbate?

– Kuriu planus, – atsakė Hedrikas. – Apmetu, ką daryti su namu ir žeme, seniui mirus. Žinote, čia labai geros žemės gabalėlis! Tik niekaip negaliu nuspręsti, ar verčiau man pačiam ūkininkauti, ar viską iš karto aukcione parduoti. Ši vie-

telė labai vilioja pramonininkus. Jie namus galėtų paversti gydykla arba mokykla. O gal parduoti pusę žemės ir už gautus pinigus pastatyti ką nors nepaprasta? Kaip manote?

– Juk šis turtas dar jums nepriklauso, – pastebėjo Liusė.

– Tai priklausys! – atšovė Hedrikas. – Sodybos nedalysime kaip kito turto. Ir aš jį gausiu sveikutėlį. O jeigu parduosiu už apvalią sumelę, tie pinigai virs pagrindiniu kapitalu, o ne pajamomis, ir man nereikės mokėti jokių mokesčių.

– Man kažkodėl atrodė, kad pinigai nelabai jums rūpi, – tarė Liusė.

– Žinoma, nerūpi, kai jų neturiu, – atsakė Hedrikas. – O kokia jūs graži, miela Liuse! Galbūt man taip atrodo, nes seniai nebemačiau nė vienos gražios moters?

– Turbūt kaip tik dėl to.

– Vis dar stengiatės pastatyti mus ant kojų?

– Rodos, ir be manęs kažkas ant kojų jus stato, – žiūrėdama į jį, tarė Liusė.

– A, ta velnio atneštoji medicinos sesuo, – jausmingai tarė Hedrikas. – O ar jau vyko tardymas dėl Alfredo mirties? Ką iškniso?

– Tardymas atidėtas, – tarė Liusė.

– Policija išsisukinėja nuo atsakymo. Toks masinis apnuodijimas visiems įvarė baimės. Labiau saugokite save, mieloji.

– Aš saugi, – atsakė Liusė.

– O ar mūsų berniukas, Aleksandras, jau išvažiavo į koledžą?

– Rodos, jis kol kas pas Stodatą-Vestą. Mokslas prasideda tik poryt.

Liusė nutarė papietauti vėliau, o pirma paskambinti mis Marpl.

– Prašau atleisti, kad iki šiol negalėjau atvažiuoti, bet šventai sakau – esu be galo užimta.

– Suprantu, mieloji, suprantu. O be to, mudvi dabar

nebeturime ir ką veikti. Dabar reikia tik laukti.

– Ko laukti?

– Netrukus turi sugrįžti Elžbieta Mak-Gilikadi, – tarė mis Marpl. – Aš jai parašiau, kad tučtuojau parskristų ir atliktų savo pareigą. Taigi labai nesijaudinkite, mano mieloji.

Jos balsas buvo mielas ir raminantis.

– Juk jūs nemanote?.. – Liusė nebaigė sakinio.

– Kad dar kas nors mirs? O, tikiuosi, ne. Nors sunku atspėti, kai kažkas siautėja kaip velnias. Man atrodo, čia nedorėlio išsišokimas.

– Arba bepročio, – tarė Liusė.

– Žinoma, šitaip manyti kur kas šiuolaikiškiau, bet aš nesutinku.

Liusė padėjo ragelį ir nuėjo į virtuvę pavalgyti. Misis Kider jau rišosi prijuostę ir rengėsi eiti namo.

– Tikiuosi, mis, kad jums nieko blogo neatsitiks, – susirūpinusi tarė ji.

– Žinoma, man nieko neatsitiks, – guviai atsakė Liusė.

Padėklą su pietumis nusinešė ne į didįjį niūrųjį valgomąjį, o į mažąjį kabinetą. Bebaigiant valgyti, durys atsilapojo ir įėjo Braienas Istleu.

– Sveiki, – tarė Liusė. – Tai bent netikėtas svečias!

– Taip, iš tikrųjų. O kaip ten jie?

– Po truputį taisosi. Haroldas rytoj išvažiuoja į Londoną.

– O ar iš tikrųjų apnuodijo aršeniku?

– Taip, – atsakė Liusė.

– Laikraščiai dar nieko nerašo.

– Tikriausiai policija saugo paslaptį.

– Kažkas labai griežia dantį ant visos šeimos, – tęsė Braienas. – Kas galėjo į maistą įberti nuodų?

– Ko gero, lengviausiai tai galėjau padaryti aš, – tarė Liusė.

Braienas išsigandęs žvilgtelėjo į ją.

– Bet juk jūs šito nepadarėte?

– Ne, nepadariau.

Juk ji viena virtuvėje ruošė padažą ir pati patiekė ant stalo. Kiekvienas iš penkių, tą vakarą vakarieniavusių žmonių, galėjo padažan įberti aršeniko miltelių.

– Bet vis dėlto esate įtariama? Nors jie jums – niekas, ar ne? – paklausė Braienas. – Klausykite, aš tikiuosi, nepykstate, kad grįžau?

– Žinoma, ne. Ar rengiatės ilgiau čia pagyventi?

– Taip, norėčiau. Suprantama, jeigu nebūsiu jums našta.

– O, ką jūs!

– Matote, šiuo metu aš be darbo, e... man jau darbas įgriso. O ar iš tikrųjų aš jums netrukdysiu?

– Ne. Be to, šiuose namuose aš ne toks žmogus, kuris turi teisę prieštarauti. Prieštarauti gali tik Ema.

– O, su Ema susitarsiu, – tarė Braienas. – Ema visuomet man buvo palanki. Tiesa, ji nelabai mėgsta bendrauti su kitais žmonėmis. Ji tikras "juodas arkliukas", ta mūsų senutė Ema. Kita jos vietoje, čia gyvendama ir prižiūrėdama senį, seniai būtų išsikrausčiusi iš proto. Gaila, kad ji laiku neištekėjo. Dabar, man atrodo, jau vėlu apie tai svajoti.

– O aš kitaip manau, – paprieštaravo Liusė.

– Kažin, kažin, – Braienas susimąstė. – Nebent už dvasininko, – viltingai tarė. – Iš Emos būtų naudos moterų klubui, ji mokėtų bendrauti su parapijiečiais. Juk yra toks moterų klubas, ar ne? Nelabai susigaudau, ką tas klubas veikia, bet kažkur skaičiau. O Ema, sekmadieniais eidama į bažnyčią, dėvėtų skrybėlaitę, – pridūrė jis.

– Asmeniškai man – tai būtų nelabai viliojanti perspektyva. – Liusė atsistojo ir paėmė padėklą.

– Duokite, aš nunešiu, – tarė Braienas, paimdamas padėklą iš jos rankų.

Juodu kartu nuėjo į virtuvę.

– Jei norite, padėsiu suplauti indus? Man labai patinka ši virtuvė, – pridūrė jis. – Žinau, žinau, dabar nedaugelis mėgsta šeimininkauti... Bet aš myliu šiuos namus. Gal ir prastas mano skonis, bet sakau, ką manau. O parke lengvai gali-

ma nusileisti lėktuvu, – entuziastingai pridūrė.

Braienas šluostė šaukštus ir šakutes.

– Gaila, kad sodyba atitenka Hedrikui, – pridūrė jis. – Parduos ir vėl išdums kur nors į užsienį. Niekaip nesuprantu, kodėl Anglija visiems pasidarė bloga. Tiesa, Haroldas irgi geidžia šitų namų. O Emai jie, žinoma, pernelyg dideli. Štai jeigu sodyba atitektų Aleksandrui, tai mes čia būtume laimingi, du nerūpestingi, gyvenimo džiaugsmo kupini žmonės. Žinoma, būtų malonu namuose turėti ir moterį. – Jis svajingai pažvelgė į Liusę. – Bet kokia nauda iš kalbų! Juk sodyba tik tada atitektų Aleksandrui, jeigu jie visi išmirtų. O šito nelabai galima tikėtis. Matau, senis puikiausiai gali tempti iki šimto metų vien tik tam, kad visiems pridarytų nemalonumų. Regis, jis nelabai ir pergyvena, kad mirė Alfredas?

– Taip, visai nepergyvena, – patvirtino Liusė.

– Grislus senas velnias, – linksmai tarė Braienas Istleu.

DVIDEŠIMT ANTRAS SKYRIUS

– Visur, kur tik pasisuki, taip baisiai šneka, – misis Kider buvo labai susijaudinusi. – Aš nebeturiu kantrybės klausytis. Tiesiog sunku patikėti.

Ji suklususi laukė, ką pasakys Liusė.

– Galiu įsivaizduoti, – atsakė ši.

– Daugiausia tai tarškia apie lavoną, kurį rado Ilgojoje stoginėje, – tęsė misis Kider. – Kalba, kad per karą ji buvo įsimylėjusi misterį Edmundą, o kai tik čia dabar atvažiavo, tai iš paskos atpuolęs pavyduolis vyras. Jis ją ir nužudęs. Apskritai, nėra ko stebėtis – kitataučiai tokie karštakošiai. O kaip jums atrodo, ko jis pavyduliavo? Juk praėjo daugybė metų!

– Man regis, visa tai tik prasimanymai.

– Šneka dar blogiau, – tęsė misis Kider. – Ko tik žmonės neprisigalvoja! Lyg ir misteris Haroldas vedęs kažkur užsienyje, o toji naujoji žmona atvažiavusi čia sužinojo, kad jis turįs kitą žmona, tai yra ledi Alisą. Užsienietė nutarusi paduoti jį į teismą. Tai misteris Haroldas atsiviliojęs ją čionai ir pribaigęs. O paskui lavoną paslėpęs sarkofage. Ar galėjote įsivaizduoti, kad šitaip prigalvos žmonės!

– Baisu, – sutrikusi atsakė Liusė, galvodama visai apie ką kita.

– Žinoma, aš tų kalbų neimu į galvą, – smerkdama liežuvautojus, tarė misis Kider. – Ir nė trupučio netikiu visokiom pasakom. Tik labai bijau, kad tos kalbos nepasiektų mis Emos ausų. Apie ją nesu girdėjusi nė vieno blogo žodžio. Nė vieno! Ir, žinoma, apie mirusį Edmundą dabar jau niekas blogai nebešneka. Net nesako, kad tai esanti Dievo bausmė, o

šitaip galėtų pasakyti. Iš tikrųjų baisu, kai sklinda tokios piktos kalbos, ar ne?

Misis Kider perpasakojo gandus su didžiausiu pasitenkinimu.

– Turbūt jums labai nemalonu klausytis panašių tauškalų? – užjausdama paklausė Liusė.

– O, žinoma, – patvirtino misis Kider. – Labai nemalonu. Aš vis klausiu ir klausiu savo vyro – kaip galima šitaip prisigalvoti?

Prie paradinių durų suskambo skambutis.

– Tai daktaras, mis. Ar jūs atidarysite, ar man eiti?

– Aš įleisiu.

Bet tai buvo ne daktaras. Už slenksčio stovėjo aukšta elegantiška dama su audinės kailiniais. O ant žvyru pabarstyto takelio burzgė "Rols–roisas" – už automobilio vairo sėdėjo vairuotojas.

– Ar galėčiau pasimatyti su mis Ema Krekentorp?

Ji kalbėjo maloniu balsu, truputį grebluodama, "prancūziškai" tardama "r". Moteris išrodė efektingai. Jai galėjai duoti kokius trisdešimt penkerius metus.

– Atleiskite, – tarė Liusė, – mis Krekentorp serga ir guli patale. Svečių ji negali priimti.

– Taip, žinau, kad ji susirgo. Bet aš būtinai turiu su ja pasimatyti.

– Bijau, kad... – pradėjo aiškinti Liusė. Nepažįstamoji ją pertraukė:

– Turbūt jūs – mis Ailesberou, ar ne?

Ji nusišypsojo, ir jos šypsena irgi buvo maloni.

– Sūnus pasakojo apie jus. Aš ledi Stodat-Vest.

– O, dabar viskas aišku! – sušuko Liusė.

– Ir būtinai turiu pasimatyti su mis Krekentorp, – tęsė moteris. – Viską žinau apie jos ligą ir nemanykite, kad šiaip sau atvažiavau. Berniukai, tiksliau sakant, mano sūnus, viską papasakojo ir aš nusprendžiau... Prašau pranešti Emai apie mane. Tai labai svarbu.

– Įeikite.

Liusė nuvedė viešnią į svetainę.

– Einu į viršų pranešti mis Krekentorp. Ji pasibeldė į Emos kambario duris.

– Čia ledi Stodat-Vest, – tarė įėjusi. – Sako atvykusi kažkokiu svarbiu reikalu ir būtinai nori su jumis pasimatyti.

– Ledi Stodat-Vest? – Ema nustebo. Jos žvilgsnis pasidarė baigštus. – Tikiuosi, Aleksandrui nieko neatsitiko?

– Ne, ne, – patikino Liusė. – Abu berniukai jaučiasi kuo puikiausiai. Jie šį tą ir papasakoję ledi. Ji sakosi todėl čia ir atvykusi...

Ema dvejojo:

– Turbūt reikia su ja pasikalbėti. Kaip aš atrodau, Liuse?

– Puikiai.

Ema atsisėdo lovoje ir ant pečių užsimetė minkštą rožinį šaliką. Nuo to šaliko ir jos skruostai atrodė rožiniai. Medicinos sesuo jau anksčiau buvo kruopščiai sušukavusi ir į kuodą susukusi tamsius Emos plaukus. Liusė vakar prie veidrodžio primerkė pilną vazą rudens gėlių. Kambarys atrodė jaukiai, nė kiek nepriminė nelaimės.

– Aš iš tikrųjų jaučiuosi gana gerai ir galėčiau keltis, – tarė Ema. – Daktaras Kuimperas sakė, kad rytoj jau galėsiu vaikščioti.

– Atrodote tarsi nė nesirgusi, – tarė Liusė. – Ar jau kviesti ledi Stodat-Vest?

– Taip, pakvieskite.

Liusė palydėjo viešnią į viršų, įleido į Emos kambarį ir uždarė duris. Ledi Stodat–Vest priėjo prie lovos ir ištiesė ranką.

– Mis Kreketorp? Labai atsiprašau, kad veržte įsiveržiau. Rodos, matėmės koledže per sporto šventę?

– Taip, – atsakė Ema. – Aš jus irgi atsimenu. Prašom sėstis.

Ledi Stodat-Vest atsisėdo į krėslą, pristumtą prie pat lovos.

– Galite pamanyti, kad aš elgiuosi gana keistai nei iš

šio, nei iš to pas jus atvažiavusi. Bet turiu priežastį, ir man atrodo, labai svarbią priežastį. Matote, kai tik čia įvyko žmogžudystė, sūnus tuoj pat man parašė. Atvirai sakau, ši istorija mane išgąsdino. Susijaudinau, norėjau tuoj pat atsiimti Džeimsą. Bet vyras tik nusijuokė. Jis įtikinėjo, kad žmogžudystė neturinti nieko bendro nei su šiais namais, nei su šeima. Ir dar jis sakė, kad puikiausiai žinąs, kaip berniukai domisi tokiais dalykais. O iš Džeimso laiškų jaučiau, kad ir jis, ir Aleksandras be galo užsidegę viską seka, todėl būtų buvę tiesiog žiauru juos išsivežti. Ir aš nusileidau, sutikau, kad jie liktų, kol pasibaigs sutartas laikas.

– Jūs manote, kad mes privalėjome Džeimsą anksčiau namo išsiųsti? – paklausė Ema.

– Ne, ne. Aš turiu omenyje ką kitą. O, kaip man sunku apie tai kalbėti. Reikalas tas, kad berniukai viską, ką sužinojo, man papasakojo. Kad moteris, ta nužudytoji moteris... Policija mano, kad ji prancūzė, kurią kare žuvęs jūsų brolis pažino Prancūzijoje, ar taip?

– Kol kas tai tik versija, – tarė Ema, ir jos balsas truputį sudrebėjo.

– Bet kodėl... kodėl policija mano, kad tai Martina? Gal rado kokių dokumentų ar laiškų?

– Ne, nieko. Bet, matote, aš truputį anksčiau gavau iš Martinos laišką.

– Jūs gavote laišką iš Martinos?

– Taip, ji rašė esanti Anglijoje ir norinti su manimi pasimatyti. Aš pakviečiau atvykti. Bet paskui atėjo telegrama – Martina pranešė grįžtanti į Prancūziją. Galbūt ji tikrai išvyko į Prancūziją.

Šito nežinome. Bet vėliau čia rado jai adresuotą voką. Matyt, ji vis dėlto buvo atvažiavusi į Ruterford Hilą. Tačiau aš niekaip negaliu suprasti...

Ema nutilo. Ledi Stodat-Vest tęsė jos mintį:

– Jūs niekaip negalite suprasti, koks mano reikalas? Kai berniukai papasakojo visą šitą istoriją, aš nutariau atvažiuoti ir įsitikinti kiek tai tikra. Nes jeigu tai teisybė...

– Kas tada? – paklausė Ema.

– Tai aš turiu pasakyti tai, ko niekada neketinau pasakoti. Reikalas tas, kad aš – Martina Diubua.

Ema įsmeigė į ją akis, niekaip negalėdama suprasti išgirstų žodžių.

– Jūs! – sušuko ji. – Jūs – Martina?

Pašnekovė energingai lingavo galva.

– Taip, taip. Aš susitikau su jūsų broliu Edmundu pirmosiomis karo dienomis. Jį apgyvendino mūsų namuose. Na, o visa kita jūs žinote. Mes mylėjome vienas kitą, rengėmės susituokti. Paskui prasidėjo mūšiai prie Diunkerko. Gavau žinią, kad Edmundas dingęs be žinios. Vėliau tiksliai sužinojau – žuvęs. Aš nepasakosiu apie tą laikotarpį. Tai seni laikai. Bet patikėkite – aš labai mylėjau Edmundą... O paskui prasidėjo rūsti karo kasdienybė. Vokiečiai okupavo Prancūziją. Aš ėmiau veikti Pasipriešinime. Buvau paskirta rūpintis anglų išsiuntimu į tėvynę. Persiuntimo punkte susitikau su savo dabartiniu vyru. Jis buvo karinio oro laivyno karininkas, parašiutu nusileidęs Prancūzijoje svarbios užduoties vykdyti. Karui pasibaigus, mes susituokėme. Kartais pagalvodavau: ar verta jums parašyti arba atvažiuoti? Nutariau šito nedaryti. Iš to nebus nieko gero, svarsčiau aš, tik suaistrinsiu atsiminimus, ir tiek. Aš susikūriau naują gyvenimą ir nebenorėjau atgaivinti praeities.

Kiek patylėjusi, tęsė:

– Turiu jums pasakyti – esu labai laiminga, regėdama, kaip draugauja Džeimsas su Aleksandru – Edmundo seserėnu. Aleksandras labai panašus į Edmundą, turbūt ir jūs tai pastebite.

Ji palinko prie Emos ir uždėjo ranką ant jos peties.

– Dabar suprantate, mieloji Ema, kodėl išgirdusi apie žmogžudystę, apie tai, kad manoma, jog nužudytoji – Martina, aš nutariau atvažiuoti ir papasakoti teisybę. Arba aš, arba jūs turime apie tai pranešti policijai. Nežinia, kas toji nužudytoji, tik ne Martina.

– Niekaip negaliu patikėti, – ištarė Ema, – kad jūs ir

esate ta pati Martina, apie kurią man rašė Edmundas.

Ji atsidususi lingavo galvą. Ūmai apniuko, sutriko.

– Bet aš vis tiek kažko nesuprantu. Vadinasi, ne jūs man atsiuntėte laišką?

Ledi Stodat-Vest energingai papurtė galvą.

– Žinoma, ne. Aš jums niekad nerašiau.

– Jeigu taip... – Ema nutilo.

– Tai rašė kažkas kitas, apsišaukęs Martina, matyt, geisdamas iš jūsų išpešti pinigų.

Ema lėtai tarė:

– Vadinasi, yra žmonių, kurie viską žino.

– Taip, tikriausiai. – Ji gūžtelėjo pečiais. – Bet aš tada neturėjau artimų draugų ar žmonių. O atvykusi į Angliją, apskritai niekam nieko nepasakojau. Tik keista, kodėl tas žmogus taip ilgai laukė? Keista, be galo keista.

– Nieko nesuprantu, nieko, – kartojo Ema. – Tuoj reikia paskambinti inspektoriui Kredokui.

Ji pažvelgė į viešnią, ir jos akys staiga šviesiau sužibo.

– Aš taip džiaugiuosi, mieloji, kad pagaliau su jumis susipažinau.

– Aš irgi. Edmundas labai dažnai apie jus pasakodavo. Jis labai jus mylėjo. Esu laiminga ir patenkinta dabartiniu gyvenimu, bet vis tiek niekaip negaliu visiškai pamiršti to, kas buvo.

Ema atsirėmė į pagalves ir giliai atsiduso.

– Dabar kiek lengviau širdžiai, – tarė ji. – Juk kol manėme, kad nužudytoji – Martina, visa ši istorija rodėsi susieta su mūsų šeima. Tiesiog kalnas nuo pečių nugriuvo.

DVIDEŠIMT TREČIAS SKYRIUS

Haroldo Krekentorpo sekretorė, kaip visuomet pasitempusi, atnešė į kabinetą puodelį arbatos – misteris Krekentorpas paprastai gerdavo vidudienį.

– Ačiū, mis Elise. Šiandien anksčiau važiuosiu namo.

– Apskritai, šiandien galėjote nesirodyti, misteri Krekentorpai, – tarė mis Elisė. – Vis dar ne kaip jaučiatės.

– Aš gerai jaučiuosi, – Haroldas Krekentorpas pamėgino nusišypsoti. Iš tikrųjų jis jautėsi baisiai. Neabejotinai – vienu tarpu jo gyvybei grėsė didelis pavojus... Gerai, kad jau viskas praeity.

"Labai keista, – niūriai pamanė jis, – Alfredas neištempė, o senis sugebėjo išsikapstyti. Apskritai, jam sekasi. Kiek jau jam – septyniasdešimt treji ar septyniasdešimt ketveri? Visą laiką serga, guli lovoje. Ir jeigu jau kam buvo lemta mirti, tai, žinoma, mirti turėjo senis. Bet ne. Išėjo taip, kad mirė Alfredas. Alfredas – sveikas ir ištvermingas vyras. Niekad nieko jam neatsitikdavo".

Jis atsirėmė į krėslo atkaltę ir atsiduso. Sekretorė, žinoma, teisi. Jis dar jaučiasi nekaip, apėmė keista apatija, bet vis dėlto prisivertė, atvažiavo į kontorą. Būtinai rūpėjo sužinoti, kaip klostosi reikalai. Tik sužinoti – ir vėl namo.

Jis apsižvalgė. Taip, jo kabinete viskas bylojo apie firmos klestėjimą. O jeigu ir jo išvaizda būtų žvali, tai žmonės manytų, kad iš tikrųjų puikiai gyvena. Kol dar nepasklido gandai apie finansinį krachą... O vis dėlto krachas ne už kalnų. Štai jeigu vietoj Alfredo būtų miręs tėvas! O tėvas po aršeniko tarsi naujų jėgų įgavo! Taip, štai jeigu tėvas nebūtų atlaikęs, tada atpultų visokiausi rūpesčiai.

O dabar svarbiausia – neparodyti kitiems savo nerimo. Jo išvaizda – klestinčio žmogaus išvaizda. Jis – ne vargšelis Alfredas. Tas visuomet atrodė išvargęs ir bejėgis. Toks jis ir buvo. Bridžą žaidžiantis apgailėtinas spekuliantėlis, visuomet bijąs stačia galva pulti į pelningą finansinį biznį. Vieni jį matė su neaiškiais tipais, kiti – besiverčiantį abejotinais darbeliais. Ir nors Alfredas niekaip neįkliuvo ir teismo išvengdavo, visuomet buvo per žingsnį nuo cypės. Tiesiog keista, kad jį taip traukė nešvarūs darbeliai. Tiesa, jo gyvenime buvo ir laimingų valandėlių, bet, žiūrėk, ir vėl įklimpdavo. Gyveno be perspektyvos. Visa tai žinant, negalima sakyti, kad Alfredo mirtis – didelis nuostolis. Haroldas niekad labai nemylėjo Alfredo. O štai dabar, Alfredui pasitraukus iš kelio, kapitalo dalis, kurį Haroldui paliko senelis, gerokai padidės, nes kapitalą teks dalyti ne į penkias, o į keturias dalis. Taip, tai jau truputį geriau.

Haroldo veidas pašviesėjo. Atsistojęs paėmė skrybėlę, paltą ir išėjo iš kontoros. Kuo greičiau viską pamiršti! Juk jis dar neatsigavo po ligos. Mašina laukė prie vartų.

Duris atidarė Darvinas, jo tarnas.

– Tik ką grįžo jos malonybė, sere, – tarė jis.

Kokią minutę, nieko nesuprasdamas, Haroldas žiūrėjo į tarną. Alisa! O Dieve, argi šiandien turėjo grįžti Alisa? Kaip jis pamiršo! Gerai, kad Darvinas iš karto pasakė. Būtų buvę nei šis, nei tas, jei, palipęs į viršų ir išvydęs ją, iš nuostabos būtų sustingęs lyg stuobrys. Žinoma, galvojo jis, visa tai niekai. Nei Alisa, nei jis jau nebejautė vienas kitam tų jausmų, kuriuos pergyvendavo anksčiau.

Alisa absoliučiai nepateisino jo vilčių. Jis ir pirmiau ne taip jau labai ją mylėjo. Žinoma, Alisos šeima ir ryšiai buvo naudingi. Nors galėjo būti ir naudingesni. Vesdamas Alisą, jis galvojo apie savo būsimų vaikų padėtį, apie tai, kad jo sūnūs turės gana malonius giminaičius. Bet sūnų nesusilaukė. Neturi net dukterų. Metams bėgant, jiedu vienas kitą paprasčiausiai tik pakentė, ir viskas. Daugiausiai ji gyvendavo pas savo gimines, o žiemą išvažiuodavo į Rivjerą. Tokiu

gyvenimu žmona buvo patenkinta, o Haroldo gyvenimo būdas jos nejaudino.

Nubėgęs į viršų, į svetainę, be galo elegantiškai pasisveikino.

– Tai jau grįžote, mano mieloji... Prašau atleisti, niekaip negalėjau pasitikti – nepabaigiami darbai Sityje. Vargais negalais anksčiau išsprukau namo. Kaip sekėsi San Rafaelyje?

Alisa ėmė pasakoti apie San Rafaelį. Ji buvo liekna, smėlio spalvos plaukais. Graži nosis ir nejudrios rudos akys. Kalbėjo puikiai išlavintu, monotonišku ir net truputį liūdnu balsu.

– Kelionė labai neišvargino, nors dabar Lamanšas šiek tiek įsiaudrinęs. Tik kaip visuomet Duvre iškankino muitinės kontrolė.

– Reikėjo skristi lėktuvu, – po laiko patarė Haroldas.

– Aš nemėgstu skristi. Mane dirgina.

– Bet skrisdami sutaupome laiko, – priminė Haroldas.

Ledi Alisa Krekentorp nieko neatsakė. Galimas daiktas, laiko jai visuomet buvo per akis, vis iškildavo problema, ką veikti. Alisa mandagiai paklausė, kokia vyro savijauta.

– Emos telegrama mane labai sunerimino, – tarė Alisa. – Supratau, kad jūs ten visi susirgę.

– Taip, taip ir buvo, – linktelėjo Haroldas.

– Užvakar laikraščiuose perskaičiau, – tęsė Alisa, – kad kažkokiame viešbutyje vienu metu mirė keturiasdešimt maistu apsinuodijusių žmonių. Kokie klastingi tie šaldytuvai! Žmonės pernelyg ilgai laiko maistą.

– Matyt, – Haroldas nesiryžo užsiminti apie aršeniką. Haroldas žvelgė į Alisą ir jautė visai neturįs jėgų papasakoti apie tai, kas įvyko. Jis suprato, kad Alisa egzistuoja kitame pasaulyje ir jai vienas ir tas pats, ar Krekentorpai buvo apnuodyti aršeniku, ar kuo kitu. Apie tai ji abejingai perskaitytų laikraščiuose. Juk nei jai, nei jos šeimai nieko neatsitiko. O kad atsitiko Krekentorpams, jai nei šilta, nei šalta...

Jis nuėjo į savo kambarį. Iki vakarienės dar buvo laiko, ir Haroldas valandėlę prigulė. Vakarieniaujant, likę dviese,

kaip visuomet kalbėjosi mandagiai, nuobodžiai. Prisiminė San Rafaelyje gyvenančius pažįstamus.

– Hole ant stalo mačiau jums atsiųstą paketą, – staiga atsiminė Alisa.

– Hole? Nepastebėjau.

– Keista. Viena mano bičiulė pasakojo, kad daržinėje ar kažkokioj panašioj vietoj radę nužudytą moterį. Lyg ir Ruterford Hile. Aš tiesiog negaliu patikėti.

– Iš tikrųjų tai atsitiko Ruterford Hile, – patvirtino Haroldas.

– Ir jūs man nieko nepapasakojote?

– Tiesiog nebuvo kada, – tarė Haroldas. – Ir apskritai, tai labai nemaloni istorija. Be to, mes su ja nesusiję. Suprantama, turėjome aiškintis policijai. O ir žurnalistai spraudžiasi miniomis.

– Iš tikrųjų, menkas malonumas, – sutiko Alisa. – Ar policija ją atpažino? – ji neslėpė, kad jai tai labai rūpėjo.

– Kol kas ne, – nenorom atsakė Haroldas. – O kaip ji atrodė?

– Sakau, niekas jos neatpažino. Gal prancūzė?

– O, prancūzė! – sušuko Alisa. – Iš tikrųjų, labai apmaudu mums visiems...

Haroldas jautėsi visai prastai. “Eisiu anksčiau miegoti”, – nutarė. Paėmęs hole nuo stalo kruopščiai suvyniotą ryšulėlį, atsisėdo į krėslą savo įprastoje vietoje prie židinio. Išvyniojo.

Rado nedidelę tablečių dėžutę, ant kurios buvo užrašyta: “Gerti po dvi prieš miegą”. Ant popieriaus lapelio perskaitė Brekhemptono vaistininko pavardę ir prierašą: “Pagaminta pagal daktaro Kuimpero receptą”.

Haroldas Krekentorpas paniuro. Atidaręs dėžutę, žvilgtelėjo į tabletes. Taip, tokias jau anksčiau gėrė. Bet juk Kuimperas nebeliepė vartoti vaistų! Daktaras taip ir pasakė: “Galite daugiau nebegerti”.

– Kas tau, mielasis? – paklausė Alisa. – Rodos, kažko sunerimote?

– O, čia kažkokios tabletės. Pirmiau gerdavau prieš miegą. Bet gerai pamenu – daktaras neberekomendavo.

– Gal klystate? Tikriausiai jis priminė, kad nepamirštumėte išgerti.

– Gal, – dvejodamas atsakė Haroldas ir pažiūrėjo į žmoną. Alisa atidžiai jį stebėjo. Staiga Haroldui labai parūpo, ką ji dabar galvoja? Nedažnai kildavo toks noras. Bet iš romaus žvilgsnio nieko nesuprato. Jos akys panašios į tuščio namo langus. Ką Alisa apie jį mano? Ką ji jaučia? Ar ji kada nors mylėjo jį? Jis vylėsi – mylėjo. O gal paprasčiausiai ištekėjo, manydama turėsianti puikią ateitį? Žinoma, apskritai, Alisa neblogai gyvena. Turi mašiną ir namą Londone, kada sugalvojusi gali važiuoti į užsienį, pirkti brangius apdarus, nors, o Dieve, ji niekada nemokėjo išsirinkti gražaus drabužio. Jie neturi nieko bendro, jie neturi apie ką kalbėti, neturi ko atsiminti. Jeigu būtų vaikų... Kaip keista, kad visos jų šeimos bevaikės, tik pagimdė Edita. Jaunoji Edita! Ji buvo kvaila! Kam tekėjo už to Braieno? Jis, Haroldas, tada davė jai gerą patarimą.

– Žinoma, – sakė jis Editai, – jie patrauklūs, tie narsūs jaunieji lakūnai, gaubiami romantiškų aureolių, jie orūs ir taip toliau. Bet po karo iš Braieno bus menka nauda, supranti? Vargu ar sugebės užsidirbti net pragyvenimui.

O Edita tik prunkštelėjo – ar tai turi kokios reikšmės? Ji myli Braieną, Braienas myli ją. O kas žino, gal jį greitai nukaus? Kodėl jiems nepabuvus bent truputį laimingiems? Kokia prasmė galvoti apie ateitį, kai kiekvieną akimirką gali užmušti? Ir dar, sakė Edita, apie ateitį nėra ko galvos sukti, nes vieną gražią dieną jie gaus senelio pinigus.

Haroldas pasimuistė krėsle. Iš tikrųjų, kokia neteisinga senelio valia! Visi jie gyvena labai įsitempę. Senelis verčia juos nuolat kabėti ant plauko. Jo testamentas nė vieno nedžiugina. Testamentas nenudžiugino anūkų, o sūnų, jo tėvą, padarė tikru bepročiu. Senis taip beprotiškai savimi rūpinasi. Bet jam teks mirti. Taip, taip, netrukus jam teks numirti. Priešingu atveju... Visi rūpesčiai ir pergyvenimai vėl užguls Ha-

roldą.

Jis pasijuto be galo pavargęs, tikras ligonis. Ėmė svaigti galva. Matė, kad Alisa vis dar atidžiai jį stebi. Tos bespalvės tuščios akys... Nuo jos žvilgsnio darėsi nejauku.

– Verčiau eisiu pamiegoti, – jis pakilo iš krėslo.

– Žinoma, – tarė Alisa. – Tikriausiai gydytojas patarė po ligos nesijaudinti ir daugiau ilsėtis.

– Gydytojas visuomet panašiai šneka.

– Ir nepamirškite išgerti vaistų, mielasis, – priminė Alisa. Ji padavė dėžutę. Haroldas palinkėjo žmonai saldžių sapnų ir palipo į viršų. Taip, be tablečių jis dabar neišsivers. Išėmė iš dėžutės dvi piliules ir, užgerdamas vandeniu, prarijo.

DVIDEŠIMT KETVIRTAS SKYRIUS

– Rodos, nėra pasaulyje kito žmogaus, kuris galėtų iškrėsti daugiau kvailysčių, negu aš, – inspektorius Kredokas liūdnai palingavo galva.

Ištempęs ilgas kojas, jis sėdėjo sausakimšai baldais prikimštoje misis Florensos svetainėje ir jautėsi kaip dramblys indų krautuvėje. Kredokas velnioniškai pavargo, buvo susikrimtęs, blogos nuotaikos.

Mis Marpl jį įkalbinėjo tyliu įsiteikiančiu balsu:

– Ne, ne, mielas mano berniuk, jūs atlikote didelį darbą. Iš tikrųjų, didelį darbą.

– Didelį darbą? Ir šitaip jūs sakote apie mane, kuris leido nužudyti Alfredą Krekentorpą, o dabar štai dar ir Haroldas mirė. Kas, po velniais, čia dedasi? Štai ką norėčiau sužinoti!

– Užnuodytos tabletės... – susimąsčiusi tarė Marpl.

– Taip. Iš tikrųjų. Velnioniškai gudriai padaryta. Jos visai, rodos, tokios pat, kokias Haroldas anksčiau gerdavo. Prie jų buvo pridėtas net specialus vaistininko blankas su prierašu: "Paruošta pagal daktaro Kuimpero receptą".

O Kuimperas niekada nieko panašaus neužsakė. Paprasčiausiai kažkas pasinaudojo vaistininko blanku, nes vaistininkas irgi nieko nežino. O vis dėlto ta dėžutė su tabletėmis atkeliavo iš Ruterford Hilo.

– Ar jūs tikrai esate įsitikinęs, kad ją atsiuntė iš Ruterford Hilo?

– Taip. Mes labai kruopščiai patikrinome. Pasirodo, tai ta pati dėžutė, kurioje Ema laikydavo migdomuosius.

– O, suprantu. Emos...

– Taip. Ant jos yra Emos, dviejų medicinos seserų ir vaistininko, kuris ruošė vaistus, pirštų atspaudai. Ir, žinoma, jokių kitų. Žmogus, persiuntęs tabletes Haroldui, elgėsi atsargiai.

– Vadinasi, migdomuosius vaistus išėmė, o vietoj jų įdėjo kažką kita?

– Taip. Taip ir buvo su tomis velnio tabletėmis. Ir tos, ir šitos – lyg du vandens lašai.

– Ak, dabar visos tabletės panašios, – sutiko mis Marpl. – Aš labai gerai atsimenu – mano jaunystės laikais buvo juoda mikstūra ir rusva mikstūra, balta mikstūra ir dar rožinė. Žmonės nė norėdami negalėdavo apsirikti. Žinote, tiesą sakant, kaime, kur aš dabar gyvenu, Sant Meri Mide, mes iki šiol pirmenybę teikiame tokiems vaistams. Mums geriau patinka vaistai buteliukuose, o ne tabletės. O kokios ten buvo tabletės? – paklausė ji.

– Akonito. Jos saugomos specialiose nuodų spintose. Akonitas, kaip kokių nors vaistų komponentas, paprastai atskiedžiamas šimtus kartų.

– O Haroldas prarijo porą tablečių ir mirė, – mis Marpl susikrimto.

Iš Dermoto Kredoko krūtinės išsiveržė aimana.

– Nepykite, kad pasakoju apie tokius nemalonius dalykus, – tyliai tarė jis.

– Man labai malonu, kad manimi pasitikite, – tarė mis Marpl.

– Ir aš suprantu, kad dabar jums sunku. Jaučiu jums didelę simpatiją, nes esate sero Henrio krikštasūnis. Užtai su jumis elgiuosi visai kitaip, negu elgčiausi su kokiu kitu kriminalinės paieškos inspektoriumi.

Dermotas Kredokas šyptelėjo.

– Bet faktas lieka faktu – aš pats sukomplikavau bylą. Šio rajono policijos viršininkas kreipėsi į Skotlend Jardą. O kas iš to? Visi mato – likau kvailio vietoje.

– Ne, ne, – užprotestavo mis Marpl.

– Taip, likau! Juk neišaiškinau, kas nunuodijo Alfredą,

o dabar ir Haroldą, neturiu nė menkiausio supratimo, kas toji nužudytoji moteris! Juk atsirado tikroji Martina, o labiausiai neįtikėtina tai, kad ji pasirodė esanti sero Roberto Stodato – Vesto žmona. Tai kas vis dėlto stoginėje nužudytoji moteris? Vienas Dievas težino. Pirma nusitvėriau minties, kad ji Ana Stravinskaja.

Jis netikėtai nutilo ir pažvelgė į mis Marpl, kuri staiga ėmė tyliai ir kažkaip reikšmingai kosčioti.

– Ar tai ne ji? – tyliai paklausė. Kredokas įsistebeilijo į ją.

– Ana Stravinskaja iš Jamaikos atsiuntė atvirutę...

– A, štai kas! – sušuko mis Marpl. – Bet juk atvirutė – dar ne įrodymas, ar ne? Noriu pasakyti – galima padaryti taip, kad atvirutė ateitų iš bet kurios Žemės vietos. Man bent taip atrodo. Atsimenu misis Brierli. Ją vis ištikdavo baisūs nervų priepuoliai. Galų gale jai pasiūlė gultis į psichiatrinę ligoninę ir išsitirti. Moteris nenorėjo, kad apie tai sužinotų vaikai. Ir štai ji, pasakiusi vaikams išvažiuojanti į užsienį pailsėti, parašė keturiolika atviručių ir pasirūpino jų išsiuntimu iš įvairiausių pasaulio vietų. Dabar suprantate, ką turiu omenyje?

– Taip, žinoma, – atsakė Kredokas, vis dar nenuleisdamas nuo mis Marpl akių. – Žinoma, mes kuo kruopščiausiai patikrinsim viską, kas susiję su ta atvirute. O istorija su Martina taip gerai tiko mūsų versijai. Šito ir jūs negalite neigti.

– Ne, negaliu.

– Ir dar man neduoda ramybės Emos laiško, kurį ji išsiuntė į Londoną, vokas. Juk jį rado Ruterford Hile. Vadinasi, moteris iš tikrųjų tenai buvo.

– Nužudytoji moteris ten nebuvo! – tarė mis Marpl, tyčia pabrėždama žodį “ten”. – Jos ten nebuvo ta prasme, kurią jūs turite galvoje. Į Ruterford Hilą ji pakliuvo nužudyta. Ją išstūmė iš traukinio ant geležinkelio sankasos.

– Ak taip.

– Bet vokas iš tikrųjų byloja, kad žudikas ten buvo. Galime spėti – jis paėmė voką kartu su kitais dokumentais ir

daiktais. O paskui netyčia arba per klaidą pametė. Nors dabar aš jau abejoju, ar tai buvo atsitiktinumas. Esu įsitikinusi, kad inspektorius Beikenas ir jūsų žmonės kruopščiai ištyrė sodybą. O juk jie nieko nerado, ar ne? Tik vėliau voką aptiko katilinėje. – Senasis sodininkas nuolat renka pakurom visokius išmestus popierius ir šiukšles.

– Vokas buvo padėtas kaip tik tokioje vietoje, kad jį rastų berniukai, – susimąsčiusi tarė mis Marpl.

– Manote, kad jį tyčia pakišo?

– Nežinau. Bet juk nesunku numatyti, kur gali raustis berniukai. O gal net jiems patarti... Aš visą laiką apie tai mąstau. O po visko, kas atsitiko pastaruoju metu, jūs nutarėte nebesukti galvos dėl Anos Sravinskajos, ar ne?

– Manote, kad vis dėlto tai ji? – paklausė Kredokas.

– Aš manau, jums pradėjus ja domėtis, kažkas labai sunerimo. Štai ir viskas... Kažkas nenori, kad tyrimas būtų tęsiamas.

– Atspirties taškas yra tik vienas – kažkas norėjo apsimesti Martina, – tarė Kredokas. —O paskui dėl nežinomos priežasties šito atsisakė. Kodėl?

– Tai labai įdomus klausimas, – tarė mis Marpl.

– Juk kažkas atsiuntė telegramą, pranešančią, kad Martina grįžta į Prancūziją, o paskui kartu su ja važiavo į Brekhemptoną ir pakely ją nužudė. Ar sutinkate su tokia išvada?

– Iš dalies, – atsakė mis Marpl. – Man neatrodo, jog viskas čia taip paprasta.

– Ak, ir vėl maišote visas mano kortas! – sušuko Kredokas.

Mis Marpl užsigavusi pasakė, kad ji nė nemananti šito daryti.

– Na gerai, bet ar jūs nors kiek nutuokiate, kas toji nužudytoji moteris?

Mis Marpl atsiduso.

– Taip sunku viską sustatyti į vietas, – tarė ji. – Net nenujaučiu, kas ji ir tuo pačiu esu beveik įsitikinusi, kad žinau, jeigu suprantate, ką turiu omenyje.

Kredokas pakėlė galvą.

– Ką jūs turite omenyje? Net neįsivaizduoju!

Jis pažiūrėjo pro langą.

– Pas jus atvažiavo Liusė Ailesberou, – tarė jis.

– O, visai be reikalo! Šiandien esu labai prastos nuotaikos ir ne mano jėgoms priimti jauną, sveikata trykštančią, nuo pasisekimo apsvaigusią moterį.

DVIDEŠIMT PENKTAS SKYRIUS

– Aš žvilgtelėjau į žodyną ir dabar žinau, ką reiškia žodis "tontina", – tarė Liusė.

Jos jau spėjo pasisveikinti, pasakyti viena kitai daugybę malonių žodžių, ir dabar Liusė, paglosčiusi porcelianinį šuniuką, ėmė apžiūrinėti plasmasinę dėžutę su nebaigtu siuviniu.

– Aš taip ir maniau, – ramiu balsu atsakė mis Marpl. Liusė žodis žodin pakartojo tai, ką perskaitė žodyne:

– "Lorencas Tontis, italų bankininkas, 1653 metais pasiūlė naują rentos formą: mirusiųjų narių rentos dalis pridedama prie gyvųjų paveldėtųjų pajamų". Tai visiškai tinka šiai situacijai. Jūs apie tai pagalvojote dar prieš ėmus mirti Krekentorpų šeimos nariams?

Ir ji vėl ėmė vaikščioti po kambarį. Mis Marpl sėdėdama ją stebėjo. Tai buvo jau visai kita Liusė Ailesberou, ne toji, kurią pirma pažinojo.

– Turbūt viskas taip ir buvo sumanyta, – kalbėjo Liusė. – Tokio testamento pasekmės kartais būna baisios – telieka gyvas tik vienas paveldėtojas, ir jam atitenka viskas. O juk Krekentorpas paliko didelę sumą, ar ne?

– Visa nelaimė ta, kad žmonių godumas neturi ribų, – atsakė mis Marpl. – Pirma žmogus net negalvoja apie žmogžudystę, tokia mintis net nedingteli, o paskui staiga tampa godus ir trokšta gauti daugiau, negu gali. – Ji atidėjo siuvinį ir įsmeigė į tolį nieko nematančias akis. – Kaip tik per tokį atsitikimą aš pirmą kartą ir susitikau su inspektoriumi Kredoku. Tai buvo kaime, netoli Medenhemo Spa. Viskas buvo kaip tik taip: gana mielas žmogus pasigviešė turto, ir tada

iškilo į viešumą silpnoji jo charakterio pusė. Mat tie pinigai jam nepriklausė, bet jam atrodė, kad gali gana lengvai juos pasiglemžti. Apie žmogžudystę nė negalvojo, viskas atrodė be galo paprasta ir lengva, ir vargu ar kas galėjo jį smerkti. Štai taip viskas ir prasidėjo... O baigėsi trijų žmonių mirtimi.

– Visai panašiai kaip dabar, – tarė Liusė. – Jau trys lavonai: moteris, pasivadinusi Martina ir panorusi gauti savo sūnaus palikimo dalį, Alfredas ir štai dar Haroldas. Vadinasi, liko tik du, ar ne?

– Jūs turite galvoje, kad liko tik Hedrikas ir Ema?

– Ne, ne Ema. Ema – tai ne tas aukštasis tamsiaplaukis vyras. Liko Hedrikas ir Braienas Istleu. Anksčiau apie Braieną aš nepagalvojau, nes jis blondinas šviesiais ūsais ir mėlynomis akimis. Tačiau kartą... – ji staiga nutilo.

– Pasakokite, pasakokite, – susidomėjo mis Marpl. – Matau, kažkas smarkiai jus sujaudino?

– Taip. Ledi Stodat –Vest, išvažiuodama iš Ruterford Hilo, jau lipdama į mašiną staiga atsigręžė ir paklausė: "O kas tas aukštas tamsiaplaukis vyras, kuris stovėjo terasoje, kai ėjau į vidų?" Iš pradžių net nesupratau, apie ką ji kalba, nes Hedrikas vis dar gulėjo lovoje. Todėl sutrikusi paklausiau: "O ar tai ne Braienas Istleu?" Ji atsakė: 'Taip, žinoma, tai jis. Eskadrilės vadas Istleu. Prisimenu, jį slėpė pas mus, Prancūzijoje, ant aukšto per Pasipriešinimą". Ir dar pridūrė: "Norėjau su juo susitikti, bet nežinojau, kur ieškoti".

Mis Marpl tylėdama laukė, ką dar pasakys Liusė.

– Tai va, po šito pokalbio ėmiau atidžiai jį stebėti, – pasakojo Liusė. – Kartą bestovint jam į mane nugara, patyriau tai, ką turėjau anksčiau pastebėti – net ir šviesūs plaukai nuo "bridino" atrodo tamsūs. Braieno plaukai labiau primena kaštoninius, bet juos gali palaikyti ir juodais. Taigi ir Braienas galėjo būti tas žmogus, kurį jūsų bičiulė matė traukinyje. Galėjo būti, kad...

– Taip, – tarė mis Marpl, – ir man dingtelėjo tokia mintis.

– Atrodo, vienu metu sugebate galvoti apie viską! –

sušuko Liusė.

– Brangioji, kas nors juk turi galvoti!

– Ir vis dėlto niekaip nesuprantu, ką iš to laimėtų Braienas Istleu. Juk pinigai atitektų Aleksandrui, o ne jam. Žinoma, gyventi pasidarytų lengviau, jie galėtų sau leisti šiokią tokią prabangą, tačiau Braienas neturėtų galios panaudoti kapitalą savo tikslams, arba kaip nors su juo tvarkytis.

– Bet jeigu Aleksandrui atitektų palikimas dar nesulaukus dvidešimt vienerių, tai Braienas gautų jo pinigus, nes jis yra jo tėvas ir artimas giminaitis, – tarė mis Marpl.

Liusė baugščiai pažvelgė į ją.

– Ką čia tauškiate? Jis nė už ką šito nepadarytų! Joks tėvas dėl pinigų šitaip nepasielgtų.

Mis Marpl atsiduso.

– Visko pasitaiko, mano mieloji. Žinoma, tai labai liūdna, sakyčiau, net baisu, o pasitaiko. Apskritai, žmonių poelgiai neatspėjami. Prisimenu, kartą moteris nunuodijo tris savo vaikus tik dėl to, kad gautų šiokią tokią gyvybės draudimo išmoką. O viena gana malonios išvaizdos pagyvenusi moteris nunuodijo atostogų grįžusį sūnų. O štai kas atsitiko su senąja mis Stenvig. Apie ją daug rašė laikraščiai. Turbūt skaitėte. Mirė jos duktė, o paskui ir sūnus. Ūmai misis Stenvig pareiškė, kad ir ją norėję nunuodyti. Avižinėje košėje iš tikrųjų aptiko nuodų, bet per tardymą paaiškėjo, kad toji senutė jų ir įpylusi, nes taikėsi nunuodyti savo paskutinę dukrą. Visai ne dėl pinigų. Ji paprasčiausiai pavydėjo vaikams jų jaunystės, jų gyvenimo džiaugsmo. Ji baiminosi – apie tai nemalonu net kalbėti, bet taip iš tikrųjų buvo, – kad jie mėgausis gyvenimu, o jos dalia – mirtis. Tiesa, žmonės kalbėjo ją buvus keistoka. Bet negalėčiau tai pavadinti priežastimi. Nors, žinoma, kiekvienas žmogus turi savų keistenybių. Kai kurie tyčia išdalija visą savo turtą, norėdami kitiems padaryti malonumą. Šis pavyzdys byloja apie kilnius charakterio bruožus. Taigi, mano mieloji Liusė, ar mano pasakojimas bent kiek jums padėjo?

– Kas galėjo man padėti? – nustebo Liusė, galutinai

išmušta iš pusiausvyros.

– O viskas, ką čia prikalbėjau, – atsakė mis Marpl ir švelniai pridūrė: – Nesijaudinkite. Iš tikrųjų sakau – jums nėra dėl ko jaudintis. Elžbieta Mak-Gilikadi netrukus sugrįš.

– Nesuprantu, kas iš to?

– Nesuprantate? O man atrodo, tai daug ką lemia.

– Kalbate mįslėmis, – tarė Liusė. – Tegaliu pasakyti viena – aš susidomėjau šia šeima.

– Suprantu, mieloji, jūs labai pritapote prie jų, nors ir esate visai kitokia, negu jie.

– Ką turite galvoje? – gana griežtai paklausė Liusė.

– Aš kalbu apie du Krekentorpų sūnus, – atsakė mis Marpl. –Teisingiau sakant, apie sūnų ir žentą. Taip jau atsitiko, kad du šeimos nariai mirė, o likę – patraukliausi žmonės. Juk Hedrikas Krekentorpas be galo žavus jaunuolis. Jis mėgsta vaidinti blogesnį, negu yra iš tikrųjų, ir išsišokdamas stebinti žmones.

– Kartais jis mane tiesiog siutina, – Liusė nutaisė rūstų veidą.

– Taip, – tarė mis Marpl, – bet juk jums tai patinka? Esate tvirto charakterio mergina, mėgstate bendrauti. Taip, dabar suprantu, kuo jis patrauklus. O misteris Istleu – gana ramaus būdo, jis šiek tiek panašus į nuskriaustą bejėgį vaiką, ir dėl to irgi yra simpatingas.

– Taip, bet vienas iš jų – žudikas, – karčiai tarė Liusė. – Taigi neturiu iš ko rinktis. Sakysim, Hedrikas. Jis visai nepergyveno nei dėl Alfredo, nei dėl Haroldo mirties. Sėdi atsišliejęs į pagalves ir kuria projektus, ką darysiąs su Ruterford Hilu. Nesiliauja nuolat kartojęs, kad visi namo perstatymo ir sutvarkymo planai reikalaus daug pinigų. Žinoma, aš suprantu, kad jis nori atrodyti esąs ir grubus, ir kietaširdis, nors iš tikrųjų yra ne toks.

– Vargšė Liusė. Aš taip dėl jūsų kremtuosi.

– O Braienas... Nors ir keista, bet Braienas tikrai nori gyventi Ruterford Hile. Jis įsitikinęs, kad ir jam, ir Aleksandrui ten būtų gerai.

– Braienas visuomet kupinas visokiausių sumanymų, ar ne?

– Taip. Tik kažkodėl man visą laiką kažkur pasąmonėje knibžda mintis, kad šitiems jo planams nelemta tapti realybe.

– Jo planai sklando ore?

– Tam tikra prasme – taip. Aš manau, visi jo planai – tik muilo burbulas. Galbūt iš tikrųjų lakūnai niekada ir nenutūpia ant žemės. Argi žinosi?.. – Ir dar pridūrė: – Istleu labai myli Ruterford Hilą, nes jis jam primena didelį, netvarkingai suręstą karalienės Viktorijos laikų stiliaus namą, kokiame gyveno vaikystėje.

– Suprantu, – susimąsčiusi tarė mis Marpl. – Taip, suprantu.

Paskui iš padilbų pažvelgė į Liusę ir lyg tarp kitko pasakė:

– Bet juk ne tai svarbiausia, mieloji, ar ne? Yra dar kažkas.

– Žinoma, yra dar kažkas. Ir to "kažko" aš nesuprantu iki pat pastarojo meto. Juk ir Braienas galėjo važiuoti anuo traukiniu.

– Traukiniu, kuris išėjo iš Padingtono 4.33?

– Taip. Ema nujautė, kad turės atsiskaityti policijai, ką veikusi gruodžio 20 dieną, ir ji pasistengė viską labai smulkiai atsiminti: rytą dalyvavo komiteto posėdyje, po pietų vaikščiojo po parduotuves, gėrė arbatą Grin Šemroke, o paskui važiavo į stotį pasitikti Braieno. Traukinys, kurio ji laukė, iš Padingtono išėjo 4.50. Bet gal jis atvažiavo ankstyvesniu traukiniu, o pasakė atvažiavęs vėliau? Jis man kažkaip atsitiktinai prasitarė, kad jo mašina ėmusi tarškėti ir kad ją atidavęs į remontą, todėl tekę važiuoti traukiniu. Taip pat minėjo, kad tai nepaprastai nuobodu, kad jis nemėgstąs važiuoti traukiniu. Gal jis sakė tiesą? Bet aš kažkodėl būčiau patenkinta, jeigu jis tada nebūtų važiavęs traukiniu.

– Ypač tuo traukiniu, – susimąsčiusi tarė mis Marpl.

– A, tuščiai čia kalbu. Nieko nėra baisesnio už įtarimą. Juk nežinome, kas iš tikrųjų atsitiko. Ir galbūt niekada

nesužinosime.

– Ne, mieloji, mes sužinosime viską, – greitai tarė mis Marpl. – Noriu pasakyti, kad tai, kas įvyko, negali likti paslaptyje. Štai ką tikrai žinau apie žmogžudžius – jie niekada negali likti vieni. Arba, teisingiau sakant, vieni pergyventi nusikaltimą. Kaip taisyklė, jie niekada nepasitenkina viena žmogžudyste. Jeigu pavyko viena – lauk kitos. Tačiau nereikia nusivilti, Liuse. Policija padarys viską, ką galės, seks ką reikės. Tik labai svarbu, kad Elžbieta Mak-Gilikadi kuo greičiau grįžtų!

DVIDEŠIMT ŠEŠTAS SKYRIUS

– Ar dabar jums jau aišku, Elžbieta, ko iš jūsų noriu?

– Rodos, aišku, – atsakė misis Mak-Gilikadi, – bet turiu pasakyti, Džeine, kad visa tai man atrodo nepaprastai keista.

– Nė kiek. Nieko čia nėra keisto, – prieštyniavo mis Marpl.

– Nuvažiuoti pas svetimus žmones ir tuoj pasiprašyti į viršų.

– Juk lauke labai šalta, – pasufleravo mis Marpl. – Be to, gal jūs suvalgėte ką nors tokio ir... e... todėl turite tuoj pat pasiprašyti į viršų. Juk taip būna. Atsimenu, kartą mane aplankė vargšė Luiza Febli. Vargšelei per pusvalandį teko bent penketą kartų bėgti. Ir vis dėl senstelėjusio pašteto, – pridūrė mis Marpl.

– Džeine, jeigu jūs papasakotumėte, ką sumaniusi... – tarė misis Mak-Gilikadi.

– Ne, ne, šito kol kas nepasakysiu, – atsakė mis Marpl.

– Esate baisus žmogus, Džeine. Privertėte mane grįžti į Londoną pirma laiko, o dabar štai...

– Prašau atleisti, – prieštyniavo mis Marpl, – bet aš negalėjau kitaip pasielgti. Matote, kiekvieną akimirką gali įvykti dar viena žmogžudystė. O, aš žinau, kad visi budrūs, ir policija ėmėsi atsargumo priemonių. Bet juk žudikas gali apdumti. Todėl, Elžbieta, jūsų pareiga ir buvo – kuo greičiau sugrįžti. Pagaliau mes juk taip išauklėtos – žūtbūt turime įvykdyti savo pareigą, ar ne?

– Žinoma, žinoma, – atsakė misis Mak-Gilikadi. – Atsimenate, mūsų jaunystės laikais apie abejingumą ir kalbos negalėjo būti.

– Puiku, kad man pritariate, – lengviau atsiduso mis Marpl. –Va, jau ir taksi atvažiavo, – pridūrė, išgirdusi prie namų negarsiai suburzgiant mašiną.

Misis Mak-Gilikadi užsivilko taškuotą vilnonį paltą, o mis Marpl apsitūlojo nesuskaičiuojama daugybe skarelių ir šalikų. Tada abi senosios damos sėdo į taksi. Mašina pasuko į Ruterford Hilą.

Išgirdusi mašinos ūžesį, Ema žvilgtelėjo pro langą ir nustebusi paklausė:

– Kas čia teikėsi mus aplankyti? O, rodos, senoji Liusės tetulė.

– Pasakyk jai, kad manęs nėra namie.

– Ar man pasakyti, ar paprašyti, kad pameluotų Liusė?

– O, aš visai pamiršau, kad seniai praėjo tos dienos, kai mes turėjome liokajų ir durininką, – prisipažino Hedrikas. – Gerai prisimenu tik liokajų, kuris tarnavo pas mus prieš karą. Jis turėjo kažkokių amūro reikalų su tarnaite, dirbusia virtuvėje, ir dėlto kilo baisi sodoma. Rodos, tai ta pati senoji ragana, kuri ateina čia mus apšvarinti?

Tuo metu durys atsidarė ir įėjo misis Hart. Tą dieną ji kaip tik turėjo nušveisti varines durų rankenas. O jai iš paskos labai susijaudinusi įslinko senoji Marpl, apsisiautusi daugybe skarų ir apsimuturiavusi šalikais. Už jos nugaros regėjosi dar kažkokia aukšta senyva dama.

– Viliamės labai jūsų nesutrukdysiančios, – tarė mis Marpl, spausdama Emos ranką. – Matote, poryt išvažiuoju namo. Niekaip negalėjau išvykti, neatsisveikinusi su jumis. Be to, dar kartą norėjau jums padėkoti už gerumą, kurį parodėte Liusei. O, aš visai pamiršau! Leiskite pristatyti savo draugę misis Mak-Gilikadi, dabar ji gyvena pas mane.

– Sveiki, – kiek manieringai tarė misis Mak-Gilikadi, nenuleisdama akių nuo Emos. Paskui sužiuro į Hedriką, nenoriai pakilusį iš krėslo.

Tuo metu į kambarį įėjo Liusė.

– Tetulė Džeinė! Aš net nemaniau...

– Negalėjau išvažiuoti neatsisvekinusi su mis Krekentorp, – tarė mis Marpl. – Ji tau be galo gera, Liuse.

– Ką jūs, tai Liusė man gera. Mums visiems gera, – nusišypsojo Ema.

– Žinoma, žinoma, – tarė Hedrikas. – Mes apvertėme ją darbais lyg vergę galeroje. Vis risčia į viršų, į apačią, slaugė ligonius, ruošė visokiausius delikatesus sveikstantiesiems...

Mis Marpl pertraukė:

– Aš labai sunerimau, išgirdusi apie jūsų ligą. Dabar, rodos, jau visiškai pasveikote, mis Krekentorp?

– O, taip. Dabar mes vėl visi sveiki, – atsakė Ema.

– Liusė man pasakojo... Ką ir sakyti! Grybai tokie klastingi!..

– Ligos priežastis iki šiol nežinoma, – tarė Ema.

– Nejaugi netikite? – paklausė Hedrikas. – Galiu kirsti lažybų, ir jūsų ausis pasiekė visokiausi gandai, mis... e...

– Marpl, – priminė mis Marpl.

– Taip, tai va, galiu kirsti lažybų, kad jūs girdėjote, ką tauškia visuose pašaliuose. Ne kas nors, o aršenikas! Šita sensacija įbaidė visus kaimynus.

– Hedrikai, – įsiterpė Ema. – Kam šitaip kalbi? Puikiai žinai, kad inspektorius Kredokas...

– Cha cha, – nusijuokė Hedrikas, – visi seniai viską žino. Net jūs šį bei tą girdėjote, madam, ar ne?

Jis atsigręžė į misis Mak-Gilikadi.

– Aš tik ką grįžau iš užsienio, – tarė misis Mak–Galikadi. – Užvakar.

– A, tai dar nespėjote visko išgirsti apie čia įvykusį skandalą, – padarė išvadą Hedrikas. – Aršenikas buvo įpiltas į padažą, štai kas! Paklauskite Liusės tetulės, ji viską žino.

– Aš tegirdėjau tik nuotrupas, – tarė mis Marpl. – Kažkas pasakojo... Bet, žinoma, aš jokiu būdu nenorėčiau daryti jums nemalonumų, mis Krekentorp.

– Nekreipkite dėmesio į mano brolį, – susinepatogino Ema, – paprasčiausiai jis mėgsta pajuokauti.

Ji žvelgė į Hedriką švelniai šypsodamasi. Durys atsila-

pojo ir, niršiai stuksendamas lazda, į kambarį įsiveržė senasis misteris Krekentorpas.

– Kur arbata? – sušuko jis. – Kodėl dar nieko neparuošta? Ei! Mergaite! – kreipėsi į Liusę. – Kodėl neatnešate man arbatos?

– Tuoj atnešiu. Kaip tik rengiuosi dengti stalą.

Liusė išėjo. Misterį Krekentorpą pristatė mis Marpl ir misis Mak-Gilikadi.

– Mėgstu, kai valgį laiku patiekia, – tarė misteris Krekentorpas. – Punktualumas ir ekonomija – štai mano principai.

– Ką ir sakyti, ekonomija tiesiog būtina, – tarė mis Marpl, – ypač dabar, kai kyla mokesčiai ir kainos.

Misteris Krekentorpas pratrūko.

– Mokesčiai! Nekalbėkite man apie tuos plėšikus. Nelaimingas elgeta, štai kas aš! Ir kuo toliau, tuo blogiau ir blogiau.

Liusė atnešė arbatos puoduką. Jai iš paskos įėjo Braienas Istleu su sumuštinių, duonos, sviesto ir pyrago padėklu.

– Kas čia? – nustebo misteris Krekentorpas. – Glaistytas pyragas? Ar šiandien koks priėmimas? Kažkodėl man niekas nieko nesakė.

Ema vėl sutriko.

– Arbatos ateis daktaras Kuimperas, šiandien jo gimtadienis ir...

– Gimtadienis? – suriaumojo senis. – Gimtadienius švenčia tik vaikai. Štai aš niekada nešvenčiu savo gimtadienio ir nenoriu, kad švęstų kiti.

– Žinoma, tai didelė ekonomija, – tarė Hedrikas. – Sutaupai, nes pyragui nereikia žvakučių.

– Tik tiek tegali man pasakyti, berniuk? – paklausė misteris Krekentorpas.

Mis Marpl paspaudė Braieno Istleu ranką.

– Aš jau daug apie jus girdėjau, – tarė ji. – Liusė pasakojo. O, Dieve, kaip man primenate vieną žmogų, su kuriuo susipažinau Sant Meri Mide. Tai toks kaimelis, kuriame jau

seniai gyvenu. Ronis Velsas buvo mūsų advokato sūnus. Tėvas jam paliko kontorą, bet šis niekaip negalėjo priprasti prie darbo. Metė kontorą, išvažiavo į Rytų Afriką. Norėjo pasipelnyti eksploatuodamas krovininius garlaivius tenykščiame ežere. Gerai nepamenu, ar Viktorija Niancos, ar Alberto ežere. Bet tai ir nesvarbu. Svarbu, kad jam ir ten nesisekė. Neteko viso savo kapitalo. Ir įsiuto. Juk velniškai nemalonu! Ar jūs kartais ne jo giminaitis? Esate labai panašūs!

– Ne, – tarė Braienas, – joks Velsas man ne giminė.

– Jis buvo susižiedavęs su dailia mergina, – tęsė mis Marpl. –Tikra gudruolė. Vis stengėsi jį atvesti į protą. Bet kur tau Velsas jos klausys! Žinoma, kvailai elgėsi. Moterys dažnai protingai mąsto, ypač kai kalbama apie pinigus. Suprantama, aš neturiu galvoje aukštųjų finansinių sferų. Kaip sakydavo mano mylimas tėvas, tų klausimų jokia moteris net nebando perprasti. Bet kasdieniniai buitiniai reikalai... svarai, šilingai, pensai – kas kita. O, koks nuostabus vaizdas pro šitą langą! – pridūrė ji ir, perėjusi kambarį, sužiuro į parką.

Ema priėjo prie jos.

– Koks didelis parkas! Ir kaip tapybiškai atrodo karvės medžių fone. Sunku net įsivaizduoti, kad visa tai – miesto centre.

– Mes čia gyvename kaip kokios istorinės iškasenos, – tarė Ema. – O vos tik atidarai langą, ir išgirsti kažkur toli ūžiančias miesto gatves.

– Taip, taip, – tarė mis Marpl. – Triukšmo visur per akis. Net Sant Meri Mide. Dabar aš atsidūriau visai netoli aerouosto. O žinote, reaktyvinių lėktuvų trasa eina kaip tik virš mūsų. Baisu! Neseniai suskilo mano oranžerijos du stiklai. Net nežinau kodėl.

– Čia viskas labai paprasta, – prieidamas tarė Braienas. Jis draugiškai šypsojosi. – Suprantate, viskas atsitinka štai taip...

Iš mis Marpl rankų iškrito rankinukas. Braienas pasilenkė pakelti. Nutaikiusi patogų momentą, misis Mak-Gilikadi priėjo prie Emos ir kažką pašnibždėjo į ausį. Jos veidą buvo

iškreipusi kančia. Tai buvo tikra kančia, nes misis Mak-Gilikadi labai nepatiko vaidmuo, kurį dabar teko vaidinti.

– Atleiskite, ar negalėčiau minutėlei palipėti į viršų?

– Žinoma, – atsakė Ema.

– Aš palydėsiu, – pasisiūlė Liusė. Ir jos abi išėjo iš kambario.

– Šiandien labai šalta, sunku vairuoti mašiną, – tarė mis Marpl, ketindama kažką paaiškinti.

– Tai va, apie garso barjerą, – tarė Braienas. – Matote, tai atsitinka... O, sveiki!.. Štai ir Kuimperas!

Daktaras atvažiavo savo mašina. Įėjo į kambarį trindamas rankas. Matyt, labai sušalo.

– Tuoj snigs, – tarė Kuimperas, – pamatysite, aš jau šitą žinau. Sveiki, Ema, kaip jaučiatės? O Dieve, ką visa tai reiškia?

– Mes iškepėme pyragą jūsų gimtadienio proga, – Ema nuleido akis. – O gal pamiršote savo šventę? Kažkada prasitarėte, kad šiandien kaip tik jūsų gimtadienis.

– Tai man didelė staigmena,– džiaugėsi Kuimperas. – Suprantate, praėjo daugybė metų... Taip, tikriausiai šešiolika metų... kai paskutinį kartą švenčiau gimimo dieną.

Jis taip susijaudino, kad net sutriko.

– Ar pažįstate mis Marpl? – Ema jį pristatė.

– O, taip, – pareiškė mis Marpl. – Mudu jau buvome susitikę. Ne per seniausiai persišaldžiau. Tai daktaras mane lankė. Ir buvo labai malonus.

– Tikiuosi, jau visiškai pasveikote? – paklausė daktaras. Mis Marpl patikino, kad dabar ji jaučiasi puikiai.

– Kažkodėl pastaruoju metu pas mane nebeužsukate, Kuimperai, – sudirgęs tarė misteris Krekentorpas. – Jei būsite toks nedėmesingas, tai aš galiu ir numirti!

– Nemanau, kad taip atsitiks, – tarė daktaras Kuimperas.

– Aš irgi nemanau, – atšovė misteris Krekentorpas. – Tai einam išgerti arbatos. O gal dar ko laukiame?

– Mano bičiulės tai nelaukite, – tarė mis Marpl. – Ji

labai graušis, jeigu per ją atšals arbata.

Visi susėdo prie stalo ir ėmė gurkšnoti. Mis Marpl suvalgė gabalėlį duonos su sviestu, o paskui neatsisakė ir sumuštinio.

– Su kuo jie?.. – kažko sudvejojo.

– Su žuvimi, – atsakė Braienas. – Sumuštinius aš padėjau paruošti.

Senasis misteris Krekentorpas piktai nusikvatojo.

– Užnuodytas žuvies paštetas! Štai iš ko pagaminti šitie sumuštiniai. Valgykite, jei nebijote rizikuoti.

– Tėve, prašau tavęs, nepradėk.

– Dabar mūsų namuose turi būti labai atsargus, – misteris Krekentorpas aiškino mis Marpl. – Du mano sūnus nunuodijo kaip muses. Kieno čia darbas, štai ką norėčiau sužinoti.

– Nepasiduokite, – tarė Hedrikas, vėl mis Marpl pasiūlydamas sumuštinių. – Truputis aršeniko, sako, paskaistina veidą. Taigi valgykite, nes jūsų skruostai nelabai skaistūs.

– Tu pats bent vieną suvalgyk, mano berniuk, – tarė misteris Krekentorpas.

– Nori, kad būčiau oficialus degustatorius? – paklausė Hedrikas. – Ką gi, prašom!

Jis paėmė sumuštinį ir visą įkišo burnon. Mis Marpl tyliai, grynai moteriškai nusijuokė ir taip pat paėmė sumuštinį. Kąsnelį atsikandusi, tarė:

– Jūs visi – drąsūs žmonės, nes dar juokaujate. Taip, matau – jūs labai drąsūs. O aš dievinu drąsą.

Staiga ji užspringo ir ėmė kosėti.

– Ašaka gerklėje įstrigo, – kosčiodama paaiškino.

Kuimperas mikliai pašoko, priėjo prie jos, nuvedė prie lango ir paprašė išsižioti. Iš kišenės išsitraukęs dėžutę, išėmė pincetą. Vikriai, profesionaliai ėmė apžiūrinėti senosios damos gerklę. Tuo metu durys atsidarė ir, lydima Liusės, į kambarį įžengė misis Mak–Gililkadi. Išvydusi, kas vyksta prie lango, misis Mak-Gilikadi staiga garsiai sušuko, kad net pati

išsigando savo balso. Mis Marpl stovėjo atsilošusi, o daktaras, laikydamas ją už gerklės, tiesiog laužte laužė galvą.

– Bet tai juk jis! – sušuko misis Mak-Gilikadi. – Tas pats žmogus, kuris traukinyje...

Nepaprastai vikriai mis Marpl išsprūdo iš daktaro rankų ir priėjo prie savo bičiulės.

– Aš taip ir maniau, kad jūs atpažinsite jį, Elžbieta! – tarė.

– Ne, ne, daugiau nesakykite nė žodžio.

Ir ji iškilmingai atsisuko į daktarą Kuimperą.

– Jūs juk nežinojote, daktare, kad tada, kai smaugėte moterį, jus matė. Mano bičiulė, misis Mak-Gilikadi, matė savo akimis. Ji buvo kitame traukinyje, ėjusiame lygiagrečiai su jūsiškiu.

– Kokie čia kvaili juokai? – daktaras Kuimperas žengė prie misis Mak-Gilikadi, bet mis Marpl drąsiai atsistojo tarp jo ir savo bičiulės.

– Taip, – tarė mis Marpl. – Tada ji matė jus, o dabar atpažino. Šitą prisieks prieš teismą. Nedažnai tenka savo akimis pamatyti, kaip įvykdomas nusikaltimas, nors paprastai būna atsitiktinių liudytojų. O štai dabar yra tikroji nusikaltimo liudininkė, viską regėjusi savo akimis.

– Ak, tu sena ragana, – suriaumojo daktaras Kuimperas.

Jis puolė mis Marpl, bet šį kartą jau Hedrikas nutvėrė jį už peties.

– Vadinasi, tai jūs esate tas visus žudęs velnias? – atgręždamas į save, paklausė Hedrikas. – Aš jūsų nemylėjau ir visuomet laikiau niekšu, bet Dievas regi – net neįtariau...

Hedrikui į pagalbą šoko Braienas Istleu. Pro šonines duris į kambarį įžengė inspektorius Kredokas ir inspektorius Beikenas.

– Daktare Kuimperai, – tarė Beikenas, – aš įspėju, jeigu jūs...

– Eikite po velnių su visais įspėjimais, – rėkė daktaras Kuimperas. – Nejaugi manote, kad kas nors patikės dviejų

išprotėjusių senių pasakom? Ar bent kas girdėjo tuos paistalus apie traukinį?

– Elžbieta Mak-Gilikadi apie žmogžudystę pranešė policijai tuoj pat, tai yra gruodžio 20 dieną, ir apibūdino vyro, kurį matė savo akimis, išvaizdą, – tarė mis Marpl.

Daktaras Kuimperas pasimuistė.

– Tai gal galite net paaiškinti, kodėl aš nužudžiau tą nepažįstamąją?

– Tą moterį jūs labai gerai pažinojote, – tarė inspektorius Kredokas. – Nes ji buvo jūsų žmona.

DVIDEŠIMT SEPTINTAS SKYRIUS

– Taigi jūs įsitikinote, – tarė mis Marpl, – viskas iš tikrųjų pakrypo taip, kaip aš ir spėjau. Viskas gana primityvu. Vienas paprasčiausių nusikaltimų. Dauguma vyrų kaip tik tokiu būdu atsikrato savo žmonomis.

Misis Mak-Gilikadi pažvelgė į mis Marpl, paskui į inspektorių Kredoką:

– Aš būčiau labai dėkinga, – tarė ji, – jeigu man kuo smulkiau viską papasakotumėte.

– Matote, daktaras sumanė vesti turtingą moterį – Emą Krekentorp, – tarė mis Marpl. – Bet vesti jos negalėjo, nes jau buvo vedęs. Ir nors su žmona nebegyveno jau daugelį metų, ji nesutiko skirtis. Inspektorius Kredokas man papasakojo apie merginą, pasivadinusią Ana Stravinskaja, ir viskas sutapo, kad geriau nė negali būti. Taip, ji turėjusi vyrą anglą, apie jį pasakojusi savo draugėms. Taip pat visi žinojo, kad ji tikinti katalikė. Daktaras Kuimperas negalėjo rizikuoti ir vesti Emos, nes jį būtų teisę už daugpatystę. Ir štai jis nutarė atsikratyti savo žmona. O jis žmogus žiaurus ir šaltakraujis. Neblogai sugalvojo – nužudyti ją traukinyje, o paskui lavoną pernešti į Ilgąją stoginę ir paslėpti sarkofage. Kaip suprantate, jis norėjo žmogžudystę susieti su Krekentorpų šeima. Prieš tai Martinos vardu jis parašė laišką Emai. Mat Ema daktarui Kuimperui buvo pasakojusi apie savo brolį Edmundą ir jo sužadėtinę. Paskui, pasitaikius gerai progai, daktaras patarė Emai nueiti į policiją ir papasakoti apie brolį bei jo nuotaką. Daktaras norėjo, kad jo nužudytoji moteris būtų palaikyta Martina. Tikriausiai jį pasiekė kalbos, kad Paryžiaus policija renkanti žinias apie Aną Stravinskają, ir tada jis pasirūpino,

kad ateitų tariamai jos parašyta atvirutė iš Jamaikos.

Jam, žinoma, nebuvo sunku pasimatyti su žmona Londone, įtikinti ją, kad jis linkęs susitaikyti ir norįs, kad ji važiuotų drauge pas jo gimines. Nekalbėsime daugiau apie tai, nes kuo baigėsi ta kelionė, nesinori nė prisiminti. Žinoma, jis pinigams godus žmogus. Mąstydamas apie mokesčius ir apskaičiavęs kiek dėl jų sumažės pajamos, Kuimperas ėmė svajoti apie tai, kad gerai būtų turėti stambų, neapmokestinamą kapitalą. Matyt, ši mintis jį apsėdo dar iki nužudant žmoną. Kad ir kaip būtų, rengdamas sau dirvą, jis ėmė skleisti gandus, kad kažkas taikosi nunuodyti senį Krekentorpą, o paskui buvo nesunku aršeniku nunuodyti šeimos narius. Žinoma, įberdavo labai nedideles dozes, nes jam buvo nenaudinga, kad mirtų senis Krekentorpas.

– Bet aš vis dar niekaip negaliu suprasti, kaip jam pavyko, – tarė Kredokas. – Juk ruošiant padažą, Ruterford Hile daktaro nebuvo.

– O, padažas nė nebuvo užnuodytas, – tarė mis Marpl. – Aršeniką į jį daktaras jau įbėrė vėliau, paėmęs likutį tyrimui. Tikriausiai aršeniką jis iš anksto įpylė į ąsotį, kuriame Liusė paruošė kokteilį. O paskui, žinoma, jam, gydytojui, gydančiam ligonius, buvo visai lengva nunuodyti Alfredą Krekentorpą, o taip pat pasiųsti tabletes į Londoną Haroldui. Prieš tai jis, suprantama, ėmėsi atsargumo priemonių, pasakęs, kad Haroldui jau nebereikią jokių vaistų. Viską jis darė akiplėšiškai įžūliai ir žiauriai, godžiai trokšdamas pinigų. Ir man bus be galo liūdna, – baigė mis Marpl, taip nuožmiai žybtelėjusi akimis, kaip tik temoka pagyvenusios moterys, – jeigu daktarui pavyks išvengti bausmės. Todėl, kad jeigu yra nors vienas žmogus, kurį dera pakarti, tai tas žmogus – daktaras Kuimperas.

– Teisingai! Teisingai! – sušuko inspektorius Kredokas.

– Aš ilgai galvojau apie šitą nusikaltimą ir, žinote, man dingtelėjo tokia mintis, – tęsė mis Marpl, – kad net tuo atveju, jeigu matei žmogų iš užpakalio, na, sakysim, tik nugarą, ir

tuo atveju galima įsidėmėti jo ypatybes. Ir aš pagalvojau, kad jeigu Elžbieta galėtų išvysti daktarą Kuimperą tokioje padėtyje, kokioje jį matė traukinyje, tai yra nugara į ją, palinkusį prie moters ir laikantį ją už gerklės, tai – aš buvau beveik įsitikinusi – ji atpažintų jį. Štai kodėl ir nutariau su Liusės pagalba įgyvendinti šį savo sumanymą.

– Turiu prisipažinti, – tarė misis Mak-Gilikadi, – kad man tai buvo tiesiog smūgis, ir aš nebegalėjau susitvardyti. Veržte išsiveržė: "Tai jis!" O juk aš net nemačiau to žmogaus veido ir...

– Aš baisiai bijojau, kad jūs šito nepasakytumėte jam girdint, Elžbieta, – pertraukė ją mis Marpl.

– Norėjau pasakyti, – prisipažino misis Mak-Gilikadi. – Aš norėjau pasakyti, kad jo veido niekada nemačiau.

– Ir viskas būtų nuėję šuniui ant uodegos, – tarė mis Marpl. – Juk jis pamanė, kad jūs iš tikrųjų jį atpažinote, mieloji. Jis ir įsivaizduoti negalėjo, kad nematėte jo veido.

– Labai gerai, kad laiku susigriebiau, – tarė misis Mak-Gilikadi.

– Aš jau būčiau pasistengusi, kad jūs daugiau nieko nepasakytumėte, – susijuokė mis Marpl.

Kredokas staiga irgi nusijuokė.

– Štai jūs abidvi – tokia keista pora! Na, o kas bus dabar, mis Marpl? Argi ši istorija taip ir liks be laimingos pabaigos? Ką manote apie Emą Krekentorp? Kaip susiklostys jos gyvenimas?

– Žinoma, su tuo daktaru ji jau niekada nebepasimatys, – prabilo mis Marpl. – Galiu spėti, jeigu mirs jos tėvas, – o jis ne toks jau stiprus, kaip jam pačiam atrodo, – tai ji greičiausiai sės į garlaivį ir leisis į kokią kelionę arba apskritai liks gyventi užsienyje, kaip padarė Džeraldina Veb. Ir galiu garantuoti – tai jai išeis į naudą. Tikiuosi, Emai pasiseks susitikti kur kas patrauklesnį žmogų už daktarą Kuimperą.

– O kas bus su Liuse Ailesberou? Ir jai tarsi jau skamba sutuoktuvių varpai?

– Matyt, – tarė mis Marpl. – Ir nieko čia keisto.

– Kurį iš tų dviejų ji rengiasi imti į vyrus? – paklausė Dermotas Kredokas.

– O ar jūs nenujaučiate? – savo ruožtu paklausė mis Marpl.

– Ne, nenujaučiu, – atsakė Kredokas. – O jūs?

– O, atrodo, aš žinau, kas jis, – tarė mis Marpl ir, šelmiškai žiūrėdama į inspektorių, mirktelėjo.

AGATA KRISTI

Agata Kristi (Agatha Christie) dar vadinama nusikaltimų karaliene. Pasaulyje parduota daugiau nei milijardas jos knygų anglų kalba ir dar milijardas – kitomis keturiasdešimt keturiomis kalbomis. Jos knygų išleista nepaprastai daug, didesni tik Biblijos ir Šekspyro tiražai. Ji yra beveik aštuoniasdešimties detektyvinių romanų ir apsakymų rinkinių, devyniolikos pjesių ir šešių romanų, pasirašytų Merės Vestmekot (Mary Westmacott) slapyvardžiu, autorė.

Agata Kristi gimė Torkvėjuje. Jos pirmasis romanas „Paslaptinga afera Stailse“ buvo parašytas baigiantis Pirmajam pasauliniam karui, kurio metu ji tarnavo medicinos sesele. Tada ji ir sukūrė Erkiulį Puaro, žemaūgį belgų seklį, kuriam buvo lemta tapti populiariausiu detektyvinių romanų sekliu po Šerloko Holmso. Romanas buvo išleistas 1920 m. „Bodley Head“ leidyklos.

Iki 1926 m. Agata Kristi kasmet išleisdavo po vieną knygą. 1926 m. ji parašė savo šedevrą „Rodžerio Ekroido nužudymas“. Tai buvo pirmoji jos knyga, kurią išleido „Harper Collins“ leidykla. Nuo tada prasidėjo autorės ir šios leidyklos bendradarbiavimas, kuris truko ištisus penkiasdešimt metų. Ši leidykla išleido per septyniasdešimt Agatos Kristi knygų. „Rodžerio Ekroido nužudymas“ buvo pirmoji inscenizuota Agatos Kristi knyga. Spektaklis buvo ilgai rodomas Vest Endo scenoje ir vadinosi „Alibi“. A. Kristi įžymiausia pjesė „Pelėkautai“ yra ilgiausiai vaidinamas spektaklis teatro istorijoje.

1971 m. Agata Kristi apdovanota Britų imperijos ordinu. Paskutinės jos knygos buvo: „Užuolaidos: paskutinė Puaro byla“ (1975 m.) ir „Miegantis žudikas“ (1976 m.). Abi knygos tapo perkamiausiomis. Agata Kristi taip pat parašė keturis nebeletristinius darbus, tarp jų – autobiografiją ir puikų kūrinį „Ateik, pasakyk man, kaip tu gyveni“ apie ekspedicijas, kuriose ji daug kartų dalyvavo su savo vyru archeologu seru Maksu Melovanu.

Paslaptingos istorijos mergaitėms

Nensės Driū nuotykiai

Karolina Kynė

- Nežinomybės akimirkos...
- Neduodantys ramybės galvosūkiai...
- Geriausiems pasaulyje sekliams – paaugliams nėra neįveikiamų užduočių!

Kartu su Nense ir jos draugais
dalyvaukite jaudinančiuose nuotykiuose bei intrigose.

Nauja detektyvinių istorijų serija

Hardžių berniukai

Franklin W. Dixon

- Sunkiai išaiškinamos paslaptys...
- Gudriai suplanuoti nusikaltimai...
- Nepaprastai veiklūs broliai sekliai!

Prisidėkite prie Franko ir Džo Hardžių
ir dalyvaukite jų kovos bei įtampos kupinuose nuotykiuose.

DU TĖČIAI – TURTINGAS IR VARGŠAS

DU TĖČIAI – turtingas ir vargšas, tai *tikra knygos autoriaus gyvenimo istorija.* Čia jis pasakoja, kokias žinias apie pinigus įgijo iš dviejų tėčių.

Vienas jų, švietimo skyriaus vedėjas, turintis filosofijos daktaro laipsnį, kas mėnesį (prieš atlyginimą) vis pristigdavo pinigų ir mirė, nepalikdamas nė cento.

Kitas – paliko mokyklą trylikos metų, bet tapo vienu turtingiausių žmonių Havajuose. Knygoje atskleidžiama, ko turtuoliai moko savo vaikus apie pinigus ir ko vargšai nėra mokomi.

Robertas Kijosakis, kurį dabar žmonės vadina milijonierių mokytoju, pataria ką daryti, kad nevargtumėte dėl pinigų, bet pinigai patys atneštų jums pelną.

„Du tėčiai – turtingas ir vargšas“ pradžią galite skaityti:

www.knyguprekyba.lt

Amazon.com

Robert Spector

Amazon.com interneto svetainėje Džefas Bezosas įgyvendino tai, ko pasaulis dar nebuvo matęs. Jis įkūrė pačią populiariausią interneto parduotuvę ir tapo vienu turtingiausių pasaulio žmonių.

Tačiau, nepaisant didžiulės sėkmės ir visų žiniasklaidos liaupsių, užkulisinė *Amazon.com* istorija dar niekuomet nebuvo viešinta. Esant tokiam nežabotam *Amazon.com* bumui, žurnalistas ir graibstomiausių knygų autorius Robertas Spektorius pateikia mums lengvai skaitomą ir naudingos informacijos prisodrintą pasakojimą apie kompanijos įkūrimą, jos triukšmingą nūdieną ir nenuspėjamą ateitį.

„**DĖMESIO!** Vos perskaitę pirmąją pastraipą, jūs negalėsite padėti šios knygos į šalį, kol neperskaitysite paskutinės eilutės. Faktiškai tai dvi knygos vienoje: žavinga vieno iš įdomiausių mūsų laikų revoliucionierių istorija ir specialisto parašytas elektroninio verslo pasaulio vadovas. Jūsų investicijos į šią knygą atsipirks tučtuojau!”

„PINIGŲ SRAUTO kvadrantas"

(„Du tėčiai – turtingas ir vargšas", II dalis)

Pinigų srauto kvadrantas, tai unikalios knygos „DU TĖČIAI – turtingas ir vargšas" tęsinys.

Pirmoje knygoje, išpopuliarėjusioje visame pasaulyje, perteikiami principai, padedantys nevargti dėl pinigų, o daryti taip, kad pinigai patys dirbtų jums.

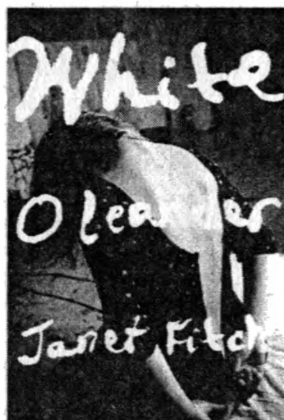
Čia pateikiami patarimai, kurių kol kas, deja, negausite mokyklose ir universitetuose. Daugelis žymių verslo žmonių paliko universitetus, jų nebaigę, tačiau pagarsėjo kaip praktikai, sukūrę nepaprastai dideles organizacijas: turtingiausias žmogus pasaulyje, *Microsoft* įkūrėjas B. Geitsas, CNN įkūrėjas T. Terneris, *Ford Motor Co* įkūrėjas H. Fordas...

Pagal šią knygą Holivude šiais metais sukurtas vaidybinis filmas, kuriame vaidina garsios aktorės Michelle Pfeiffer ir Renée Zellweger!

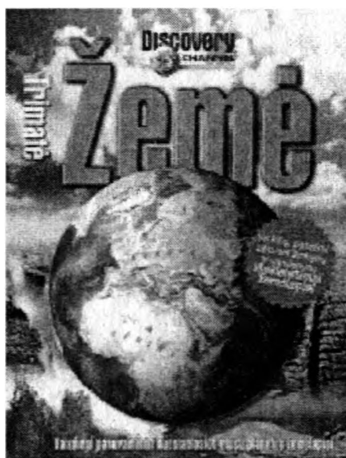
Baltasis oleandras

Janet Fitch

Tai romanas apie našlaitės Astridos kelionę po globėjų namus ir jos pastangas bet kokiomis aplinkybėmis atrasti savo vietą. Atkakli ir nepalenkiama, juokinga ir maloni, ji – vienas labiausiai įsimenančių moderniosios literatūros personažų. „Baltasis oleandras" – tai nepamirštama istorija apie motinos ir dukters santykius, bundantį seksualumą, gelbstinčią meno galią ir nesulaikomą besiformuojančios asmenybės jėgą. Debiutavusi šiuo nepaprastai subtiliu ir gražiu romanu, jo autorė neabejotinai yra viena talentingiausių šiuolaikinės literatūros kūrėjų.

„Būtent tai ir tikiesi surasti, kai knygų lentynose ieškai ko nors gero. *„Baltasis oleandras"* panašus į sirenos giesmę: jis vilioja skaitytoją savo siužetu, kalba, o labiausiai – nepaprastai tikroviškais (ir tikrai skirtingais!) personažais. Ypač įsimintina pati pasakotoja – kartais aš norėjau juoktis ir verkti tuo pačiu metu. Perskaičiusi šią knygą pasijutau lyg būčiau kažko netekusi. Lauksiu naujo Dženet Fitč kūrinio."

Pažvelkite į sniegu padengtus kalnus, bekraštes prerijas, vingiuojančias upes ir giliavandenius vandenynų lovius taip, kaip iki šiol dar nežiūrėjote. Vaizdingi trimačio vaizdo žemėlapiai, vaizduojantys tam tikrą Žemės paviršių, parodys jums mūsų planetą iš netikėtų padėčių, tarsi į ją žvelgtumėt skriedami erdvėje. Šie unikalūs žemėlapiai yra aprašyti, o šalia pateikta kita informacija, stulbinančios nuotraukos ir aiškios diagramos.

Taip pat supažindinama su žemėlapiais ir Žemės žemėlapių sudarymu, aprašomos jėgos, veikiančios planetos viduje, pateikiamas žodynėlis ir rodyklė. Ši nuostabi knyga – puiki moksleivio, rašančio darbą, pagalbininkė ar "kabinetinio" keliautojo vadovė.

Autorius Sean Connolly (Šonas Konolis) parašė 24 mokslo populiarinimo knygas įvairiausia tematika: nuo anabolinių steroidų iki Vincento van Gogho. Jis labai domisi gamtos pasauliu ir jos stebuklais mėgsta pasidalyti su jaunaisiais skaitytojais, ypač savo trimis mokyklinio amžiaus vaikais.

1996 m. išrinktas Karališkosios Škotijos geografų draugijos (the Royal Scottish Geopraphical Society) direktoriumi, konsultantas dr. David Munro (Deividas Munro) yra žinyno "Oxford Directory of the World" redaktorius ir leidinių "Times Atlas of the World" konsultantas. Jo kelionių įspūdžiai ir mokslo darbai publikuojami daugelyje leidinių, skelbiami radijo laidose.

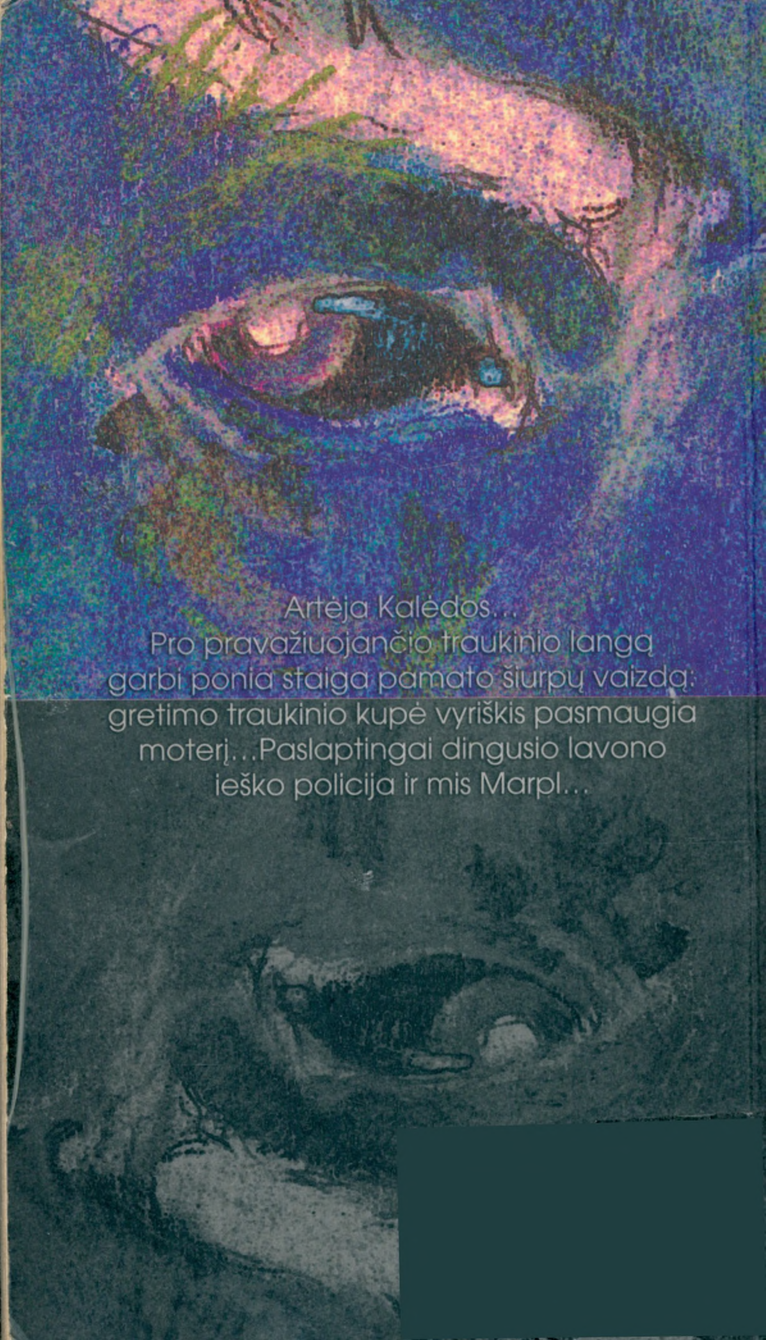
Christie, Agatha
CH 525 4.50 iš Padingtono / Agatha Christie. – Vilnius: „Sirokas“ ir ko, 2002. – 224[8] p.
ISBN 9986-833-43-4
UDK 820-3

AGATA KRISTI

4.50 IŠ PADINGTONO

Dailininkė *Daiva STAŠKEVIČIENĖ*
Dizaineris *Danielius SAMULEVIČ*

2002 11 25. 6,5 leidyb. apsk. l. Užsakymas 1480
Išleido UAB „Sirokas“ ir ko, P. Vileišio g. 18, 2055 Vilnius
Spausdino Standartų spaustuvė,
S. Dariaus ir S. Girėno g. 39, LT-2038 Vilnius

Artėja Kalėdos…
Pro pravažiuojančio traukinio langą
garbi ponia staiga pamato šiurpų vaizdą:
gretimo traukinio kupė vyriškis pasmaugia
moterį…Paslaptingai dingusio lavono
ieško policija ir mis Marpl…